

ÅRBOG
for
FÆRØERNE

1987

Færøernes landsstyre
Rigsombudsmanden på Færøerne

ÅRBOG
for
FÆRØERNE

1987

Færøernes landsstyre
Rigsombudsmanden på Færøerne

 trykt på genbrugspapir

ISBN 87-503-7562-8
Stougaard Jensen/København
Sm 02-3

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
FORORD	11
Kap. 1. <u>ADMINISTRATIVE OG POLITISKE FORHOLD</u>	13
STATSRETSLIGE FORHOLD	13
Særanliggander	13
Fællesanliggander	15
Fællesanliggander, der administreres af hjemmestytret i henhold til hjemmestyrelovens § 9	15
Forholdet til udlandet	16
FÆRØERNES LAGTING	18
Lagtingets sammensætning	20
DE POLITISKE PARTIER	21
Folkeflokken	21
Sambandspartiet	22
Socialdemokratiet	23
Selvstyrepartiet	24
Det republikanske parti	26
Kristeligt Folkeparti/Færøernes Fremskridts- og Fiskeriparti	26
Progrespartiet	28
FOLKETINGSVALG	28
Folketingsmænd	29
ADMINISTRATION	29
Færøernes landsstyre	29
Landsstyrets administration	30
Rigsombudet	30
Institutioner under landsstyret	31
Institutioner under staten	32
LOVGIVNING	34a
Oversigt over vedtagne lagtingslove og -beslutninger i 1987	34a - h
Rigslove, anordninger og bekendtgørelser, kundgjort i 1987 til ikrafttræden på Færøerne	34i - k

	Side
Kap. 2. <u>BEFOLKNINGS- OG BOLIGFORHOLD</u>	35
BEFOLKNINGSFORHOLD	35
Folketal samt befolkningens fordeling på om- råder	35
Alder, køn og ægteskabelig stilling	39
Fødselsstatistik, dødelighed, ind- og udvan- dring samt vielser og skilsmisser	43
Befolkningsudviklingen i de enkelte kommuner og områder	45
BEFOLKNINGENS ERHVERVSFORHOLD	48
BOLIGFORHOLD OG BOLIGBYGGERI	49
Boligforhold	49
Boligbyggeri	50
Kap. 3. <u>ERHVERV</u>	51
EJERSKAB	51
GEOGRAFISK FORDELING	51
FISKERI	53
Internationale reguleringer og fiskeriaftaler .	53
Island	54
Norge	55
EF	55
Sovjetunionen	56
Sverige, DDR og Polen	57
Fiskeriinspektion og redningstjeneste	57
Fiskeriinspektionsordningen fra 1977	58
Ulovligt fiskeri i 1985	58
Statistik om fiskeri	59
Fiskefangster	59
Nære områder	63
Målinger af fiskebestande og anbefalede fangstmængder	65
Midterområder	67
Fjerne områder	68
Samlede fangster	69
Råfiskelandinger	69
Produktion af fiskevarer	71
Fiskerflådens driftsresultater	72

Kap. 3. (fortsat)	Side
Hyreoversigter	75
Fiskepriser	78
Råfiskefonden	78
Råfiskepriserne	78
Priserne på agn	79
Saltfiskepriserne	80
Prisen på rejer	80
Priserne på industrifisk	80
Finansieringen af fiskerskibe	81
Færøernes realkreditinstitut	81
Kongeriget Danmarks Fiskeribank	82
Landskassens finansieringsbistand	83
Fiskeopdræt	84
LANDBRUG	85
Mælkeproduktion	86
Kød og æg	87
Opdyrkning	88
Landsdyrlægen	89
Hygiejnisk laboratorium	89
HÅNDVÆRK, INDUSTRI, BYGGE- OG ANLÆGSVIRKSOMHED M.V.	90
Egnsudvikling	94
Færøernes industrifond	94
Industriens udviklingsfond	95
Udviklingskontoret	96
HANDEL, SERVICE OG TRANSPORT	97
Handel	97
Forsikring	98
Transport	99
Motorkøretøjer	100
Passagertrafik til og fra Færøerne	101
Beflyvning	101
Besejling	101
Turister	102
SKIBSFLÅDEN	102
Den samlede skibsflåde	103
Fiskerflåden	104
OFFENTLIG VIRKSOMHED	105
Veje	105

Kap. 3. (fortsat)	Side
Asfaltering af landsveje	106
Tilskud til kommuner til asfaltering	106
Vejarbejder i 1987	108
Autoværn	109
Vejlinjer	110
Trafikoplysning og vinterberedskab	110
Byggesager	110
Trafiktælling på hovedveje	110
 Havne- og landingspladser	112
Opmålinger i havet og på landjorden	120
Teleforbindelser på Færøerne	123
Den indenlandske telefonforbindelse	123
Telekommunikationen med udlandet og med skibene	125
El-forsyning	127
Det færøske postvæsen	128
 Kap. 4. ØKONOMI	131
FÆRØERNES UDENRIGSHANDEL	131
Handelsbalancen	131
Priser og mængder samt bytteforhold	131
Eksport	132
Import	142
ARBEJDSFORHOLD, LØNNINGER OG PRISER	145
Arbejdsforhold	146
Det private arbejdsmarked	146
Det offentliges arbejds- og lønforhold	150
Lønninger	151
Priser	153
OFFENTLIGE INDTÆGTER	155
Kildeskatteordningen	155
Udskrivning af skatter	155
Antal skatteydere og skattepligtige indkomster	157
Udskrevne skatter	159
Afgifter	160
Landskassens indtægter	161
OFFENTLIGE UDGIFTER M. V.	163
Statens og landskassens udgifter	163

Kap. 4. (fortsat)	Side
Statens udgifter	165
Statsgarantier	170
Landskassens udgifter	171
Landskassens lånoptagelse og garantiforpligtelser	173
PENGE OG KREDITFORHOLD	175
NATIONALREGNSKABET FOR FÆRØERNE	183
Den økonomiske udvikling	190
 Kap. 5. <u>KOMMUNALE FORHOLD</u>	193
Antal kommuner	193
Valg til kommunestyret	193
By- og bygderådsformænd pr. 31/12 1986	194
Den kommunale styrelsesordning	195
Kommunale opgaver	196
Kommunernes økonomi	199
 Kap. 6. <u>Sociale forhold</u>	203
Regler og forvaltning	203
Ydelsernes omfang og finansiering	205
Institutioner m.v.	210
Færøernes ulykkesforsikringsråd	212
Udviklingen i 1986	215
 Kap. 7. <u>SUNDHEDSVÆSEN</u>	219
LANDSLÆGEN	219
SYGEHUSVÆSENET	219
DEN PRIMÆRE SUNDHEDSTJENESTE	229
Kommunelægeordningen	229
Skolelægeordningen	230
Tandlægeordningen	231
Sundheds- og hjemmesygeplejeordningen	231
APOTEKERVÆSENET	232
Receptlægemiddelsalget til enkeltpersoner	232
Distribuerende læger	234
Lægemiddelpriser	234
Bevægelser i receptekspeditionernes antal	235

Kap. 7. (fortsat)	Side
Sygehusene	235
Håndkøbsudsalgene	237
UDGIFTERNE TIL DET FÆRØSKE SUNDHEDSVÆSEN	237
BLOKTILSKUD	237
Kap. 8. <u>UNDERVISNINGSVÆSEN</u>	239
UNDERVISNINGSVÆSENETS VIRKSOMHED	240
Folkeskolen	245
Private skoler	247
Gymnasier og HF	248
Skolens virksomhed	249
Specialundervisning	251
VIDEREGÅENDE UDDANNELSER	252
Academia Færoensis	252
Færøernes seminarium	255
Efteruddannelse af lærere	256
Færøernes sygeplejeskole	256
ERHVERVSUDDANNELSER	257
Færøernes maskinskole	258
Tekniske skoler	258
Færøernes handelsskole	260
Navigationsskoler	262
ANDEN UNDERVISNING	263
Færøernes folkehøjskole	263
Færøernes husholdningsskole	264
Aftenskolerne	264
Musikskolerne	265
UDDANNELSESSTØTTE	265
Kap. 9. <u>RETS- OG POLITIVÆSEN OG OVERØVRIGHED</u>	267
FÆRØERNES RETSVÆSEN	267
FÆRØERNES POLITIVÆSEN	269
Politiets virksomhed	270
FÆRØERNES OVERØVRIGHED	274
Indgåelse og opløsning af ægteskab	274
Børnebidrag	275
Adoptioner	276
Navnesager	276

Kap. 9. (fortsat).	Side
Ægtepagter	276
Pupilsager	276
Fri proces	277
Indfødsret	277
Kap. 10. <u>KIRKELIV</u>	279
FOLKEKIRKEN	279
Kap. 11. <u>KULTURELLE FORHOLD, IDRÆT M. V.</u>	283
RADIO	283
FJERNSYN	284
AVISER	288
BØGER	288
Bogudgivelser	288
Biblioteksvæsen	291
LANDSARKIVET	295
MUSEUM	296
NORDENS HUS	297
DANSK-FÆRØSK KULTURFOND	298

FORORD

Årbog for Færøerne udarbejdes i fælleskab af Færøernes landsstyre og Rigsombudsmanden på Færøerne. Bogen udkommer i en dansk og en færøsk udgave.

Formålet med årbogen er at give en bred beskrivelse af færøske samfundsforhold i det forløbne år og at illustrere den skete udvikling ved sammenligninger med tidligere år.

Redaktionen af årbogen er afsluttet i oktober 1988.

Færøernes landsstyre

Atli P. Dam

Rigsombudsmanden på Færøerne

Bent Klinte.

Kap. 1

ADMINISTRATIVE OG POLITISKE FORHOLD

STATSRETTLIGE FORHOLD

I henhold til lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre udgør Færøerne inden for lovens rammer et selvstyrende folkesamfund i det danske rige. Hjemmestyreloven anerkender det færøske sprog og det færøske flag. Fra 1949 har Færøerne haft egne pengesedler. Møntenheden 1 króna = 1 dansk krone.

Sager og sagsområder vedrørende Færøerne opdeles i særanliggender, hvor Færøernes lagting har den lovgivende og Færøernes landsstyre den udøvende myndighed, og fællesanliggender, der administreres af rigsmyndighederne efter dansk lovgivning.

Der er endvidere efter hjemmestyrelovens § 9 mulighed for at overlade administrationen af fællesanliggender til det færøske hjemmestyre.

Særanliggender

Efter hjemmestyrelovens § 2 betragtes en række sager og sagsområder, der er opført på lovens bilag A, principielt som særanliggender med den virkning, at hjemmestyret eller rigsmyndighederne kan bestemme, at de overgår til hjemmestyret. Heraf følger, at dette overtager de dermed forbundne udgifter.

Indtil nu har hjemmestyret overtaget følgende sagsområder med hjemmel i hjemmestyrelovens § 2.

1. Færøernes egen styrelsesordning
Hele området er overtaget som særanliggende.
2. Kommunale forhold
Hele området er overtaget som særanliggende.
3. Bygnings-, bolig- og lejespørgsmål. Folkeregister
Hele området er overtaget som særanliggende.
4. Sundhedsvæsen
Apotekervæsenet og sundhedsvedtagterne (miljøsager) er overtaget som særanliggender.
5. Den offentlige forsorg. Arbejdsforhold
Områderne: Lovpligtig ulykkesforsikring. Arbejdere, arbejdsforhold, lærlinge, medhjælpere og ferie er overtaget som særanliggender.
6. Direkte og indirekte skatter
Hele området er overtaget som særanliggende.

7. Finansvæsen
Hele området er overtaget som særanliggende.
8. Godkendelse af havneafgifter
Området er overtaget som særanliggende.
9. Skolevæsen
Folkehøjskolen og navigationsskolerne er overtaget som særanliggende. Endvidere er gymnasiet og HF-kurset særanliggende, og der er ved lagtingslov oprettet et færøsk akademi (Academia Færoensis). Bortset herfra er skolevæsen fællesanliggende.
10. Arkiver, biblioteker, museer
Hele området er overtaget som særanliggende.
11. Bygnings- og naturfredning
Hele området er overtaget som særanliggende.
12. Havne, trafikvæsen m.v.
Hele området bortset fra havne og stedligt telegrafvæsen er overtaget som særanliggende.
13. Landbrug, fiskeri m.v.
Hele området er overtaget som særanliggende.
14. Forlystelser m.v.
Hele området er overtaget som særanliggende.
15. Produktion, handel m.v.
Hele området er overtaget som særanliggende.
16. Tinglysning, ekspropriation m.v.
Hele området er overtaget som særanliggende.

Efter hjemmestyrelovens § 3 afgøres det ved nærmere forhandling, om og i hvilket omfang de på bilag B opførte sagsområder kan blive færøske særanliggende. Heraf er Radio med undtagelse af spørgsmål med relation til internationale aftaler, Jordfonden og Import- og eksportkontrol overtaget som særanliggende.

Hovedparten af de overtagne områder administreres af landstytret med hjemmel i lagtingslove. Enkelte områder administreres dog af statslige myndigheder på landsstyrets vegne. Således sker mønstring af fiskere hos landfogeden (politimesteren) eller sysselmændene, motorregistret og skibsregistret føres af landfogeden og tinglysningsvæsenet forestås af sorenskriveren (dommeren), der ligeledes er den stedlige overformynder.

Fællesanliggender

Anliggender, der ikke er overtaget af det færøske hjemmestyre som særanliggender, er fællesanliggender og varetages af rigsmyndighederne, idet dog hjemmestyret med hjemmel i hjemmestyrelovens § 9 kan overtage administrationen af fællesanliggender.

Blandt de vigtigste fællesanliggender er skoleforhold, sociale forhold og sundhedsforhold. Herudover kan som statsinstitutioner nævnes rigsbudgetet, skibstilsynet, folkekirken, politiet og domstolene.

Rigslove træder ikke i kraft på Færøerne, forinden de i overensstemmelse med lov nr. 51 af 1. april 1896 er kundgjort af rigsbudgetet. Dette sker efter forelæggelse for det færøske hjemmestyre.

Lovforslag, der kun vedrører færøske forhold, eksempelvis de sociale love, lovene for undervisningsvæsenet og sygehuslove bliver normalt først behandlet i lagtinget, hvorefter de forelægges folketinget. Lovforslag, der ikke udelukkende omfatter Færøerne, bliver først vedtaget i folketinget og derefter forelagt hjemmestyret, forinden loven sættes i kraft på Færøerne. I mange tilfælde sker ikraftsættelsen i form af kgl. anordning, idet loven udtrykkeligt giver ministeren ret til at sætte loven i kraft på Færøerne ved kgl. anordning med de ændringer, der er nødvendiggjort af de særlige færøske forhold.

Fællesanliggenderne administreres efter dansk lovgivning, dog for socialvæsenet, skolevæsenet og sygehusvæsenet efter særlige love for Færøerne. Statens udgifter til fællesanliggender udredes i form af fuldkommen udgiftsdækning, refusioner eller andre former for subsidiering. Fra 1. januar 1988 afløses refusionerne dog i vidt omfang af generelle tilskud.

De enkelte afsnit i årbogen indeholder nærmere oplysninger om udgiftsfordelingen, idet de forskellige refusionsordninger vil blive beskrevet direkte eller ved hjælp af tabeller.

Fællesanliggender, der administreres af hjemmestyret i henhold til hjemmestyrelovens § 9

I henhold til hjemmestyrelovens § 9 kan der efter forhandling træffes aftale om, i hvilke tilfælde og i hvilket omfang det er muligt inden for områder, der henhører under fællesanliggender, at overlade det færøske hjemmestyre at give de nærmere bestemmelser

for de særlige færøske forhold og overtage administrationen af det pågældende område.

Administrationen af socialvæsenet blev overtaget af Færøernes landsstyre 1. april 1975. Fra 1. april 1977 er administrationen af sygehusvæsenet på Færøerne varetaget af hjemmestyret. 1. august 1979 blev administrationen af folkeskolen, læreruddannelsen, fritidsundervisningen og handelsskolerne, de tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistiskolerne overført til hjemmestyret.

Endelig overtoges 1. januar 1988 administrationen af særfor-sorgen, sygesikringen og den primære sundhedstjeneste af hjemmestyret.

Forholdet til udlandet.

Færøerne er et selvstændigt toldområde. Indførselsafgifter og reglerne for import- og eksportkontrol fastsættes af hjemmestyret. De øvrige dele af riget må derfor i disse henseender betragtes som udland.

I henhold til hjemmestyreloven skal traktater og andre internationale overenskomster, der kræver folketingets samtykke, og som berører særlige færøske interesser, forelægges hjemmestyret til betænkning.

Udenrigsministeren kan bemyndige hjemmestyrets repræsentanter til direkte at føre forhandlinger under medvirken af udenrigstjenesten.

Der er med hjemmel i hjemmestyreloven ansat en i færøske forhold særlig sagkyndig i udenrigsministeriet til at bistå ministeriet ved behandling af sager vedrørende Færøernes særlige erhvervsinteresser, ligesom lovens muligheder for ansættelse af færøskyndige ved de danske ambassader er anvendt, idet der er ansat en handelsattaché for færøske erhvervsanliggender ved handelsafdelingen under den danske ambassade i Storbritannien.

Færøernes særlige status og erhvervsstruktur medfører, at Færøerne ikke umiddelbart kan dele Danmarks interesser og synspunkter i det internationale samarbejde eller ved indgåelse af bi- eller multilaterale aftaler med andre lande. I overensstemmelse med hjemmestyrelovens bestemmelser har man fra dansk side søgt at tilgodese færøske interesser ved i videst muligt omfang at inddrage hjemmestyret i det forberedende arbejde.

I enkelte tilfælde har hjemmestyret selv ført forhandlinger

og indgået aftaler. Her kan især nævnes aftalen om færøske fiskerirettigheder mellem 12 og 200 sømil omkring Island, indgået i 1975, og aftalen med Norge om gensidige fiskerirettigheder, indgået i 1977, begge siden fornyet med forskellige ændringer.

Endelig har repræsentanter for hjemmestyret med bistand fra udenrigsministeriet forhandlet om forskellige aftaler, der er indgået mellem den danske regering og Færøernes landsstyre på den ene side og den pågældende forhandlingspartner på den anden. Af aftaler af denne karakter kan nævnes fiskeriaftalerne med Sovjetunionen og med EF.

På fiskeriområdet er Færøerne medlem af NAFO (Konventionen om fiskeriet i det nordvestlige Atlanterhav) og NEAFC (konventionen om fiskeriet i det nordøstlige Atlanterhav). Danmark er ikke medlem af sidstnævnte organisation.

Hvor færøske interesser, som regel især fiskeriinteresser, har været involveret, har det været almindeligt, at repræsentanter for hjemmestyret har været medlemmer af den danske delegation eller knyttet til denne som eksperter. Dette gælder i flere bilaterale aftaler.

Danmarks tilslutning til de internationale økonomiske sammenlutninger har ikke automatisk medført færøsk tilslutning, og ofte har der efter Danmarks tilslutning været ført forhandlinger om Færøernes forhold. Her har især hensynet til erhvervsstrukturen og det færøske indførselsafgiftssystem spillet en rolle. Disse forhold har bevirket, at Færøerne ofte er blevet tilsluttet flere år senere end Danmark, det gælder således GATT, hvor Færøerne blev tilsluttet i 1954, medens Danmark blev tilsluttet i 1950, og EFTA, hvor Færøerne blev tilsluttet i 1967, medens Danmark deltog fra oprettelsen i 1959. (Færøerne udtrådte som følge af Danmarks udtræden i 1972). I de nævnte tilfælde er den senere færøske tilslutning anmeldt ved en akt fra udenrigsministeriet.

Færøerne blev ikke tilsluttet EF sammen med Danmark, men der er indgået aftale om et særligt handelsarrangement med fællesskaberne samt den førnævnte fiskeriaftale.

Ved forhandlinger om internationale aftaler er hjemmestyret almindeligvis inddraget. Derimod er det sjældent, Færøerne har egentlig repræsentation i de internationale organisationer. En væsentlig undtagelse er Nordisk Råd, hvor Danmarks riges delegation omfatter en særlig færøsk delegation bestående af to medlemmer

valgt af Færøernes lagting og et antal medlemmer udpeget af Færøernes landsstyre, jfr. lov nr. 22o af 16. maj 1984 om ændring af lov om Nordisk Råd.

Ellers varetages Færøernes interesser gennem forelæggelsen for hjemmestyret. For fiskeriets vedkommende er der især grund til at nævne, at forskrifter om ordensregler for fiskeriet, mindstemål for fisk, begrænsning af fangstmængde m.v. aftalt i henhold til internationale overenskomster skal fastsættes for Færøerne efter forhandling med og samtykke af Færøernes hjemmestyre. Eksempelvis kan nævnes reguleringsforanstaltningerne fastsat af NEAFC og NAFO (ICNAF).

På andre områder kan hjemmestyret bestemme, hvorvidt en af Danmark indgået international aftale skal udstrækkes til Færøerne eller ikke.

Her kan nævnes dobbeltbeskatningsoverenskomster, der ofte ved en særlig noteveksling efter forelæggelse for hjemmestyret sættes i kraft for Færøerne. Der eksisterer iøvrigt en særlig dobbeltbeskatningsoverenskomst mellem Færøerne og Danmark. Ligeledes kan nævnes de sociale konventioner, Danmark har indgået med de nordiske og andre europæiske lande om deres statsborgeres gensidige rettigheder i de respektive lande, og ILO-konventionerne. Disse konventioner sættes normalt i kraft på Færøerne ved offentlig kundgørelse på samme måde som rigslove.

I enkelte tilfælde slutter Danmark internationale aftaler, der kun berører Færøerne. Her kan især nævnes udvidelsen i 1959 af den færøske fiskerigrænse til 12 sømil. Udvidelsen til 200 sømil er gennemført ved kgl. anordning nr. 598 af 21. december 1976 om fiskeriterritoriet ved Færøerne, udstedt i medfør af § 1, stk. 3, i lov nr. 597 af 17. december 1976 om Danmarks riges fiskeriterritorium.

FÆRØERNES LAGTING

Lagtingsvalg afholdes i henhold til lagtingslov nr. 49 af 2o. juli 1978 om valg til Færøernes lagting. Lagtinget består af mindst 27 og højst 32 medlemmer, idet de 27 medlemmer er kredsvalgte, medens der kan vælges indtil 5 medlemmer med henblik på en regulering henimod forholdsmæssig repræsentation. De ordentlige valg til lagtinget foregår hvert 4. år. Udskrivning af valg kan iøvrigt foregå efter lagtingsbeslutning, hvilket var tilfældet ved valget i november 198o.

Tabel 1. 1. Stemme- og mandatfordelingen ved lagtingsvalgene

<u>1974-84 (mandatfordeling i parentes)</u>				
<u>Parti</u>	<u>Nov.1974</u>	<u>Nov.1978</u>	<u>Nov.1980</u>	<u>Nov.1984</u>
Folkeflokk	4.069(5) 20,5%	4.067(6) 17,9%	4.399(6) 18,9%	5.446(7) 21,7%
Sambandspartiet	3.799(5) 19,1%	5.966(8) 26,3%	5.557(8) 23,9%	5.330(7) 21,2%
Socialdemokratiet	5.125(7) 25,8%	5.062(8) 22,3%	5.043(7) 21,7%	5.879(8) 23,4%
Selvstyrepartiet	1.430(2) 7,2%	1.626(2) 7,2%	1.953(3) 8,4%	2.135(2) 8,5%
Republikanske parti	4.461(6) 22,5%	4.614(6) 20,3%	4.415(6) 19,0%	4.921(6) 19,5%
Kristeligt Folkeparti (Fremskridts- og fi- skeripartiet)	487(1) 2,5%	1.389(2) 6,1%	1.905(2) 8,2%	1.466(2) ¹⁾ 5,8%
Særliste (kun opstil- lede i Suðurstreymoy)	487(-) 2,5%			
Ialt	19.858(26)	22.724(32)	23.272(32)	25.177(32)
Valgdeltagelse	80%	86%	86%	86,8%

1) Heraf er det ene lagtingsmedlem senere udtrådt af partiet

Kilde: Valgbogen for Færøerne

Tabel 1.2. Afgivne stemmer ved lagtingsvalget den 8. november

<u>1984 fordelt på partier og områder</u>							
<u>Valg kreds</u>	<u>Fol- kefl.</u>	<u>Sam- bands- parti</u>	<u>Soci- alde- mokr.</u>	<u>Selv- styre- parti</u>	<u>Rep. parti</u>	<u>Krist. folke- parti</u>	<u>Ialt</u>
Norðoyar	850	403	762	480	658	258	3.411
Eysturoy	911	1.508	697	661	1.112	415	5.304
Norðstreymoy	405	457	560	68	442	45	1.977
Suðurstreym- oy	2.111	1.597	1.740	746	1.611	519	8.324
Vágar	447	569	372	48	163	75	1.674
Sandoy	301	114	291	43	286	17	1.052
Suðuroy	421	682	1.457	89	649	137	3.435
Ialt	5.446	5.330	5.879	2.135	4.921	1.466	25.177

Kilde: Valgbogen for Færøerne

Lagtingets sammensætning

formand: Hergeir Nielsen (rep.)

Lagtingets medlemmer

Anfinn Kallsberg	bogholder	Viðareiði	flk.
Poul Jacob Olsen	skibsfører	Klaksvík	sd.
Heini O. Heinesen	arbejdsformand	Kunoy	rep.
Asbjørn Joensen	forstander	Klaksvík	s.
Olaf Olsen	direktør	Glyvvar	flk.
Jógvan Olsen	skibsfører	Toftir	sb.
Jóh. Martin Olsen	maskinmester	Strendur	sb.
Jørgen Thomsen	formand	Skáli	sd.
Signar Hansen	lærer	Fuglafjørður	rep.
Adolf Hansen	styrmand	Tórshavn	pro.
Agnar Nielsen	direktør	Vestmanna	sb.
Tummas Arabo	ingeniør	Signabøur	sd.
Øssur av Steinum	lærer	Kollafjørður	rep.
Jógvan Sundstein	statsaut. revisor	Tórshavn	flk.
Óli Breckmann	adjunkt, M.A.	Tórshavn	flk.
Poul Michelsen	borgmester	Tórshavn	flk.
Pauli Ellefsen	statsaut. revisor	Tórshavn	sb.
Eilif Samuelson	overlærer	Tórshavn	sb.
Jákup Lindenskov	fuldmægtig	Tórshavn	sd.
Jóannes Dalsgaard	landsarkivar	Tórshavn	sd.
Hans Jacob Debes	lektor, dr. phil.	Tórshavn	rep.
Karin Kjølbro	socialrådgiver	Tórshavn	rep.
Tordur Niclasen	forstander	Eiði	krf.
Hilmar Kass	viceforstander	Tórshavn	s.
Ivan Johannesen	maskinmester	Miðvágur	sb.
Svend Aage Ellefsen	direktør	Sandavágur	flk.
Tórálvur Mohr Olsen	fisker	Sandur	sd.
Eyðun Viderø	kontorist	Sandur	flk.
Flemming Mikkelsen	smedemester	Vágur	sb.
Sverre Midjord	afdelingsleder	Tvøroyri	sd.
Henrik Old	skibsfører	Tórshavn	sd.
Hergeir Nielsen	lærer	Akrar	rep.

Leder af lagtingsadministrationen er kontorchef Kristoffur Thomasen.

Lagtinget har følgende stående udvalg: finansudvalget, markedsudvalget, fiskeriudvalget, trafikudvalget, udvalget vedrørende

landsstyresager, lovudvalget, kultur- og skoleudvalget, skatteudvalget, social- og sundhedsudvalget, miljøudvalget, industriudvalget, landbrugsudvalget og arbejdsmarkedsudvalget.

DE POLITISKE PARTIER

De partier, der er repræsenteret i lagtinget, grupperer sig foruden efter sociale og økonomiske synspunkter også efter partiernes indstilling til rigsfællesskabet.

Skematisk kan man opstille partierne således, at man anbringer partierne af borgerlig observans til højre og partierne, der er tilhængere af en højere grad af offentlig styring af erhvervslivet, til venstre samtidig med, at partier, der ønsker et fast tilhørsforhold til riget, anbringes øverst i skemaet, medens partier, der ønsker en højere grad af selvstyre, anbringes nederst. De seks partier vil da gruppere sig som i nedenstående skema.

Socialdemokratiet

Sambandspartiet

Progrespartiet

Kristeligt folkeparti

Selvstyrepartiet

Republikanske parti

Folkeflokken

På grundlag af partiernes programmer og supplerende oplysninger fra partierne er der foretaget en gennemgang af de enkelte partiers stats- og folkeretlige stillingtagen, økonomiske og erhvervsmæssige politik, sociale politik samt undervisnings- og kulturpolitik. Desuden er det for de enkelte partier oplyst, i hvilke perioder partiet har været repræsenteret i lagtinget, landsstyret og folketinget.

Folkeflokken

Folkeflokken er stiftet i 1940 og opnåede første gang repræsentation i lagtinget i 1940. Partiet har siden været repræsenteret her.

Folkeflokken arbejder for en gradvis indførelse af selvstyre for Færøerne med fuld lovgivningskompetence på alle områder. Man skal tilstræbe et godt samarbejde med de eksisterende markedssammenslutninger uden at blive politisk afhængig af nogen af dem. Undergrunden skal overtages. Partiet går ind for selvstændigt færøsk medlemskab af NATO.

Partiet finder, at det private initiativ i et samfund med

erhvervsmæssig frihed bedst sikrer forøgelse af produktionsværdien. Der skal tilvejebringes gode lånemuligheder for erhvervslivet. Nødvendigheden af en offentlig fiskeripolitik, der sikrer de bedste fiskerimuligheder i hjemlige og fremmede farvande, erkendes. Løn-systemet skal være rent færøsk.

De, der ikke er arbejdsdygtige, skal sikres sømmelige vilkår. De sociale foranstaltninger skal være øjeblikkeligt virkende. Folke-, invalide- og enkepension samt enkehjælp er selvfølgelige ret-tigheder. De skal være tidssvarende, og pensionisterne skal have deres andel af indtægtsstigningen i samfundet. Der skal lægges vægt på revalidering, undervisning og pleje her i landet af revali-derede. Hjælp skal sikres alle dem, der uden egen skyld bliver ar-bejdsløse.

Skolen skal være færøsk og sikre alle en uddannelse til frem-me for virke i det færøske samfund, der ikke står tilbage for ud-dannelsen i de mest udviklede lande. Mest muligt af den videre-gående uddannelse skal gives her i landet.

Der skal oprettes et landsteater. Radiofonien og fjernsynet skal udbygges, ligesom partiet går ind for konkurrerende private radio- og TV-stationer. Kunstnere må sikres gode arbejdsmuligheder.

Mulighederne for anskaffelse af grund og bolig må bedres.

Færøerne må selv varetage forbindelserne til udlandet, og den interne trafik må udbygges, eventuelt gennem indenøns flyvning.

Skatte- og afgiftslovgivningen skal forenkles, og skattemini-mumsgrænsen skal stige i takt med den gennemsnitlige indtægtsstig-ning. Partiet ønsker det nuværende refusionssystem mellem Danmark og Færøerne ændret til et bloktilskudssystem. Den offentlige ad-ministration skal rationaliseres, og den finansielle fordeling mel-lem land og kommuner skal revideres.

Folkeflokken har deltaget i landsstyresamarbejdet i perio-derne 1950-54, 1954-59, 1963-67, 1975-79, 1979-81 og 1981-85. Folkeflokken har besat lagmandsposten fra 1963-67. Siden 1948 har folkeflokken været repræsenteret i folketinget i tiden indtil 5. september 1950; fra 14. maj 1957 til 15. november 1960, fra 22. september 1964 til 13. december 1973 og fra 10. januar 1984.

Sambandspartiet

Sambandspartiet er stiftet i 1906. Partiet har uden afbry-delse været repræsenteret i lagtinget siden stiftelsen.

Sambandspartiet ønsker at bibeholde rigsfællesskabet og vil

inden for dette arbejde for den styrelsesmæssige, økonomiske og kulturelle udvikling af det færøske folk.

Sambandspartiet anser det frie initiativ for at være drivkraften for fremgangen i erhvervslivet og vil ud fra denne synsvinkel udbygge dette. Med hensyn til fiskeriet erkender partiet, at de hjemlige farvande er de eneste sikre fiskefelter, og man må stræbe efter at udnytte disse mest muligt under skyldig hensyntagen til bevaring af fiskebestandene. Fjernfiskeriet må så vidt som muligt sikres ved internationale aftaler. Mulighederne for at eje og drive fiskerfartøjer må være sådan, at fiskerfartøjerne til enhver tid er konkurrencedygtige.

Sociallovgivningen skal være sådan udformet, at de gamle, de syge og de handicappede får støtte og behandling på samme niveau som i de andre nordiske lande. Partiet vil virke for, at alle familier kan bo i eget hus eller lejlighed. Dette skal blandt andet ske ved støtte til unge, der vil bosætte sig.

Undervisningsvæsenet skal kunne opfylde de krav, der stilles af et udviklet samfund, og skolerne skal være på højde med nabolandenes. Udviklingen inden for færøsk kultur og åndsliv skal støttes, og man skal sikre, at færinger får kendskab til dansk og udenlandsk kultur og åndsliv. Partiet vil støtte sport og fritidsliv.

Indtægterne fra skatter og afgifter skal administreres hensigtsmæssigt og forsvarligt, således at folket ikke kommer til at betale mere end nødvendigt.

Partiet har deltaget i landsstyresamarbejdet i perioderne 1948-50, 1950-54, 1954-59, 1959-63, 1967-70, 1970-75 og 1981-85. I perioderne 1948-50, 1950-54, 1954-59, 1968-70 og 1981-85 har partiet besat lagmandsposten.

Siden 1948 har partiet været repræsenteret i folketinget fra 5. september 1950 til 22. september 1964 og fra 15. februar 1977 til 8. september 1987. Partiets medlem var tilsluttet Venstres folketingsgruppe.

Socialdemokratiet

Det færøske socialdemokrati (på færøsk Javnaðarflokkurin) blev grundlagt i 1925 og opnåede første gang repræsentation i lagtinget i 1928, hvor det siden uafbrudt har været repræsenteret.

Partiet erklærer, at Færøerne er folkets ejendom, og at denne ejendom også omfatter landsoklen og undergrunden.

Det er partiets opfattelse, at rigsfællesskabet skal opret-

holdes og bunde i den fulde og ubegrænsede frihed, således at Danmark og Færøerne hver for sig kan bestemme, at sager og sagsområder kan overdrages til hjemmestyret. Partiet lægger stor vægt på den nationale selvbestemmelse og går ind for det nordiske samarbejde.

Der skal ved forpligtende samarbejde og planøkonomisk ledelse sikres personlig frihed, indtægtsgrundlag og tryghed for alle.

Produktion og handel skal efter omstændighederne drives på national, kommunal og fælleskommunal, kooperativ samt privat basis, således at de forskellige initiativer tjener landets interesser og er i overensstemmelse med folkets vilje. Eventuel socialisering må gennemføres uden unødvendig centralisering. Udenrigshandelen bør ordnes på landsandelsgrundlag.

Alle skal have ret til at arbejde og være sikret en minimums løn. Alle uarbejdsdygtige eller trængende skal være sikret social tryghed, og samfundet skal bære udgifterne i forbindelse med sygdom, invaliditet, ulykker, alderdom, indtægtstab m.v.

Den voksende generation skal sikres vederlagsfri adgang til den bedste og mest tidssvarende undervisning. Folkeoplysning, forskning, kunst, kultur og udfoldelsesmuligheder skal støttes. I-drætslivet skal støttes bl.a. ved opbygning af de nødvendige faciliteter.

Beskatningen skal tjene til fremme af fælles interesser og mindske forskellene i indtægt. Skatten skal lignede, så den ikke er aktivitetshæmmende, og indtægter, svarende til eksistensminimum, skal ikke beskattes.

Socialdemokratiet har deltaget i landsstyresamarbejdet i perioderne 1948-50, 1959-63, 1967-70, 1970-75, 1975-79, 1979-81 og fra 1985. Socialdemokratiet har besat lagmandsposten 1959-63, 1967-68, 1970-81 og fra 1985.

Siden 1948 har socialdemokratiet været repræsenteret i folketinget i tiden fra 1948 indtil 14. maj 1957, fra 15. november 1960 til 10. januar 1984, og igen fra 8. september 1987. Det socialdemokratiske medlem er tilsluttet socialdemokraternes folketingsgruppe.

Selvstyrepartiet

Selvstyrepartiet blev grundlagt i 1906 og har været repræsenteret i lagtinget fra stiftelsen frem til 1943. Partiet opnåede repræsentation igen i 1946 og har siden da uafbrudt været repræsenteret.

Partiet arbejder for selvstyre, efterhånden som der skabes et solidt grundlag for dette. Undergrunden og fiskerigrænsen halvejs til nærmeste bebyggede land skal være færøsk. Færøerne skal forblive uden for EF, men have bedst mulig handelsforbindelse med sammenslutningen og andre lande. Hjemmestyreloven skal revideres. Der skal oprettes et færøsk kontor i København, der sikrer kontakten til de danske myndigheder og med repræsentation i folketinget uden stemmeret. De færøske folketingsmandater skal afskaffes. Lagmanden skal være folkevalgt.

Det skal tilstræbes at skabe fællesskab og lighed mellem arbejdere og arbejdsgivere på sø og i land. Fiskeri, håndværk og industri skal støttes på bedste måde.

En ny landbrugslovgivning, der sikrer landbruget støtte, så det kan blive en betydelig faktor i økonomien, skal gennemføres.

Fragtskibsflåden skal udbygges.

Vandkraften og andre vedvarende energikilder skal udbygges hurtigst muligt.

Der skal oprettes et uafhængigt forbrugerråd, og der skal etableres tilsyn med monopoler, og den frie handel skal sikres med færrest muligt mellemhandlere.

Socialforsorgen skal tilpasses færøske forhold. Der skal lægges vægt på at sætte invalide og handicappede i stand til at passe et arbejde. Der skal oprettes sygeforsikring i stedet for sygekasser. Denne skal yde alle gratis læge- og sygehusbehandling, medicin og mærkbar støtte under sygdom.

Undervisningsvæsenet skal samordnes således, at det egner sig til færøske forhold på et kristent grundlag. Bygdeskolerne skal bevares. Foreningslivet inden for kultur og idræt skal støttes.

Skatterne omlægges i højere grad til forbrugsafgifter. Indkomstskatterne skal ændres, så indtægterne for mand og hustru deles, og hver især beskattes af halvdelen af den samlede indtægt. Børnefradrag og minimum for landsskat skal forhøjes og indtægtsreguleres.

Selvstyrepartiet har deltaget i landsstyresamarbejdet i perioderne 1948-50, 1954-59, 1959-63, 1963-67, 1967-70, 1970-75, 1981-85 og fra 1985.

Partiet har ikke været repræsenteret i folketinget efter 1948. Før krigen havde partiet i perioder en repræsentant i henholdsvis folketing og landsting. Denne repræsentant havde et vist samarbejde med det radikale venstre.

Det republikanske parti

Det republikanske parti (på færøsk Tjóðveldisflokkurin) er grundlagt i 1948 og opnåede i 1950 repræsentation i lagtinget, hvor partiet har været repræsenteret siden.

Partiet ønsker en færøsk republik oprettet og fastslår, at ingen udenlandsk magt skal have ret til at råde over eller eje landets ressourcer. Partiet vender sig imod NATO's tilstedeværelse på Færøerne og ønsker Færøerne holdt uden for EF.

Ingen enkeltperson eller nogen samfundsklasse skal have særrettigheder til at råde over eller tilegne sig landets ressourcer, og alle færingar skal have samme rettigheder og samme pligter overfor samfundet.

Der skal foretages en planlægning med hensyn til udbygning af produktionskapaciteten og opdyrkning af landet. De private erhvervsvirksomheder skal koordineres med det offentlige. Al handel med omverdenen, import og eksport samt penge, banker og valuta skal under tilsyn af det offentlige.

Alle arbejdende skal have en retfærdig løn for deres arbejde. De, der på grund af sygdom, alderdom, ulykke eller arbejdsløshed ikke er i stand til at forsørge sig og sine, skal have fuld hjælp og støtte.

Grundstenen under folkets kultur er en forbedret folkeskole. Alle elever har derudover ret og pligt til gratis videregående studier med hensyn til almene kundskaber og inden for erhvervsgrenene. De højere skoler, studenterskolen og akademiet, biblioteker og andre kulturelle institutioner, bekostet af det offentlige, har ansvaret for landets kultur og viden. Økonomiske forhold og bopæl på afspredte liggende steder må ikke hindre unge med gode evner i at tilegne sig disse tilbud. Kunstnere og videnskabsmænd skal sikres rimelige vilkår.

Det offentlige skal pålægge samfundsmedlemmerne retfærdig skat og sikre, at skatteansættelsen er korrekt.

Det republikanske parti har deltaget i landsstyresamarbejdet i 1963-67, 1975-79, 1979-81 og fra 1985.

Partiet har været repræsenteret i folketinget fra 13. december 1973, hvor det opstillede første gang, til 1. marts 1977.

Kristeligt Folkeparti

Færøernes Fremskridts- og Fiskeriparti

Færøernes Fremskridtsparti blev anmeldt som parti i 1958.

I 1978 forandrede partiet navn til Færøernes Fremskridts- og Fiskeriparti.

I 1984 fik partiet sit nuværende navn.

Siden anmeldelsen har partiet været repræsenteret i lagtinget.

Partiet, der karakteriserer sig som et borgerligt, socialt, antikommunistisk, fremskridtsorienteret fiskeriparti, og som et centerparti, har selvhjulpenhed for Færøerne som mål.

Partiet, der bygger på det kristne menneskesyn, anser familien som samfundets hjørnesteen, der bør garanteres de bedste vilkår, således at trykke hjem og dermed gode opdragelsesmuligheder for børn og unge særkender det færøske samfund.

Partiet anerkender ægteskabet som Gudgivet og anser dette som den rette og bedste samlivsform, der i høj grad bør støttes gennem lovgivning.

Partiet er imod fri abort, men går ind for oplysning, og at der ydes tilstrækkelig støtte og rådgivning til vordende mødre (forældre).

Fiskeriproduktionen skal være selvstændig, således at erhvervet ikke skal have tilskud fornødent. Erhvervet skal sikres en fast pristalsreguleret fiskepris.

Hjemmeindustrien, især den del, der er importbesparende, skal udbygges. Færøsk håndværk skal prioriteres frem for udenlandsk, og landbruget skal støttes, så det igen får betydning for Færøernes økonomi.

Den sociale lovgivning skal forenkles og effektiviseres.

Som et alternativ til alderdoms- og plejehjem samt andre institutioner, bør gamle og syge i større grad have valgmuligheder for at blive i eget miljø.

Skolen skal samordnes med henblik på undervisning og fritid. Kristendomsundervisningen skal forbedres.

Kultur, idræt samt kristeligt/socialt arbejde bør støttes.

Alkoholmisbruget anses som et af samfundets største sociale og menneskelige problemer, og der bør sættes kraftigt på det forebyggende arbejde såvel som støtte til diverse behandlingsinstanser.

Partiet støtter Israel i dets kamp for sikkerhed og fred.

Partiet er tilhænger af NATO og anser denne alliance som en sikkerhed for fred og frihed for den vestlige verden, som Færøerne er en naturlig del af.

Partiet anser dog stormagternes oprustning som det rene vanvid, og erkender nødvendigheden af en fælles nedrustning.

Partiet har som mål, at alle afgørelser, forhandlinger og lovvedtagelser skal sigte på at gøre Færøerne mere selvstændige, jævnyrdige og frie.

Fremskridtspartiet deltog i landsstyressamarbejdet 1963-67, men havde ikke repræsentation i landsstyret. Som Kristeligt Folkeparti, Fremskridts- og Fiskeriparti deltager partiet i landsstyret fra 1985. Partiet deltager (fra 1983) ikke i folketingsvalg og har aldrig været repræsenteret i folketinget.

Progrespartiet

Partiet blev som Progrespartiet (på færøsk Framsóknarflokkurin) anmeldt i lagtinget i november 1986 af lagtingsmand Adolf V. Hansen, der hidtil havde repræsenteret Kristeligt folkeparti/Fremskridts- og Fiskeripartiet.

Partiet karakteriserer sig som et borgerligt, socialt og anti-kommunistisk parti, som i lige grad værdsætter den enkelte og samfundet og som bygger på det kristne grundlag.

Partiet vil arbejde for et sundt og selvhjulpent Færøerne, for et udbygget kommunalt selvstyre, for et velfungerende socialt sikkerhedsnet for alle, som har behov herfor, for en privatisering af offentlig virksomhed, for at udviklingen er nænsom over for naturen, for en udbygning af sundhedsvæsenet samt for, at skolevæsenet forbereder den enkelte og samfundet til at klare fremtidens udfordringer.

På det erhvervsmæssige område lægger partiet vægt på, at fiskepriserne pristalsreguleres til beskyttelse af fiskernes interesser og på, at også fiskere og søfolk får kompensation for de samfundsgoder, som andre borgere har til rådighed.

Arbejdsmarkedets parter skal have fuld forhandlingsfrihed, og partiet er imod lovindgreb i lønforhandlinger.

Ud fra den opfattelse, at Færøerne politisk, traditionelt, kulturelt, geografisk og på alle andre måder er en del af den vestlige verden, finder partiet, at Færøerne skal godkende vestlige forsvarsplaner, der er til gavn for øerne og den vestlige verden.

FOLKETINGSVALG

Ifølge grundlovens § 28 vælges 2 af folketingets medlemmer på Færøerne. Efter lov om folketingsvalg på Færøerne skal valg på Færøerne så vidt muligt ske samtidig med afstemningen i Danmark, men rigsombudsmanden kan fastsætte en anden dag.

Tabel 1.3. Stemmetal og procentvis fordeling af stemmer ved folketingsvalgene 1975-84

	<u>1/3-77</u>	<u>23/10-79</u>	<u>8/12-81</u>	<u>10/1-84</u>	<u>8/9-87</u>
Socialdemokratiet	3.681 22,5 %	4.435 23,7 %	4.070 24,5 %	4.317 23,5 %	5.486 24,7 %
Republikanske parti	3.057 18,7 %	3.886 20,8 %	3.441 20,7 %	3.646 19,9 %	3.478 15,6 %
Folkeflokk	2.773 17,0 %	3.005 16,1 %	3.073 18,5 %	4.605 25,1 %	6.411 28,8 %
Sambandspartiet	5.183 31,7 %	5.700 30,5 %	4.393 26,4 %	4.744 25,9 %	5.345 24,0 %
Selvstyrepartiet	551 3,4 %	797 4,2 %	867 5,2 %	1.033 5,6 %	1.070 4,8 %
Kristeligt Folkeparti	207 1,3 %	878 4,7 %	773 4,7 %	- -	- -
Progrespartiet	-	-	-	-	438 2,0 %
Uden for partierne	891 5,4 %	-	-	-	-
Gyldige stemmer ialt	16.343	18.701	16.617	18.345	22.228
Valgdeltagelse	62,9 %	65,9 %	55,4 %	61,0 %	68,9 %

Kilde: Valgbogen for Færøerne

I 1977 var der listeforbund mellem folkeflokk og uttanflokka listin (N. P. Danielsen og Zacharias Wang) og mellem selvstyrepartiet og fremskridtspartiet.

Folketingsmand

Ved folketingsvalget den 8. september 1987 valgtes Óli Breckmann (flk.). og Atli Dam (soc.). Som stedfortræder for Atli Dam er indtrådt Jákup Lindenskov.

ADMINISTRATION

Færøernes landsstyre

Lagmanden og landsstyremedlemmerne udnævnes af lagtinget, jfr. lagtingslov nr. 1 af 13. maj 1948 om Færøernes styrelsesordning i sáranliggander. Det nuværende landsstyre, der har 6 medlemmer, 2 fra socialdemokratiet, 2 fra det republikanske parti, 1 fra selvstyrepartiet og 1 fra kristeligt folkeparti, bygger på et flertal bestående af de 4 partiers 17 mandater.

Atli P. Dam, lagmand (sd.): Styrelsesanliggander, udenrigsanliggander og fiskeri.

Jógvan Durhuus, vicelagmand, (rep.): Landbrug, sundhedsvæsen, undervisning og energi.

Niels Pauli Danielsen, (krf.): Sociale anliggender, kommunale anliggender og byggeanliggender.

Vilhelm Johannesen, (sd.): Arbejdsmarked, industri, fiskeopdræt, lovsager, boliger og turisme.

Lasse Klein, (s.): Trafik og kultur.

Jóngerð Purkhús, (rep.): Finansvæsen, handel og miljø.

Landsstyrets administration

Kontorchef	- - - - -
Fiskeridirektør	Kjartan Hoydal
Afdelingschef	Jalgrim Hilduberg: Retsafdelingen
Afdelingschef	Súsanna Danielsen: Lønafdelingen
Fuldmægtig	Niels á Velbastað: Samfærdsel, turisme og Nordisk Råd.
Fuldmægtig	Karl Andreassen: Fiskeri og sønæring.
Fuldmægtig	Ann Mari Dam: Færdselslovgivning, valg-sager og retsvæsen.
Fuldmægtig	Jørgen Hansen: Fiskeristøtte.
Fuldmægtig	Alfred Petersen: Fornylse af fiskerflåden.
Fuldmægtig	Inger Christiansen: Undervisning, kultur og kirker.
Fuldmægtig	Kirsten Balle: Kommunale anliggender og bygge-anliggender.
Fuldmægtig	Rúni Joensen: Budgetlægning og budgetkontrol samt told og skatter.
Fuldmægtig	Adam Worm: Lønsager.
Fuldmægtig	Nella Festirstein: Socialvæsen, sundhedsvæsen og miljø-sager.
Fuldmægtig	Jákup Nielsen: Incassosager og arbejdsmarkeds-forhold.
Fuldmægtig	Bjarni Olsen: Økonomisk afdeling.

Rigsombudet

Rigsombudsmanden på Færøerne er rigets øverste repræsentant på Færøerne og leder af rigets administration. Rigsombudet er bindele-det mellem hjemmestyret og rigsmyndighederne. Embedet administrerer desuden som overøvrighed en række familieretlige sager, såsom separa-tion og skilsmisse, bevillinger til adoption og navnebevillinger samt en række sager vedrørende lovgivningsanliggender.

Rigsombudsmand Niels Bentsen

Kontorchef Arne Juul Arnskov

Fuldmægtig Tommy Jensen: Sager vedrørende erhvervs- og næringsforhold, penge- og kreditforhold, internationale konventioner, sekretariatssager.

Fuldmægtig Birgit Kleis: Overøvrighedssager.

Fuldmægtig Lene Mikkelsen: Indfødsret, fri proces, valg, adoptioner.

Institutioner under landsstyret

Det økonomiske råd: Cand. polit Sofus Olsen

Færøernes oppebørselskontor: Direktør Heri Mohr.

Landsingeniør: Landsingeniør Mikkjal A. Helmsdal

Sygehusvæsen: Sygehusdirektør Karter Højgaard, kst.

Landsdyrlæge: Landsdyrlæge Áki Mortensen

Vagt- og bjærgningstjenesten: Skibsfører Johan Ziskason

Matrikelkontoret: Matrikeldirektør Hans Olávus Danielsen

Færøernes socialforvaltning: Socialdirektør Tommy Petersen

Færøernes statistik: Cand. polit. Sigurd Poulsen

Undervisningsdirektoratet: Direktør Hentzar Ellingsgaard

Færøernes Akademi: Akademirådet, formand, folkemindeforsker

J. P. Joensen

Arkæologisk museum: Landsantikvar Arne Thorsteinsson

Geologisk/botanisk/zoologisk museum: cand. mag. Johs. Johansen

Fiskerilaboratoriet: Afdelingsleder, mag.scient. J.S. Joensen

Fiskerikvalitetskontrollen: Overvrager Haldor Hansen

Landsbiblioteket: Landsbibliotekar Martin Næs, kst.

Landsarkivet: Landsarkivar Jóannes Dalsgaard

Ernæringshygiejnisk laboratorium: Afdelingsleder Ásmund Gudjónsson

Afdelingsleder Marjun Hanusardóttir Dahl

Færøernes gymnasium: Rektor A. M. Mortensen

Østerø gymnasium: Rektor Sámal í Skorini

Færøernes seminarium: Seminarirektor Andreas Højgaard

Færøernes sømandsskole: Forstander Poul Johs. Johansen

Klaksvig sømandsskole: Forstander Frans Jacobsen, kst.

Landsapoteket: Landsapoteker Jákup Haraldsen

Arbejdstilsynet: Maskinmester Eli Davidsen

Bilinspektøren: Maskinmester Atli Jensen

(fortsættes)

Institutioner under landsstyret (fortsat)

Landbrugskonsulenten: Agronom Hanus Wardum
Landbrugsforsøgsstationen, Kollafjørður: Peter T. Haahr
Lønudligningsfonden: Kontorchef Hildibjart Johansen
Færøernes postvæsen: Postmester Esbern Midjord
Landets kystfart: Direktør Johan Restorff Jacobsen
Telefonvæsenet: Direktør Sólbjörn Jacobsen
Toldvæsenet: Direktør Leivur Gregersen
Færøernes radio: Direktør Niels Juul Arge
Færøernes fjernsyn: Direktør Jógvan Asbjørn Skaale
Færøernes læreråd: Jógvan Hammer
Færøernes ligningsråd: Direktør Petur Alberg Lamhauge
Prisrådet: Rådsformand Jarmund Thorsteinsson
Færøernes landbrugsråd: Kontorchef Jóannes Dalsgarð
Færøernes industrifond: Formand, ingeniør Páll Mikkelsen
Boliglänefonden: Kontorchef Jóannes Dalsgarð
Erhvervsudviklingsfonden: Fondsformand Niklas Foldbo
Forligsinstitutionen: Formand Petur Zachariassen
Viceformand Hans Jacob Lamhauge
Færøernes repræsentationskontor i København: Trygvi Johansen
Færøernes repræsentationskontor i Aberdeen: Sofus Poulsen

Institutioner under staten

Vicebiskop for Færøerne: Ejvind D. Vilhelm
Sørenskriver (dommer): Joen H. Andreassen, retsassessor Jens Schultz
Hansen
Landfoged (politimester): Mogens Nepper-Christensen, vicepolitimester Finn Ougaard
Landslæge: Høgni Debes Joensen
Statens Skibstilsyn: Inspektorsleder Torleiv Hoydal
Færøernes Kommando: Kommandør Hans Dalsgaard
Flyvestation Tórshavn: Oberstløjtnant N. E. Lundby
Sysselmænd:
Norðoyar syssel: Karsten Hansen
Eysturoyar syssel: Frimodt Poulsen
Suðuroy nordre og søndre sysler: Eiler Djurhuus
Streymoy syssel: Ivan Klein Olsen
Vágar syssel: Marni av Kák
Sandoy syssel: Kjartan Midjord

(fortsættes)

Institutioner under staten (fortsat)

Præster:

Nes præstegæld: Jákup Kass

Sjóvar præstegæld: Peter Petersen

Eiði præstegæld: Emil Olsen

Fuglafjørður præstegæld: Thorkild Peter Beder

Suðurstreymoy østre præstegæld: Hans Jacob Djone Debes Joensen og
Axel W. Tórgarð

Suðurstreymoy vestre præstegæld: Kjartan Juul Mørkøre og Niels
Høgne Frits Poulsen

Norðoyar østre præstegæld: Jógvan Johansen

Norðoyar vestre præstegæld: Niels Pauli Danielsen og Henning Nissen
Bøgesvang

Norðstreymoy præstegæld: Marjun Bæk, Martin Restorff Jacobsen og
Gerhard Hansen.

Vágar præstegæld: David Johannesen

Sandoy præstegæld: Jákup Reinert Hansen

Suðuroy nordre præstegæld: Jónsvein F. Bech og Birgitte Hansen

Suðuroy søndre præstegæld: Bjarni Bæk

LOVGIVNING

Oversigt over vedtagne lagtingslove og -beslutninger i 1987.

(Samlingen 1986)

- Sag nr. 1. Beslutning om tiltrædelse af ny lov om rettens pleje. Vedtaget den 13. april 1987.
- Sag nr. 4. Ændring af lagtingslov om industrifonden. Vedtaget den 10. februar 1987. Ll. nr. 94 af 19. november 1987.
- Sag nr. 6. Beslutninger om godkendelse af regnskaber for forskellige offentlige fonde og institutioner. Vedtaget den 10. februar, 24. marts og 8. april 1987.
- Sag nr. 7. Lagtingslov om lotterispil. Vedtaget den 27. marts 1987. Ll. nr. 53 af 7. maj 1987.
- Sag nr. 8. Ændring af lagtingslov om udviklingsfond for industri, håndværk og servicevirksomheder. Vedtaget den 10. februar 1987.
- Sag nr. 28. Lagtingslov om sygdomme hos fisk, skaldyr og krebsdyr. Vedtaget den 14. april 1987. Ll. nr. 26 af 30. april 1987.
- Sag nr. 30. Beslutning om ikrafttrædelse på Færøerne af lov nr. 187 af 9. maj 1984 om ændring af konkursloven, gældslovloven og lov om retsafgifter (betalingsstandsning, gældsanering m.v.). Vedtaget den 26. marts 1987.
- Sag nr. 32, 54 og 105. Lagtingslov om køb af husejendomme. Vedtaget den 14. april 1987. Ll. nr. 31 af 30. april 1987.
- Sag nr. 33. Beslutning om ikrafttrædelse på Færøerne af kgl. anordning af 27. februar 1976 om fremmede orlogsfartøjers og militære luftfartøjers adgang til dansk område under fredsforhold. Vedtaget den 13. april 1987.
- Sag nr. 37. Ændring af lagtingslov om arbejderbeskyttelse. Vedtaget den 24. marts 1987. Ll. nr. 44 af 5. maj 1987.

- Sag nr. 38. Lagtingslov om Færøernes Erhvervsskole for fiske-industri og akvakultur. Vedtaget den 10. april 1987. Ll. nr. 43 af 5. maj 1987.
- Sag nr. 39. Beslutning om ikrafttrædelse på Færøerne af lov nr. 154 af 8. maj 1968 om terapiassistenter. Vedtaget den 26. marts 1987.
- Sag nr. 40. Beslutning om ikrafttrædelse på Færøerne af lov nr. 670 af 13. december 1978 om ændring af lov om sygeplejersker. Vedtaget den 27. marts 1987.
- Sag nr. 41. Lagtingslov om garanti for lån til fiskeskibe og fiskerivirksomheder m.v. Vedtaget den 10. februar 1987. Ll. nr. 13 af 27. februar 1987.
- Sag nr. 42. Beslutning om ikrafttrædelse på Færøerne af en række ændringer af lægeloven. Vedtaget den 26. marts 1987.
- Sag nr. 43. Ændring af lagtingslov om filmcensur. Vedtaget den 27. marts 1987. Ll. nr. 60 af 8. maj 1987.
- Sag nr. 44. Beslutning om ikrafttrædelse på Færøerne af konvention om beskyttelse af migrerende arter af vilde dyr. Vedtaget den 10. marts 1987.
- Sag nr. 45. Ændring af lagtingslov om fiskernes sikringsfond. Vedtaget den 14. april 1987. Ll. nr. 33 af 30. april 1987.
- Sag nr. 47. Lagtingslov om Fróðskaparsetur Føroya (Academia Færoensis). Vedtaget den 13. april 1987. Ll. nr. 65 af 13. april 1987.
- Sag nr. 48. Beslutning om ikrafttrædelse på Færøerne af lov om ophævelse af lov om gennemførelse af den internationale konvention af den 25. august 1924 om konossementer. Vedtaget den 26. marts 1987.
- Sag nr. 49. Beslutning om anskaffelse af lokaler til undervisningshjælpemiddelcentral. Vedtaget den 4. marts 1987.

- Sag nr. 50. Beslutning om ikrafttrædelse på Færøerne af nordisk overenskomst om godkendelse af erhvervsudøvelse for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvæsenet. Vedtaget den 27. marts 1987.
- Sag nr. 52. Lagtingslov om passager- og fragtfartøj til sejladsen til Mykines. Vedtaget den 10. marts 1987. Ll. nr. 38 af 5. maj 1987.
- Sag nr. 53. Ændring af lagtingslov om valg til Færøernes lagting. Vedtaget den 13. april 1987. Ll. nr. 42 af 5. maj 1987.
- Sag nr. 56. Beslutning om ikrafttrædelse på Færøerne af international konvention om gidselstagnung. Vedtaget den 26. marts 1987.
- Sag nr. 57. Beslutning om godkendelse af aftale mellem Færøerne og Norge om gensidige fiskerirettigheder i 1987. Vedtaget den 5. marts 1987.
- Sag nr. 58. Beslutning om godkendelse af aftale mellem Færøerne og Sovjetunionen om gensidige fiskerirettigheder i 1987. Vedtaget den 5. marts 1987.
- Sag nr. 59. Beslutning om godkendelse af aftale mellem Færøerne og EF om gensidige fiskerirettigheder i 1987. Vedtaget den 5. marts 1987.
- Sag nr. 60. Beslutning om regulering af fiskeriet i NAFO-området i 1987. Vedtaget den 5. marts 1987.
- Sag nr. 61. Beslutning om godkendelse af aftale mellem Færøerne og DDR om fiskeri af blåhvilling i 1987. Vedtaget den 5. marts 1987.
- Sag nr. 62. Ændring af lagtingslov om støtte til fiskerierhvervet. Vedtaget den 3. april 1987. Ll. nr. 62 af 14. maj 1987.
- Sag nr. 63. Ophævelse af lagtingslov om tilskud til fangst af industrifisk. Vedtaget den 3. april 1987. Ll. nr. 61 af 14. maj 1987.
- Sag nr. 65. Lagtingslov om garanti for lån til fiskemel og animalsk olie m.v. på lager. Vedtaget den 18. februar 1987. Ll. nr. 11 af 27. februar 1987.

- Sag nr. 66. Beslutning om ikrafttrædelse på Færøerne af lov nr. 323 af 4. juni 1986 om international fuldbyrdelse af straf og den europæiske konvention om overførelse af domfældte. Vedtaget den 26. marts 1987.
- Sag nr. 71. Ændring af lagtingslov om fuglefangst m.v. Vedtaget den 10. april 1987. Ll. nr. 81 af 14. august 1987.
- Sag nr. 72. Ophævelse af lagtingslov om lagtingets erhvervsfond. Vedtaget den 13. april 1987. Ll. nr. 48 af 5. maj 1987.
- Sag nr. 73. Lagtingslov om eftergivelse af eller betalingsordning for gæld til landskassen. Vedtaget den 10. april 1987. Ll. nr. 28 af 30. april 1987.
- Sag nr. 77. Lagtingslov om køb af rogn. Vedtaget den 18. februar 1987. Ll. nr. 12 af 27. februar 1987.
- Sag nr. 79. Beslutning om Dounreay-atomværket. Vedtaget den 9. april 1987.
- Sag nr. 98. Lagtingslov om ophævelse af lov om Færøernes Oppebørselskontor. Vedtaget den 10. april 1987. Ll. nr. 32 af 30. april 1987.
- Sag nr. 99. Ændring af lagtingslov om tinglysning. Vedtaget den 8. april 1987. Ll. nr. 39 af 5. maj 1987.
- Sag nr. 106. Ændring af lagtingslov om tjenestemandspension. Vedtaget den 10. april 1987. Ll. nr. 40 af 5. maj 1987.
- Sag nr. 107. Lagtingslov om erstatning i forbindelse med aflivning af furunkolosesmittet smolt. Vedtaget den 10. april 1987. Ll. nr. 47 af 20. maj 1987.
- Sag nr. 108. Beslutning om ikrafttrædelse på Færøerne af lov om fragtaftaler ved international vejtransport. Vedtaget den 10. april 1987.
- Sag nr. 109. Beslutning om ikrafttrædelse på Færøerne af nordisk aftale om etablering af udviklingsfond for Vestnorden. Vedtaget den 31. marts 1987.

- Sag nr. 110. Beslutning om ikraftttrædelse på Færøerne af Haag-konventionen af 2. oktober 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdsbidrag. Vedtaget den 31. marts 1987.
- Sag nr. 111. Beslutning om ikraftttrædelse på Færøerne af §§ 2 og 3 i lov af 4. juni 1986 om ændring af adoptionsloven og indfødsretsloven. Vedtaget den 10. april 1987.
- Sag nr. 112. Ophævelse af lagtingslov om fordeling af landskassens driftsoverskud. Vedtaget den 10. april 1987. Ll. nr. 29 af 30. april 1987.
- Sag nr. 113. Beslutning om ikraftttrædelse på Færøerne af FN-konvention af 16. december 1979 om afskaffelse af forskelsbehandling af kvinder. Vedtaget den 31. marts 1987.
- Sag nr. 116. Beslutning om fordeling af de på finansloven afsatte midler til veje og landingspladser. Vedtaget den 13. april 1987.
- Sag nr. 117. Beslutning om forbud mod rygning på offentlige steder. Vedtaget den 13. april 1987.
- Sag nr. 118. Lagtingslov om bygning af lokaler til Fiskeribiologisk Laboratorium. Vedtaget den 14. april 1987. Ll. nr. 45 af 17. maj 1987.
- Sag nr. 120. Ændring af lagtingslov om sømandsuddannelse. Vedtaget den 10. april 1987. Ll. nr. 64 af 21. maj 1987.
- Sag nr. 121. Beslutning om ikraftsættelse på Færøerne af regler om gratis vaccination mod visse smitsomme sygdomme m.v. (mæslinger, fåresyge og røde hunde). Vedtaget den 13. april 1987.
- Sag nr. 122. Ændring af lagtingslov om landsskat og kommuneskat. Vedtaget den 14. april 1987. Ll. nr. 41 af 5. maj 1987.

- Sag nr. 123. Ændring af lagtingslov om landsskat og kommuneskat, af lagtingslov om skattemæssige afskrivninger, af lagtingslov om udskrivning af skat til landskassen samt af lagtingslov om investeringsfond. Vedtaget den 14. april 1987. Ll.'e nr. 54-59 af 8. maj 1987.
- Sag nr. 125. Lagtingslov om landskassegaranti for lån fra Kreditforeningen af Kommuner i Danmark til færøske kommuner. Vedtaget den 14. april 1987. Ll. nr. 24 af 30. april 1987.
- Sag nr. 126. Ændring af lagtingslov om Landsbanki Føroya. Vedtaget den 14. april 1987. Ll. nr. 30 af 30. april 1987.
- Sag nr. 127. Lagtingslov om boligfond. Vedtaget den 14. april 1987. Ll. nr. 52 af 7. maj 1987.
- Sag nr. 128. Lagtingslov om dagpenge ved barsel og sygdom. Vedtaget den 13. april 1987. Ll. nr. 25 af 30. april 1987.
- Sag nr. 130. Ændring af lagtingslov om udskrivning af skat til landskassen. Vedtaget den 14. april 1987. Ll. nr. 27 af 30. april 1987.
- Sag nr. 131. Ændring af lagtingslov om registreringsafgift af motorkøretøjer m.v. Vedtaget den 14. april 1987. Ll. nr. 22 af 30. april 1987.
- Sag nr. 132. Lagtingslov om særtillæg til visse invalidepensionister. Vedtaget den 13. april 1987. Ll. nr. 51 af 5. maj 1987.
- Sag nr. 133. Beslutning om tiltrædelse af aftale af 9. marts 1987 mellem regeringen og landsstyret om tilskudsordningen. Vedtaget den 13. april 1987.
- Sag nr. 134. Lagtingslov om børnetilskud. Vedtaget den 14. april 1987. Ll. nr. 50 af 5. maj 1987.
- Sag nr. 135. Beslutning om godkendelse af landsstyreprotokollen 1984-85. Vedtaget den 13. april 1987.
- Sag nr. 136. Lagtingslov om grunduddannelse inden for administrations-, handels- og kontorområdet. Vedtaget den 13. april 1987. Ll. nr. 49 af 5. maj 1987.

- Sag nr. 137. Lagtingslov om afgift på rejser fra Færøerne. Vedtaget den 14. april 1987. Ll. nr. 23 af 30. april 1987.
- Sag nr. 138. Lagtingslov om Menningarstovu (Landets udviklingskontor). Vedtaget den 14. april 1987. Ll. nr. 46 af 5. maj 1987.
- Sag nr. 141. Beslutning af ikrafttrædelse på Færøerne af indfødsretslove af 22. maj 1985, 6. november 1985, 19. februar 1986, 4. juni 1986 og 18. november 1986. Vedtaget den 14. april 1987.

(Samlingen 1987)

- Sag nr. 1. Beslutning om tiltrædelse af forslag til forskellige love inden for det sociale område i forbindelse med ændringer i tilskudsordningen. Vedtaget den 23. september 1987.
- Sag nr. 2. Beslutning om tiltrædelse af forslag til forskellige love inden for sundhedsområdet i forbindelse med ændringer i tilskudsordningen. Vedtaget den 23. september 1987.
- Sag nr. 3. Beslutning om tiltrædelse af forslag til forskellige love inden for undervisningsområdet i forbindelse med ændringer i tilskudsordningen. Vedtaget den 23. september 1987.
- Sag nr. 4. Ændring af lagtingslov om dagpenge ved barsel og sygdom. Vedtaget den 23. september 1987. Ll. nr. 86 af 2. oktober 1987.
- Sag nr. 5. Beslutning om tiltrædelse af forslag til lov om udlægning af særfor sorgen m.v. på Færøerne. Vedtaget den 23. september 1987.
- Sag nr. 6. Lagtingsfinansloven for 1988. Vedtaget den 16. december 1987. Ll. nr. 103 af 17. december 1987.
- Sag nr. 8. Lagtingslov om et offentligt kundgørelsestidende. Vedtaget den 8. december 1987. Ll. nr. 109 af 17. december 1987.

- Sag nr. 14. Beslutning om ikrafttrædelse på Færøerne af lov nr. 1 af 11. marts 1987 og lov nr. 2 af 26. maj 1987 om indfødsret. Vedtaget den 12. november 1987.
- Sag nr. 15. Ændring af lagtingslov om færdsel. Vedtaget den 11. december 1987. Ll. nr. 106 af 17. december 1987.
- Sag nr. 17. Lagtingslov om aktiekapital i A/S Nólsoyar Flakavirki. Vedtaget den 11. december 1987. Ll. nr. 108 af 17. december 1987.
- Sag nr. 19. Lagtingslov om sørydelse til pensionister. Vedtaget den 25. november 1987. Ll. nr. 102 af 16. december 1987.
- Sag nr. 20. Lagtingslov om aktiekapital i selskab, hvis formål er at deltage i luftfart. Vedtaget den 8. december 1987.
- Sag nr. 21. Lagtingslov om garanti for lån til mindre industri-virksomheder. Vedtaget den 8. december 1987. Ll. nr. 3 af 15. januar 1988.
- Sag nr. 30. Lagtingslov om sømænd. Vedtaget den 18. november 1987. Ll. nr. 4 af 15. januar 1988.
- Sag nr. 31. Lagtingslov om bemanding af skibe. Vedtaget den 18. november 1987. Ll. nr. 5 af 15. januar 1988.
- Sag nr. 32. Lagtingslov om sønæring. Vedtaget den 18. november 1987.
- Sag nr. 33. Lagtingslov om brændselstilskud til visse pensionister. Vedtaget den 25. november 1987. Ll. nr. 101 af 16. december 1987.
- Sag nr. 34. Beslutninger om godkendelse af regnskaberne for en række offentlige virksomheder. Vedtaget den 8. og 11. december 1987.
- Sag nr. 39. Ændring af lagtingslov om børnetilskud. Vedtaget den 16. december 1987. Ll. nr. 104 af 17. december 1987.

Rigslove, anordninger og bekendtgørelser, kundgjort
i 1987 til ikrafttræden på Færøerne

- 1) Bekendtgørelse nr. 112 af 21. marts 1983 om undtagelser og fravigelser fra lov om køb på kredit. Kundgjort 10. januar 1987.
- 2) Bekendtgørelse nr. 596 af 12. december 1985 om forlængelse af den for Det Store Nordiske Telegraf-Selskab A/S udfærdigede koncession på anlæg og drift af et telekommunikationskabel mellem Island, Færøerne og Storbritannien (SCOTICE). Kundgjort 12. februar 1987.
- 3) Bekendtgørelse nr. 82 af 20. februar 1987 om ændring af bekendtgørelse for Færøerne om vederlag til stævningsmænd og til vidner i fogedforretninger. Kundgjort 19. marts 1987.
- 4) Bekendtgørelse nr. 559 af 9. november 1984 om euforiserende stoffer og bekendtgørelse nr. 53 af 13. februar 1986 om ændring af bekendtgørelse om euforiserende stoffer. Kundgjort 28. marts 1987.
- 5) Anordning nr. 100 af 20. februar 1987 om ikrafttræden på Færøerne af lov om fodterapeuter. Kundgjort 11. april 1987.
- 6) Bekendtgørelse nr. 977 af 22. december 1986 om gebyrer for autorisation m.v. af visse personalegrupper indenfor sundhedsvæsenet. Kundgjort 14. maj 1987.
- 7) Bekendtgørelse nr. 734 af 23. oktober 1986 om ændring i bekendtgørelse om de indtægtsforhold m.v., der betinget A-medlemskab i en anerkendt sygekasse på Færøerne. Kundgjort 14. maj 1987.
- 8) Lov nr. 5 af 7. november 1984. Lov nr. 2 af 22. maj 1985. Lov nr. 4 af 6. november 1985. Lov nr. 1 af 19. februar 1986. Lov nr. 2 af 4. juni 1986. Lov nr. 4 af 18. november 1986, alle om indfødsrets meddelelse. Kundgjort 2. juni 1987.

- 9) Bekendtgørelse nr. 83 af 9. september 1983 af konvention af 18. december 1979 om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder (Lovtidende C). Kundgjort 11. juni 1987.
- 10) Anordning nr. 73 af 27. februar 1976 om fremmede orlogsfartøjers og militære luftfartøjers adgang til dansk område under fredsforhold. Kundgjort 23. juni 1987.
- 11) Lov nr. 628 af 21. december 1983 om ophævelse af lov om gennemførelse af den internationale konvention af 25. august 1924 om konnossementer samt bekendtgørelse nr. 563 af 16. november 1984 om i-krafttræden af lov om ophævelse af lov om gennemførelse af den internationale konvention af 25. august 1924 om konnossementer. Kundgjort 25. juni 1987.
- 12) Lovbekendtgørelse nr. 602 af 9. september 1986 om internationale fragtaftaler. Kundgjort 25. juni 1987.
- 13) Bekendtgørelse nr. 103 af 7. november 1983 af overenskomst af 25. august 1981 mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige om godkendelse af erhvervsudøvelse for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvæsenet. (Lovtidende C). Kundgjort 2. juli 1987.
- 14) Lov nr. 156 af 10. maj 1967 om visse forholdsregler i henhold til De Forenede Nationers pagt og lov nr. 228 af 6. juni 1985 om ændring af borgerlig straffelov og lov om visse forholdsregler i henhold til De Forenede Nationers pagt. Kundgjort 16. juli 1987.
- 15) Anordning nr. 40 af 3. februar 1978 om visse forholdsregler mod Sydafrika og anordning nr. 143 af 7. april 1982 om ændring af anordning om visse forholdsregler mod Sydafrika. Kundgjort 16. juli 1987.

- 16) Lov nr. 326 af 4. juni 1986 om ændring af adoptionenloven og indfødsretsloven. Kundgjort 28. juli 1987.
- 17) Anordning nr. 597 af 16. september 1987 om ændring af anordning om ikrafttræden på Færøerne af lov om tilbud om gratis vaccination mod visse smitsomme sygdomme, og Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 598 af 16. september 1987 om gratis vaccination mod visse smitsomme sygdomme på Færøerne. Kundgjort 26. september 1987.
- 18) Bekendtgørelse af aftale af 14. maj 1986 med Den tyske demokratiske Republik om gensidige fiskerirelationer mellem Færøerne og Den tyske demokratiske Republik. Kundgjort 31. oktober 1987.
- 19) Lov nr. 717 af 18. november 1987 om tilskud til Færøernes hjemmestyre på det sociale område og lov nr. 718 af 18. november 1987 om ændring af forskellige love for Færøerne om sociale ydelser. Kundgjort 10. december 1987.
- 20) Lov nr. 722 af 18. november 1987 om tilskud til Færøernes hjemmestyre på undervisningsområdet og lov nr. 723 af 18. november 1987 om ændring af forskellige love om Færøernes undervisningsvæsen. Kundgjort 10. december 1987.
- 21) Lov nr. 720 af 18. november 1987 om ændring af forskellige love om Færøernes sundhedsvæsen og lov nr. 721 af 18. november 1987 om tilskud til Færøernes hjemmestyre på sundhedsområdet. Kundgjort 10. december 1987.
- 22) Lov nr. 719 af 18. november 1987 om udlægning af særforsorgen m.v. på Færøerne. Kundgjort 10. december 1987.
- 23) Bekendtgørelse nr. 691 af 23. oktober 1987 om ændring i bekendtgørelse om de indtægtsforhold m.v., der betinger A-medlemskab i en anerkendt sygekasse på Færøerne. Kundgjort 12. december 1987.

Kap. 2

BEFOLKNINGS- OG BOLIGFORHOLD

BEFOLKNINGSFORHOLD

Færøernes folketal er blevet opgjort ved folketællinger, afholdt efter aftale mellem Færøernes landsstyre og Danmarks Statistik. Herudover sker en løbende registrering af folketallet i landsfolkeregistret, der hvert år foretager opgørelser af registerfolketallet. De seneste folketællinger på Færøerne, der er afholdt i samarbejde mellem landsfolkeregistret og Danmarks Statistik, har fundet sted i 1966, 1970 og 1977. Seneste opgørelse af registerfolketallet er landsfolkeregistrets opgørelse pr. 31. december 1987.

Folketællingerne er blevet brugt som supplement og korrektion til folkeregistrene. Herudover er der ved folketællingerne indhentet en række oplysninger om erhvervs-, uddannelses-, arbejds- og familieforhold. De seneste folketællinger har været kombineret med boligtællinger til belysning af forhold som boligernes størrelse, udstyr, alder og ejerforhold. Den seneste folke- og boligtælling afholdtes den 22. september 1977. Resultaterne heraf er offentliggjort i et tabelværk udgivet af Danmarks Statistik i december 1979.

Folketal samt befolkningens fordeling på områder

I nedenstående tabeller er anvendt følgende opdeling af Færøerne i områder: Tórshavn-området (Tórshavn og Argir kommuner), Streymoy iøvrigt (Haldarsvík, Saksun, Hvalvík, Hósvík, Kollafjørður, Vestmanna, Kvívík, Kirkjubøur, Hestur og Nólsoy kommuner), Klaksvík-området (Klaksvík og Hvannasund kommuner), Norðoyar iøvrigt (Fugloy, Svínoy, Viðareiði, Kunoy, Mikladalur og Húsar kommuner), Skálafjørður-området m.v. (Sjógv, Skáli, Runavík, Nes, Leirvík, Gøta og Fuglafjørður kommuner), Eysturoy iøvrigt (Elduvík, Oyndarfjørður, Sund, Eiði, Gjógv og Funningur kommuner), Sandoy-området (Sandur, Húsavík, Skopun, Skálavík og Skúvoy kommuner), Suðuroy (Hvalba, Tvøroyri, Fámjin, Hov, Porkeri, Vágur og Sumba kommuner) samt Vágar-området (Sandavágur, Miðvágur, Sørvágur, Bøur og Mykines kommuner).

Tabel 2.1. Befolkningen 1970 og 1977 opgjort ved folketællinger samt pr. 31/12 1985, 1986 og 1987 opgjort af landsfolkeregistret, fordelt på områder. Absolutte tal.

	<u>Folketællinger</u>		<u>Registerfolketal pr. 31/12</u>			<u>Procentvis ændring</u>	
	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>	<u>1970-77</u>	<u>1977-87</u>
Tórshavn	11.695	13.185	14.970	15.287	15.703	12,7	18,2
Streymoy iøvrigt	3.601	3.788	4.162	4.234	4.288	5,2	13,2
Klaksvík	4.717	5.016	5.314	5.372	5.403	6,3	7,7
Norðoyar iøvrigt	710	649	625	644	641	-8,6	-1,2
Skála-fjørður m.v.	6.677	7.522	8.487	8.564	8.711	12,7	15,8
Eysturoy iøvrigt	1.420	1.486	1.613	1.632	1.681	4,6	13,1
Sandoy	1.632	1.706	1.751	1.745	1.763	4,5	3,3
Suðuroy	5.574	5.803	5.869	5.890	5.893	4,1	1,5
Vágar	2.586	2.814	2.958	2.944	2.929	8,8	4,1
Ialt	38.612	41.969	45.749	46.312	47.012	8,7	12,0

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Tabel 2.2. Befolkningen 1970 og 1977 opgjort ved folketællinger samt pr. 31/12 1985, 1986 og 1987 opgjort af landsfolkeregistret, fordelt på områder. Procentvis fordeling.

	<u>Folketællinger</u>		<u>Registerfolketal pr. 31/12</u>		
	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Tórshavn	30,4	31,4	32,7	33,0	33,4
Streymoy iøvrigt	9,3	9,0	9,1	9,1	9,1
Klaksvík	12,2	12,0	11,6	11,6	11,5
Norðoyar iøvrigt	1,8	1,5	1,4	1,4	1,4
Skálafjørður m.v.	17,3	17,9	18,6	18,5	18,5
Eysturoy iøvrigt	3,7	3,6	3,5	3,5	3,6
Sandoy	4,2	4,1	3,8	3,8	3,8
Suðuroy	14,4	13,8	13,0	12,8	12,5
Vágar	6,7	6,7	6,5	6,4	6,2
Ialt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Den samlede befolkning blev ved folketællingen i 1977 opgjort til 41.969 personer. Disse var fordelt på ialt 11.172 husstande. Ved den seneste opgørelse pr. 31. december 1987 er registerfolketallet opgjort til 47.012 personer mod 46.325 personer ved årets begyndelse. I løbet af 1987 er folketallet vokset med 687 personer, svarende til 1,5%. Denne vækst er resultatet af et fødselsoverskud på 410 personer og et indvandringsoverskud på 277 personer. I lighed med tidligere år har væksten især fundet sted i Tórshavn. Norðoyar i øvrigt og Vágar har i 1987 haft en mindre tilbagegang i befolkningstallet. Udviklingen medførte dog ingen mærkbare forskydninger i den relative fordeling af befolkningen på geografiske hovedområder i 1987.

Mellem folketællingerne i 1970 og 1977 er folketallet vokset med ialt 3.357 personer, svarende til en gennemsnitlig årlig vækst på 1,2%. Fra 1977 til 1987 er folketallet vokset med 5.043 personer, svarende til en gennemsnitlig årlig vækst på 1,1%. Befolkningstilvæksten er især sket i Tórshavn samt på "Streymoy i øvrigt", i Skálafjørður-området, på "Eysturoy i øvrigt" og i Klaksvík. "Norðoyar i øvrigt" har haft tilbagegang i befolkningen i hele perioden, bortset fra en lille stigning i 1986, medens de øvrige områder har nået et folketal, der ligger over 1970-niveauet. Betragter man den relative fordeling af befolkningen på områder, har kun Tórshavn og Skálafjørður-området haft en fremgang. Disse områder har nu henholdsvis 33,4% og 18,5% eller tilsammen godt halvdelen af den samlede befolkning.

Som det vil fremgå af tabellerne 2.10. og 2.11., er den omtalte befolkningsudvikling et resultat af et positivt, men aftagende fødselsoverskud. Ind- og udvandringen fra Færøerne har været svingende fra år til år, men set over hele perioden 1970-1987 har der været en nettoindvandring, som navnlig har været mærkbar ide to seneste år.

Tabellerne 2.3. og 2.4. viser befolkningen fordelt efter bopælskommunens størrelse.

Tabel 2.3. Befolkningen 1970 og 1977 opgjort ved folketællinger samt pr. 31/12 1985, 1986 og 1987 opgjort af landsfolkeregistret, fordelt efter bopælskommunens størrelse. Absolutte tal.

Kommuner efter antal indbyggere	Folketællinger		Registerfolketal pr. 31/12			Procentvis ændring	
	1970	1977	1985	1986	1987	1970-77	1977-87
5.000 og derover	10.726	11.762	13.636	13.905	14.286	9,7	21,5
2.000-4.999	6.442	8.827	9.402	9.462	9.480	37,0	7,4
1.000-1.999	5.821	5.920	8.151	8.235	8.334	1,7	40,8
500-999	10.612	10.428	9.800	9.857	10.013	-1,7	-4,0
200-499	2.715	2.990	2.982	3.054	3.092	10,1	3,4
Under 200	2.297	2.042	1.778	1.799	1.807	-11,1	-11,5
Ialt	38.612	41.969	45.749	46.312	47.012	8,7	12,0

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Tabel 2.4. Befolkningen 1970 og 1977 opgjort ved folketællinger samt pr. 31/12 1985, 1986 og 1987 opgjort af landsfolkeregistret, fordelt efter bopælskommunens størrelse. Procentvis fordeling.

Kommuner efter antal indbyggere	Folketællinger		Registerfolketal pr. 31/12		
	1970	1977	1985	1986	1987
5.000 og derover	27,8	28,1	29,8	30,0	30,4
2.000-4.999	16,7	21,0	20,6	20,4	20,2
1.000-1.999	15,1	14,1	17,8	17,8	17,7
500-999	27,5	24,8	21,4	21,3	21,3
200-499	7,0	7,1	6,5	6,6	6,6
Under 200	5,9	4,9	3,9	3,9	3,8
Ialt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kilde: Danmarks statistik og landsfolkeregistret

Antallet af kommuner var pr. 31. december 1987 ialt 50. Bortset fra en ændring i 1976, hvor Kaldbak kommune blev sammensluttet med Tórshavn bykommune, har dette tal været uændret i en længere årrække. Der er således tale om relativt små kommuner. Af de 50 kommuner havde 18 under 200 indbyggere og 9 mellem 200 og 500 indbyggere pr. 31. december 1987, medens kun én kommune (Tórshavn) havde over 5.000 indbyggere og 3 kommuner (Klaksvík, Runavík og Tvøroyri)

mellem 2.000 og 5.000 indbyggere.

Den største befolkningstilvækst er sket i de større kommuner, medens kommuner med under 200 indbyggere har haft en nedgang i befolkningstallet i hele perioden 1970-1987.

Den voldsomme stigning i befolkningstallet i kommuner med 2.000-4.999 indbyggere fra 1970 til 1977 skyldes, at Runavík kommune passerede 2.000 indbyggere og dermed rykkede op i denne størrelses-kategori. Ligeledes skyldes faldet i indbyggertallet for kommuner med 500-999 indbyggere fra 1970 til 1977, at Tórshavn udenbys (nu Argir) kommune passerede et indbyggertal på 1.000 indbyggere. I 1980 passerede Hósvík kommune 200 indbyggere og gav årsag til et betydeligt fald i antallet af indbyggere i kommuner med under 200 indbyggere. I 1983 passerede Kvívík kommune 500 indbyggere og gav årsag til et fald i indbyggertallet for kommuner med 200-499 indbyggere og en stigning i indbyggertallet for kommuner med 500-999 indbyggere. Endelig passerede i 1984 Nes kommune 1.000 indbyggere, hvilket bevirkede et fald i indbyggertallet for kommuner med 500-999 indbyggere og en stigning i indbyggertallet for kommuner med 1.000-1.999 indbyggere.

Alder, køn og ægteskabelig stilling

Tabel 2.5. viser befolkningens fordeling efter alder.

Tabel 2.5. Befolkningens fordeling efter alder 1970, 1977 og 1987

	<u>Folketæl- linger</u>		<u>Register folketal</u> 1)	<u>Procentvis ændring</u>		<u>Procentvis fordeling</u>		
	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1987</u>	<u>1970-77</u>	<u>1977-87</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1987</u> 1)
0-4 år	4.390	3.939	3.691	-10,3	-6,3	11,4	9,4	7,8
5-14 år	7.872	8.502	7.902	8,0	-7,1	20,4	20,3	16,8
15-19 år	3.310	3.723	4.074	12,5	9,4	8,6	8,9	8,7
20-24 år	2.901	3.094	4.126	6,7	33,4	7,5	7,4	8,8
25-34 år	4.815	6.075	6.935	26,2	14,2	12,5	14,4	14,7
35-44 år	4.223	4.404	6.398	4,3	45,3	10,9	10,5	13,6
45-54 år	4.319	4.236	4.414	-1,9	4,2	11,2	10,1	9,4
55-59 år	1.863	2.105	2.058	13,0	-2,2	4,8	5,0	4,4
60-64 år	1.535	1.835	1.963	19,5	7,0	4,0	4,4	4,2
65-69 år	1.151	1.505	1.864	30,8	23,9	3,0	3,6	4,0
70 år og derover	2.233	2.551	3.553	14,2	39,3	5,8	6,1	7,6
<u>Ialt</u>	<u>38.612</u>	<u>41.969</u>	<u>46.978</u>	<u>8,7</u>	<u>11,9</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>

1) Opgjort pr. 31. december 1987.

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Siden 1970 har der været en svag stigning i den andel af befolkningen, der er i de produktive aldersklasser, fra 20-64 år, således af disse i 1987 udgør ialt 55,1% af befolkningen. Ligeledes er andelen af personer på 65 år og derover steget og udgør i 1987 11,6%, hvorimod andelen af børn og unge under 20 år har været fallende i den betragtede periode og udgør 33,3% i 1987.

Tabel 2.6. Befolkningen fordelt efter alder og bopælskommunens størrelse 1987¹⁾

	Indbyggertal						Ialt
	5000 og derover	2000- 4999	1000- 1999	500- 999	200- 499	Under 200	
	Abs. tal						
Under 15 år	3.208	2.336	2.184	2.571	834	348	11.481
15-19 år	1.229	927	763	848	273	133	4.173
20-39 år	4.855	2.777	2.417	2.823	863	432	14.167
40-59 år	2.907	1.907	1.632	1.875	571	377	9.269
60-64 år	486	467	323	440	129	105	1.950
65-69 år	451	392	295	453	134	101	1.826
70 år og derover	834	650	633	859	250	277	3.503
Ialt	13.970	9.456	8.247	9.869	3.054	1.773	46.369
	Pct.						
Under 15 år	23,0	24,7	26,5	26,1	27,3	19,6	24,8
15-19 år	8,8	9,8	9,3	8,6	8,9	7,5	9,0
20-39 år	34,8	29,4	29,3	28,6	28,3	24,4	30,6
40-59 år	20,8	20,2	19,8	19,0	18,7	21,3	20,0
60-64 år	3,5	4,9	3,9	4,5	4,2	5,9	4,2
65-69 år	3,2	4,1	3,6	4,6	4,4	5,7	3,9
70 år og derover	6,0	6,9	7,7	8,7	8,2	15,6	7,6
Ialt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1) Opgjort pr. 16. marts 1987.

Kilde: Landsfolkeregistret

Tabel 2.6. viser befolkningen fordelt efter alder og bopælskommunens størrelse. Som det vil fremgå, er andelen af børn og unge samt voksne i aldersklasserne indtil 40 år mindst i de mindre kommuner, medens andelen af ældre personer over 65 år er betydeligt større i de mindre kommuner end gennemsnittet. Dette må ses i sammenhæng med afvandringen fra de mindre kommuner. Med den nuværende

aldersfordeling i de mindre kommuner må under uændrede omstændigheder iøvrigt forventes en fortsat nedgang i disses andel af befolkningen.

Tabel 2.7. Befolkningen fordelt efter køn 1970, 1977 og 1987

	<u>Folketællinger</u>		<u>Register-folketal</u>	<u>Procentvis ændring</u>		<u>Procentvis fordeling</u>		
	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1987¹⁾</u>	<u>1970-77</u>	<u>1977-87</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1987¹⁾</u>
Mænd	20.151	21.997	24.555	9,2	11,6	52,2	52,4	52,3
Kvinder	18.461	19.972	22.423	8,2	12,3	47,8	47,6	47,7
Ialt	38.612	41.969	46.978	8,7	11,9	100,0	100,0	100,0

1) Opgjort pr. 31. december 1987.

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Som det fremgår af tabel 2.7., er antallet af mænd 24.555 og antallet af kvinder 22.423 i 1987. Der er således et overskud af mænd på Færøerne på ialt 2.132, svarende til 4,5% af den samlede befolkning. Denne andel har været stort set uændret i den betragtede periode.

Tabel 2.8. Befolkningen fordelt efter ægteskabelig stilling 1970 og 1977

	<u>Folketællinger</u>		<u>Procentvis ændring</u>	<u>Procentvis fordeling</u>	
	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1970-77</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>
Ugift	20.344	22.310	9,7	52,7	53,2
Gift	16.282	17.302	6,2	42,2	41,2
Separeret	86	132	53,5	0,2	0,3
Fraskilt	151	305	102,0	0,4	0,7
Enkestand	1.749	1.920	9,8	4,5	4,6
Ialt	38.612	41.969	8,7	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingerne 1970 og 1977

I 1977 var 22.310 personer, svarende til 53,2% af befolkningen ugifte, 17.302 personer, svarende til 41,2% af befolkningen gifte og 2.357 personer, svarende til 5,6% af befolkningen forhen gifte, d.v.s. fraskilte, separerede og i enkestand. Særligt bemærkes en kraftig stigning i antallet af separerede og fraskilte siden 1970.

I tabel 2.9. gives en samlet oversigt over befolkningen fordelt efter køn, alder og ægteskabelig stilling i 1977.

Tabel 2.9. Befolkningen fordelt efter køn, alder og ægteskabelig stilling 1977

	Mænd				Kvinder			
	Ugift	Gift	Forh. gift	Ialt	Ugift	Gift	Forh. gift	Ialt
	Abs. tal							
Under 20 år	8.357	4	-	8.361	7.755	47	-	7.802
20-24 år	1.472	198	-	1.670	889	523	11	1.423
25-29 år	902	808	27	1.737	295	1.132	40	1.467
30-39 år	713	2.134	72	2.919	157	2.086	73	2.316
40-49 år	390	1.790	74	2.254	106	1.684	110	1.900
50-59 år	345	1.690	99	2.134	166	1.665	253	2.084
60-64 år	149	740	46	935	73	626	199	898
65 år og derover	255	1.298	427	1.980	286	877	909	2.072
Uoplyst	-	-	7	7	-	-	10	10
Ialt	12.583	8.662	752	21.997	9.727	8.640	1.605	19.972
	pct.							
	Ugift	Gift	Forh. gift	Ialt	Ugift	Gift	Forh. gift	Ialt
	pct.							
Under 20 år	66,4	0,1	-	38,0	79,8	0,5	-	39,0
20-24 år	11,7	2,3	-	7,6	9,1	6,1	0,7	7,1
25-29 år	7,2	9,3	3,6	7,9	3,0	13,1	2,5	7,4
30-39 år	5,7	24,6	9,6	13,3	1,6	24,1	4,6	11,6
40-49 år	3,1	20,7	9,8	10,2	1,1	19,5	6,9	9,5
50-59 år	2,7	19,5	13,2	9,7	1,7	19,3	15,7	10,4
60-64 år	1,2	8,5	6,1	4,3	0,8	7,3	12,4	4,5
65 år og derover	2,0	15,0	56,8	9,0	2,9	10,1	56,6	10,4
Uoplyst	-	-	0,9	0,0	-	-	0,6	0,1
Ialt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingen 1977

Overtallet af mænd viser sig i alle aldersklasser under 65 år. Overtallet er størst i aldersklassen mellem 20 og 39 år og aftager herefter for at vende til et overtal af kvinder i aldersklassen 65 år og derover. Mandsoverskuddet i aldersklasserne 20-39 år skyldes en nettoudvandring af kvinder i den giftefærdige alder.

Inden for de enkelte aldersklasser er der betydelige forskelle på mændenes og kvindernes fordeling efter ægteskabelig stilling. I aldersklasserne under 20 år og 20-24 år er kun 2,4% af mændene gifte, medens 6,6% af kvinderne er gifte og 0,7% forhen gifte. En tilsvarende, men knap så udpræget forskel gør sig gældende i aldersklassen 25-29 år. Den gennemsnitlige vielsesalder er således

lavere for kvinder end for mænd. Det betydelige overtal af forhen gifte kvinder dækker over et stort antal kvinder i enkestand. Over-tallet af kvinder blandt personer i enkestand skyldes den længere gennemsnitlige levealder og den lavere vielsesalder for kvinder. I perioden 1976-80 var gennemsnitslevealderen for mænd på Færøerne 73,4 og for kvinder 78,7 år.

Fødselsstatistik, dødelighed, ind- og udvandring samt vielser og skilsmisser

Tabel 2.10. giver en oversigt over fødsler og dødsfald siden 1970.

Tabel 2.10. Levendefødte, døde og fødselsoverskud 1970, 1975 og 1980-87

År	Levendefødte		Døde		Fødsels- overskud
	Antal	Pr. 1.000 indb.	Antal	Pr. 1.000 indb.	Pr. 1.000 indb.
1970	816	21,1	298	7,7	13,4
1975	785	19,2	272	6,7	12,5
1980	743	17,1	309	7,1	10,0
1981	755	17,1	291	6,6	10,5
1982	729	16,4	310	7,0	9,4
1983	672	15,0	343	7,6	7,3
1984	693	15,3	340	7,5	7,8
1985	737	16,1	336	7,3	8,8
1986	789	17,0	361	7,8	9,2
1987	778	16,6	368	7,8	8,8

Kilde: Landsfolkeregistret

I 1987 fødtes ialt 778 levendefødte børn på Færøerne. Fødselshyppigheden har været faldende fra 21,1 levendefødte pr. 1.000 indbyggere i 1970 til 15,0 levendefødte pr. 1.000 indbyggere i 1983. De tre følgende år steg fødselshyppigheden igen til 17,0 levendefødte pr. 1.000 indbyggere i 1986. I 1987 udviste fødselshyppigheden et mindre fald til 16,6 levendefødte pr. 1.000 indbyggere.

Af de 778 fødte i 1987 var 285 svarende til 36,5% født uden for ægteskab. Andelen af børn født uden for ægteskab har i perioden 1975-85 varieret mellem 26% og 35%. Pr. 1.000 kvinder i aldersklassen 15-49 år var antallet af levendefødte i 1970 100,7, i 1977 85,6 og i 1986 72,6. Der synes således at være en tendens til fald i frugtbarheden beregnet som antallet af levendefødte pr. 1.000 kvin-

der i den fødedygtige alder. Svingningen i den således beregnede frugtbarhed er upåvirket af variationerne i de fødedygtige kvinders andel af befolkningen og eliminerer dermed en del af de svingninger i fødselshyppigheden, der skyldes ændringer i aldersfordelingen. Af samtlige fødsler foregår nu over 99% på sygehus.

Antallet af dødsfald var i 1987 368, svarende til 7,8 pr. 1.000 indbyggere. Denne andel har i perioden 1970-86 varieret mellem 6 og 8, uden nogen klar tendens. Fødselsoverskuddet, der fremkommer ved at trække antallet af døde fra antallet af levendefødte, har som følge af faldet i fødselshyppigheden vist en faldende tendens i perioden 1970-83. I 1984-86 er fødselsoverskuddet igen steget en smule. En mere detaljeret beskrivelse af fødsler, dødsårsager m.v. på Færøerne findes i den af Landslægen på Færøerne årligt udarbejdede beretning.

Tabel 2.11. Nettoudvandringen 1971-87

<u>Periode</u>	<u>Årlig nettoudvandring</u>	
	<u>Antal</u>	<u>Pr. 1.000 indb.</u>
1971-75 (gns1.)	-7	-0,1
1976-80 (gns1.)	-10	-0,2
1981	-26	-0,6
1982	70	1,6
1983	12	0,3
1984	-316	-7,0
1985	75	1,6
1986	-134	-2,9
1987	-323	-6,9

Kilde: Landsfolkeregistret

Tabel 2.11. viser nettoudvandringerne fra Færøerne. Perioden 1971-81 er karakteriseret ved, at der foregik en nettoindvandring til Færøerne. I årene 1982, 1983 og 1985 er der foregået en mindre nettoudvandring, medens der i årene 1984, 1986 og 1987 er sket en relativ kraftig nettoindvandring til Færøerne. Set over hele perioden 1971-87 har der således været tale om en nettoindvandring til Færøerne. Der foreligger ikke oplysninger om de indog udvandrede nationalitet, men en væsentlig del af vandringerne må antages at være forårsaget af, at et betydeligt antal færinger har midlertidigt ophold i Danmark, bl.a. i uddannelsesøjemed. Indvandringens betyd-

ning for folketallet kan bl. a. aflæses i den andel af befolkningen, der ikke er født på Færøerne. De nyeste oplysninger herom er fra folketællingen i 1977, hvor der optaltes ialt 2.429 personer, der var født uden for Færøerne. Heraf var 1.828 danske statsborgere født i Danmark og 105 i Grønland, medens resten havde udenlandsk statsborgerskab. Af de 2.429 personer født uden for Færøerne var 1.357 mænd og 1.072 kvinder.

Tabel 2.12. Oversigt over fødsler, dødsfald, vandringer samt vielser og skilsmisser 1971-87

År	Levendefødte		Døde	Netto- udvan- dring	Vielser	Skils- misser
	Ialt	Heraf uden for ægteskab				
1971/75 gnsl.	797	189	291	-7	205	18
1976/80 gnsl.	761	214	287	-10	240	20
1981	755	228	291	-26	230	22
1982	729	257	310	70	225	23
1983	672	224	343	12	221	23
1984	693	242	340	-316	218	29
1985	737	259	336	75	201	34
1986	789	314	361	-134	221	26
1987	778	285	368	-323	222	46

Kilde: Landslagen, landsfolkeregistret, Rigsombudet, politikontoret, dommerkantoret og bispekontoret.

I tabel 2.12. gives en samlet oversigt over befolkningens bevægelser siden 1971. Af de 222 vielser i 1987 var 151 kirkelige og 71 borgerlige. Af de 46 skilsmisser er 43 sket ved bevilling og 3 ved dom.

Befolkningsudviklingen i de enkelte kommuner og områder

Tabel 2.13 giver en oversigt over befolkningsudviklingen i 1987 i de enkelte kommuner.

Tabel 2.13. Befolkningsudviklingen i 1987 i de enkelte kommuner

Kommune	Folke- tal 1/1	Ind- van- drede	Ud- van- drede	Til- flyt- tede	Fra flyt- tede	Fødte	Døde	Folke- tal 31/12
Fugloy	59	0	0	4	6	0	2	55
Svínoy	61	0	1	2	1	0	1	60
Viðareiði	297	4	2	1	3	6	1	302

(fortsættes)

Befolkningsudviklingen i 1987 i de enkelte kommuner
(fortsat)

Kommune	Folke- tal 1/1	Ind- van- drede	Ud- van- drede	Til- flyt- tede	Fra flyt- tede	Fødte	Døde	Folke- tal 31/12
Hvannasund	451	2	0	14	11	5	3	458
Klaksvík	4920	146	131	68	105	81	34	4945
Kunoy	91	2	0	8	3	2	1	99
Mikladalur	73	0	0	3	4	0	0	72
Húsar	56	0	0	1	4	1	1	53
Elduvík	139	0	1	2	5	0	1	134
Oyndarfjørður	185	10	0	3	9	3	1	191
Fuglafjørður	1641	65	46	33	21	24	12	1684
Leirvík	813	25	15	20	17	13	5	834
Gøta	959	29	25	16	16	16	6	973
Runavík	2414	64	77	60	85	30	13	2393
Nes	1096	34	23	47	19	22	6	1151
Skáli	703	19	11	14	21	8	2	710
Sjógv	928	19	6	32	30	30	7	966
Sund	450	4	6	14	9	8	4	457
Eiði	682	25	23	28	16	20	6	710
Gjógv	82	1	3	1	8	0	2	71
Funningur	105	4	0	10	1	2	2	118
Haldarsvík	313	5	1	10	15	6	6	312
Saksun	26	0	0	0	0	0	0	26
Hvalvík	380	7	4	8	19	4	6	370
Hósvík	271	11	4	5	13	2	0	272
Kollafjørður	840	18	17	45	16	11	6	875
Kvívík	533	12	13	24	15	15	5	551
Vestmanna	1308	17	21	20	19	18	12	1311
Argir	1379	66	47	95	98	30	8	1417
Kirkjubøur	169	6	6	16	6	6	0	185
Hestur	63	0	1	2	3	3	0	64
Nólsoy	317	8	2	4	2	0	3	322
Sandavágur	754	6	8	22	16	11	11	758
Miðvágur	1089	20	26	28	25	10	13	1083
Sørvágur	990	31	33	21	26	16	12	987
Bøur	76	0	1	1	3	0	1	72
Mykines	27	1	0	1	0	1	1	29

(fortsættes)

Befolkningsudviklingen i 1987 i de enkelte kommuner

(fortsat)

Kommune	Folke- tal 1/1	Ind- van- drede	Ud- van- drede	Til- flyt- tede	Fra flyt- tede	Fødte	Døde	Folke- tal 31/12
Sandur	641	10	7	17	26	14	7	642
Skopun	592	17	4	12	16	11	5	607
Skálavík	228	3	0	16	12	0	4	231
Húsavík	191	3	0	7	9	0	1	191
Skúvoy	93	1	0	4	7	3	2	92
Hvalba	849	5	16	20	19	15	15	839
Tvøroyri	2125	40	30	39	51	39	20	2142
Fámjin	136	1	4	2	2	0	2	131
Hov	153	0	1	18	6	2	2	164
Porkeri	353	2	0	18	8	7	4	368
Vágur	1712	54	46	26	58	20	20	1688
Sumba	559	15	4	7	22	9	3	561
Tórshavn	13953	888	757	394	357	254	89	14286
Ialt	46325	1700	1423	1263	1263	778	368	47012

Kilde: Landsfolkeregistret

Tabel 2.14. Befolkningsudviklingen i 1987 i de enkelte områder

Område	Folke- tal 1/1	Ind- van- drede	Ud- van- drede	Tilflyt- tede (netto) fra andre steder på F.	Fødte	Døde	Folke- tal 31/12
Tórshavn	15.332	954	804	34	284	97	15.703
Streymoy iøvrigt	4.220	84	69	26	65	38	4.288
Klaksvík	5.371	148	131	-34	86	37	5.403
Norðoyar iøvrigt	637	6	3	-2	9	6	641
Skálafjørður m.v.	8.554	255	203	13	143	51	8.711
Eysturoy iøvrigt	1.643	44	33	10	33	16	1.681
Sandoy	1.745	34	11	-14	28	19	1.763
Suðuroy	5.887	117	101	-36	92	66	5.893
Vágar	2.936	58	68	3	38	38	2.929
Ialt	46.325	1.700	1.423	0	778	368	47.012

Kilde: Landsfolkeregistret

Tabel 2.13. og 2.14. viser de bevægelser, der forklarer ændringerne i folketallet i løbet af 1987 i de enkelte kommuner og geografiske hovedområder. "Vágar" har haft en nettoudvandring, medens de øvrige områder havde en nettoindvandring. "Tórshavn", "Streymoy iøvrigt", "Skálafjørður m.v.", "Eysturoy iøvrigt" og "Vágar" har haft en nettotilflytning fra de øvrige områder. Alle områder bortset fra "Vágar" har haft et positivt fødselsoverskud i 1987.

BEFOLKNINGENS ERHVERVSFORHOLD

De senest foreliggende oplysninger om befolkningens erhvervsforhold stammer fra folketællingen i 1977.

Den erhvervsaktive del af befolkningen udgjorde i 1977 ca. 42%. Selv om der ikke foreligger senere opgørelser, er der ikke tvivl om, at denne procent siden 1977 er vokset mærkbart, og at en væsentlig årsag hertil er en fortsat stærk tilgang af kvinder til arbejdsmarkedet.

Efter beskæftigelse (i og udenfor erhverv) fordelte befolkningen sig i 1977 i følgende hovedgrupper:

Fiskeri	18,0%
Landbrug m.v.	1,4%
Fiskeri og øvrige fremstillingsvirksomhed	17,5%
Bygge- og anlægsvirksomhed	10,6%
Offentlige værker	0,4%
Handel og omsætning	9,4%
Transport	11,8%
Adm/liberale/service-erhverv	15,2%
Formue, renter, understøttelse	13,0%
Uoplyst	2,3%

Både før 1977 og i tiden efter den sidste opgørelse blev foretaget, er der sket betydelige ændringer i befolkningens erhvervsmønstre. Særlig markant er faldet i antallet af beskæftigede i fiskeri og landbrug og fremgangen i antallet af beskæftigede ved offentlig administration, undervisning, sundhedsvæsen og sociale institutioner samt i den private servicesektor.

Den skitserede udvikling - en faldende beskæftigelse i de primære erhverv og en stigende beskæftigelse i de sekundære og tertiære erhverv - er velkendte fænomener i de fleste udviklede samfund og afspejler ikke en svindende samfundsøkonomisk betydning, men

derimod bl.a. en betydelig rationalisering og produktivitetsstigning i de primære erhverv.

Der føres ikke en løbende arbejdsløshedsstatistik på Færøerne. I forbindelse med folketællingen i 1977 blev foretaget en opgørelse over midlertidigt ikke-arbejdende personer efter fravørsårsag. Denne viste, at kun ca. 1,5% af arbejdsstyrken på daværende tidspunkt var uden arbejde.

I 1987 er der i betydeligt omfang blevet indført - såvel faglært som ufaglært - arbejdskraft fra udlandet. Det er nærliggende heraf at slutte, at der i 1987 kun har været en meget begrænset (sporadisk) arbejdsløshed på Færøerne. For så vidt angår de mere specificerede oplysninger om erhvervsforholdene fra folketællingerne i 1970 og 1977 henvises der til årbøgerne for 1986 og tidligere.

BOLIGFORHOLD OG BOLIGBYGGERI

Boligforhold

De nyeste statistiske oplysninger om boligforholdene stammer fra folke- og boligtællingen 1977.

I 1977 var der ialt godt 14.000 familier, hvoraf knapt 9.000 var samboende par. Af samtlige familier havde knapt 60% børn. For de samboende pars vedkommende var i ca. 5.500 familier alene manden i erhverv og i ca. 2.400 tilfælde både manden og kvinden. Det mest almindelige antal børn pr. familie er et eller to.

Fra boligtællingen i 1977 kan nævnes følgende hovedtal:

<u>Antal lejligheder:</u>	ca. 11.200
antal beboere	- 41.700
- - pr. lejlighed	- 3,7

Husets art:

Enfamiliehuse	ca. 9.400
Tofamiliehuse	- 1.000
Huse med 3 eller flere lejligheder	- 300
Erhvervsejendomme/institution	- 250

Bolig i eget enfamiliehus er fortsat den helt dominerende boligform. Boligerne er som helhed relativt store. I 1977 var den hyppigste boligstørrelse således 6 værelser, og mere end tre fjerdedele af samtlige boliger havde 5 værelser eller derover. Antallet af beboere pr. værelse var således relativt lavt. Boligerne var af høj standard med hensyn til installationsforhold som bad, varmeinstallation, toiletforhold, m.v.

Selvom der ikke foreligger ajourførte opgørelser, er der ingen tvivl om, at boligstandarden er blevet yderligere forbedret i årene siden optællingen i 1977.

For så vidt angår de mere specificerede oplysninger om boligforholdene fra folketællingerne i 1970 og 1977 henvises der til årbøgerne for 1986 og tidligere.

Boligbyggeri

På grundlag af oplysninger fra sparekasserne og Húsálánsgrunnurin (Boliglånefonden) kan tabel 2.21 over færdiggjorte huse siden 1980 opstilles.

Tabel 2.21. Boligbyggeriet 1980-87

	<u>Antal færdige huse</u>							
	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Tórshavn	95	64	99	152	134	148	121	97
På bygd	231	253	209	186	165	159	171	201
Ialt	326	317	308	338	299	307	292	298

Kilde: Sparekasserne og Húsálánsgrunnurin (Boliglånefonden)

Antallet af færdiggjorte huse har i årene 1984-1987 ligget stabilt, men lidt lavere end gennemsnittet for de foregående 4 år. Byggeriet på bygd faldt i årene 1981-85, men har igen været stigende i 1986 og (navnlig) 1987. Byggeriet i Tórshavnområdet har derimod vist en stigende tendens fra begyndelsen af 80-årene, hvilket dels hænger sammen med den store stigning i folketallet i dette område, dels skyldes en indsats fra kommunens side for at fremskaffe egnede byggegrunde. De to seneste års tilbagegang i nybyggeriet i Tórshavnområdet har fundet sted på trods af en forstærket befolkningstilvækst og må derfor tilskrives andre faktorer - herunder navnlig de voksende problemer med at sikre et tilstrækkeligt stort udbud af byggegrunde i området.

Kap. 3

ERHVERV

EJERSKAB

Enkeltmandsforetagender er det mest almindelige inden for erhvervslivet og denne ejerskabsform kendetegner udroererhvervet (mindre fiskeri), håndværk, småindustri, butikserhvervet og dele af serviceerhvervene.

Selv om der findes enkelte interessentskaber, er aktieselskabsformen den almindeligste inden for fiskerierhvervet (fiskerflåden), fiskeindustrien, større industri og grossistvirksomhed. Antallet af aktieselskaber er stigende. Derimod er antallet af kommanditselskaber af skattemæssige årsager stagneret (40 ved udgangen af 1987). Udviklingen i antallet af aktieselskaber, som er vist nedenfor, skyldes foruden en erhvervsmæssig vækst og et mere mangeartet erhvervsliv, at indkomstskatteloven snarere tilskynder til oprettelse af nye selskaber end sammensmeltning af eksisterende virksomheder.

Tabel 3.1. Antallet af aktieselskaber 1975-1987.

	<u>Pr. 1. januar</u>	<u>Tilgang</u>	<u>Afgang</u>	<u>Pr. 31. dec.</u>
1975	419	22	17	424
1976	424	25	6	443
1977	443	56	3	496
1978	496	36	1	531
1979	531	45	2	574
1980	574	54	11	617
1981	617	94	14	697
1982	697	78	47	728
1983	728	119	3	844
1984	844	126	2	968
1985	968	187	20	1.135
1986	1.135	138	11	1.262
1987	1.262	168	5	1.425

Kilde: Aktieselskabsregistret

GEOGRAFISK FORDELING

Med kildeskatteordningen er der opstået en ny mulighed for erhvervsstatistik. Tabel 3.2. viser for 1986 og 1987 antallet af virksomheder (lønudbetalere) og de samlede lønudbetalinger i landet fordelt på landsdele og sat i forhold til befolkningstallet.

Dette giver et billede af, hvor i landet erhvervsaktiviteten

foregår, og om den svarer til befolkningens geografiske fordeling. Derimod siger det mindre om den geografiske fordeling af lønindtægterne, idet lønmodtagernes bopæl ikke er angivet. Forskellen gør sig især gældende for søfolk og for de områder, hvor lønmodtagerne let kan bevæge sig mellem bolig ét sted og arbejdsplads et andet sted.

Udviklingen i selve virksomhedsantallet, som foruden private også omfatter offentlige virksomheder, men ikke offentlige serviceydelser, skal tages med forbehold for forskelle i registreringen. Sammenholdt med befolkningsfordelingen, synes den geografiske fordeling af virksomheder at være ret jævn, mens den mere ujævne fordeling af lønudbetalingerne tyder på, at virksomhedsstørrelsen varierer mellem landsdelene.

Ifølge oversigten er der størst erhvervsaktivitet i Syd-Streymoy, og det mere end folketallet tilsiger. Den relative vækst er også større her end i gennemsnit for hele landet. Den mindste erhvervsaktivitet målt på denne måde findes i de sydlige landsdele, som også har den laveste vækst eller endda et fald i aktiviteten. Befolkningen i disse områder har samtidig dårlig adgang til de mere erhvervsaktive områder.

Tabel 3.2. Indbyggertal og lønudbetalinger i alle erhverv undtagen offentlige serviceydelser, fordelt på landsdele

	Indbyg- gertal ultimo 87	1986		1987		Ændring i % 1986-87	
		Løn mio. kr.	Antal virksom- heder	Løn mio. kr.	Antal virksom- heder	løn	Virksomh.
Norðoyar	6.044	308,8	333	321,4	313	4,1	-6,0
Syd-Eysturoy	9.036	436,0	431	446,2	412	2,3	-4,4
Sundalagið	5.073	188,0	268	199,5	234	6,1	-12,7
Syd-Streymoy	16.210	1.230,9	705	1.340,5	666	8,9	-5,5
Vágar	2.929	135,0	180	132,3	160	-2,0	-11,1
Sandoy	1.827	57,6	110	51,7	98	-10,2	-10,9
Suðuroy	5.893	183,0	256	184,5	241	0,8	-5,9
Ialt	47.012	2.539,4	2.283	2.676,0	2.124	5,4	-7,0

Procent:

Norðoyar	13	12	14	12	15
Syd-Eysturoy	19	17	19	17	19
Sundalagið	11	7	12	7	11

(fortsættes)

Indbyggertal og lønudbetalinger i alle erhverv undtagen offentlige serviceydelser, fordelt på landsdele (fortsat)

	Indbyg- gertal ultimo 87	1986		1987		Ændring i % 1986-87 løn Virksomh.	
		Løn mio. kr.	Antal virksom- heder	Løn mio. kr.	Antal virksom- heder		
Syd-Streymoy	34	49	31	50	31		
Vágar	6	5	8	5	8		
Sandoy	4	2	5	2	5		
Suðuroy	13	7	11	7	11		
Ialt	100	100	100	100	100		

Kilde: Hagdeildin (Statistikkontoret)

FISKERI

Skønnet på grundlag af lønstatistikken for 1986 var 26% af de erhvervsaktive på Færøerne beskæftiget i fiskerierhvervet. En fjerdedel af bruttofaktorindkomsten i 1986 stammer fra fiskerierhvervet, og 94% af eksporten var fisk og fiskevarer.

Internationale reguleringer og fiskeriaftaler

Kystlandene i det nordlige Atlanterhav flyttede i 1977 fiskerigrænserne ud til 200 sømil. Havområdet inden for de nye fiskerigrænser kom således under national jurisdiktion (lovgivning). Uden for 200 sømils fiskerigrænserne bliver fiskeriet reguleret af henholdsvis NAFO (for det nord-vestlige Atlanterhav) og NEAFC (for det nord-østlige Atlanterhav).

NAFO: North-West Atlantic Fisheries Organization (før ICNAF)

NEAFC: North-East Atlantic Fisheries Commission

ICES: International Commission for Exploration of the sea

NAFO har sit eget videnskabelige institut. For så vidt angår det nord-østlige Atlanterhav bygger både kystlandene og NEAFC på videnskabelig rådgivning fra den internationale fiskeribiologiske kommission, ICES.

NAFO, hvor Danmark på Færøernes vegne er stiftende medlem, har fungeret siden 1. januar 1979 og NEAFC, hvor Danmark også på Færøernes vegne er medlem, har fungeret på et nyt grundlag siden efteråret 1982.

NAFO har hjemmel til at fastsætte fangstmængder for bestemte fiskearter til medlemslande i havområdet uden for canadisk jurisdiktion i det nord-vestlige Atlanterhav. For færøsk fiskeri har dette betydning, for så vidt angår torskefiskeriet ved Flemish

Cap (NAFO-statistikområde 3M), hvor Færøerne i 1987 fik tildelt en kvote på 2.900 tons torsk. NAFO har herudover delvis hjemmel til at behandle spørgsmål vedrørende fiskebestande, der bevæger sig over den canadiske fiskerigrænse. I 1987 fik færøske skibe tilladelse fra Canada til at fiske 2.500 tons torsk på canadisk søterritorium (NAFO-område 2GH), 1.000 tons hellefisk på området 2GH og 3.000 tons nord for området O. Senere fik Færøerne tildelt yderligere 750 tons hellefisk. Ligeledes blev 1.500 tons overflyttet fra område O til 2GH. De fastsatte mængder blev fanget af færøske lineskibe.

Enkelte færøske rejeskibe fik ved særlig aftale med canadiske myndigheder tilladelse til at fiske en vis mængde rejer på canadisk område. Tilladelse i 1987 til sildehajfiskeri blev givet til de skibe, der søgte om dette.

Traktaten om bevarelse af laksebestandene i Nordatlanten (NASCO) trådte i kraft den 1. oktober 1983. Traktaten er ratificeret af Canada, Danmark på Færøernes vegne, EF, Island, Norge og USA.

Efter aftale med EF begrænses laksefiskeriet i færøsk farvand i henhold til fiskerilovgivningen i perioden 1. november 1986 - 15. december 1986 og fra 15. januar 1987 - 30. april 1987 til 597 tons.

Foruden det internationale samarbejde inden for NAFO og NEAFC havde Færøerne i 1987 følgende aftaler om gensidige fiskerirettigheder med andre nationer og med EF:

Island

Ved aftale af 20. maj 1976 med senere ændringer om færingers rettigheder vedrørende fiskeri ved Island var det bestemt, at totalfangsten af bundfisk for de færøske skibe ved Island ikke måtte overstige 17.000 tons, og at fangsten af torsk ikke måtte overstige 6.000 tons, men på grund af de islandske fiskebestandes dårlige tilstand op sagde den islandske regering den 13. december 1983 aftalen med 6 måneders frist. Ifølge en aftale af 9. marts 1984 blev der lavet visse ændringer i ovennævnte aftale fra 1976, således at "de islandske myndigheder hvert år fastsætter den maksimale fangstmængde for færøske skibe - for bl.a. torsk - efter forhandlinger med Færøernes landsstyre, idet der tages skyldigt hensyn til pågældende fiskebestande samt andre forhold af betydning for parterne."

For 1987 gav de islandske myndigheder færøske skibe tilladelse til at fiske 11.000 tons bundfisk med snøre eller line, og af den samlede fangst måtte torskefangsten ikke overstige 2.000 tons.

Norge

Der blev indgået en aftale med Norge om indbyrdes fiskeriretigheder i 1987. Nord for 62 grader n.br., det vil sige i den norske del af Barentshavet, fik færøske skibe ret til at fiske 5.400 tons bundfisk, heraf 3.600 tons torsk, 950 tons kuller og 850 tons andet (d.v.s. rød fisk, sej og hellefisk) samt 800 tons torsk og 300 tons anden bundfisk i det fredede område ved Svalbard. Syd for 62 grader blev det tilladt at fiske 1.500 tons sej som bifangst i forbindelse med fiskeri af industrifisk. Den samlede mængde bundfisk blev således 6.500 tons i 1987 mod 5.600 tons i 1986.

Herudover fik færøske skibe tilladelse til at fange 18.000 tons hvilling, havtobis, blåhvilling og brisling. Heraf måtte fangsten af brisling højst udgøre 2.000 tons. Færøske notskibe kunne desuden fange op til 5.000 tons blåhvilling ved forsøgsfiskeri.

Som modydelse fik norske skibe tilladelse til at fange 6.000 tons bundfisk i færøske farvande. Dette fiskeri sigtede imod fiskeri af lange, brosme, byrkelange og sej. Desuden blev det tilladt norske skibe at fange 65.000 tons blåhvilling med ialt 55 skibe. Af disse skibe måtte kun 22 være på fangstområderne ad gangen, foruden 13 andre, som fik tilladelse til at søge efter blåhvilling uden for et af vagt- og bjærgningstjenesten til enhver tid fastsat hovedfangstområde.

Derudover blev der i 1987 indgået en gensidig aftale om forsøgsfiskeri af makrel på 7.000 tons til hver af parterne.

I 1987 fik nordmænd en kvote på brugde, nemlig 100 tons lever (mod 150 tons i 1986).

Aftalen med Norge er betinget af, at den færøske rejefangst ved Svalbard er begrænset til 11 skibe, hvoraf højst 7 må være på området ad gangen.

EF

En rammeaftale, som regulerer fiskeriforholdene mellem Færøerne og EF, blev indgået den 15. marts 1977. Denne aftale var grundlaget for forhandlingerne med EF om gensidigt fiskeri i 1986, der resulterede i en aftale i december 1985. I henhold til denne aftale var det tilladt færøske skibe at fange følgende mængder i EF-havet i 1987:

400 tons lange,

400 tons brosme i Rock All området,

400 tons forskellige bundfisk som bifangst ved industrifiskeri,

940 tons byrkelange vest for Shetland,
6.000 tons af den vestlige makrelbestand,
6.750 tons hestemakrel,
9.000 tons sperling,
9.000 tons havtobis og
2.000 tons brisling.

Der kunne dog fanges yderligere 10.000 tons hvilling og/eller havtobis, på betingelse af at den samlede fangstmængde af hvilling, havtobis og brisling ikke oversteg 20.000 tons. Endvidere kunne der fanges:

600 tons sild vest for Skotland,
60.000 tons blåhvilling,
500 tons sild i Skagerak,
475 tons rejer ved Vestgrønland,
675 tons rejer ved Østgrønland,
150 tons sildehaj i hele EF-havet undtagen NAFO-område 3 PS,
300 tons hellefisk ved Øst- og Vestgrønland,
500 tons rødfisk og
10.000 tons lodde ved Østgrønland.

De tilladte fangstmængder i 1986 for EF-skibe på den færøske landsokkel blev følgende:

500 tons torsk og kuller,
2.400 tons sej,
7.000 tons rødfisk,
3.300 tons lange og byrkelange,
1.300 tons fladfisk,
5.000 tons makrel,
25.000 tons blåhvilling og
500 tons andre fiskearter.

Sovjetunionen

I henhold til aftalen mellem Færøerne og Sovjetunionen fra 1977 om rammerne for indbyrdes fiskeri skal parterne for 1 år ad gangen indgå aftale om mængder og fiskearter, som det tillades parterne at fiske hos hinanden. Den 11. december 1986 blev parterne enige om en aftale om gensidigt fiskeri for 1987, som medførte, at færøske skibe fik tilladelse til i sovjetisk havområde at fiske 25.500 tons torsk, incl. bifangst af kuller og anden bundfisk. Heraf kunne 15.000 tons fanges i fællesområdet i Barentshavet, 5.500 tons i Østersøen og de resterende 5.000 tons af kvoten i den norske

del af Barentshavet, dog på betingelse af godkendelse fra de norske myndigheder. Efterfølgende godkendte de norske myndigheder en fangst på 4.200 tons i norsk område. Derudover kunne færøske skibe fange 20.000 tons lodde og 2.500 tons rejer i Barentshavet.

Samtidig blev det tilladt sovjetiske skibe at fange 142.000 tons blåhvilling i færøsk havområde. Antallet af skibe var begrænset til 20 i tidsrummet april-oktober og 17 i tidsrummene januar-marts og november-december.

Herudover enedes parterne om i 1987 at fortsætte det gensidige forsøgsfiskeri. Sovjetiske skibe fik tilladelse til forsøgsfiskeri i færøsk havområde dybere end 700 m. Endvidere blev det tilladt 5 sovjetiske skibe at udøve forsøgsfiskeri efter makrel og blæksprutter i færøsk havområde, undtaget lukket område (max. fangst 5.000 tons makrel og 2.000 tons blæksprutter).

Sverige, DDR og Polen

Sverige og Færøerne havde ingen fiskeriaftale for 1987.

DDR fik i 1987 ligesom foregående år en blåhvillingkvote ved Færøerne, nemlig 10.000 tons, som kunne fiskes med 4 skibe. Til gengæld fik færinger en kvote i DDR-farvande, nemlig 1.300 tons torsk, med 15 skibe. Af torskekvoten på 1.300 tons kunne 650 tons torsk byttes med sild i forholdet 2:3, d.v.s. op til 975 tons sild.

Polen og Færøerne havde heller ingen aftale om gensidigt fiskeri for 1987.

Fiskeriinspektion og redningstjeneste

Tilsynet med og beskyttelsen af den ved kgl. anordning af 21. december 1976 fastlagte 200 sømils fiskerigrænse varetages i henhold til en samarbejdsaftale af 2. januar 1986 af landsstyrets vagt- og bjærgningstjeneste og Færøernes Kommando. I 1987 var deltagelsen i tjenesten, regnet for hele året, således:

Et inspektionsskib af Hvidbjørnen-klassen med helikopter

Inspektionsskibet Tjaldrið

Inspektionsskibet Ólavur Halgi

En inspektionskutter af Maagen-klassen

G-III Golfstream fly

G-III flyet og LYNX-helikopteren har været anvendt i tjenesten som følger: G-III 173 timer og helikopteren 205 timer af ialt 374 timer.

Desuden har helikopteren fløjet 86 timer i forbindelse med rednings- og eftersøgningsopgaver samt sygetransporter.

I 1987 har Vagt- og Bjærgningstjenesten registreret, at udenlandske fiskerfartøjer har foretaget 511 fisketure ved Færøerne med ialt 5.169 fiskedage.

I 1987 er der foretaget redskabs- og fangstundersøgelser af fiskerskibe fra de forskellige lande af henholdsvis Vagt- og Bjærgningstjenesten og Færøernes Kommando som nedenfor anført:

	<u>V og B</u>	<u>FK</u>
færøske	213	33
franske	5	21
vesttyske	6	20
sovjetiske	5	70
østtyske	-	5
norske	4	10
danske	3	1
britiske	-	-

Fiskeriinspektionen har i 1987 foretaget 263 hjælpeaktioner af forskellig slags til færøske og udenlandske skibe. Heraf var der 17 egentlige rednings- og eftersøgningsopgaver, 42 sygetransporter med helikopter og 3 med inspektionsskib, 84 slæbe- og 49 andre hjælpeaktioner. I 64 tilfælde har dykkere deltaget med frigørelse af skibsskruer eller bundundersøgelser af skibe.

Fiskeriinspektionsordningen fra 1977

Da fiskerigrænsen blev flyttet ud den 1. januar 1977, forøgedes de områder, der skal inspiceres, fra ca. 4.500 sømil² til ca. 80.000 sømil².

Ved udflytningen af fiskerigrænsen og ved aftalerne med andre lande om fiskerirettigheder, bl.a. med fastsættelse af kvotaordninger og nye redskabsbestemmelser, har fiskeriinspektionen skiftet karakter fra at være inspektion af grænsen til at være inspektion af områder. Dette har bevirket, at inspektionen er blevet udvidet med den pålagte meddelelsespligt, og med at kontrollere, at alle, som træffes på fiskeriterritoriet, har de nødvendige tilladelser og overholder de love og kundgørelser, som landsstyret har givet.

De færøske fiskerikort, som Vagt- og Bjærgningstjenesten har ladet udarbejde, udkom i april 1978.

Ulovligt fiskeri

I 1987 blev der ikke registreret ulovligt fiskeri på færøske områder, dog blev en sovjetisk trawler dømt for ikke at følge anvisningerne fra Vagt- og Bjærgningstjenesten.

Statistik om fiskeri

Fiskeristatistikkontoret har ansvaret for den statistikordning, som blev iværksat i 1973. Den bygger på udarbejdelsen af ensartede, lovgyldige afregningsblanketter, Fl blanketten, og på en særlig dagbogsordning for fiskerskibe over 100 BRT, som har pligt til at sende fiskeristatistikkontoret kopi af dagbøgerne.

På afregningsblanketten bliver der for hver landing opgivet, hvor båden/skibet har fisket, hvor stor fangstenergi der blev benyttet, d.v.s., hvor mange timer trawlet var på bunden, hvor stor linelængde, antal af garn eller sneller o.s.v. De samme oplysninger findes i skibsdagbøgerne, men her for hver enkelt trawling, kast eller linesætning. Medens fangstmængden af hver fiskeart på afregningsblanketterne er opvejet vægt, så er fangstmængderne i dagbøgerne opgjort på grundlag af en vurdering om bord, som derfor må sammenlignes med landingerne.

I forbindelse med kvotakontrollen og aftaler om fiskeriretigheder med andre lande, administrerer fiskerierhvervskontoret flere telex- og andre ordninger, som giver hurtige foreløbige tal om fangsterne.

Fra gammel tid findes såkaldte A, C, E og I blanketter, som omhandler landinger af saltfisk og industrifisk samt benyttelsen af fisken.

Vægt- og bjærgningstjenesten udarbejder opgørelser af den udenlandske fangst ved Færøerne på grundlag af opgivelser fra feltet.

Siden 1976 har fiskeristatistikkontoret haft ansvaret for de endelige fangststatistiktal, bl.a. dem, som skal fremskaffes til offentlige statistikker og internationale organisationer såsom ICES, NAFO og FAO. Disse organisationer modtager også endelige fangststatistiktal fra de fremmede lande, som fisker ved Færøerne. De endelige oversigter over årsfangsten ved Færøerne bliver kundgjort af ICES i "Bulletin Statistique", NAFO i "Statistical Bulletin" og FAO i "Yearbook of Fishery Statistics".

Fiskefangster

Som ovenfor nævnt er så at sige alle områder, som den færøske fiskerflåde fisker på, under regulering med kvoter i henhold til gensidige overenskomster med kystlande eller internationale aftaler. Siden 1977 er det færøske fangstmønster tilpasset begrænsningerne i fangstmulighederne i fremmed farvand, jfr. tabel 3.3, som viser den

færøske fiskefangst fordelt på økonomiske områder. I 1987 foregik 50% af den færøske fiskefangst i færøsk eller internationalt farvand mod 32% i 1977.

Totalfangsten for færøske skibe steg i 1987 med ca. 29.100 tons eller 8% i forhold til fangsten i 1986, jfr. tabel 3.4, idet fangsten på nær- og midterområderne steg med ca. 30.800 tons, mens fangsten på fjernområderne faldt med ca. 1.700 tons.

Fordelingen på nære og fjerne områder har særlig interesse i forbindelse med, om fisken kan bringes frisk til forarbejdning på Færøerne eller må forarbejdes ombord. Som det fremgår af tabel 3.5, er fangsten på de nære områder steget forholdsvis stærkere end to-talfangsten, således at halvdelen af den færøske fiskefangst i 1987 stammede fra eget havområde.

Tabel 3.3. De færøske skibes fiskefangster fordelt på økonomiske områder 1977 og 1984-87

Fangster i %	1977	1984	1985	1986	1987
Internationalt farvand	3	6	22	22	3
Færøsk område	29	47	46	50	47
Norsk område	6	4	2	3	7
EF-område	35	25	18	16	18
Østersøen	-	2	2	1	1
Grønlandsk område	9	-	-	-	18
USSR-Norsk område	2	13	8	3	2
Islandsk område	14	3	2	5	2
Canadisk område	1	-	-	5	2
Ialt	100	100	100	100	100

1) Svalbard, Jan Mayen og Rock All

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veiðihagtalstovan)

Tabel 3.4. De færøske skibes fiskefangster 1975 og 1984-87

Tons uslagt vægt	1975	1984	1985	1986	1987
Samlede fangst	285.148	347.453	372.108	357.020	386.219
<u>Heraf:</u>					
Nære områder ialt	40.132	161.959	169.481	178.974	181.684
Midterområder ialt	194.174	126.919	155.772	144.902	173.056
Fjerne områder ialt	50.229	58.575	46.855	33.144	31.479

(fortsættes)

De færøske skibes fiskefangster 1975 og 1984-87 (fortsat)

Tons uslagt vægt	1975	1984	1985	1986	1987
<u>Nære områder</u>					
<u>Færøsk fiskeriterri-</u> <u>torium</u>					
Torsk	22.986	39.103	42.335	36.229	24.712
Kuller	8.757	12.343	14.869	15.268	14.786
Brosme	2.166	4.405	4.867	5.452	4.262
Lange	1.281	2.821	3.160	2.966	2.958
Byrkkelange	-	7.210	4.034	5.037	3.071
Sej	2.517	54.344	42.874	39.500	39.301
Rødfisk	-	8.770	12.634	15.800	13.477
Laks	-	628	566	630	518
Kammusling	-	2.406	1.930	2.000	2.230
Hummer	-	82	38	47	99
Blåhvilling	22	15.373	28.688	33.000	37.243
Andet	2.403	14.474	16.020	25.722	39.027
Ialt	40.132	161.959	169.481	178.974	181.684
<u>Midterområder</u>					
<u>Island</u>					
Torsk	9.440	2.041	2.385	2.574	1.848
Andet	6.169	6.500	6.066	6.181	7.252
Ialt	15.609	8.541	8.442	8.755	9.100
<u>Nordsøen, Skagerak,</u> <u>vest for de Britiske</u> <u>øer</u>					
Sild	37.802	2.461	624	2.020	2.228
Brisling	41.967	-	-	-	-
Makrel	25.184	9.166	8.508	1.425	7.085
Sperling	65.138	22.467	10.929	6.616	4.830
Blåhvilling	482	46.891	45.752	48.646	49.557
Havtobis	4.910	11.254	3.547	4.150	18.619
Hestemakrel	-	6.364	4.014	1.992	4.565
Andet	2.420	1.194	1.413	552	1.116
Ialt	177.903	99.797	74.787	65.401	88.000
<u>Østersøen</u>					
Ialt	-	6.354	5.890	4.600	5.567
<u>Rock All</u>					
Ialt	662	420	180	50	82

(fortsættes)

De færøske skibes fiskefangster 1975 og 1984-87 (fortsat)

Tons uslagtet vægt	1975	1984	1985	1986	1987
<u>Østgrønland/Jan Mayen</u>					
Rejer	-	650	673	661	595
Lodde	-	3.375	65.800	65.435	69.243
Andet	-	-	-	-	469
Ialt	-	4.025	66.473	66.096	70.307
Midterområder ialt	194.787	126.919	155.772	144.902	173.056
<u>Fjerne områder</u>					
<u>New Foundland</u>					
Sildehaj	-	126	160	270	260
Hellefisk	825	370	900	691	2.158
Torsk	9.421	3.768	2.530	2.340	974
Andet	131	48	-	-	-
Ialt	10.377	4.312	3.590	3.301	3.392
<u>Vestgrønland</u>					
Laks	260	-	-	-	-
Torsk	5.718	-	-	-	-
Rejer	5.263	360	471	475	467
Andet	54	-	-	-	-
Ialt	11.295	360	471	475	467
<u>Nordnorge, Svalbard</u>					
Torsk	11.309	10.674	13.418	18.159	16.821
Kuller	299	297	424	881	509
Sej	-	503	490	426	667
Lodde	16.847	34.147	17.450	-	-
Rejer	-	8.132	10.862	7.702	5.323
Andet	102	-	-	-	-
Ialt	28.557	53.753	42.644	27.168	23.320
<u>Særlige fangster 1)</u>					
Rejer	-	150	150	2.200	4.300
Anden fangst	-	-	-	-	-
Ialt	-	150	150	2.200	4.300
Fjerne områder ialt	50.229	58.575	46.855	33.144	31.479

Samlede fangster 285.148 347.453 372.108 357.020 386.219

1) Delvis fanget med grønlandsk og canadisk fangsttilladelse

Kilde: Fiskerierhvervskontoret (Fiskivinnustovan) og Fiskeristatistikkontoret (Veiðihagstalsstovan)

Tabel 3.5. De færøske skibes fiskefangster fordelt på områder
1975 og 1984-87

Fangster i %	1975	1984	1985	1986	1987
Nære områder	14	46	45	50	47
Midterområder	68	37	42	41	45
Fjerne områder	18	17	13	9	8
Ialt, %	100	100	100	100	100
Tusind tons	285	347	372	357	384

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veidihagstalsstovan)

Nære områder

Fiskefangsten ved Færøerne er ændret i takt med forandringerne på andre fiskeriområder, jfr. tabel 3.6. Færøske skibes fangst ved Færøerne er som nævnt forøget sammen med væksten i totalfangsten, men også som følge af omlægning fra fjern- til nærfiskeri. Samtidig er fremmede skibes fiskeri, som tidligere truede de almindelige bundfiskebestande ved Færøerne, reduceret, mens andre er kommet til i henhold til etablerede fiskeriaftaler for at udnytte de ikke truede fiskebestande.

De samlede færøske og udenlandske fangster ved Færøerne er således steget med 135% siden 1977. I 1986 var de godt 324.000 tons eller 7,6% mindre end i 1985, da der blev fisket knap 351.000 tons, hvilket var den største mængde nogensinde.

Hovedparten af fiskeriet ved Færøerne de seneste 10 år er efter blåhvilling, som også er årsag til den stærke vækst. USSR er her den førende fiskerination. Derefter - men på et betydeligt lavere niveau - kommer Færøerne.

Færøske skibes fiskeri ved Færøerne er som helhed fordoblet siden 1977 og var i 1987 på ialt 181.684 tons. De sidste to år har stigningen i fangstmængden været mindre (5% og 1,5%) om året, efter en stigning i 1984 på næsten 15%.

Tabel 3.6. Fangster ved Færøerne (ICES-område Vb) 1975 og
1984-87. Tons uslagt vægt.

	V.Tysk-		Frank-			Andre ¹⁾	
Tons	Fær.	land	rig	UK	Norge	lande	Ialt
<u>1975</u>							
Torsk	22.986	458	1.612	11.906	1.353	577	38.892
Kuller	8.757	173	2.298	8.504	56	927	20.715
Sej	2.517	5.229	23.630	7.378	486	1.986	41.226
Brosme m.v.	3.447	1.776	4.681	1.111	9.104	20	20.139

(fortsættes)

Fangster ved Færøerne (ICES-område Vb) 1975 og
1984-87. Tons uslagtet vægt. (fortsat)

Tons	V.Tysk-		Frank-		UK	Norge	Andre ¹⁾	
	Fær.	land	rig				lande	Ialt
Anden fisk	2.425	8.265	406		3.316	185	1.599	16.196
Ialt	40.132	15.901	32.627		32.215	11.184	5.109	137.168
<u>1984</u>								
Torsk	39.103	2	4		2	37	-	39.148
Kuller	12.343	-	-		-	6	-	12.349
Sej	54.344	131	160		-	-	-	54.635
Brosme m.v.	14.436	139	434		-	3.096	-	18.105
Rødfisk	8.770	4.472	674		-	-	83	13.999
Blåhvil- ling	15.373	13	554		-	17.755	91.389	125.084
Anden fisk	17.590	168	604		9	203	2.453	21.027
Ialt	161.959	4.925	2.430		11	21.097	93.925	284.347
<u>1985</u>								
Torsk	42.335	1	76		18	195	-	42.625
Kuller	14.869	-	-		6	4	-	14.879
Sej	42.874	12	865		294	355	-	44.401
Brosme m.v.	12.061	183	1.784		-	4.703	-	18.731
Rødfisk	12.634	5.285	1.088		-	-	868	19.875
Blåhvil- ling	28.688	308	1.395		-	34.856	125.474	190.721
Anden fisk	16.020	238	760		2	437	2.208	19.665
Ialt	169.481	6.028	5.968		320	40.550	128.550	350.897
<u>1986</u>								
Torsk	36.229	2	-		13	28	-	36.272
Kuller	15.268	-	-		3	5	30	15.306
Sej	39.500	11	36		910	18	23	40.498
Brosme m.v.	13.455	177	2.783		-	4.449	4	20.868
Rødfisk	15.800	5.026	599		-	24	379	21.828
Blåhvil- ling	33.000	-	108		-	27.100	114.724	174.932
Anden fisk	25.722	107	109		2	4.452	5.834	36.226
Ialt	178.974	5.323	3.635		928	36.076	120.994	345.930
<u>1987</u>								
Torsk	24.712	4	2		8	55	41	24.822
Kuller	14.786	4	8		-	13	2	14.813

(fortsættes)

Fangster ved Færøerne (ICES-område Vb) 1975 og
1984-87. Tons uslagt vægt (fortsat)

Tons	V.Tysk- Frank-				Andre 1)		
	Fær.	land	rig	UK	Norge	lande	Ialt
Sej	39.301	116	69	79	18	125	39.708
Brosme m.v.	10.291	198	3.727	-	4.239	14	18.469
Rødfisk	13.477	2.612	622	-	2	339	17.052
Blåhvilling	37.243	-	381	-	5.533	109.076	152.233
Anden fisk	41.874	121	116	1	63	14.911	57.086
Ialt	181.684	3.055	4.925	88	9.923	124.508	324.183

1) Hovedsagelig USSR

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veidihagtalssstovan) og Vagt- og Bjærgningstjenesten

Målinger af fiskebestande og anbefalede fangstmængder

For de stedbundne fiskebestande på færøsk område - torsk, kuller og sej - foretager den internationale sammenslutning ICES målinger af størrelse og fangster. Det samme gælder bestandene af rødfisk og blåhvilling, hvoraf kun en del fiskes på færøsk område, og som derfor ikke skal omtales i denne forbindelse.

På grundlag af disse målinger viser tabel 3.7 udviklingen i torske-, kuller- og sejfangsterne sammenholdt med bestandsstørrelserne og fiskeriindsatsen og sat op imod en anslået optimalfangst for hver bestand.

Tabel 3.7. Fangst i tons uslagt vægt og i % af bestanden samt
index for fiskeriindsatsen

	Torsk			Kuller			Sej		
	Fangst	%	Index	Fangst	%	Index	Fangst	%	Index
1980	24.035	34	121	15.016	23	87	25.230	20	52
1981	26.735	38	141	12.233	16	63	20.103	26	71
1982	25.332	36	129	11.937	33	137	30.973	32	93
1983	40.328	56	244	12.880	30	120	39.209	36	110
1984	39.148	44	171	12.349	27	103	54.635	47	150
1985	42.625	44	171	14.879	27	103	44.401	47	150
1986	36.272	44	171	15.306	27	103	40.498	47	150
.	.	.	100	.	.	100	.	.	100
.	.	.	100	.	.	100	.	.	100
1992 ¹⁾	.	.		.	.		.	.	

(fortsættes)

Fangst i tons uslagtet vægt og i % af bestanden samt
index for fiskeriindsatsen (fortsat)

	<u>Torsk</u>			<u>Kuller</u>			<u>Sej</u>		
	<u>Fangst</u>	<u>%</u>	<u>Index</u>	<u>Fangst</u>	<u>%</u>	<u>Index</u>	<u>Fangst</u>	<u>%</u>	<u>Index</u>
	.	29	100	.	26	100	.	34	100
1994	29.000	29	100	20.000	26	100	45.000	34	100

1) Maksimal uændret gennemsnitsfangst ved optimal fiskeriindsats (=100) i 6-8 år med den nuværende størrelsesfordeling i fangsten og den nuværende tilgang til bestandene.

Kilde: fiskerilaboratoriet (Fiskirannsóknarstofan)

Med den nuværende størrelsesfordeling i fangsterne og den nuværende tilgang til bestandene ville den maksimale, uændrede, årlige gennemsnitsfangst af torsk være 29.000 tons eller 29% af bestanden. Dette ville kunne opnås efter 6-8 år ved at reducere fiskeriindsatsen varigt fra det nuværende niveau (index 171) til den optimale indsats (index 100). Anbefalingerne fra ICES og fra Fiskerilaboratoriet går fortsat ud på at reducere fangsttrykket på torskebestanden for at opnå et mere lønsomt - omend mindre - torskefiskeri ved Færøerne.

Ligeledes anbefales det for sejffangsten, at indsatsen reduceres. Sejffiskeriet ville derved blive mere lønsomt, uden at fangstmængden på længere sigt ville blive mindre, end den har været i 1985 og 1986.

Kullerfangsten er derimod næsten optimal, og det anbefales, at fangsttrykket ikke forøges, idet fangstmængden efterhånden vil komme op på 20.000 tons, som da vil være det optimale udbytte af bestanden.

For brosme, lange og byrkelange er der ikke foretaget bestandsmålinger, men også for disse bestande anbefaler Fiskerilaboratoriet, at fangsttrykket ikke forøges.

På det færøske område er den færøske fiskerflåde alene om fiskeriet efter torsk, kuller og sej. Der blev i 1987 kun fisket 24.700 tons torsk, hvilket er den mindste torskefangst siden 1982, da den var på ca. 24.000 tons. Også sejffangsten var mindre i 1987 end året før, nemlig godt 39.000 tons, som er det mindste siden 1983.

De senere års vækst i kullerfangsten ophørte i 1987, da fangsten faldt til 1985-niveauet.

Den store stigning i fangsten af fisk, der i tabel 3.4 er re-

gistreret som "andet", skyldes de voksende fangster af industrifisk ved Færøerne. I 1987 blev der således fisket knap 32.500 tons sperling. Af konsumfisk er der i denne gruppe kun ca. 7.000 tons årligt, som omfatter ca. 10 forskellige fiskearter, der fiskes som bifangster ved trawlfiskeri.

Hvilke typer af fiskerskibe, der udfører dette fiskeri og lander fiskene på Færøerne, belyses nedenfor i tabel 3.14, der også omfatter ferskfiskefangsterne på midterområderne.

Midterområder

Til midterområderne heregnes fiskeområderne ved Island, Nordsøen og Skagerak, områderne vest for de britiske øer, Rock All, Østgrønland og Jan Mayen. Også Østersøen henregnes til midterområderne, men de færøske torskefangster her, som 12 trawlere har særlig tilladelse til at fiske, landes alle i danske havne. I 1987 blev der kun fisket 5.500 tons torsk i Østersøen imod knap 4.600 tons i 1986.

Bortset fra fiskeriet ved Island og rejefiskeriet ved Østgrønland er det færøske fiskeri på midterområderne i øvrigt begrænset til hovedsagelig industrifiskeri med not- og industriskibe, som vist i tabel 3.8 - 3.10.

Som det fremgår af tabel 3.9 har landingerne på Færøerne fra not- og industriskibene været meget skiftende, hvilket skyldes varierende (og til tider små) prisforskelle mellem det indenlandske og det udenlandske marked.

Tabel 3.8. Færøske fiskerskibes fangster i Nordsøen, i 1985, 1986 og 1987. Tons uslagt vægt

	<u>Norsk område</u>			<u>EF-område</u>		
	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Sild	-	1.500	2.126	624	520	102
Makrel	-	-	-	8.508	1.425	7.085
Sperling	6.218	5.308	4.812	4.711	1.308	18
Blåhvilling	1.872	2.516	989	43.880	46.130	48.568
Havtobis	-	426	11.392	3.547	3.724	7.227
Hestemakrel	-	-	-	4.014	1.992	4.565
Konsumfisk	843	443	1.116	578	109	-
Ialt	8.933	10.193	20.435	65.862	55.208	67.565

Kilde: Fiskerierhvervskontoret (Fiskivinnustovan)

Tabel 3.9. Fangster fra not- og industriskibe fordelt efter landingspladser 1983-87

<u>Tons</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
På Færøerne	114.723	65.969	124.390	159.693	135.357
I udlandet	48.537	100.311	70.669	25.691	86.305
<u>Ialt</u>	<u>163.260</u>	<u>166.280</u>	<u>195.059</u>	<u>185.384</u>	<u>221.662</u>

Kilde: Fiskerierhvervskontoret (Fiskivinnustovan)

Tabel 3.10. Fangster fra not- og industriskibe fordelt efter anvendelse 1983-87

<u>Tons</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Til konsum	20.793	20.397	21.367	18.853	31.365
Til industri	142.467	145.883	173.692	166.531	190.297
<u>Ialt</u>	<u>163.260</u>	<u>166.280</u>	<u>195.059</u>	<u>185.384</u>	<u>221.662</u>

Kilde: Fiskerierhvervskontoret (Fiskivinnustovan)

Fjerne områder

Til de vestlige fjernområder henregnes Flemish Cap, New Foundland, Labrador og Vestgrønland og til de østlige Nordnorge, Bjørnøen og Svalbard.

I de vestlige områder er fiskeriet begrænset til 3 større og 2-3 mindre saltfiskelineskibe og 1-2 fryselineskibe på hellefisk- og sildehajfiskeri. Dog kom så at sige ingen saltfisk fra de vestlige fjernområder i 1987. Også rejefiskeriet ved Vestgrønland er begrænset til ca. 3 mindre rejetrawlere. I 1987 var nogle store rejetrawlere på rejefiskeri ved Canada med særlig tilladelse.

I de østlige områder fisker 3 saltfisketrawlere og 1 filettrawler. Torskefiskeriet formindskedes i 1987 med godt 1.300 tons, ligesom rejefiskeriet ved Svalbard, som kom i gang i 1981 blev reduceret til ca. 5.300 tons.

Der var ikke noget loddefiskeri i det norske og det grå område i Barentshavnet i 1987, mens der i 1985 blev fisket 17.500 tons.

Fangstens fordeling i de østlige områder er for 1987 vist i tabel 3.11.

Tabel 3.11. Færøske skibes fangster i de østlige områder i 1987, fordelt på økonomiske områder. Tons uslagt vægt

	<u>Norsk område</u>	<u>"Gråt område"</u>	<u>Svalbard</u>	<u>Sovjetisk område</u>	<u>Ialt</u>
Torsk	7.284	5.422	861	3.254	16.821
Andet	1.095	47	5.323	34	6.499
<u>Ialt</u>	<u>8.379</u>	<u>5.469</u>	<u>6.184</u>	<u>3.228</u>	<u>23.320</u>

Kilde: Fiskerierhvervskontoret (Fiskivinnustovan)

Samlede fangster

Tabel 3.12 viser de samlede færøske fangster på alle områder for hver enkelt fiskeart. På grundlag heraf kan fangsterne fordeles på konsum- og industrifisk. Når landinger til konsum fra not- og industrifisk (jfr. tabel 3.10) medregnes i konsumfiskefangsterne, kan man sige, at 58% af de færøske fiskefangst i 1987 blev landet til konsum.

Tabel 3.12. Færøsk fangst på alle områder, fordelt på fiskearter

<u>Tons</u>	<u>1980</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Torsk	43.179	69.537	61.958	66.558	63.902	50.004
Kuller	16.881	15.310	13.350	15.293	16.149	16.338
Sej	30.296	42.446	56.891	43.364	42.958	42.107
Brosme	7.795	7.762	6.466	4.867	5.452	6.996
Lange	2.708	3.384	3.424	3.160	2.966	3.519
Byrke- lange	1.406	5.591	7.696	4.034	5.037	3.071
Rødfisk	6.564	6.052	9.475	12.634	15.943	13.859
Helle- fisk	1.286	1.922	2.872	1.753	1.545	2.232
Blåhvil- ling	39.383	72.634	62.264	74.440	81.646	86.800
Makrel	29.287	10.047	9.166	8.508	1.425	7.978
Sperling	37.894	33.878	27.997	18.731	24.161	37.452
Rejer	9.459	7.392	9.292	12.156	11.038	10.685
Lodde	29.135	36.466	45.304	83.250	65.435	69.243
Anden fisk	19.698	17.967	31.298	23.360	19.363	35.935
<u>Ialt</u>	<u>274.971</u>	<u>330.388</u>	<u>347.453</u>	<u>372.108</u>	<u>357.020</u>	<u>386.219</u>

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veidihagtalsstovan)

Råfiskelandinger

Særlig interesse knytter sig til den del af den færøske fiskefangst, der landes som råfisk til fiskefabrikker på Færøerne. Tabel 3.13 viser mængden af råfisk og hvilken produktion, råfisken indgår i. Tabel 3.14. viser for 1987, hvilke typer af fiskerskibe, der har landet råfisk på Færøerne.

Det fremgår heraf, at faldet i råfiskelandingerne især har medført fald i produktionen af frosset fisk, mens produktionen af saltet fisk snarere har været stigende. Dette skiftende produktionsmønster skyldes også udviklingen i saltfiskepriserne, som i forhold til filetpriserne har været mere gunstig, i 1986 og 1987.

Tabel 3.13. Råfisklandinger fordelt efter anvendelse i 1982-86

<u>Tons</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>
Frosset	76.536	106.298	122.882	113.390	92.560
Saltet	24.887	21.451	23.730	29.145	30.978
Isfisk	1.666	3.708	3.325	1.305	540
<u>Ialt</u>	<u>103.089</u>	<u>131.457</u>	<u>149.937</u>	<u>143.840</u>	<u>124.078</u>

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabel 3.14. Råfisklandinger på Færøerne fra færøske skibe 1987, Tons landet vægt.

	<u>Trawlere</u>	<u>Lineskibe</u>	<u>Udøerbåde</u>	<u>Andet</u>	<u>Ialt</u>
Torsk	13.223	3.165	7.290	292	23.971
Kuller	4.484	2.293	6.952	357	14.086
Brosme	216	3.688	1.273	119	5.296
Lange	877	1.465	430	67	2.839
Sej	31.801	298	3.754	966	36.818
Blåhvilling	1			6.155	6.156
Rødfisk	13.592	134	203	130	14.059
Byrkelange	2.600	297	12	9	2.918
Andet	2.957	467	1.397	954	5.775
<u>Ialt</u>	<u>69.751</u>	<u>11.807</u>	<u>21.311</u>	<u>9.049</u>	<u>111.918</u>

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabel 3.14a. Råfisklandinger på Færøerne fra trawlere 1987, Tons landet vægt.

	<u>Dybthavs</u>	<u>Over 1000 HK</u>	<u>700 - 999 HK</u>	<u>400 - 699 HK</u>	<u>under 400 HK</u>	<u>Ialt</u>
Torsk	1.611	4.118	2.654	4.495	344	13.185
Kuller	161	1.428	1.035	1.644	216	4.475
Brosme	72	79	15	22	27	214
Lange	187	432	120	127	12	860
Sej	3.962	19.764	3.460	4.583	32	31.716
Rødfisk	12.178	1.242	120	52		13.481
Byrkelange	2.334	237	22	7		2.523
Andet	1.174	982	274	400	128	2.889
<u>Ialt</u>	<u>21.680</u>	<u>28.282</u>	<u>7.700</u>	<u>11.330</u>	<u>759</u>	<u>69.751</u>

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabel 3.14b. Råfisklandinger på Færøerne fra udroerbåde 1987.

	<u>Tons landet vægt.</u>				
	<u>under 25 BRT</u>	<u>25-39,99 BRT</u>	<u>40-59,99 BRT</u>	<u>over 60 BRT</u>	<u>Ialt</u>
Torsk	3.285	811	2.286	908	7.290
Kuller	3.618	709	2.010	614	6.952
Brosme	556	137	360	221	1.273
Lange	210	45	95	80	430
Sej	711	312	762	1.970	3.754
Blåhvilling					
Rødfisk	66	6	56	75	203
Byrkelange	8	1	3	1	12
Andet	613	162	415	207	1.397
Ialt	9.067	2.183	5.987	4.076	21.311

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Produktion af fiskevarer

Tabel 3.15 viser de vigtigste produkter af fiskevarer, både fra virksomheder på land og fra skibe, der forarbejder fangsten ombord. Tabel 3.16 viser, hvor stor en del af denne produktion, der lå på lager ved årets afslutning og eksportværdien heraf. Eksporten af fiskevarer omtales i kapitel 4.

Tabel 3.15. Hovedproduktion af fiskevarer 1982-86

<u>Tons</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>
Frosset filét	29.450	40.221	52.268	32.979	36.035
Saltfisk	15.521	17.696	17.819	18.044	20.510
Fiskemel	16.156	24.931	24.965	25.834	30.006
Fiskeolie	4.526	8.235	7.696	14.909	12.467
Rejer	6.095	7.453	8.311	10.599	10.629
Ialt	71.748	98.536	111.059	102.365	109.647

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabel 3.16. Lagre af fisk og fiskevarer ved årets slutning

	<u>1984</u>		<u>1985</u>		<u>1986</u>	
	<u>Tons</u>	<u>1.000 kr.</u>	<u>Tons</u>	<u>1.000 kr.</u>	<u>Tons</u>	<u>1.000 kr.</u>
Frosset filét	11.716	111.653	1.049	18.894	1.334	25.278
Saltfisk	209	3.934	528	3.955	1.245	26.961
Fiskemel	1.475	5.813	5	18	701	2.261

(fortsættes)

Lagre af fisk og fiskevarer ved årets slutning
1984-86 (fortsat)

	1984		1985		1986	
	Tons	1.000 kr.	Tons	1.000 kr.	Tons	1.000 kr.
Fiskeolie	1.583	5.494	10	29	2.566	3.600
Rejer	-	-	-	-	521	11.693
Hel frossen fisk	389	5.833	57	1.402	60	1.068
Agn	471	2.355	303	1.687	447	1.752
Fiskeaffald	340	306	1.297	1.253	1.850	1.386
Ialt	16.217	135.558	3.285	27.358	8.724	73.999

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Fiskerflådens driftsresultater

Tabel 3.17 og 3.18, som er baseret på regnskabsoplysninger, viser indtægter og udgifter, specificeret på driftsomkostninger, i gennemsnit for forskellige skibs- og bådtyper i 1986. Driftsresultatet er her det driftstekniske overskud, opgjort inden administrationsomkostninger, renter og afskrivninger. Udviklingen i driftsresultatet de sidste 5 år er vist i tabel 3.19 og 3.20.

Tabel 3.17. Gennemsnitslige driftstal for fiskerskibene 1986

	Langfarts- trawlere	Saltfisk- line-skibe	Isfisk- trawlere	Isfisk- line-skibe	Not- skibe	Rejetrawlere	Industri- skibe
1.000 kr. <u>Bruttoindtægt</u>	44.609	7.982	6.045	3.951	6.653	25.215	3.163
Olie	3.181	897	895	320	1.159	2.895	484
Redskaber	1.934	615	514	399	611	1.211	248
Reparationer	2.389	643	659	561	1.050	1.354	447
Agn	-	455	35	427	40	-	86
Fiskehyrer	18.567	3.324	2.129	1.632	1.890	8.594	936
Proviant	587	188	116	148	162	357	72
Landingsudgifter	6.051	608	77	60	514	1.494	274

(fortsættes)

Gennemsnitslige driftstal for fiskerskibene 1986 (fortsat)

1.000 kr.	Lang- farts- traw- lere	Salt- fisk- line- skibe	Is- fisk- traw- lere	Is- fisk- line- skibe	Not- skibe	Reje- traw- lere	Indu- stri- skibe
Forsik- ring	1.019	493	409	258	660	1.097	203
Diverse	1.191	262	83	44	577	1.054	131
Udgifter ialt	34.919	7.485	4.917	3.849	6.663	18.056	2.881
Overskud ¹⁾	9.690	497	1.128	102	-10	7.159	282

1) Overskud inden administration, renter og afskrivninger.

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabel 3.18. Gennemsnitslige driftstal for udroerbåde 1986

1.000 kr.	Under 25 BRT	25-40 BRT	40-60 BRT	Over 60 BRT
<u>Bruttoindtægter</u>	501	922	1.960	2.534
Olie	25	63	120	142
Redskaber	28	65	92	159
Reparationer	68	129	241	319
Agn	65	204	218	131
Fiskehyrer	207	364	851	1.194
Proviant	11	19	19	66
Landingsafgifter	3	6	40	118
Forsikring	19	36	85	102
Diverse	16	24	23	44
Udgifter	442	910	1.689	2.275
Overskud ¹⁾	59	12	271	259

1) Overskud inden administration, renter og afskrivninger.

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabel 3.19. Gennemsnitlige driftsresultater for forskellige
skibstyper 1982-86

1.000 kr.	1982	1983	1984	1985	1986
<u>Langfartstrawlere</u>					
Bruttoindtægter	24.154	21.408	21.777	31.004	44.609
Driftsudgifter	20.301	18.581	19.734	26.499	34.919
Driftsresultat	3.853	2.827	2.043	4.505	9.690

Stållineskibe

Bruttoindtægter	6.498	6.529	9.197	12.222	7.982
-----------------	-------	-------	-------	--------	-------

(fortsættes)

Gennemsnitlige driftsresultater for forskellige
skibstyper 1982-86 (fortsat)

<u>1.000 kr.</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>
Driftsudgifter	5.951	6.273	8.463	11.258	7.485
Driftsresultat	547	256	734	964	497
<u>Isfisktrawlere</u>					
Bruttoindtægter	5.532	6.324	6.343	6.066	6.045
Driftsudgifter	4.627	4.530	4.922	5.397	4.917
Driftsresultat	905	1.794	1.421	669	1.128
<u>Stållineskibe til isfisk</u>					
Bruttoindtægter	4.355	5.264	5.022	5.547	3.951
Driftsudgifter	3.904	4.620	4.139	4.901	3.849
Driftsresultat	451	644	883	646	102
<u>Notskibe</u>					
Bruttoindtægter	7.727	11.202	12.656	15.492	6.653
Driftsudgifter	6.721	8.882	10.994	12.863	6.663
Driftsresultat	1.006	2.320	1.662	2.629	-10
<u>Rejetrawlere</u>					
Bruttoindtægter	9.286	13.812	15.030	17.168	25.215
Driftsudgifter	7.716	10.688	12.645	14.611	18.056
Driftsresultat	1.570	3.124	2.385	2.557	7.159
<u>Industriskibe</u>					
Bruttoindtægter	3.035	4.502	4.255	3.839	3.163
Driftsudgifter	2.866	3.710	3.348	3.681	2.881
Driftsresultat	169	792	907	158	282

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabel 3.20. Gennemsnitlige driftsresultater for udroerbåde 1982-86

<u>1.000 kr.</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>
<u>Udroerbåde</u>					
Bruttoindtægter	952	1.008	970	1.232	1.157
Driftsudgifter	857	874	833	1.020	1.035
Driftsresultat	95	134	137	212	122

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Hyreoversigter

Tabel 3.21. og 3.22. giver en oversigt over gennemsnitshyrene på de vigtigste skibstyper i fiskerflåden bortset fra udroerflåden (hjemmefiskerne)

Tabel 3.21. Hyreoversigter 1980-87

<u>År</u>	<u>Dage</u>	<u>Parter</u>	<u>Ferie- løn</u>	<u>Tillæg</u>	<u>Mindste- løn</u>	<u>Ialt</u>	<u>Pr.dag</u>
<u>Rejetrawlere</u>							
1987	251	237.263	25.851			263.114	1.043
1986	268	275.843	27.800		276	303.919	1.134
1985	265	255.345	24.458			279.603	1.055
1984	256	231.118	21.956			253.074	989
1983	231	234.883	22.314		609	257.806	1.116
1982	235	168.500	16.008		957	185.465	789
1981	202	180.528	17.150	810	1.335	199.823	989
1980	202	135.611	12.883		913	149.407	740
<u>Haktrawlere over 600 BRT¹⁾</u>							
1987	219	262.659	28.892			291.551	1.331
1986	291	402.463	39.483	10.698		481.201	1.567
1985	280	292.976	27.833	14.704	990	336.503	1.202
1984	248	175.827	16.704	10.066		202.597	817
1983	295	180.526	17.150	12.368		210.044	712
1982	281	202.786	19.265	13.347	1.481	236.879	843
1981	242	181.349	17.228	21.461	890	220.928	913
1980	318	138.924	13.197	19.179	622	171.922	541
<u>Notskibe²⁾</u>							
1987	213	127.297	14.387	27.489	4.420	178.622	828
1986	244	141.072	14.294	35.692	13.504	204.562	838
1985	245	226.223	21.491	34.001	3.734	285.449	1.165
1984	216	214.505	20.378	14.544	3.482	252.909	1.171
1983	229	180.630	17.160	6.756	2.233	206.779	903
1982	180	121.741	11.565	6.208	5.421	144.935	805
1981	158	100.563	9.553	1.881	3.730	115.727	732
1980	209	115.158	10.940	6.662	6.554	139.314	667
<u>Isfisktrawlere (store)</u>							
1987	234	154.409	16.935	26.411	2.186	199.940	854
1986	258	166.477	16.770	44.089	4.572	231.907	899
1985	269	160.723	15.269	21.200	2.949	200.141	744
1984	269	186.032	17.771	22.879	1.942	228.625	850
1983	265	219.281	20.832	14.001	1.046	255.160	963
1982	288	164.642	15.641	9.370	3.447	193.100	670
1981	250	135.459	12.869	6.627	2.120	157.075	628
1980	279	151.993	14.439	8.770	1.187	176.389	632

(fortsættes)

Hyreoversigter 1980-87 (fortsat)							
År	Dage	Parter	Ferie- løn	Tillæg	Mindste- løn	Ialt	Pr.dag
<u>Trawlere (mindre)</u>							
1987	224	166.840	18.310	9.168	2.609	196.928	879
1986	211	177.706	18.000	12.968	3.667	211.143	1.006
1985	223	160.785	15.275	9.775	3.886	189.721	851
1984	240	175.030	16.628	14.200	1.767	207.625	865
1983	234	213.697	20.301	8.369	1.714	244.081	1.043
1982	239	163.179	15.502	6.894	2.565	188.140	787
1981	228	130.374	12.386	6.283	3.129	152.172	667
1980	253	121.109	11.505	6.870	2.025	141.509	559
<u>Industritrawlere</u>							
1987	283	167.376	18.406	138.803		324.585	1.363
1986	235	141.152	14.242	69.608	2.680	227.682	969
1985	238	154.317	14.658	31.328	2.063	202.367	852
1984	254	201.732	19.165	23.294	898	245.089	965
1983	242	179.469	17.050	22.911	1.598	221.028	913
1982	224	128.383	12.196	6.432	3.715	150.726	673
1981	217	118.773	11.283	2.375	2.295	134.726	621
1980	220	114.058	10.682	10.454	581	135.775	617
<u>Isfisklineskibe</u>							
1987	223	113.769	12.515	71.223	6.944	204.452	917
1986	175	70.251	7.065	55.255	11.914	144.485	826
1985	229	87.382	8.302	76.286	11.126	183.095	800
1984	224	86.795	8.245	71.649	7.322	174.012	777
1983	239	104.954	9.921	32.174	4.601	151.000	635
1982	225	99.786	9.325	18.978	3.924	132.013	587
1981	202	86.943	7.820	15.073	3.072	112.908	559
1980	229	74.396	6.224	16.447	4.656	101.723	444
<u>Saltfisklineskibe</u>							
1987	213	61.953	6.815	35.928	13.010	117.706	553
1986	262	123.308	12.639	27.163	1.195	164.305	627
1985	261	184.182	17.497	38.447		240.126	920
1984	278	134.138	12.748	29.043		175.979	633
1983	245	96.661	9.183	11.233	1.909	118.986	486
1982	277	118.357	11.244	13.180		142.781	515
1981	261	126.827	12.049	14.673		153.549	588
1980	219	98.735	9.379	13.588		121.702	556

(fortsættes)

Hyreoversigter 1980-87 (fortsat)

År	Dage	Parter	Ferie- løn	Tillæg	Mindste- løn	Ialt	Pr.dag
<u>Fryseskibe</u> ³⁾							
1987	205	131.045	13.995	15.849	512	161.400	787
1986	189	95.807	9.548	27.406	15.656	142.202	752
1985	233	83.618	7.944	29.530	11.087	132.179	567
1984	210	58.418	5.550	11.603	32.078	107.599	512
1983	149	65.784	6.249	15.101	4.556	91.690	615
1982	197	88.266	8.385	9.941	1.627	108.219	549
1981	230	53.880	5.119	6.903	17.656	83.558	363
1980	178	43.889	4.169	6.784	7.811	62.653	352

Fabrikstrawlere⁴⁾

1987	237	105.593	11.501	16.661	25.242	158.996	671
1986	136	44.033	4.513	9.813	12.854	71.213	524
1985	314	189.900	18.041	17.545	6.051	231.537	737
1984	189	119.991	11.399	19.711		151.101	799
1983	176	75.842	7.205	17.229	31.276	131.552	747
1982	242	80.648	7.662	19.876	15.365	123.551	511
1981	171	51.596	4.902	4.301	4.768	65.567	383

1) Saltfisk- og filetfremstilling 2) Blåhvillingfiskeri medregnet, 3) Sildehaj- og hellefiskfiskeri, 4) Blåhvillingfiskeri.

Kilde: Føroya Fiskimannafelag

Tabel 3.22. Stigninger i dagshyrer 1978-87, procent

	78-87	83-84	84-85	85-86	86-87
Rejetrawlere	94	-5	1	7	-8
Hæktrawlere ¹⁾	268	11	48	29	-15
Notskibe ²⁾	66	23	-5	-28	-1
Isfisktrawlere (store)	70	-5	-11	21	-5
Trawlere (mindre)	69	-12	0	17	-13
Industritrawlere	239	10	-12	14	-41
Isfisklineskibe	151	30	3	3	-11
Saltfisklineskibe	20	19	7	-32	-12
Fryseskibe ³⁾	254	-17	12	33	5
Fabrikstrawlere ⁴⁾	-	7	3	-29	28

Bemærkning: Som i tabel 3.21.

Kilde: Føroya Fiskimannafelag

Fiskepriser

Råfiskefonden

Råfiskefonden er etableret i henhold til lagtingslov nr. 15 af 5. maj 1975. Fonden har til formål at sikre den del af den færøske fiskerflåde, der sælger fersk fisk til filétfabrikkerne på Færøerne, en ensartet salgspris over længere tidsrum. I henhold til lagtingslov nr. 73 om råfiskefond fra 1. juni 1983, (ændringer og tilføjelser til loven fra 1975) er formålet med prisfastsættelsen desuden at styre fiskeriet på en sådan måde, at fiskebestandene bevares på et niveau, som udfra et langtidsperspektiv giver det største udbytte.

Fonden ledes af en bestyrelse på 8 medlemmer. 3 medlemmer vælges af Færøernes landsstyre, alle uafhængige af fiskeriinteresser, heraf én fiskeribiolog, 1 af udroerforbundene, 1 af Føroya Fiskimannafelag og 2 af råfiskekøberne. Disse 7 medlemmer vælger en formand, som skal være uafhængig af fiskeriinteresser.

Hver fjerde måned fastsættes indhandlingspriser, d.v.s. mindstepriser for 1. klasses råfisk, vejet på køberens vægt. For fiskearter med fastsatte indhandlingspriser fastsætter bestyrelsen hver 14. dag afregningspriser, som er en prisopgørelse mellem råfiskekøberne og råfiskefonden.

Afregningsprisen bliver fastsat ud fra den salgspris, som fiskevaren får på markedet, og er normalt lavere end indhandlingsprisen. Prisforskellen bliver udbetalt råfiskekøberne fra råfiskefonden, som til dette formål får støtten udbetalt fra landskassen med hjemmel i lagtingsfinansloven.

I finansåret 1987 var bevillingen til råfiskefonden 55 mio. kr., hvoraf 5 mio.kr. skulle placeres i reservefonden. Til driften blev der som tilskud til råfiskepriserne og til indkøb af agn udbetalt 71,3 mio.kr. mod 85,7 mio.kr. i finansåret 1986. Driftsunderskuddet på 14,1 mio.kr. blev overført fra reservefonden, der herefter balancerede med 30,9 mio.kr. imod 36,3 mio.kr. i finansåret i 1986.

Råfiskepriserne

Alt i alt steg indhandlingspriserne med 3,7% i 1987 imod et fald på 5,6% i 1986. Udviklingen i prisen på hovedfiskearterne har ellers været som vist i tabel 3.23.

Tabel 3.23. Oversigt over indhandlingspriser på råfisk

	1987				
	<u>1/2</u>	<u>26/4</u>	<u>1/6</u>	<u>23/8</u>	<u>1/10</u>
Torsk 1A	7,30	7,55	7,55	8,00	8,80
Torsk 1B	4,40	4,40	4,40	4,40	4,85
Torsk 2A	4,85	5,10	5,10	5,35	5,90
Torsk 2B	2,85	2,85	2,85	2,85	3,15
Kuller 1A	6,05	6,30	6,30	6,55	7,20
Kuller 1B	2,85	2,85	2,85	2,85	3,15
Brosme	4,05	4,30	4,30	4,55	5,00
Lange	5,50	5,75	5,75	6,00	6,60
Byrkelange	4,10	4,35	4,35	4,60	5,05
Sej 1A	4,25	4,50	4,50	4,75	5,20
Sej 1B	1,20	1,20	1,20	1,20	1,30
Rødfisk	4,10	4,35	4,35	4,55	5,00
Helleflynder 2	20,75	19,00	19,00	16,00	17,60
Rødspætte	3,00	3,00	3,00	3,00	3,30
Tunge	7,50	8,00	8,00	8,00	8,80
Blåhvilling	1,30	1,30	1,30	1,30	1,45

Kilde: Råfiskefonden

Priserne på agn

Med lagtingslov nr. 62 af 23. juni 1983 om støtte til agn og agnpriser er Råfiskefondens virksomhed udvidet til også at indbefatte fastsættelse af priser på agn og tilskudsgivning til produktion og import af agn. Råfiskefondens bestyrelse fastsætter herefter maksimalpriser for agnbrugere og mindste indhandlingspris for færøske skibe, som lander agn til bearbejdning på Færøerne. Samtidig fastsættes priser til afregning mellem råfiskefonden og agnproducenter eller -importører. Prisforskellen mellem indhandlingspris og afregnings- eller importpris dækkes af råfiskefonden. I 1987 blev der brugt 4,7 mio. kr. til støtte til agn mod 4,7 mio.kr. i 1986 og 7,5 mio.kr. i finansåret 1. april - 31. december 1985.

Maksimalpriserne for færøsk bearbejdet agn var i 1987 6,80 kr./kg for blæksprutter og 3,00 kr./kg for makrel og sild til agn indtil 1. juni 1987, da prisen blev forhøjet til 3,75 kr./kg, som var gældende resten af året.

Maksimalprisen for importerede blæksprutter til agn var 11,00 kr./kg indtil 1. maj 1987, da prisen blev sænket til 9,00 kr./kg, som var gældende resten af året. Maksimalprisen for importeret makrel til agn var hele året 3,75 kr. pr. kg.

Saltfiskepriserne

Udviklingen i saltfiskepriserne fremgår af tabel 3.24. Der er tale om landingspriser på saltfisk i den sidste del af året.

Tabel 3.24. Oversigt over priserne på saltet torsk 1976-86

<u>Kr. kg.</u>	<u>12-16"</u>	<u>16-19"</u>	<u>19-22"</u>	<u>Over 22"</u>
1976	6,84	7,63	8,9	9,72
1977	7,72	8,59	9,1	9,97
1978	6,87	7,88	8,4	8,23
1979	8,76	9,78	10,57	11,35
1980	11,16	12,02	13,01	14,14
1981 ¹⁾	12,39	13,26	14,40	16,93
1982 ²⁾	13,47	14,71	15,45	17,60
1983	12,44	13,91	14,83	17,05
1984	15,60	16,77	18,13	20,78
1985	16,61	17,81	19,15	21,82
1986	17,16	20,41	22,46	26,77
1987	19,73	23,36	27,90	33,80

Bemærkning: 1) Prisen er fra 20. marts

2) Prisen er fra 1. oktober

Kilde: Saltfiskeudvalget

Prisen på rejer

De gennemsnitlige eksportpriser for rejer har været følgende kr./kg:

<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
8,61	14,67	23,41	18,94	22,41	16,19	22,44	30,20

Priserne på industrifisk

I 1987 var følgende priser gældende for industrifisk:

Tabel 3.25. Priserne for industrifisk

	<u>Makrel</u>	<u>Lodde</u>	<u>Sperling</u>	<u>Blåhvill.</u>	<u>Affald</u>
17/11-1986	47	34	40	37	17
20/3 -1987			32	30	11
2/9- 1987	45	33	41	37	18
28/9 -1987	50	37	45	41	20
11/11- 1987	58		51	46	23

Kilde: Udvalget vedrørende fastsættelse af priser på industrifisk og Årsberetningen fra Føroya Fiskimannafelag

Finansieringen af fiskerskibe

De færøske fiskerskibe er sædvanligvis blevet finansieret med et 10-årigt 1. prioritetslån fra Færøernes Realkreditinstitut å 50% af købsværdien (efter vurdering), et 15-årigt 2. prioritetslån fra Danmarks Fiskeribank på 15-20% og et støttelån fra landskassen på 15-30%, medens de resterende 10-15% er egenkapital. Siden oktober 1985 har Danmarks Fiskeribank dog nedsat lånegrænsen til 55% samtidig med, at banken stiller krav om en egenkapital på 15% eller bankgaranti for et tilsvarende beløb. Derudover har landskassen hjemmel til at yde 4. prioritetslån til betaling af eventuelle kurstab. Støttelån fra landskassen på op til 30% bliver kun givet til skibe, der bygges på færøske skibsværfter.

Skibe, bygget i Norge, kan opnå norsk finansiering med et 7-årigt 1. prioritetslån på 70% af kontraktprisen. Herudover yder landskassen støttelån på 20%, således at kravet til egenkapital bliver 10% af kontraktprisen.

Færøernes realkreditinstitut

Instituttet er oprettet i henhold til lov nr. 60 af 12. marts 1955 med det formål at yde lån til opbygning af reale værdier på Færøerne. Indtil videre har instituttets opgave været begrænset til at yde lån mod pant i fiskerfartøjer hjemmehørende på Færøerne. Instituttets udlånsmidler fremskaffes ved en grundfond, etableret på grundlag af de midler, der i henhold til lov nr. 209 af 7. juni 1952 er stillet til rådighed for Færøerne (Marshall-midlerne), og ved udstedelse af obligationer.

Realkreditinstituttets lånevirkksomhed finansieres hovedsagelig ved udstedelse af 10-årige obligationer, der er statsgaranterede. Folketingslov nr. 115 af 11. april 1984 giver sammen med en tillægsbevilling i 1986 hjemmel til i perioden 1984-89 at udstede obligationer med statsgaranti for indtil 300 mio.kr. (rente 8%).

Siden 1967 har den danske nationalbank overtaget instituttets obligationer til pari.

Instituttet har siden oprettelsen i 1955 udlånt ialt 648,9 mio.kr., og restgælden ved udgangen af 1987 udgjorde 279,0 mio.kr. med garanti i 4 trawlere, 50 fartøjer over 100 BRT og 146 fartøjer under 100 BRT.

Tabel 3.26. Realkreditinstituttets udlån, låntagning og egenkapital 1970-88

Mio.kr. pr. 1. apr.	Udlån		Låntagning		Egenkapital	
	Antal	Rest- gæld	Obl. lån	Andre lån ¹⁾	Ialt	Ialt
1970	119	37,5	32,5	2,0	34,5	23,3
1971	119	39,7	36,2	2,0	38,2	26,0
1972	118	44,0	39,5	2,0	41,5	29,2
1973	117	46,3	42,8	2,0	44,8	31,3
1974	112	53,7	44,6	2,0	46,6	32,3
1975	107	62,0	51,1	2,0	53,1	37,3
1976	101	69,3	56,8	2,0	58,8	40,6
1977	100	78,4	61,9	1,5	63,4	43,4
1978	102	94,5	71,9	1,0	72,9	48,3
1979	118	115,9	94,9	0,5	95,4	53,7
1980	121	109,7	88,2	0,0	88,2	60,0
1981	120	97,8	72,8	0,0	72,8	68,3
1982	111	93,1	62,4	0,0	62,4	76,5
1983	112	115,4	72,5	0,0	72,5	88,4
1984	128	211,3	160,6	0,0	160,6	99,9
1985	144	246,4	185,7	0,0	185,7	114,7
1986	169	268,5	208,4	0,0	208,4	128,8
1987 2)	198	283,9	234,3	0,0	234,3	146,8
1988 2)		279,0	227,0	0,0	227,0	147,6

1) Den viste låntagning er sket hos Danmarks Nationalbank og hos færøske institutioner

2) Pr. 1. januar

Kilde: Færøernes realkreditinstitut

Realkreditinstituttet har givet nedenfor nævnte tilsagn om lån til udbetaling efter 1. januar 1988:

- 2 reje/skaldyrstrawlere
- 4 dybvandstrawlere
- 1 fryse/lineskib
- 1 ombygningslån
- 28 udroerbåde

Kongeriget Danmarks Fiskeribank

Ved lov nr. 203 af 10. juli 1959 blev Fiskeribankens låneområde udvidet til også at omfatte Færøerne. Indtil da blev der ydet støtte i form af lån fra statskassen i henhold til en særlig

lov. Fiskeribankens lån ydes normalt som 10- eller 15-årige obligationslån til en nominel rente på 8% eller 10% p.a.

Restgælden af færøske lån fra Fiskeribanken var ved udgangen af 1987 ialt 248,4 mio.kr.

Landskassens finansieringsbistand

Som allerede nævnt deltager landskassen i finansieringen af nye fiskerskibe med støttelån, kurstabslån og ved garantiforpligtelser.

Tabel 3.27. Landskassens tilskuds- og kriselån i årene 1975/76 - 1987. Mio.kr.

Finansår	Tilskudslån	Kurstabslån	Støttelån	Særlån	Likvidi- ¹⁾ tetslån
1975/76	28,3	1,0	-	-	-
1976/77	24,3	1,5	-	-	-
1977/78	21,8	4,4	-	-	-
1978/79	25,0	4,5	2,7	-	-
1979/80	0,4	6,9	2,9	-	-
1980/81	0,5	3,3	6,8	36,7	-
1981/82	-	3,6	15,7	20,0	-
1982/83	-	5,7	16,8	1,2	-
1983/84	-	2,6	18,6	-	-
1984/85	-	1,9	44,1	-	-
1985 ²⁾	-	1,9	43,6	-	3,1
1986	-	0,7	59,4	-	8,9
1987 ³⁾	-	0,5	25,4	-	10,3

1) I henhold til lagtingslov nr. 35 af 8. maj 1985 kan der ydes likviditetstetslån fra fonden til fornyelse af skibsflåden.

2) Fra 1. april til 31. december 1985.

3) I 1987 blev der ydet et kurstabslån, 52 støttelån og 7 likviditetstetslån.

Kilde: Føroya Gjaldstova

Lagtingslov nr. 24 af 1. juni 1978 med senere ændringer om fornyelse af fiskerflåden er en samling af de lovændringer, som efterhånden er sket. Herudover indeholder loven en principiel ændring af hjemmelen til at yde tilskud, således at der herefter er hjemmel til at bevilge støttelån i stedet for den tidligere gældende hjemmel til at bevilge tilskudslån til nybyggeri af fiskerskibe.

Ifølge loven skal støttelånene tilbagebetales til fonden til fornyelse af fiskerflåden. De første 3 år er afdragsfri, hvorefter

lånet skal tilbagebetales over 17 år med en rente på 4% p.a.

Samtidig med ikrafttrædelsen af denne lov ophævedes de ovenfor nævnte lagtingslove om tilskud til fiskerskibe.

Kurstabslån kan ydes ifølge gældende lov om fornyelse af fiskerflåden.

I de senere år er der i flere tilfælde givet landskassegaranti i forbindelse med prioritering af skibe, der bygges i Norge. Det norske 1. prioritetslån dækker 70% af kontraktprisen. Heraf giver landskassen garanti for de sidste 14% (d.v.s. fra 56% op til 70%).

Endvidere er der i en række tilfælde i henhold til lagtingslov om garanti for lån til fiskerskibe og fiskerivirksomheder (kriseloven) givet landskassegaranti for lån til skibe, der er kommet i økonomiske vanskeligheder som følge af uheld eller dårlige fiskerimuligheder, men hvor der er udsigt til, at driften efter alle foreliggende oplysninger vil kunne blive rentabel. Landskassens garanti dækker 90% af den nødvendige nye kapital, og det er en betingelse for garantien, at rederiet selv har de resterende 10%.

Fiskeopdræt

Fiskeopdræt er efter sin natur fiskeri, men virksomheden ligner mere dyrehold som inden for landbrugserhvervet. Fiskeopdræt er for alvor fremstået som en ny erhvervsform.

Etablering, bygning, indretning og udvidelse kræver tilladelse fra landsstyret, ligesom driften - i henhold til lagtingslov nr. 57 af 24. maj 1974 med senere ændringer, jfr. lagtingslov nr. 60 af 2. august 1985 - er under offentligt tilsyn.

Ved landsstyrets kundgørelse nr. 63 af 2. august 1985 blev forvaltningen af sager om fiskeopdræt henlagt under udvalget vedrørende fiskeopdræt (Aliráðið), som er en særskilt institution under landsstyret. Foruden havbrugsforeningen (Føroya Havbúnaðarfelag) er industrifonden (Føroya Ídnaðargrunnur), udviklingsfonden (Mennin-gargrunnurin), udviklingskontoret (Menningarstovan), det færøske forsikringsselskab (Tryggingarsambandið), fiskerilaboratoriet (Fiskirannsóknaðstovan), hygiejnisk laboratorium (Heilsufrøðiliga Starvsstovan) og landsingeniøren (Landsverkfrøðingurin) repræsenteret i udvalget.

Ved udgangen af 1987 havde 52 virksomheder tilladelse til at opdrætte fisk, og 17 havde tilladelse til at opdrætte smolt (fiskeyngel), jfr. tabel 3.28. Udsættelsen af yngel er udelukkende base-

ret på den færøske smoltproduktion, som i 1987 var på 3,2 mio. stk. smolt og 0,4 mio. stk. ørredyngel.

Eksporten af opdrættet fisk steg med 1.330 tons til 3.830 tons i 1987.

Tabel 3.28. Antal tilladelser til fiskeopdræt givet pr. 31. december 1987. Maksimal størrelse og produktion

Område	Fisk		Smolt	
	Antal	Bure/Bas-siner 1000 m ³	Antal	Max. 1000 tal
Suðuroy	7	65,0	3	850
Vágar	3	25,0		
Kaldbaks-fjørður	4	37,5		
Kollafjørður	4	40,0		
Vestmanna	1	10,0		
Sundalagið	17	177,5	3	850
Skálafjørður	6	60,0		
Funningsfjørður	2	25,0	2	400
Gøtuvík	1	8,8	1	250
Fuglafjørður	1	10,0		
Norðoyar	6	70,0	3	950
Norðradalur			2	300
Oyndarfjørður			1	450
Gjógv			1	200
Funningur			1	200
Ialt	52	528,8	17	4.450

Kilde: Udvalget vedrørende fiskeopdræt

LANDBRUG

Ifølge nationalregnskabet for 1987 bidrager landbruget med 66 mio.kr. eller 1,1% af Færøernes samlede bruttofaktorindkomst. Landbrugets hovedprodukter er mælk, æg, kød, kartofler og grøntsager samt stråfoder.

Der føres produktionsstatistik over tilskudsordningerne for mælk, oksekød, svinekød og æg, mens andre produkter som fårekød, kartofler og grøntsager, herunder drivhusprodukter, kun kan opgøres skønsmæssigt.

Landbrugsinvesteringer finansieres af Jordfonden. Jordfondens samlede udlån pr. 31. december 1987 var på 104 mio.kr.

Størstedelen af udlånene er brugt til stalde og redskaber, til opdyrkning samt til færehuse, mejerier og drivhuse.

Mælkeproduktion

Mælkeproduktionen vokser fortsat og stammer hovedsagelig fra besætninger på 10-20 malkekøer. Langt den største del af den mælk, der sælges på Færøerne, bliver solgt igennem Landbrugsforeningens Mejeri, der overtog Suðuroy Margarinefabrik pr. 1. marts 1987. I 1987 udgjorde dette salg ca. 5,43 mio. liter, hvilket er en stigning på 12,7% i forhold til året før.

Tabel 3.29. Kvæghold i 1982-87

	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Antal besætninger	263	227	190	160	138	133
Hornkvæg ialt	2.199	2.255	2.18	2.202	2.178	2.228
Heraf køer og kvier, der har kælvet	1.054	1.030	1.020	1.124	1.181	1.106
Antal køer gennemsnit- lig pr. besætning	4,0	4,5	5,4	7,0	8,6	8,3

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin) og Landbrugsrådgiveren

Mælken, som leveres til mejerierne, bliver kvalitetskontrolleret og opdelt i 2 klasser, hvor man for 1. klasse i 1987 fik 1,40 kr., for 2. klasse 0,45 kr. pr. liter og 3. klasse 0,10 kr. pr. liter i tilskud.

Kvalitetskontrollen udføres af Heilsufrøðisliga Starvsstovan (Hygiejnisk laboratorium). Der ydes tillige transporttilskud op til 0,45 kr. pr. liter og driftstilskud til mejerierne. Udlikeningstilskud blev ydet til mejeriet for 1. classes mælk i september, oktober, november og december måned 1987 med 0,35 kr. pr. liter.

Udbyttet pr. ko er forøget betydeligt de seneste 20 år, jfr. tabel 3.30

Tabel 3.30. Mælkeproduktionens udbytte

	<u>1983/84</u>	<u>1984/85</u>	<u>1985/86</u>	<u>1986/87</u>
Malkekøer, antal ¹⁾	583,0	618,3	694,1	753,6
<u>Udbytte</u>				
Fedt, %	3,85	3,93	3,75	3,86
Mælk, kg/malkeko	5.606	5.664	5.688	6.142
4% - mælk, kg/malkeko	5.479	5.604	5.476	6.017

1) Omfatter kun kvæg, der deltager i kvægtilsyn.

Kilde: Færøernes kvægtilsyn

Der gives også et tilskud på op til 500 kr. pr. ko til produktion af stråfoder, jfr. tabel 3.31.

Tabel 3.31. Oversigt over stråfodertilskud

	<u>Hornkvæg</u> ¹⁾	<u>Hø, m³</u>	<u>Ensilage, m³</u>	<u>Tilskud, kr.</u>
1982	1.476	4.076	12.429	596.602
1983	1.691	5.387	13.943	695.045
1984	1.619	4.723	14.169	694.711
1985	1.675	5.345	14.858	718.008
1986	1.665	4.586	14.439	708.330
1987	1.773	3.802	15.085	737.204

1) Omregnet antal kvæg, således at ungkvæg under 1 år = 1/3 ko, og ungkvæg mellem 1 og 2 år = 2/3 ko

Kilde: Færøernes landbrugsråd

Kød og æg

Produktionen af færekød udgør ca. 500 tons om året, hvilket er omkring 40% af det samlede forbrug.

Der blev i 1987 ydet tilskud til ca. 100 tons oksekød. Da der normalt kun opnås tilskud til kvæg ældre end 15 måneder, og der ikke ydes tilskud til eget forbrug, er den samlede produktion noget højere.

Tilskudet er for oksekød 12,00 kr. pr. kg. I bygder, som på grund af samfærdselsvanskeligheder har svært ved at sælge mælken, er kødtilskudet 18,00 kr. pr. kg, og disse bygder er undtaget fra den nævnte aldersgrænse.

Tilskud på 8,00 kr. pr. kg blev i 1987 givet til ca. 58,3 tons svinekød.

I modsætning til mælkesalget er det vanskeligt at sælge oksekød for en rentabel pris, hvilket skyldes importen af billigt oksekød.

Også produktionen af færøske hønseæg er ramt af den billige import.

Tilskud på 0,20 kr. pr. stk. blev i 1987 givet til 2.186.800 æg, eller ca. 128,6 tons. (Tilskudene for 1987 er endnu ikke endelig opgjort).

Tabel 3.32. Fårehold 1980 og 1982-87

	<u>1980</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Antal får	65.654	64.328	64.765	65.029	65.038	64.699	66.125
Antal lam om sommeren	48.068	46.639	44.860	47.497	48.087	47.920	49.582

(fortsættes)

Fårehold 1980 og 1982-86 (fortsat)

	<u>1980</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Slagtninger:							
får og lam	43.422	45.553	40.916	43.569	43.947	44.565	45.777
Uld i kg.	49.883	51.903	46.218	48.559	54.087	53.845	51.004

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin) og fårerådgiveren

Opdyrkning

Langt den største del af opdyrkningen sker i forbindelse med bygning af nye stalde eller til større foderproduktion til eksisterende stalde. I 1987 blev der opdyrket 274.700 m² jord, jfr. tabel 3.33.

Der ydes 3,50 kr. pr. m² i tilskud, når opdyrkningen er et led i stråfoderfremstilling til mælkeproduktion. Ellers er tilskudet 2,00 kr. pr. m². Opdyrkningen sker for langt den største dels vedkommende med opdyrknings- og gravemaskiner.

Der blev forbedret 94.000 m² indmark. Tilskudet til forbedring af indmark udgør 2,00 kr. pr. m².

Siden 1983 er der ydet tilskud til anlæggelse af traktorveje på nyopdyrkede områder. Der blev i 1987 ydet tilskud til 2.164 af disse veje.

Finansieringen af opdyrkningen foregår for det meste således, at der ydes opdyrkningslån, der skal afdrages over 5 år, og derefter delvis genudbetales som opdyrkningstilskud, når arbejderne er færdige, synet og godkendt. Resten bliver konverteret til nye lån.

For de fæstere, der har penge på fæstekonto for solgt jord, bliver opdyrkningslånet tilbagebetalt over denne konto.

Tabel 3.33. Oversigt over opdyrkning 1977-87

	<u>Nyopdyrkning m²</u>	<u>Forbedring af indmark m²</u>	<u>Forbedring af veje m.v.</u>
1977	437.000	55.000	
1978	560.000	64.000	
1979	421.000	27.000	
1981	378.000	55.000	
1982	271.500	82.500	
1983	332.500	95.500	1.930
1984	280.900	117.000	2.708
1985	306.000	34.200	854
1986	385.000	43.500	1.179
1987	274.700	94.000	2.164

Kilde: Færøernes landbrugsråd

Landsdyrlægen

I henhold til hjemmestyreloven er veterinærvæsen særanliggende. Landsdyrlægen er rådgivende for landsstyret og andre myndigheder med hensyn til veterinære spørgsmål og har pligt til at varetage alt sædvanligt dyrlægearbejde, såsom tilsyn med gældende veterinære bestemmelser, fremsættelse af forslag til iværksættelse af bestemmelser til forebyggelse af sygdomme hos husdyr og ferskvandsfisk samt iværksættelse af foranstaltninger i akutte sygdomstilfælde. Landsdyrlægen skal efter omstændighederne være offentligheden behjælpelig med almindelig dyrlægehjælp.

Embedet er siden 1. august 1988 bemandet med fem dyrlæger og 1,5 funktionær.

Hygiejnisk laboratorium

Ved lagtingslov nr. 18 af 6. maj 1975 blev det offentlige Hygiejniske laboratorium (Heilsufrøðisliga Starvssstovan) etableret under landsdyrlægeembedet. 1. april 1986 blev det adskilt fra dette embede og fik sin egen ledelse. Laboratoriet har til formål at foretage undersøgelser af vand, miljø, råstoffer og alle stoffer iøvrigt til fødevarerproduktion m.m.

Fra begyndelsen er hovedvægten lagt på garanti for madvarer til eksport. I denne forbindelse er det hidtidige arbejde på fiskerilaboratoriet, der virkede fra 1950 til 1975, henlagt til laboratoriet.

I Hygiejnisk laboratorium administrerer lagtingslov nr. 41 af 22. juni 1972 med senere ændringer om autorisation af fødemiddelproducerende virksomheder og fiskerifartøjer og reglement nr. 47 af 21. september 1973 med senere ændringer om indretning af og tilsyn med fiskevirksomheder og fiskerifartøjer.

Vragerinstitutionen yder bistand til laboratoriet i dette arbejde.

Laboratoriet lægger vægt på at få vedtaget bemyndigelseslove. En madvarelov træder formentlig i kraft i nærmeste fremtid. Loven giver laboratoriet hjemmel til at informere om og gennemføre omfattende undersøgelser af fødevarer, således at de færøske forbrugere bliver skånet for forfalskninger og sundhedsfarlige varer og sikrer at vore eksportprodukter altid er egnede til menneskeføde og opfylder kravene i køberlandene.

Den 1. januar 1989 bliver en miljølov sat i kraft på Færøerne. Selvom der endnu ikke er taget endelig stilling til, hvem

der skal administrere denne lov, får laboratoriet utvivlsomt en betydelig rolle på dette område i fremtiden.

Der lægges for tiden stor vægt på at få fiskeindustrivirksomheder og fiskerfartøjer gjort forskriftsmæssige (i henhold til eksisterende lov), at få foretaget forskellige fødevareundersøgelser og at medvirke til forskellige undersøgelser, der kan tjene helheden (forsøg med behandling af fisk ombord, undersøgelser af mælk, vand-, foder- og jordbundsundersøgelser, blåhvilling- og guldlaksundersøgelser m.v.). Herudover laves der et stigende antal undersøgelser i forbindelse med miljøet i det hele taget.

Institutionen er rådgivende for Landsstyret, sundhedskommis- sionen, fiskeindustri m.m.

Laboratoriet er i hovedtræk organiseret med en leder, 2 linjeafdelinger og 2 tjenesteafdelinger. Linjeafdelingerne består af en fødevareafdeling og en lovgivningsafdeling, mens tjenesteafdelingerne omfatter en undersøgelsesenhed og en kontorenhed. I undersøgelsesenheden indgår både et kemisk og et mikrobiologisk laboratorium. I øjeblikket er 20 personer tilknyttet laboratoriet. Heraf er 4 personer ansat på halv tid, 3 på 3/4 tid og 13 heltids- ansatte.

HÅNDVÆRK, INDUSTRI, BYGGE- OG ANLÆGSVIRKSOMHED

Inden for håndværk, industri og byggeri havde Hagedeildin (Statistikkontoret) i 1987 registreret 531 lønudbetalende virksomheder imod 563 i 1986 og 624 i 1985, jfr. tabel 3.34

Tabel 3.34. Virksomheder inden for varefabrikation, teknisk reparation og byggeri

	1986		1987		Ændring. i % 86/87	
	Udbe- talt løn mio.kr.	Antal virk- som- heder	Udbe- talt løn mio.kr.	Antal virk- som- heder	Løn	Virksom- hed
Fiskeolie- og melproduktion	19,1	3	17,4	3	-9	0
Fiskeindustri	421,4	39	399,7	41	-5	5
Skibsværfter og -værksteder	84,7	17	88,2	14	4	-18
Bilværksteder	14,1	29	16,3	29	16	0
Radioreparation m.v.	11,0	13	13,5	13	23	0
					(fortsættes)	

Virksomheder inden for varefabrikation, teknisk
reparation og byggeri (fortsat)

	1986		1987		Ændring. i % 86/87	
	Udbetalt løn mio.kr.	Antal virksomheder	Udbetalt løn mio.kr.	Antal virksomheder	Løn	Virksomhed
Tekniske værksteder iøvrigt	32,8	48	35,6	43	9	-10
Mejerier	4,4	2	5,7	2	30	0
Levnedsmiddelproduktion iøvrigt	22,1	33	23,7	34	7	3
Bryggerier	7,5	2	7,3	2	-3	0
Tekstilfabrikation	5,9	12	6,1	8	3	-33
Fremstilling af fangstredskaber	16,9	6	15,6	7	-8	17
Trykkerier og forlag	22,7	32	23,1	33	2	3
Kemisk produktion	20,1	15	21,5	14	7	-7
Byggeindustri	20,2	20	25,2	18	25	-10
Sten- og betonproduktion	18,3	20	20,7	19	13	-5
Industriproduktion iøvrigt	2,0	5	1,7	4	-15	-20
Entreprenører	178,6	51	176,4	50	-1	-2
Husbyggeri iøvrigt	67,3	139	74,1	128	10	-8
Byggearbejder iøvrigt	28,9	77	38,1	69	32	-10
Ialt	998,1	563	1009,6	531	1	-6

Kilde: Hagdeildin (Statistikkontoret)

Virksomhedsantallet siger ikke så meget om omfanget af en erhvervsgren, fordi virksomhederne er forskellige og har forskellig størrelse. Tabel 3.34. viser derfor også de samlede lønudbetalinger for hver erhvervsgren. Dette er en ny mulighed for belysning af erhvervsforholdene, som er fremkommet med kildeskattesystemet. Ovenstående erhvervsvirksomheder udbetalte lønninger på ialt 1.009,6 mio.kr. i 1987, hvilket svarer til en vækst på 15% i forhold til året før. Så at sige alle erhvervsgrene har haft vækst i 1987. Dog har der været en nedgang i fiskeproduktionen på 5-10%.

Fiskeindustrien er den absolut største af disse erhvervsgrene og udbetaler knap 41% af lønningerne, men som det fremgår af oversigten i tabel 3.36 har denne erhvervsgren som den eneste haft en tilbagegang i lønudbetalingerne fra 1986 til 1987, nemlig - 5%.

Byggeri er den næststørste erhvervsgren med 29% af den udbetalte løn og med en stigning på 5% i forhold til 1986. Værfter og værksteder m.v. samt industri i øvrigt er omtrent lige store erhvervsgrene med hver 15% af de udbetalte lønninger og hver med en vækst på ca. 8%.

De største virksomheder findes indenfor fiskeindustrien, hvor der i gennemsnit udbetales 9,5 mio.kr. til lønninger. Blandt skibsværfter og entreprenører er der enkelte store virksomheder, men i øvrigt er virksomhederne små, vurderet efter lønudbetalingerne.

Tabel 3.35 Folketal og lønudbetalinger fordelt på landsdele og udvalgte erhvervsgrene 1987

Landsdel	Folketal	Lønudbetalinger (mill. kr.)				
	ultimo 1986	Fiskein- dustri	Værfter og værk- steder m.v.	Industri i øvrigt	Byg- geri	Ialt
Nord- øyar	6.044	124,9	6,3	15,1	42,4	188,7
Eysturoy syd	9.036	124,6	64,5	29,6	21,6	240,3
Sunda- lagið	5.073	43,6	3,3	19,9	13,2	80,0
Streymoy syd	16.210	35,0	50,2	73,2	172,0	330,4
Vágar	2.929	28,4	9,4	7,5	7,1	52,4
Sandoy	1.827	15,0	2,0	0,2	7,1	24,3
Suðuroy	5.893	46,2	17,5	4,8	24,3	92,8
Ialt	47.012	4.417,7	153,6	150,6	288,6	1.009,6
I %		41,4	15,2	14,9	28,6	100,0
Procent:						
Nord- øyar	12,9	29,9	4,1	10,0	14,7	18,7
Eysturoy syd	19,2	29,8	42,0	19,7	7,5	23,8
Sunda- lagið	10,8	10,4	2,2	13,2	4,6	7,9
Streymoy syd	34,5	8,4	32,7	48,6	59,6	32,7
Vágar	6,2	6,8	6,1	5,0	2,5	5,2
Sandoy	3,9	3,6	1,3	0,1	2,5	2,4
Suðuroy	12,5	11,1	11,4	3,2	8,4	9,2
Ialt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kilde: Kildeskattesystemet

Tabel 3.35b. Lønudbetalinger inden for varefabrikation, teknisk reparation og byggevirksomhed fordelt på landsdele.

Mio.kr.	1986	1987	Ændring i % 1986-87
Norðoyar	181,1	188,7	4,2
Eysturoy syd	243,4	240,3	-1,3
Sundalagið	75,6	80,0	5,8
Streymoy syd	322,4	330,4	2,5
Vágar	54,4	52,4	-3,7
Sandoy	25,4	24,3	-4,3
Suðuroy	96,6	92,8	-3,9
Ialt	998,9	1.008,9	1,0

Kilde: Kildeskattesystemet

Inden for de geografiske områder er lønudbetalingerne i disse erhvervsgrene størst i Syd-Streymoy og Syd-Eysturoy, hvor henholdsvis 33% og 24% af lønningerne udbetales, jfr. tabel 3.35. Sundalagið og Syd-Streymoy har haft de største relative stigninger i udbetalte lønninger i 1987, jfr. tabel 3.35b.

Hvis lønudbetalingerne tages som mål for erhvervsaktiviteten i landsdelene, fremgår det, at industriaktiviteten er forholdsvis stor i Syd-Eysturoy, der har 24% af aktiviteten, men kun 19% af indbyggerne. Det samme gælder Norðoyar, der har 13% af indbyggerne, men 19% af industriaktiviteten. Vágar har ligevægt, medens alle andre områder er underrepræsenteret, hvad industriaktivitet angår. Det skal bemærkes, at Syd-Streymoy, som ifølge dette er underrepræsenteret, har betydelig mere handelsvirksomhed end de øvrige landsdele, ligesom det meste af den offentlige virksomhed er samlet i Tórshavn.

Aktiviteten inden for de produktive erhverv i Syd-Streymoy omfatter især byggeri og anden industri, medens fiskeindustrien er dominerende i alle andre landsdele.

Tabel 3.36. Lønudbetalinger inden for varefabrikation, teknisk reparation og byggevirksomhed

	1986		1987		Ændring. i % 86/87	
	Løn mio. kr.	Antal virksom- heder	Løn mio. kr.	Antal virksom- heder	Løn	Virksom- heder
Fiskeindustri	440,5	41	417,1	44	-5,3	7,3
Værfter og værk- steder m.v.	142,6	107	153,6	99	7,7	-7,5

(fortsættes)

Lønudbetalinger inden for varefabrikation, teknisk
reparation og byggevirkksomhed (fortsat)

	1986		1987		Ændring. i % 86/87	
	Løn mio. kr.	Antal virkso- heder	Løn mio. kr.	Antal virkso- heder	Løn	Virkso- heder
Industri iøvrigt	140,1	147	150,6	141	7,5	-4,1
Byggeri	274,8	268	288,6	247	5,0	-7,8
Ialt	998,1	563	1.009,6	531	1,2	-5,7

Kilde: Kildeskattesystemet

Industriforetagender har særlige lånemuligheder i henhold til egnsudviklingsloven samt i Færøernes industrifond (Ídnaðargrunnurin) og industriens udviklingsfond (Menningargrunnurin). Endvidere rådgiver udviklingskontoret (Menningarstovan) virksomheder som nedenfor belyst.

Egnsudvikling

I henhold til lov nr. 88 af 13. marts 1985 om egnsudvikling er der mulighed for at opnå lån og tilskud op til 35% af investeringerne i industri- og servicesektoren.

I 1987 har egnsudviklingsrådet behandlet 2 ansøgninger fra færøske virksomheder. Der er givet 1 virksomhed inden for plasticindustrien og 1 anden virksomhed inden for fiskeindustrien tilsagn om tilskud på ialt 3,5 mio.kr. Der er ikke givet tilsagn om lån i 1987.

I 1987 er der til færøske virksomheder udbetalt investerings-tilskud på 1,5 mio.kr.

Færøernes industrifond

Færøernes industrifond (Føroya Ídnaðargrunnur) er stiftet i henhold til lagtingslov nr. 68 af 24. september 1970 med det formål at yde lån til håndværks- og industrivirksomheder. Fondens grundkapital er på 4,5 mio.kr., hvoraf landskassen har betalt 2,5 mio.kr., og 2 mio.kr. er statstilskud. Fonden ledes af en bestyrelse på 5 medlemmer, der er valgt af Færøernes landsstyre. Til opfyldelse af formålet kan fonden optage de nødvendige lån. De optagne lån er fordelt med ca. 47% i færøske og 53% i udenlandske lån.

Fonden yder lån mod pant i bygninger og arbejdsredskaber, som tilbagebetales over henholdsvis 20 og 10 år.

I 1987 fik fonden 58 nye ansøgninger om lån. Dette er 12 færre end året før. Af disse var 3 ansøgninger om tillægslån eller

forhøjelse af allerede bevilgede lån.

Der blev i årets løb behandlet 69 låneansøgninger, og der blev bevilget 38 lån på ialt 32,6 mio.kr. 20 ansøgninger blev afslået, mens 10 ansøgninger ikke blev færdigbehandlet.

I 1987 blev der udbetalt 47 lån på ialt 62,3 mio.kr. til følgende erhvervsgrene:

	1987 Mio.kr.	Udlån ialt Mio.kr.
Fiskeopdræt	20,6	53,1
Håndværksvirksomheder	16,2	66,6
Fiskeindustri	24,2	40,6
Serviceerhverv	0,6	9,0
Andre virksomheder	0,7	6,2
Ialt	62,3	175,5

De samlede udlån er herefter 1.775,5 mio.kr., der er fordelt på erhvervsgrene som vist ovenfor.

Industriens udviklingsfond

Industriens udviklingsfond (Menningargrunnur ídnaðarins) blev oprettet ved lagtingslov nr. 37 af 26. juni 1973. Fonden ledes af en bestyrelse på 3 medlemmer valgt af Færøernes lagting hvert tredje år, dog således at der hvert år afgår et medlem.

Fonden finansieres ved bevilling på finansloven og har hjemmel til lånoptagelse med landskassegaranti, dog højst 10 mio.kr. om året. Foruden den årlige hjemmel har fonden hjemmel til lånoptagelse med landskassegaranti.

Fondens formål er at yde støtte til fremme af foranstaltninger, der kan skabe bedre forhold for industri, håndværk og servicevirksomheder ved f.eks. ydelse af

1. opbygningskredit,
2. rentetilskud,
3. eksportkredit eller eksportgaranti,
4. tilskud til oplæring, undersøgelser og vareudvikling,
5. hjælp til markedsundersøgelser, eksporttilskud o.l.,
6. hjælp til udvikling på særlige steder samt
7. lån og/eller tilskud til tillægsinvesteringer, finansiering og drift af nyopførte virksomheder og omdannelse af eksisterende til ændrede markedsforhold m.v.

Siden udviklingsfonden begyndte sin virksomhed og indtil 31. december 1987 er der bevilget lån på ialt 198 mio.kr., tilskud

på ialt 18,3 mio.kr. opbygningskredit 1,5 mio. kr., driftslån 162,8 mio.kr. og garantier på ialt 53,1 mio.kr.

De samlede bevillinger fra landskassen til udviklingsfonden udgør i perioden fra fonden påbegyndte sin virksomhed og til 31. december 1987 ialt 98,5 mio.kr. Bevillingen i 1987 var 10 mio.kr.

I 1987 blev der behandlet 169 ansøgninger om lån, tilskud garantier og driftslån.

Der er bevilget:

Investeringslån	60,8%
Driftslån	35,5%
Tilskud	2,8%
Garantier	0,9%

Udviklingskontoret

Med hjemmel i lagtingslov nr. 46 fra 1987 har Færøernes landsstyre oprettet et udviklingskontor (Menningarstovan), som er en selvstændig institution under landsstyret, ledet af et udviklingsråd, der tæller 15 medlemmer og en ledelse på 5 medlemmer.

Formålet med udviklingskontoret er at udvikle færøsk industri, håndværk og servicevirksomhed, herunder at rådgive inden for teknik, økonomi, vareeksport og kursusvirksomhed.

Udviklingskontorets daglige arbejde består bl.a. i at hjælpe med projektering, omkostningsberegning og budgettering samt at afgive udtalelser i forbindelse med projektvurdering og i øvrigt give vejledning, indtil private projekteringsvirksomheder kan overtage arbejdet.

Med den voksende interesse for eksport af mere forædlede varer og industriprodukter i øvrigt, kan det forventes, at vejledningsopgaver vedrørende told- og handelsspørgsmål samt salgsteknik i øvrigt bliver en omfattende del af udviklingskontorets arbejdsområde.

Desuden overtager udviklingskontoret også de arbejdsopgaver, der tidligere blev varetaget af industrikontoret (Føroya Ídnaðarstova), og som ikke fortsat varetages af sekretariatet for industriforeningen (Føroya Ídnaðarfelag)

Der er ansat en direktør pr. 1. september 1987, men udviklingsrådet og ledelsen bliver en realitet i løbet af 1988, hvor der tillige vil blive udarbejdet et reglement.

HANDEL, SERVICE OG TRANSPORT

De almindelige erhvervsretlige love (folketingslove) er sat i kraft på Færøerne. Iøvrigt er områderne som andre erhvervsforhold særanliggende med færøsk lovgivning. Der kan nævnes lagtingslov nr. 33 af 20. december 1955 om næring, med senere ændringer, lov nr. 115 af 4. april 1928 om forbud mod at drive erhverv med berusende drikke, med senere ændringer, lagtingslov nr. 32 af 15. maj 1970 om passager- og godstransport og lagtingslov nr. 24 af 28. marts 1956 om forsikringsvirksomhed med senere ændringer.

Handel

For 1987 har Hagdeildin (Statistikkontoret) registreret 542 handelsvirksomheder på Færøerne. Heraf er 34 eneforhandlere, 78 engrosvirksomheder og 430 detailhandlere, jfr. tabel 3.37. Det er kendetegnende for handelen med husholdningsvarer, at der findes lige så mange eneforhandlere (salg af varer i kommission) som engrosvirksomheder. I øvrigt ses den sædvanlige opdeling af salgsvirksomheden i engros- og detailhandel, mens tallet for engrosforetagender inden for andre brancher tyder på, at disse foretagender påtager sig både eneforhandlervirksomhed og detailhandel.

Ifølge lønstatistikken for 1987 står handelserhvervet for ialt 420,0 mio.kr. eller 11% af samtlige lønudbetalinger i landet.

Tabel 3.37 Antal virksomheder og lønudbetalinger inden for handel 1987

	<u>Eneforhandlere</u>		<u>Engrosvirksomheder</u>		<u>Detailhandlere</u>	
	<u>Antal</u>	<u>Mio.kr.</u>	<u>Antal</u>	<u>Mio.kr.</u>	<u>Antal</u>	<u>Mio.kr.</u>
Fødevarer	11	25,5	9	22,9	206	64,2
Andre husholdningsvarer	3	0,4			80	53,4
Byggematerialer	2	0,3	15	40,3	24	27,9
Biler og maskiner	6	1,7	18	15,9	16	52,3
Brændstof			9	20,9	12	5,0
Andet	12	2,5	27	28,8	39	17,8
Restaurationer					36	6,5
Hoteller					17	33,7
Ialt	34	30,4	78	128,8	430	260,8

Kilde: Kildeskattesystemet

Tabel 3.38. Lønuddbetalinger inden for handels- service- og transporterhvervene

	1986		1987		Ændringer i % 86/87	
	Løn mio.kr.	Antal virksom- heder	Løn Mio. kr.	Antal virksom- heder	Løn Mio.kr.	Antal virksom- heder
Handel, ho- teller o. l.	363,4	572	420,0	542	16	-5
Penge- og kre- ditvirksomhed	128,4	50	153,1	53	19	6
Informations- tjeneste	112,8	95	133,1	92	18	-3
Husholdning	7,4	60	8,0	54	22	-10
Skibsfart	153,5	43	152,6	44	-1	2
Transport i øvrigt	47,6	106	56,1	98	18	-8
Ialt	813,1	926	922,9	883	14	-5

Kilde: Kildeskattesystemet

Forsikring

Færøske forsikringsselskaber har i henhold til lagtingslov monopol på at drive forsikringsvirksomhed på Færøerne, og alle sådanne selskaber er samlet i "Tryggingarsambandið Føroyar".

I gennemsnit er forsikringspræmierne for skadesforsikringer forøget proportionalt med inflationen. Automobil- og brandforsikringspræmier har dog haft en betydelig større vækst end andre skadesforsikringer. De udbetalte forsikringsbeløb har haft en mere ujævn udvikling end forsikringspræmierne, især inden for søforsikringen, jfr. tabel 3.39. Det er værd at bemærke, at udbetalinger i forbindelse med brandskader er meget lave i forhold til forsikringspræmierne.

Livs- og pensionsforsikring er forholdsvis ny på Færøerne, og den gennemsnitlige forsikringsværdi pr. indbygger har været lav sammenholdt med nabolandene. Pensionsforsikring er dog stigende, hvilket bl.a. skyldes, at nogle fagforeninger har flyttet deres pensionsforsikring fra danske selskaber til Føroya Lívstrygging, og siden 1. juni 1985 er der for alvor sket en vækst, efter at der er etableret pensionsforsikring for de fleste lønmodtagere med en pensionsfond, hvortil først 2,75% og siden 1. juni 1986 5,5% af lønnen indbetales. Der foreligger endnu ikke statistiske oplysninger herom for 1987.

Tabel 3.39. Forsikringspræmier og -udbetalinger 1980 og 1984-87

	<u>1980</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
<u>Mio.kr.</u>					
<u>A. Skadesforsikringer</u>					
<u>Forsikringspræmier:</u>					
1. Søforsikring	43,1	72,3	95,0	121,8	133,8
2. Automobilforsikring	23,7	42,8	52,7	63,3	78,8
3. Ansvarsforsikring m.v.	1,9	4,2	4,6	7,3	11,8
4. Ulykkesforsikring	8,2	15,1	17,8	18,0	17,6
5. Brandforsikring	15,9	32,8	35,1	37,4	35,8
Forsikrings- præmier ialt	92,8	167,2	205,2	247,8	227,8
<u>Udbetalte skadesfor- sikringer, brutto:</u>					
1. Søforsikring	51,1	92,0	129,5	114,8	72,1
2. Automobilforsikring	19,0	36,2	46,6	57,6	73,4
3. Ansvarsforsikring m.v.	2,8	1,2	2,3	6,6	6,1
4. Ulykkesforsikring	5,1	9,7	11,9	12,2	13,8
5. Brandforsikring	8,6	9,9	6,9	11,9	38,4
Udbetalte forsikringer ialt	86,6	149,0	197,2	203,1	203,8
<u>B. Livs- og pensions- forsikringer</u>					
<u>Forsikringspræmier:</u>					
1. Kapitalforsikring m.v.	1,6	4,7	6,4	10,1	12,1
2. Rente- og ratefor- sikring	6,4	14,5	15,8	16,6	22,8
Forsikrings- præmier ialt	8,0	19,2	22,2	26,7	34,9
<u>Forsikringsudbetalinger:</u>					
1. Erstatning v. død m.v.	0,2	2,7	1,9	2,2	3,3
2. Pensions- og rente- udbetalinger	0,3	1,2	1,2	2,3	2,5
Forsikrings- udbetalinger ialt	0,5	3,9	3,9	4,5	5,8

Kilde: Forsikringsselskabene

Transport

Til person- og godstransport såvel til søs som til lands kræves tilladelse fra landsstyret. Denne tilladelse kan dog meddeles af kommunerne, hvis befordringen ikke overskrider kommunens grænser.

Al søtransport mellem øerne varetages nu af det offentlige. I 1974 overtog det landsejede rederi "Strandfaraskip Landsins" (Strandferðslan) færgeforbindelsen Tórshavn - Skálafjørður, og i sommeren 1976 overtog landet også færgeforbindelsen mellem Vestmanna og Oyrargjógv.

Persontransporten til lands varetages af selskaber og enkelt-personer. Godstransporten til lands, der helt har været på private hænder, drives nu delvis af det offentliges selskab, Strandferðslan, der med store lastbiler transporterer gods mellem bygderne.

Motorkøretøjer

Antallet af biler og motorcykler steg i 1987 med 1389. Antallet af personvogne er næsten 6-doblet fra 1970 til 1987.

I 1987 blev der registreret 2.710 nye motorkøretøjer.

I 1987 blev der registreret 1.585 nye knallerter på Færøerne.

Tabel 3.40. Biler og motorcykler fordelt på sysler pr. 31/12 1987
samt det samlede antal biler og motorcykler i forskel-
lige år

	<u>Last- og va- revogne</u>	<u>Busser</u>	<u>Hyre- vogne</u>	<u>Person- vogne</u>	<u>Motor- cykler</u>	<u>På- hængs- vogne</u>	<u>Ialt</u>
Tórshavn	1.392	33	112	5.335	52	244	7.168
Norðoyar	356	7	34	1.613	15	41	2.066
Eysturoy	718	28	29	3.363	13	131	4.282
Streymoy	308	10	14	1.218	5	81	1.636
Vágar	179	10	11	828	8	47	1.083
Sandoy	73	8	5	313	10	9	418
Suðuroy N	184	7	16	707	11	41	966
Suðuroy S	141	8	20	561	11	48	789
Ialt	3.351	111	241	13.938	125	642	18.408

Pr. 31/12

1970	624	55	399	2.195	366	-	3.639
1975	1.024	79	302	5.854	171	-	7.430
1983	2.283	77	268	10.674	129	324	13.758
1984	2.520	93	257	11.464	117	398	14.852
1985	2.750	94	249	12.075	108	456	15.732
1986	3.041	105	238	12.973	119	543	17.019
1987	3.351	111	241	13.938	125	642	18.408

Kilde: Landfogeden

Passagertrafik til og fra Færøerne

Beflyvning

Flyvetrafikken er fællesanliggende. Alle udgifter i forbindelse med flyvepladsen i Vágur afholdes af staten.

Det samlede antal passagerer steg med 11,2% i 1987, og der var en stigning på alle internationale ruter undtagen Norgesruten, jfr. tabel 3.41.

Ruteflyvningen til Storbritannien, som ophørte i 1982, blev genoptaget i 1986.

Tabel 3.41. Antallet af flypassagerer i årene 1980-1987

<u>Antal passagerer</u>	<u>1980</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
<u>Ankommet fra:</u>						
Danmark	21.403	24.830	27.137	29.549	34.920	38.496
Norge	761	840	475	845	528	468
Island	1.743	1.301	1.405	2.359	2.798	3.538
Storbritannien	87	-	-	-	521	974
Andre lande	487	2.345	1.659	1.319	2.148	1.865
Ialt ankommet	16.569	24.481	29.316	30.676	34.072	45.341
<u>Afrejst til:</u>						
Danmark	21.509	25.386	26.998	29.364	34.607	38.323
Norge	738	821	595	1.100	625	409
Island	1.776	1.289	1.408	2.404	2.674	3.509
Storbritannien	72	-	-	-	538	970
Andre lande ¹⁾	361	2.142	1.700	1.303	2.115	2.080
Ialt afrejst	24.456	29.638	30.701	34.171	40.559	45.291
Passagerer ialt	48.937	58.954	61.377	68.243	81.474	90.632

1) Incl. charterrejser, taxaflyvninger m.v.

Kilde: Statens luftfartsvæsen

Besejling

Antallet af passagerer ad søvejen mellem Færøerne og udlandet var i 1987 på 47.160 mod 51.543 i 1986. Dette er et fald på 8,5%. Antallet af transitrejsende var i 1987 på 9.810 mod 11.413 i 1986.

Tabel 3.42. Antal skibspassagerer til og fra Færøerne i 1986 og 1987

	1986		1987	
	Ankommet	Afrejst	Ankommet	Afrejst
Danmark	17.313	17.746	15.927	16.707
Norge	5.234	5.149	4.786	3.798
Island	7.124	7.844	6.152	6.184
Storbritannien	1.451	1.066	2.209	1.180
Andre lande	23	6	3	4
Ialt	31.145	31.811	29.077	27.893

Kilde: Selskaberne

Turister

Det samlede antal rejser mellem Færøerne og udlandet steg i 1987 med 3,6% op til 137.792. Der findes ikke materiale, der kan belyse, hvor mange enkeltpersoner, der er medregnet i tallet, og hvor de kommer fra. Det må formodes, at omkring 40% af de rejsende er fastboende på Færøerne.

Særlig interesse har sommerturister med fast bopæl i udlandet. Stikprøver i sommeren 1982 (jfr. Betænkning om færøske turistforhold, 1983) viste, at 67% af de rejsende var på Færøerne for første gang. 78% havde fast bopæl i Danmark (heraf var 7% færinger), 8% kom fra de øvrige skandinaviske lande og 7% fra Tyskland.

Naturen (51%), slægtninge og venner (28%) er de hyppigst nævnte grunde til at vælge Færøerne som turistland, ligesom ferie (66%) og besøg (15%) har været det væsentligste formål med turen, som i gennemsnit varede 11 dage.

69% kom ad søvejen. 24% boede på hotel, 19% var privat indkvarteret, 24% boede hos slægtninge og venner og 13% i telt.

Herudover kom udlændinge på besøg én dag med særlige passagerskibe (krydstogter). I 1987 anløb 14 sådanne skibe med ialt ca. 4.400 passagerer Færøerne.

Ifølge betalingsbalancen for 1987 er turistindtægterne til Færøerne anslået til 60 mio.kr. Omvendt er færingers udgifter til udenlandsrejser i 1987 anslået til 260 mio.kr.

SKIBSFLÅDEN

Tabellerne 3.43 - 3.46 giver en oversigt over antal, størrelse og alder på de forskellige skibe inden for skibsflåden. Det skal imidlertid bemærkes, at oversigterne for 1986 og 1987 er base-

ret på en anden skibsregistrering, end den der er blevet anvendt de foregående år. Der er sket betydelige ændringer inden for skibsgrupperingen i denne forbindelse, hvilket må tages med i betragtning ved sammenligning af oversigterne over skibsflåden i tidligere årbøger.

Tabel 3.43. Oversigt over skibsflåden i 1975, 1986 og 1987

	1975		1986		1987	
	Antal	BRT	Antal	BRT	Antal	BRT
Fiskerskibe	227	46.314	261	63.542	267	68.622
Fragtskibe	20	7.442	23	18.236	20	16.047
Passagerskibe	15	4.757	12	15.290	11	15.261
Sandbåde	11	1.226	11	2.084	12	2.279
Kemikalietankskibe	-	-	5	8.313	-	-
Olietankskibe	1	92	1	92	1	92
Gastankskibe	1	138	4	3.741	2	1.000
Havundersøgelsesskibe	-	-	1	456	1	456
Vagt- og Bjærgningsskibe	-	-	2	1.199	2	1.199
Lystfartøjer	1	89	4	333	6	409
Ialt	275	60.058	324	113.286	322	105.364

Kilde: Hagdeildin (Statistikkontoret)

Tabel 3.44. Den samlede skibsflåde 1974-87

År	Pr. 1. jan.		Tilgang		Afgang		Pr. 31. dec.	
	Antal	BRT	Antal	BRT	Antal	BRT	Antal	BRT
1974	267	53.386	15	6.075	15	5.207	267	54.368
1975	267	53.368	17	7.853	8	2.189	276	60.058
1976	276	60.058	20	6.975	14	3.326	282	63.735
1977	282	63.735	24	5.230	10	2.581	296	66.418
1978	296	66.418	16	4.712	4	960	308	70.172
1979	308	70.172	10	2.463	7	2.399	311	70.236
1980	311	70.236	10	4.582	11	4.989	310	70.422
1981	310	70.422	10	5.746	12	3.989	308	72.173
1982	308	72.173	4	2.211	6	1.743	306	72.871
1983	306	72.871	10	18.202	5	851	311	90.515
1984	311	90.515	13	12.043	8	3.258	316	100.452
1985	316	100.452	15	12.565	7	1.555	324	111.462
1986 ¹⁾	317	107.797	18	10.522	11	4.155	324	113.286
1987 ¹⁾	324	113.286	13	7.772	15	15.640	322	105.364

1) Se ovennævnte bemærkning

Kilde: Hagdeildin (Statistikkontoret)

Tabel 3.45. Fiskerflåden fordelt efter art i 1975, 1986 og 1987

	Antal			Bruttotonnage			Vejet gennemsnitsalder		
	1975	1986	1987	1975	1986	1987	1975	1986	1987
<u>Stålskibe</u>									
Saltfisk-trawlere	4	4	4	2.057	3.329	3.329	8	13	14
Ferskfisk-trawlere	10	83	82	4.250	22.233	21.665	6	14	14
Andre trawlere	35	22	27	9.831	13.809	18.464	10	10	8
Trawlere ialt	49	109	113	16.138	39.370	43.448	9	12	11
Linebåde	31	26	27	7.707	6.412	6.576	13	22	22
Notskibe	19	13	13	7.672	10.680	10.680	8	10	11
Fryseskibe	16	3	5	5.346	907	1.664	8	18	11
Andre		8	8		683	683		21	22
Line- og fryseskibe ialt	66	50	53	20.725	18.683	19.604	10	15	15
Stålskibe ialt	115	159	166	36.863	58.053	63.052	9	13	13

Træskibe

Line- og trawlskibe	97	102	101	5.184	5.488	5.570	37	35	37
Oplagte skibe	10			2.132			34		
Fiskerskibe ialt	222	261	267	44.179	63.542	68.622	15	15	15

Bem: For så vidt angår sammenligning imellem 1986-87 og tidligere år (se ovennævnte bemærkning).

Kilde: Hagdeildin (Statistikkontoret)

Tabel 3.46. Dæksfartøjer 5-20 BRT 1975 - 1987

	Antal	BRT
Ultimo 1975	159	2.025
" 1976	174	2.111
" 1977	205	2.440
" 1978	191	2.319
" 1979	216	2.530
" 1980	209	2.510
" 1981	221	2.551
" 1982	240	2.763

(fortsættes)

Dæksfartøjer 5-20 BRT 1975 - 1987 (fortsat)

	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>
" 1985	240	2.701
" 1986	259	2.852
" 1987	254	2.829

Kilde: Skibsregistret

OFFENTLIG VIRKSOMHED

(Veje, havne og landingspladser, elektricitetsforsyning telekommunikation og postvæsen)

Veje

I henhold til lagtingslov nr. 51 af 25. juli 1972 om landsveje henregnes veje mellem bygder og veje fra bygd til kaj, der har betydning for trafikken mellem nabobygder, til landsveje. Landet anlægger og vedligeholder landsvejene.

Anlæg af enkelte større vejstrækninger finansieres ved lån fra Investeringsfonden for Færøerne med op til 85% af anlægsværdien.

De øvrige bygdeveje er kommuneveje, som anlægges og vedligeholdes af kommunerne.

Vejnettet er under stadig udbygning. I 1987 har flere vejstrækninger været under anlæg, ligesom der er sket forbedringer af eksisterende veje.

Tabel 3.47. Vejenes længde, bredde og belægning (Tallene i parentes angiver længden af tunneller)

	<u>Ensporede veje</u>		<u>Tosporede veje</u>		<u>Ialt km.</u>
	<u>Asfalt- belagte</u>	<u>Grus- belagte</u>	<u>Asfalt- belagte</u>	<u>Grus- belagte</u>	
	<u>%</u>	<u>%</u>	<u>%</u>	<u>%</u>	
Nordøyar	51	19	30	0	43,8 (6,8) ¹⁾
Eysturoy	42	0	58	0	134,2 (5,0) ²⁾
Streymoy	31	4	65	0	129,5 (0,7)
Vágar	3	0	98	0	22,2
Sandoy	39	0	61	0	31,1
Suðuroy	48	0	52	0	71,9 (3,0)
Ialt 1987	36	4	60	0	432,7
Ialt 1980	44	4	49	3	412,5

(fortsættes)

Vejenes længde, bredde og belægning (Tallene i parentes angiver længden af tunneller)

	<u>Ensporede veje</u>		<u>Tosporede veje</u> (fortsat)		<u>Ialt km.</u>
	<u>Asfalt- belagte</u>	<u>Grus- belagte</u>	<u>Asfalt- belagte</u>	<u>Grus- belagte</u>	
	<u>%</u>	<u>%</u>	<u>%</u>	<u>%</u>	
Ialt 1975	35	27	36	2	384,8

1) Heraf 3,8 km tunneller med betonkørebane

2) Heraf 0,2 km bro over Streymin og 2,5 km tunnel med betonkørebane i Norðskála-tunnellen.

Bem: Som tosporede er regnet veje, der er 5 m brede eller derover

Kilde: Landsingeniøren

Tabel 3.48. Udgifter til det færøske landsvejnet

<u>Mio.kr.</u>	<u>1980/81</u>	<u>1982/83</u>	<u>1983/84</u>	<u>1984/85</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Nyanlæg af veje og tunneller	39,9	47,3	73,8	89,8	82,4	130,7
Til stenbrud og asfaltværk	17,5	15,2	11,8	9,0	14,0	8,1
Til alm. vedligeholdelse og forbedr.	27,6	33,6	48,6	57,3	51,8	49,3
Værksteder, maskiner og redskaber	3,0	6,1	2,5	9,6	2,5	9,5
Til færgeløjer	2,1	2,3	0,8	1,7	4,1	-0,7
Tilskud til kommunale veje o. a.	8,0	7,2	4,2	6,1	7,9	11,8
Ialt	98,1	111,7	141,6	173,5	162,7	208,7

Kilde: Landsingeniøren

Asfaltering af landsveje

I 1987 er der med undtagelse af Vágar og Norðoyar asfalteret på alle øer, hvor der findes landsveje, ligesom der er foretaget større og mindre forbedringer og ombygninger af dele af de ældre vejstrækninger.

På Suðuroy er der i løbet af året asfalteret 18,5 km, på Sandoy 4,3 km, på Streymoy og på Eysturoy 13,2 km. Ialt er der i året asfalteret 49,4 km landsveje.

Tilskud til kommuner til asfaltering

På finanslægningsloven har der fra og med finansåret 1974/75 hvert år været afsat et beløb på § 13, stk. 7, "Henlæggelse i fond til tilskud til kommuner til asfaltering". I finansåret 1987 var tilskuddet 150 kr. pr. indbygger.

I 1987 blev der fra fonden ydet tilskud på ialt 9,74 mio.kr., der fordeler sig blandt kommunerne som vist i nedenstående tabel.

Tabel 3.49. Tilskud til asfaltering af kommuneveje pr. 31/12 1987

Kommune	Bevilgede tilskud	Udbetalte tilskud pr.			Rest bevilling
	Ialt	31/12/86	i 1987	31/12-87	pr. 31/12-87
		1.000 kr.			
Fugloy	130	-	-	-	130
Svínoy	143	98	-	98	45
Viðareidí	413	282	-	282	131
Hvannasund	601	469	-	469	132
Klaksvík	7.683	6.213	1.470	7.683	-
Kunoy	168	140	-	140	28
Mikladalur	111	-	-	-	111
Húsar	108	-	-	-	108
Elduvík	203	183	-	183	20
Oyndarfjørður	309	-	-	-	309
Fuglafjørður	2.536	1.853	683	2.536	-
Leirvík	1.181	366	-	366	815
Gøta	1.384	1.239	145	1.384	-
Nes	1.549	1.050	282	1.332	217
Runavík	3.434	1.892	1.542	3.434	-
Skáli	1.040	749	-	749	291
Sjógv	1.444	1.162	-	1.162	282
Sund	615	389	-	389	226
Eiði	986	788	198	986	-
Gjógv	170	136	-	136	34
Funningur	190	66	-	66	124
Haldarsvík	520	294	-	294	226
Saksun	43	-	-	-	43
Hvalvík	536	-	-	-	536
Hósvík	331	183	148	331	-
Kollafjørður	1.139	762	-	762	377
Kvívík	769	503	-	503	266
Vestmanna	2.067	1.870	14	1.870	197
Argir	1.774	1.367	-	1.367	407
Kirkjubøur	210	144	-	144	66
Hestur	123	199	-	199	-76

(fortsættes)

Tilskud til asfaltering af kommuneveje pr. 31/12 1987 (fortsat)

Kommune	Bevilgede tilskud	Udbetalte tilskud pr.			Rest bevilling
	Ialt	31/12/86	i 1987	31/12-87	pr. 31/12-87
1.000 kr.					
Nólsoy	564	480	84	564	-
Sandavágur	1.208	815	393	1.208	-
Miðvágur	1.628	1.299	329	1.628	-
Sørvágur	1.594	1.297	297	1.594	-
Bøur	121	101	-	110	11
Mykines	59	-	-	-	59
Sandur	1.001	734	267	1.001	-
Skopun	937	591	-	591	346
Skálavík	387	185	-	185	202
Húsavík	301	272	-	272	29
Skúvoy	180	80	-	80	100
Hvalba	1.345	794	551	1.345	-
Tvøroyri	3.419	2.736	683	3.419	-
Fámjin	236	125	107	232	4
Høvi	244	143	-	143	101
Porkeri	556	503	-	503	53
Vágur	2.773	2.257	516	2.773	-
Sumba	910	1.059	-	1.059	-149
Tórshavn	20.315	16.190	2.040	18.230	2.085
Ialt	69.688	52.067	9.735	61.802	7.886

Kilde: Landsingeniøren

Vejarbejder i 1987

Suðuroy: Ombygningen af vejen fra Trongisvágur sydpå mod Øravík er fortsat. Den 25. februar blev den første sprængning foretaget i forbindelse med Sumbiartunnellen, men på grund af vanskeligheder med løs klippe kom der ikke rigtig gang i arbejdet før end i juli måned. Man er kommet godt 700 m ind i fjeldet.

Sandoy: Der er blevet arbejdet med at gøre vejen bredere fra bydelen á Sondum og ud til Dragaberg, ca. 300 m.

Vágar: Arbejdet med at ombygge vejen fra Miðvágur til lufthavnen er fortsat, og broen over Skjatlå er lavet.

Streymoy: På Velbastaðvejen har der været arbejdet med ombygning

af strækningen fra Krossurin og ud mod Norðara Horni. Arbejdet med at bygge tunnel fra Kaldbaksbotn til Kollafjórður er påbegyndt. Den første sprængning blev foretaget den 24. september og man er kommet ca. 500 m ind i fjeldet. Fra Haldarsvík og sydpå er ca. 250 m vej gjort bredere.

Eysturoy: På vejen fra Funningsfjórður til Funningur er de sidste ca. 400 m sprængt igennem og 2 km vej er asfalteret foruden de i forvejen værende ca. 2 km, der var asfalteret. Vejen er blevet taget i brug. Der resterer dog et omfattende arbejde på denne vejstrækning. I Strendur har man arbejdet med færdiggørelsen af den omlagte landsvej fra Rektanga til Sjógv. Af den nye landsvej ovenfor Norðskáli er ca. 1,5 km grovplaneret. I Rituvík har der været arbejdet med omlægningen af vejen oven for bygden og i Runavík er der påbegyndt ombygning af Mýruvejen.

Norðoyar: Vejen til Múli er nu gravet 5,5 km frem, og der mangler godt 200 m ned til den gamle vej. Der har været arbejdet med ombygning af vejen fra Grótrætt og nord á Strond, færdiggørelse af Kunoy-tunnellen og nyetablering af vej fra Kunoy-bygd og syd på til tunnelen. På Kallsoy er ca. 1 km vej fra Húsar syd mod Syðradalur ombygget.

Autoværn

Der opsættes autoværn langs vejene efter behov. Der er ialt opsat 85,2 km autoværn, og de fordeler sig på de forskellige områder som vist i tabel 3.50.

Tabel 3.50. Autoværn opsat i 1987 samt samlet længde

<u>Område</u>	<u>Opsat i 1987</u>	<u>Km ialt</u>
Suðuroy	0,7 km	14,8 km
Sandoy	0,0 "	5,7 "
Vágar	0,5 "	4,4 "
Streymoy	3,3 "	28,6 "
Eysturoy	0,3 "	21,9 "
Norðoyar	0,0 "	9,8 "
Ialt	4,8 km	85,2 km

Kilde: Landsingeniøren

Tabel 3.51. Vejlinjer

	<u>Km vejlængde</u>	<u>Heraf 2 gange</u>
Nordoyar	32,2	0,0
Eysturoy	116,7	20,0
Streymoy	226,3	4,0
Vágar	11,6	0,0
Sandoy	50,4	0,0
Suðuroy	60,6	0,0
Ialt	497,8	24,0

Kilde: Landsingeniøren

Trafikoplysning og vinterberedskab

Siden vinteren 1978/79 har landsingeniøren stået for oplysningstjenesten vedrørende kørsels- og trafikforholdene. 5-6 gange om dagen gennemkører vejarbejdere bestemte vejstrækninger for at undersøge trafikforholdene. Hovedkontoret giver derefter besked til den færøske radio.

Siden efteråret 1982 har det også været muligt at ringe til hovedkontoret, hvor en telefonsvarer giver besked om trafikforholdene.

I 1987 var der 22.214 telefonopringninger.

Beredskabet (snerydning, vedligeholdelse m.v.) kostede i 1987 7,5 mio.kr. for hele landet.

Byggesager

Lagtingslov nr. 51 af 25. juli 1972 bestemmer, at de kommunale byggemyndigheder ikke kan give tilladelse til byggeri ved landsveje uden at forelægge sagen for landets vejmyndigheder. I 1987 behandlede landsingeniøren 180 sager vedrørende bygning ved landsveje.

Trafiktælling på hovedveje

Trafikken på hovedvejene tælles regelmæssigt og er nedenfor opstillet som gennemsnitstrafik pr. døgn, som viser det samlede antal køretøjer, der på et år kører i begge retninger over tællestedet, delt med antallet af dage i året.

Tabel 3.52.a Gennemsnitstrafik pr. døgn 1983-87

<u>Vej nr.</u>	<u>Tællested</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
51o	Oyggjarvegur, på Bøllureyn	2.095	2.290	2.313	2.518	2.649
54o	Kollafjarðardalur, vest for Oyggjarvegur	1.261	1.429	1.415	1.311	1.745
51o	Kollafjarðardalur, øst for Oyggjarvegur	1.993	2.169	2.219	1.832	2.189
61o	Tunnelvejen, oven over Norðskáli	1.187	1.273	1.302	1.354	1.468
67o	Gøtueiði	1.784	1.960	2.136	1.913	2.070
61o	Lambareiði	2.110	2.478	2.468	2.683	2.401 ¹⁾
61o	I Heiðunum, ved Høgaból	3.908	4.236	4.010	4.797	5.277
67o	Leirvík-tunnellen	-	-	1.081	1.206	1.319
209	Nord for Øravík	-	-	-	-	607
22o	Á Nesi, Vágur	1.033	1.351	1.174	1.400	1.442
33o	Ved Sandvatn, inni í Vika	-	561	558	572	579
44o	Ved Leitirvatn, ved Leitirrátt	1.236	1.270	1.336	1.493	3.234
77o	Mellem tunnellerne på Borðoy	934	757	1.073	790	770

1) Der foreligger kun tal for 7 måneder i 1987

Kilde: Landsingeniøren

Tabel 3.52.b Trafikkens udvikling på hovedvejene 1975 og 1984-87, belyst med et index, hvor gennemsnitstrafikken i 1980 er sat til 100

<u>Vej nr.</u>	<u>Tællested</u>	<u>1975</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
51o	Oyggjarvegur, på Bøllureyn	66	107	108	118	124
54o	Kollafjarðardalur, vest for Oyggjarvegur	47	94	93	86	114
51o	Kollafjarðardalur, øst for Oyggjarvegur	27	75	77	63	76
61o	Tunnelvejen, oven over Norðskáli	-	108	111	115	125
67o	Gøtueiði	67	130	141	126	136
61o	Lambareiði	-	124	124	134	121
61o	I Heiðinum, ved Høgaból	68	128	122	145	160

(fortsættes)

Trafikkens udvikling på hovedvejene 1975 og 1984-87,
belyst med et index, hvor gennemsnitstrafikken i
1980 er sat til 100 (fortsat)

220	Á Nesi, Vágur	60	176	153	182	188
330	Ved Sandsvatn, inni í Vika	27	75	74	76	77
440	Ved Leitisvatn, ved Leitisrátt	52	76	81	90	195
770	Mellem tunnellerne på Borðoy	69	108	153	112	109

Kilde: Landsingeniøren

Tabel 3.53. Trafikkens udvikling i årene 1981-87, belyst med
index, hvor gennemsnitstrafikken for landet i
1981 er sat til 100

År	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	Talt hele året
1981	85	101	82	90	110	116	111	118	108	105	89	85	100
1982	92	109	89	97	118	125	120	126	116	113	97	92	108
1983	82	106	97	108	119	124	122	121	122	113	99	95	109
1984	84	102	104	117	137	136	138	133	135	128	100	113	119
1985	98	113	113	124	136	131	160	130	128	121	99	95	119
1986	101	126	121	124	153	134	134	127	125	114	111	104	117
1987	107	114	112	131	126	144	123	128	128	130	137	136	123

Bemærkning: Opgørelsen er baseret på trafiktællinger på Bøllu-reyn, Gøtueiði, Lambareiði, Høgaból, Norðskálatunnellen og ved Leirvíktunnellen.

Kilde: Landsingeniøren

Havne og landingspladser

Havnene og landingspladserne på Færøerne bygges og drives af kommunerne.

Udbygningen deles i økonomisk henseende i 2 grupper:

A. Større havne og

B. Mindre havne og landingspladser.

A. Større havne er de havne, der er opført på de af lagtinget vedtagne havneplaner. Her har hovedreglen været den, at statskassen og landskassen har ydet tilskud, henholdsvis med 10% og 65% af de rene byggeudgifter, medens kommunerne selv har afholdt de resterende 25% samt finansieringsudgifterne. I 1978 vedtog Færøernes lagting en ny havneplan for tidsrummet 1. april 1978 til 31. marts 1984. Selv om den er udløbet, resterer der stadig tilskudsbevillinger til visse havne, jfr. oversigten. Tilskuddene i forbindelse med denne havneplan skal indexreguleres 1 gang hvert finansår. Herudover har lagtinget bevilget yderligere tilskud til havneplanen

samt til genopbygning af skader efter stormen den 22. januar 1984.

Ved lagtingslov nr. 39 af 16. april 1986, nr. 53 af 14. maj 1986 og nr. 55 af 14. maj 1986 bevilgede Lagtinget tilskud til henholdsvis uddybning af Pollurin i Skopun og udbygning af havnen i Hestur samt særlige tilskud til udbygning af visse havne, jfr nedenfor.

I 1987 har der været arbejdet i følgende kommuner:

Færdiggjorte arbejder:

Klaksvík:	Kajanlæg ved skibsværftet
Hvalvík:	Forlængelse af kajen på Kópaskeri
Sandur:	Uddybning af indsejlingen
Porkeri:	30 m forlængelse af kajen

Arbejder under udførelse:

Klaksvík:	Olie ved Grótrætt og
"	12 m forlængelse af Kósabrugvin
Sjógv:	Færgeleje ved Langanes
Sunda:	57 m Kajanlæg i Oyri
Tórshavn:	Havneområde øst for molen
Vestmanna:	Færgeleje inde på Fjørð
Skopun:	Udvidelse af Pollinum
Tvøroyri:	Trafikhavn på Drelnes

Tabel 3.54 Bevillinger og investeringer i større havne pr. 31. december 1987. Sammenlagte beløb 1978-87.

Kommune	Mio.kr. 6-års plan 78/79 - 83/84			Andre bevillinger			Rest bev. ialt pr. 31/12- 1987
	Ialt 50+15% af	Bygget for	Rest af 6-års plan 50+15% af	Ialt bevil- get	Byg- get for	Rest pr. 31/12- 1987	
Klaksvík	34,9	34,9	-	2,0	2,0	-	-
Fuglafjarður	13,8	13,8	-	-	-	-	-
Leirvík	8,2	8,2	-	36,0	36,0	-	-
Gøta	12,0	12,0	-	1,8	1,8	-	-
Runavík	22,4	22,4	-	-	-	-	-
Nes	12,2	12,2	-	8,2	7,9	0,3	0,3
Skáli	12,6	12,6	-	-	-	-	-
Sjógv	14,3	12,8	1,5	6,4	0,4	6,0	7,5
Sund	-	-	-	3,0	3,0	-	-
Eiði	9,0	9,0	-	6,4	2,6	3,8	3,8
Haldórvík	8,6	8,6	-	3,0	-	3,0	3,0
Hvalvík	-	-	-	4,0	4,0	-	-
Kollafjarður	8,9	8,9	-	-	-	-	-
Tórshavn	33,3	33,3	-	8,0	8,0	-	-
Kirkjubæur	-	-	-	13,0	5,0	8,0	8,0
Hestur	-	-	-	14,0	0,2	13,8	13,8
Vestmanna	21,7	21,7	-	22,0	17,5	4,5	4,5
Nólsoy	-	-	-	2,0	2,0	-	-
Miðvágur/	-	-	-	-	-	-	-
Sandavágur	13,0	13,0	-	1,0	0,7	0,3	0,3
Sørvágur	10,5	6,2	4,3	-	-	4,3	4,3
Skopun	9,4	9,4	-	49,3	33,4	15,9	15,9
Sandur	10,0	10,0	-	17,5	17,5	-	-
Hvalba	11,2	11,2	-	14,0	14,0	-	-
Tvøroyri	26,2	21,9	4,3	-	-	-	-
Porkeri	9,3	4,1	5,2	-	-	-	-
Vágur	18,0	7,9	10,1	-	-	-	-
Ialt	319,3	294,0	25,3	211,5	156,0	55,6	80,9

Bemærkninger: Som følge af afrunding kan de opførte sammenlægninger i visse tilfælde afvige fra de udregnede.

Kilde: Landsingeniøren

Herudover er der foretaget projektering af havneanlæg i Klaksvík, Eiði, Miðvágur, Sandur og Vágur kommuner, medens projekt af færgehavnen ved Gomlurætt nord for Kirkjubø og stenkast i Hestur er udarbejdet og er blevet udbudt.

Bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med større havne pr. 31. december 1987 er opstillet ovenfor i tabel 3.54.

Fra 1968 har Lagtinget i forbindelse med større havne bevilget 75% i tilskud til regulering og byggemodning af havneområder. Staten yder ikke tilskud til disse arbejder, hvorfor kommunerne hidtil har finansieret de resterende 25% samt finansieringsomkostningerne.

I de senere bevillinger (jfr. lagtingslov nr. 78 af 12. juli 1984) er fordelingen mellem landet og kommunerne ændret, således at landet yder 65% i tilskud, medens kommunerne finansierer de resterende 35% samt finansieringsomkostningerne.

I den seneste bevilling (jfr. lagtingslov nr. 54 af 14. maj 1986) er fordelingen 50% til landet og 50% samt finansieringsomkostninger til kommunerne.

Nedenstående tabel 3.55. viser de samlede tilskud til disse arbejder pr. 31. december 1987.

De samlede byggeudgifter til større havne har i 1987 været på 83,1 mio.kr.

Tabel 3.55. Tilskud til regulering og byggemodning af havneområder pr. 31. december 1987

Beløb ialt 1/4-1968 - 31/12-1987

Kommune	Bevilling				Bygget for	Rest af bevilling			
	75% af	65% af	50% af	Ialt		75% af	65% af	50% af	Ialt
	Mill. kr.								
Viðareiði	-	-	0,7	0,7	-	-	-	0,7	0,7
Hvannasund	2,0	-	1,5	3,5	1,7	0,9	-	0,9	1,8
Klaksvík	6,0	-	5,0	11,0	7,9	0,1	-	2,0	3,1
Oyndarfjørður	-	-	0,8	0,8	0,8	-	-	-	-
Fuglafjørður	1,0	-	8,0	9,0	4,1	-	-	4,9	4,9
Leirvík	0,7	-	-	0,7	0,7	-	-	-	-
Gøta	0,9	-	2,0	2,9	2,3	-	-	0,6	0,6
Runavík	1,1	-	5,8	6,9	3,4	-	-	3,5	3,5
Nes	1,1	0,6	1,5	3,2	3,2	-	-	-	-
Skáli	2,0	-	-	2,0	1,8	0,2	-	-	0,2

(fortsættes)

Tilskud til regulering og byggemodning af havneområder
pr. 31. december 1987 (fortsat)

Beløb ialt 1/4-1968 - 31/12-1987

Kommune	Bevilling				Bygget for	Rest af bevilling			
	75% af	65% af	50% af	Ialt		75% af	65% af	50% af	Ialt
	Mill. kr.								
Sjógv	1,8	-	-	1,8	1,3	0,5	-	-	0,5
Sunda	-	0,6	1,0	1,6	1,0	-	-	0,6	0,6
Eiði	1,1	0,6	1,0	2,7	0,4	0,7	0,6	1,0	2,3
Haldarsvík	0,6	-	-	0,6	0,6	-	-	-	-
Hvalvík	1,8	-	-	1,8	1,8	-	-	-	-
Hósvík	-	0,6	1,7	2,3	1,0	-	-	1,3	1,3
Kollafjørður	0,3	-	1,6	1,9	1,0	-	-	0,9	0,9
Vestmanna	2,6	0,6	-	3,2	3,2	-	-	-	-
Tórshavn	-	2,5	-	2,5	2,5	-	-	-	-
Miðvágur	3,5	-	-	3,5	-	3,5	-	-	3,5
Miðv./Sandav.	-	0,6	1,6	2,2	1,6	-	-	0,6	0,6
Sørvágur	1,0	-	-	1,0	1,0	-	-	-	-
Skopun	1,4	-	-	1,4	1,1	0,3	-	-	0,3
Sandur	1,9	0,6	0,8	3,3	2,4	-	0,1	0,8	0,9
Hvalba	2,0	-	-	2,0	2,0	-	-	-	-
Tvøroyri	0,6	-	-	0,6	0,6	-	-	-	-
Porkeri	0,4	-	-	0,4	0,4	-	-	-	-
Vágur	0,6	0,6	1,0	2,2	1,7	-	-	0,5	0,5
Sumba	0,5	-	1,5	2,0	2,0	-	-	-	-
Ialt	34,9	7,3	35,5	77,7	51,5	6,2	0,7	19,3	26,2

Bemærkning: Som følge af afrunding kan de opførte sammenlægnin-
ger i visse tilfælde afvige fra de udregnede

Kilde: Landsingeniøren

B. Mindre havne og landingspladser, hvor landskassen yder
75% i tilskud og kommunerne de resterende 25% samt finansierings-
udgifterne.

Lagtinget bevilger sædvanligvis hvert år tilskud over be-
stemte åremål til udbygning af mindre havne og landingspladser ef-
ter ansøgning fra kommunerne.

De samlede tilskudsbevillinger for kalenderåret 1987 er 75%
af 30,3 mio.kr. Herudover er der bevilget tilskud til skader op-
stået i forbindelse med uvej. Heraf er der brugt 75% af 6,0 mill.

kr. til de steder, hvor havnemoler og stenkast blev beskadiget under uvejret den 22. januar 1984. Det drejer sig om Norðtoftir, Árna-fjørður, Rituvík, Lambi, Oyri, Argir, Nólsoy og Húsavík.

Nedenfor er opstillet en tabel vedrørende bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med mindre havne og landingspladser pr. 31. december 1987.

Tabel 3.56. Bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med mindre havne og landingspladser

Kommune	Bevilling, 75% af				
	Til storm-skader	Alm. havne-bev.	Ialt Mill. kr.	Bygget for	Rest-bev., 75% af
Fugloy	-	2,4	2,4	1,4	1,0
Svínoy	-	4,7	4,7	1,4	3,3
Viðareði	-	2,4	2,4	1,6	0,8
Hvannasund 1)	0,9	12,6	13,5	9,1	4,4
Klaksvík	0,3	19,8	20,1	16,6	3,5
Kunoy	-	5,1	5,1	2,6	2,5
Mikladalur	-	0,3	0,3	0,3	-
Húsar	-	1,2	1,2	-	1,2
Elðuvík 2)	-	7,7	7,7	7,1	0,6
Oyndarfjørður	-	19,4	19,4	17,1	2,3
Fuglafjørður	-	4,9	4,9	3,9	1,0
Leirvík	-	1,1	1,1	1,1	-
Gøta	-	7,8	7,8	6,4	1,4
Runavík	1,7	22,5	24,2	22,4	1,8
Nes	-	13,9	13,9	13,9	-
Skáli	-	2,6	2,6	1,1	1,5
Sjógv	-	8,7	8,7	3,8	4,9
Sund	0,6	10,3	10,9	5,9	5,0
Eiði	-	14,1	14,1	10,9	3,2
Gjógv	-	0,0	0,0	-	0,0
Funningur	-	1,0	1,0	0,6	0,4
Haldarsvík	-	3,0	3,0	1,6	1,4
Hvalvík	-	9,9	9,9	9,5	0,4
Hósvík	-	3,4	3,4	1,5	1,9
Kollafjørður	-	3,3	3,3	1,2	2,1
Kvívík	-	9,1	9,1	8,5	0,6

(fortsættes)

Bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med mindre havne og landingspladser (fortsat)

<u>Kommune</u>	<u>Bevilling, 75% af</u>				
	<u>Til storm-skader</u>	<u>Alm. havne-bev.</u>	<u>Ialt Mill. kr.</u>	<u>Bygget for</u>	<u>Rest-bev., 75% af</u>
Vestmanna	-	6,4	6,4	5,7	0,7
Tórshavn	-	5,1	5,1	2,3	2,8
Argir	1,9	6,1	8,0	8,0	-
Kirkjubøur	-	4,9	4,9	3,4	1,5
Hestur	-	6,9	6,9	2,5	4,4
Nólsoy	0,4	5,7	6,1	6,1	-
Sandavágur	-	18,7	18,7	9,1	9,6
Miðvágur	-	11,4	11,4	8,0	3,4
Sørvágur	-	6,7	6,7	5,3	1,4
Bøur	-	0,3	0,3	0,1	0,2
Mykines	-	3,3	3,3	0,1	3,2
Sandur	-	12,7	12,7	10,8	1,9
Skopun	-	1,4	1,4	1,1	0,3
Skálavík	-	5,8	5,8	4,3	1,5
Húsavík	0,2	11,1	11,3	9,2	2,1
Skúvoy	-	5,5	5,5	2,5	3,0
Hvalba	-	19,1	19,1	14,2	4,9
Tvøroyri	-	5,5	5,5	3,4	2,1
Fámjin	-	2,7	2,7	1,8	0,9
Hov	-	4,0	4,0	3,3	0,7
Porkeri	-	1,6	1,6	0,9	0,7
Vágur	-	4,6	4,6	2,9	1,7
Sumba	-	17,5	17,5	14,6	2,9
<u>Ialt</u>	<u>6,0</u>	<u>358,2</u>	<u>364,2</u>	<u>269,1</u>	<u>95,1</u>

1) Incl. en andel til Viðareiði kommune

2) Incl. en andel til Funningur kommune

Kilde: Landsingeniøren

I 1987 har der været arbejdet inden for gruppe B i følgende kommuner:

Færdiggjorte arbejder:

Klaksvík: Flydebroer i Klaksvík

Húsar: Industriområde i Knúksdali
Leirvík: Flydebroer i Leirvík
Oyndar-
fjórður: Havneområde i Oyndarfjórður
Runavík: Reparation af landingspladserne i Lambi, bådehavn i Runavík
Sjógv: Uddybning af bådehavn i Selatrað
Eiði: Flydebroer i Eiði
Hvalvík: 1. etape af udbygning af havneområdet i Hvalvík
Vestmanna: Bådehavn i Vestmanna
Sørvágur: Reparation af bådehavnen i Sørvágur
Skálavík: Vej østpå langs bakken i Skálavík
Tvøroyri: Bådehavn i Tvøroyri
Hov: Landingsplads i Tjaldavík
Vágur: Reparation af landingspladsen i Nes
Sumba: Skræntsikring i Sumba, bygning af anløbsbro og bådeoptræk i Lopra, le for brændinger for smoltopdræt i Víkabyrgi

Arbejde under udførelse:

Svínoy: Vej til bådehavnen i Glógvansurð
Hvannasund: 80 m forlængelse af fiskerihavnen i Norðdepil
Klaksvík: Bådehavn i Borðoyarvík
Gøta: Reparation af bådehavnen under Gøtueiði
Runavík: Reparation af landingspladsen i Rituvík og bygning af bådehavn i Glyvvar
Sjógv: Udvidelse af bådehavnen i Heygstrøð
Sumba: 60 m anløbsbro og havneområde og reparation af stenkastet i Oyri. Bådeplads i bådehavnen i Oyrarbakki og udfyldning til havneområde ved anløbsbroen i Norðskála.
Eiði: Reparation af landingspladsen i Ljósáir
Kollafjórður: Reparation af bådehavnen við Sjógv i Kollafjórður
Argir: Bådehavn i Argir
Hestur: Vej fra landingspladsen op til bygden i Koltur
Mykines: Reparation af landingsforholdene i Mykines
Skálavík: Forlængelse af bådeoptrækket i Skálavík
Húsavík: Bådehavn i Húsavík
Sumba: Havnedige vestpå ved Pollin i Sumba.

De samlede byggeudgifter i 1987 er på 27,1 mio.kr. I dette

beløb er medregnet byggeudgifter, som ingen tilskudsbevilling er til. Beløbet i tabellen nedenfor er derfor ikke direkte i overensstemmelse med byggeudgifterne.

Tabel 3.57. Samlede investeringer i havne og landingspladser

<u>Mio.kr.</u>	<u>1977</u>	<u>1981</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Større havne incl. byggemodning	15,9	65,1	64,3	54,2	83,1
Mindre havne og landingspladser	7,3	26,7	39,8	24,8	27,1
Ialt	23,2	91,8	104,1	79,0	110,2

Kilde: Landsingeniøren

Tabel 3.58. Aktiviteten i de 6 største havne 1980-87

	<u>Anløb</u>			<u>Godsmængde i 1000 t.</u>			<u>Samlede</u>
	<u>År</u>	<u>Antal</u>	<u>1.000 t.</u>	<u>Ud- losset</u>	<u>Ind- ladet</u>	<u>År</u>	<u>indtægter</u>
Tórshavn ¹⁾	1980	6.211	1.475,2	169,6	38,0	79/80	7.915
	1981	5.376	1.252,0	179,0	33,9	80/81	7.957
	1982	4.444	1.142,6	179,8	43,0	81/82	8.424
	1983	4.624	1.345,5	183,5	38,1	82/83	9.005
	1984	4.232	1.337,4	180,1	34,5	83/84	13.099
	1985	4.624	1.378,0	201,4	36,7	84/85	14.425
	1986	4.698	1.564,8	216,0	31,3	1986	17.117
	1987	4.905	1.763,2	234,8	36,3	1987	17.171
Klaksvík ²⁾	1980	1.355	389,6	34,4	21,4	79/80	2.885
	1981	1.208	324,8	27,1	16,1	80/81	3.333
	1982	1.156	256,2	46,9	21,3	81/82	3.800
	1983	1.227	285,5	24,8	27,2	82/83	4.268
	1984	1.310	325,4	29,7	25,5	83/84	5.237
	1985	1.213	327,7	37,8	24,5	84/85	5.067
	1986	1.328	416,3	42,3	28,7	1986	5.652

(fortsættes)

Aktiviteten i de 6 største havne 1980-87 (fortsat)

	<u>År</u>	<u>Anløb</u>		<u>Godsmængde i 1000 t.</u>		<u>Samlede indtægter</u>	
		<u>Antal</u>	<u>1.000 t.</u>	<u>Ud- losset</u>	<u>Ind- ladet</u>	<u>År</u>	<u>1.000 kr.</u>
Fuglafj.	1987	1.585	745,8	39,7	37,8	1987	5.645
	1980	1.394	222,5	26,5	40,7	79/80	1.183
	1981	1.325	224,3	20,0	40,0	80/81	1.289
	1982	1.246	232,4	21,7	39,5	81/82	1.358
	1983	1.424	255,7	22,1	53,9	82/83	1.269
	1984	1.317	253,9	17,1	52,1	83/84	2.137
	1985	1.352	276,6	24,0	67,9	84/85	2.161
	1986	1.500	304,9	33,5	63,0	1986	2.514
	1987	1.545	337,3	37,5	61,1	1987	2.514
Runavík	1980	1.481	213,4	68,5	16,4	79/80	2.029
	1981	1.408	228,6	78,2	31,8	80/81	2.215
	1982	1.387	226,1	71,3	37,9	81/82	2.240
	1983	1.527	247,0	70,3	45,4	82/83	2.208
	1984	1.562	283,0	70,8	59,9	83/84	3.151
	1985	1.545	309,6	77,5	43,4	84/85	3.710
	1986	1.713	349,9	107,4	53,1	1985	4.320
	1987	1.826	427,5	133,6	55,7	1986	4.780
Tvøroyri ³⁾	1980	689	116,5	23,5	4,5	79/80	1.000
	1981	625	114,0	22,5	4,5	80/81	1.017
	1982	600	115,5	22,0	8,0	81/82	992
	1983	568	119,9	25,7	9,0	82/83	1.416
	1984	622	173,0	27,4	12,3	83/84	1.786
	1985	782	161,5	32,8	15,5	84/85	2.180
	1986	953	220,9	32,5	15,0	1986	2.188
	1987	916	222,0	37,5	14,0	1987	2.051
Vágur	1980	932	260,6	10,0	10,3	79/80	713
	1981	974	226,3	10,0	9,1	80/81	745
	1982	969	193,6	11,2	8,5	81/82	952
	1983	1.006	249,0	11,8	13,7	82/83	953
	1984	950	205,3	11,7	8,5	83/84	1.354
	1985	936	214,0	18,4	9,2	84/85	1.385
	1986	590	205,2	11,6	10,2	1986	1.451

(fortsættes)

Aktiviteten i de 6 største havne 1980-87 (fortsat)

<u>År</u>	<u>Anløb</u>		<u>Godsmængde i 1000 t.</u>		<u>Samlede indtægter</u>	
	<u>Antal</u>	<u>1.000 t.</u>	<u>Ud- losset</u>	<u>Ind- ladet</u>	<u>År</u>	<u>1.000 kr.</u>
1987	783	213,2	12,7	6,1	1987	1.424

Bem.: Råfisk ikke medregnet

- 1) I opgørelsen vedrørende Tórshavn er rutebådene medregnet
- 2) I oplysningerne vedrørende Klaksvík er kun Teistin medregnet af rutebådene. Føroya Bjór, sandbådene og udroerbådene er ikke medregnet
- 3) Rutebådene ikke medregnet

Kilde: Oplysninger fra de enkelte havne

Opmålinger i havet og på landjorden

I forbindelse med bygning af veje, tunneller og havne og kontrolundersøgelse af disse, er der i 1987 foretaget 101 opmålinger, heraf 83 vedrørende vejanlæg og 18 vedrørende havneanlæg.

Desuden er der foretaget opmålinger af fjorde og sunde, som i 1987 publiceres på tekniske dybdekort. Det er Farvandsdirektoratet i Danmark, der giver tilladelse til disse opmålinger, og som indsamler alle opmålingsdata til ajourføring af eksisterende søkort.

Opmålte områder

Tværsnit i sunde og fjorde for hver 50 m.

<u>Område</u>	<u>Km2</u>	<u>År</u>
Skálafjørður	16,3	1984
1984 ialt	16,3	
Fuglafjørður	6,2	1985
Funningsfjørður	13,6	-
Haraldsund	12,5	-
Kaldbaksfjørður	5,6	-
Kalsoyarfjørður	12,6	-
Kollafjørður	3,8	-
Leirvíksfjørður	13,4	-
Miðvágur	9,5	-
Nólsoyarfjørður	15,8	-
Oyndarfjørður	3,1	-
Skálavík	1,0	-
Sundini	28,2	-
Tangufjørður	32,9	-
Vágsfjørður	7,9	-
1985 ialt	157,1	

(fortsættes)

Opmålte områder

Tværsnit i sunde og fjorde for hver 50 m. (fortsat)

<u>Område</u>	<u>Km2</u>	<u>År</u>
Árnafjørður	6,1	1986
Borðoyarvík	7,0	-
Gøtuvík	10,4	-
Hvannasund	19,8	-
Húsavík	1,0	-
Nólsoyarfjørður	15,8	-
Vestmannasund	12,3	-
1986 ialt	72,4	
Sørvágsfjørður	6,8	1987
Sanda-/Miðvágur	1,9	-
Lambavík	8,2	-
Djúpini	11,5	-
Leirvíksfjørður	7,0	-
Kalsoyarfjørður	13,9	-
Vestmannasund	13,7	-
1987 ialt	63,0	

Teleforbindelser på Færøerne

Indenfor tele-området på Færøerne hører telefonforbindelser, indenlandsk telegramtjeneste samt radio- og fjernsynsanliggender under Landsstyrets ansvar. Andre tele-forhold, især forbindelsen med udlandet, hører under det danske Post- og Telegrafvæsenets ansvar. P&T's udstyr på Færøerne betjenes dels af telefonvæsenet og dels af Store Nordiske Telegrafsekselskab, der har til huse på Telegrafstationen.

Den indenlandske telefonforbindelse

Telefonverk Føroya Løgtings blev etableret 19. november 1906, da Lagtinget overtog Ólavur á Heygums telefonlinje mellem Vestmanna og Tórshavn. Telefonselskabets hovedopgave er at udbygge og forestå driften af telefonforbindelsen på Færøerne. Hele udbygningen indtil efter anden verdenskrig var baseret på bemandede, manuelle centraler. Enkelte steder, hovedsagelig i Tórshavn, var der en del jordkabler. Iøvrigt blev der benyttet luftledninger, og mellem nogle øer blev der anvendt søkabler og i enkelte tilfælde radioforbindelse.

1. maj 1953 blev den første automatisering gennemført på Færøerne, idet en automatcentral i Tórshavn blev taget i brug; men ikke før i begyndelsen af 1970'erne kom der for alvor gang i automatiseringen, der således også kom til at omfatte automatisk forbindelse mellem bygder. Det er denne udbygningsetape, der sædvanligvis kaldes landsautomatiseringen. Denne udbygning blev færdig i april 1978. Siden er samtlige øer blevet tilknyttet de eksisterende centraler, således at alle telefoner på Færøerne nu er automatiske.

Udgifterne til udbygning og driften af telefonvæsenet afholdes ikke over Lagtingets finanslov, idet indtægterne fra abonnenterne sammen med lånoptagelser dækker samtlige udgifter. Som for de øvrige landsinstitutioner bliver telefonvæsenets driftsresultat og egenkapital dog registreret på lagtingsfinansloven. Tabel 3.59. viser udviklingen i de senere år i antallet af centraler og abonnenter.

Tabel 3.59. Antal centraler og abonnenter i finansårene 1970/71, 1976/77, og 1981/82 - 1987

<u>År</u>	<u>Centraler</u>		<u>Abonnenter</u>		<u>Ialt</u>
	<u>aut.</u>	<u>man.</u>	<u>aut.</u>	<u>man.</u>	
1970/71	5	48	4.474	2.438	6.912
1976/77	17	12	11.052	348	11.400
1981/82	19	0	14.639	0	14.639
1982/83	19	0	15.517	0	15.517
1983/84	19	0	15.921	0	15.921
1984/85	19	0	17.040	0	17.040
1985	19	0	17.623	0	17.623
1986	19	0	18.033	0	18.033
1987	19	0	19.441	0	19.441

Kilde: Telefonverk Føroya Løttings

I juni 1981 blev den gamle automatcentral fra 1953 skiftet ud med en større og moderne automatcentral.

Automattelefonsystemet fra 1970 er baseret på moderne, men velafprøvet teknik, der også er brugt i Danmark. Den tekniske fremgang og økonomiske hensyn har gjort det nødvendigt at skifte teknik. Der er lavet et budget over en 5-årig periode 1986-90, hvor alle udbygningerne er baseret på digitalteknik og på, at Nordisk Mobiltelefon bliver oprettet og bliver en del af den færøske telefonordning.

I tabel 3.60.a. er der udarbejdet en oversigt over telefonvæsenets økonomi.

Tabel 3.60.a. Telefonvæsenets driftsresultater 1983/84 - 1987

<u>1.000 kr.</u>	<u>1983/84</u>	<u>1984/85</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Driftsindtægter	65.298	69.790	56.552	94.945	110.486
Driftsudgifter (inden renter)	21.768	28.652	23.272	33.033	38.012
Resultat (inden renter)	43.530	41.138	33.280	61.912	72.474

(fortsættes)

Telefonvæsenets driftsresultater 1983/84 - 1987

(fortsat)

1.000 kr.	1983/84	1984/85	1985	1986	1987
Udgifter til ren-ter og kurstab	63.485	39.140	28.749	32.441	29.273
Afskrivninger	11.129	13.266	10.143	13.730	17.119
Overskud	-31.084	-11.268	-5.612	15.741	26.082

Kilde: Telefonverk Føroya Løgtings

Tabel 3.60.b. Telefonvæsenets investeringer, anlægsværdier, langfristede gæld og egenkapital 1983/84 - 1987

1.000 kr.	1983/84	1984/85	1985	1986	1987
Investeringer	23.351	32.626	16.255	48.157	64.382
Anlægsværdi	177.234	197.064	203.176	237.603	276.244
Langfristet gæld	264.592	256.330	248.950	287.552	305.876
Egenkapital	-40.349	-51.616	-57.228	-41.487	-16.621

Kilde: Telefonverk Føroya Løgtings

Antallet af fastlønnet personale på telefonvæsenet var i 1982/83: 113, i 1983/84: 112, i 1984/85: 117, i 1986: 125 og i 1987: 141.

Som det fremgår af tabel 3.60.a., havde telefonvæsenet i første halvdel af 80'erne større finansieringsomkostninger end driften gav dækning for. Grunden hertil var især den stigende dollar-kurs (dollarlån). Denne udvikling blev vendt i 1986, således at der nu er overskud, også efter afskrivninger.

Telefonvæsenets hovedopgave er telefonforbindelsen, men herudover har telefonvæsenet andre offentlige tekniske opgaver. For landsstyret passer telefonvæsenet samtlige radio- og fjernsynssendestationer på Færøerne og har ansvaret for udbygningen. For det danske Post- og Telegrafvæsen har telefonvæsenet ansvaret for den tekniske vedligeholdelse af VHF-skibs-senderne, som Tórshavn Radio anvender. Endvidere har telefonvæsenet ansvaret for den tekniske vedligeholdelse af sikkerheds- og indflyvningsudstyret på flyvepladsen på Vágar.

Telekommunikationen med udlandet og med skibene

I 1906 blev der af Det Store Nordiske Telegraf-Selskab etableret en søkabelforbindelse mellem Shetlandsøerne og Tórshavn og derfra videre til Island. Hermed fik Færøerne telegrafforbindelse med det europæiske fastland. I 1954 oprettede Post- og Telegraf-

væsenet en radiotelefonforbindelse mellem Færøerne og Danmark, og i 1961 oprettede Post- og Telegrafvæsenet, det britiske Post Office og Det Store Nordiske Telegraf-Selskab i fællesskab et nyt, moderne søkabelanlæg mellem Skotland og Færøerne med videre forbindelse til Island. Dette kabel blev taget i brug i 1962, og der blev da mulighed for samtidig overføring af telefon- og telegrafforbindelser samt oprettelse af telextjeneste.

I 1971 blev der nedlagt et nyt søkabel mellem Shetlandsøerne og Færøerne, og det blev taget i brug i slutningen af året. Telefonforbindelsen til udlandet varetages nu i et samarbejde mellem Det Store Nordiske Telegraf-Selskab, Post- og Telegrafvæsenet og Telefonverk Føroya Løgtings. Samtidig blev radiotelefonforbindelsen fra 1954 nedlagt.

Den 12. november 1975 blev den automatiske telefonforbindelse mellem Færøerne og udlandet taget i brug, og forbindelsen passes af telefonvæsenet. Den 11. februar 1982 blev ekspeditionen af telefonistekspederede rigstelefon samtaler overført til telefonvæsenet.

Tabel 3.61. Telekommunikationen med udlandet og med skibene

	Udlandet			Skibene	
	Antal te- legrammer (x 1000)	Antal rigstelefon- samtaler (x 1000)	Antal te- lexabonnen- ter 31/12	Tele- grammer	Samtaler
1977	42,4	85,1	79	10.160	58.577
1978	39,2	67,3	91	18.352	64.447
1979	37,5	70,6	97	17.718	67.106
1980	34,2	68,9	101	14.726	59.338
1981	28,2	60,2	118	14.895	52.129
1982	29,5	44,4	130	14.813	57.082
1983	27,4		141	13.472	61.395
1984	26,7		160	13.454	66.969
1985	28,5		185	14.486	68.959
1986	28,0		200	13.843	74.126
1987	25,8		201	12.780	77.690

Kilde: Det Store Nordiske Telegraf-Selskab

Da telextjenesten sker over en fuldautomatisk central, er det ikke muligt at opgive antallet af telexmeddelelser. 1968 var det sidste år, hvor den manuelle telexstation var i brug.

I begyndelsen af 1920'erne blev Tórshavn Radio etableret med

det formål at betjene trafikken mellem land og skibe. Indtil begyndelsen af 1930-årene var der kun tale om telegrafiforbindelse, men ved denne tid begyndte de første færøske skibe at anskaffe radiotelefonisendere, og stationen blev derfor også udstyret med radiotelefonianlæg. Dog var der stadig kun tale om udveksling af telegrammer. I 1953 påbegyndte man udbygningen og moderniseringen af stationen, og fra 1. januar 1954 var der mulighed for udveksling af telegrammer pr. telegrafi eller telefoni, ligesom det var muligt at tale mellem skibene og telefonabonnenter i land.

I 1965 fik stationen den første VHF-kanal (Húsareyn kanal 26), i 1977 endnu en (Suðuroy kanal 23), i 1978 en VHF-station på Svínø (kanal 24) og i 1980 en på Mykines (kanal 25). På mellem-bølge kom kanal 2 (1708 kHz) i 1976, således at man nu kan eksportere op til 6 skibssamtaler på én gang.

Kyststationens sendere er alle fjernbetjente, og medens VHF-stationerne er placeret hos telefonvæsenet, så er MF-senderne alle placeret i samme bygning (uppi á Varða), hvor også Útvarp Føroya (Færøernes radio) har sin mellembølgesender. Kyststationens personale har passet sende- og antenneanlæg fra starten i 1957. Med det moderne radioudstyr, der nu fås til skibe, er der skabt mulighed for, at også de små fiskerfartøjer kan have radiotelefonudstyr ombord.

El-forsyning

El-selskabet SEV, som er et interkommunalt selskab, forestår elproduktionen på Færøerne. Da SEV fra 1987 har ændret regnskabsåret til kalenderåret, kan tallene ikke sammenholdes med de foregående år, da det sidste regnskabsår kun var 9 måneder.

Tabel 3.62. Den samlede produktion og salget af el.

	<u>1975/76</u>	<u>1983/84</u>	<u>1984/85</u>	<u>1985/86</u>	<u>1986¹⁾</u>
El-prod., mio.kwh.brutto	106,1	171,1	178,4	187,5	143,2
(heraf vandkraft)	46,7	56,4	44,3	46,0	
Salg af strøm, mio.kwh.	91,3	147,9	152,8	161,0	123,9
Driftsindtægter mio.kr.	31,4	156,3	192,0	206,8	156,3
Driftsudgifter mio.kr.	33,3	159,3	195,5	184,5	126,2
Anlægsværdi mio.kr.	155,0	472,8	533,8	555,4	574,8
Afskrivning mio.kr.	55,9	177,6	221,1	261,5	294,0

1) Fra 1. april til 31. december 1986.

Kilde: SEV

Tabel 3.63. El-selskabets fordelingsanlæg pr. 1. april 1987

	<u>6o kV</u>	<u>2o kV</u>	<u>1o kV</u>	<u>6 kV</u>	<u>o,4 kV</u>
Ledninger og kabler km	48	321	293	13	9o7
Transformere stk.	8	16o	174	5	-

Kilde: SEV

Det færøske postvæsen

Det færøske postvæsen, som har hørt under det danske postvæsen, blev overtaget 1. april 1976 og er nu en institution under Færøernes landsstyre. Postvæsenet har til formål, 1) at opfylde landets behov for post- og pengetransport på Færøerne og mellem Færøerne og udlandet, 2) at være en tjenesteydende institution, der i så høj grad som muligt drives ud fra forretningsmæssige hensyn, 3) at tilpasse sig samfundets udvikling og udvide virksomheden, når forholdene taler derfor, og 4) på et bredt grundlag at samarbejde med Strandferøslan, telefonvæsenet, Gjaldstovan og andre offentlige institutioner.

Fra 1. april 1976 har det færøske postvæsen også ekspederet giro. Postvæsenets regnskab, finans-, drifts- og investeringsplan bliver hvert år forelagt landsstyret inden den 15. november.

Alle planer om udbygning og nyordning af postvæsenet udarbejdes af postvæsenet i samråd med landsstyret, inden de bliver gennemført.

Postvæsenet kan som institution optage lån, dog betinget af landsstyrets og finansudvalgets godkendelse.

Posttaksterne fastsættes af landsstyret i samråd med finansudvalget.

Kun gyldige frimærker, udgivet af det færøske postvæsen er anvendelige på Færøerne.

Personalet ved postvæsenet aflønnes og arbejder efter regler, som er fastsat af landsstyret, hvor der ikke findes lovbestemmelser. Personalet er organiseret i "Føroya Postfelag".

Tabel 3.64. De færøske posthuses virksomhed

	<u>1985</u>		<u>1986</u>		<u>1987</u>	
	<u>1000</u> <u>stk.</u>	<u>mio.</u> <u>kr.</u>	<u>1000</u> <u>stk.</u>	<u>mio.</u> <u>kr.</u>	<u>1000</u> <u>stk.</u>	<u>mio.</u> <u>kr.</u>
1. Indbetalte postanvisninger	221	357	184	333	141	254
					(fortsættes)	

De færøske posthuses virksomhed (fortsat)

	1985		1986		1987	
	1000 stk.	mio. kr.	1000 stk.	mio. kr.	1000 stk.	mio. kr.
2. Indbetalte postgiro- kort (færøske)	1.176	766	1.117	812	1.376	1.754
3. Indbetalte postgiro- kort (danske) og post- anvisninger til ud- landet	351	539	347	683		
4. Udbetalte postanvis- ninger og udbet.kort	258	476	226	496	223	514
5. Anbefalede breve, afs.	51	-	52	-	54	-
6. Pakker, afsendt	84	-	76	-	85	-
heraf til Danmark og udlandet	31	-	30	-	28	-
7. Pakker, ankommet	225	-	218	-	233	-
heraf fra Danmark og udlandet	172	-	172	-	176	-
8. Færøske aviser og blade, afsendt	2.432	-	2.471	-	2.524	-
heraf til Danmark og udlandet	104	-	109	-	123	-
9. Brevforsendelser, afs.	-	-	6.296	-	7.617	-
10. Forsendelser uden adresse	1.553	-	1.826	-	1.909	-

Kilde: Det færøske postvæsen

Tabel 3.65. Frimærker udgivet i 1987

<u>Nr.</u>	<u>Værdi</u>	<u>Billede</u>	<u>Udgivelsesdato</u>
FR 300	300 øre	"Bondegård"	9. februar 1987
FR 140	420 øre	"	9. februar 1987
FR 141	470 øre	"	9. februar 1987
FR 142	650 øre	"	9. februar 1987
FR 143	300 øre	CEPT Nordens Hus	6. april 1987
FR 144	550 øre	"	6. april 1987
FR 145	300 øre	Trawlere	1. juni 1987 (fortsættes)

Frimærker udgivet i 1987 (fortsat)

<u>Nr.</u>	<u>Værdi</u>	<u>Billede</u>	<u>Udgivelsesdato</u>
FR 146	55o øre	Trawlere	1. juni 1987
FR 147	8oo øre	"	1. juni 1987
FR 148	27o øre	Hest	7. september 1987
FR 149	3oo øre	"	7. september 1987
FR 15o	42o øre	"	7. september 1987
FR 151	47o øre	"	7. september 1987
FR 152	55o øre	"	7. september 1987
FR 153	3oo øre	Miniark, Hafnia 87 II	16. oktober 1987
FR 154	47o øre	Tórshavn, Eystara vág	16. oktober 1987
FR 155	65o øre	Tórshavn, Vestara vág	16. oktober 1987

Kilde: Det færøske postvæsen

Kap. 4

ØKONOMI

FÆRØERNES UDENRIGSHANDEL

Handelsbalancen

For udenrigshandelen i 1987 er underskuddet på Færøernes handelsbalance opgjort til 817 mio.kr., hvilket er 21 mio.kr. mindre end i 1986, jfr. tabel 4.1.

Tabel 4.1. Færøernes handelsbalance 1983-87

<u>mio.kr.</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987¹⁾</u>
<u>Import</u>					
Import ialt	2.190	2.708	2.630	2.872	3.233
Skibe	<u>416</u>	<u>673</u>	<u>429</u>	<u>363</u>	<u>601</u>
Import excl. skibe	1.774	2.035	2.201	2.509	2.632
<u>Eksport¹⁾</u>					
Eksport ialt	1.603	1.680	1.934	2.034	2.416
Skibe	<u>3</u>	<u>13</u>	<u>66</u>	<u>122</u>	<u>470</u>
Eksport excl. skibe	1.600	1.647	1.868	1.912	1.946
<u>Handelsbalance</u>					
incl. skibe	-587	-1.028	-696	-838	-817
excl. skibe	-174	-388	-333	-597	-686

1) Incl. frimærker m.v.

Kilde: Hagdeildin

Værdien af den samlede eksport er vokset med 19% fra 1986 til 1987, mens importen er steget med 13%. Importen af andre varer end skibe er 5% større i 1987 end i 1986, mens importen af skibe er steget med hele 66% fra 1986 til 1987. Ser man bort fra udenrigshandelen med skibe, var underskuddet på handelsbalancen i 1987 på 686 mio.kr., hvilket er 89 mio.kr. mere end i 1986.

Priser og mængder samt bytteforhold

Værdien af importen excl. skibe er som nævnt steget med 5% fra 1986 til 1987. Ændringer i de importerede mængder har påvirket importværdien med 8%, mens ændringer i enhedspriserne har påvirket importværdien, med -3% fra 1986 til 1987. Prisfaldet i importen skyldes hovedsagelig faldende oliepriser. Enhedspriserne for eksporten påvirkede eksportværdien med ca. 5% fra 1986 til 1987, mens de eksporterede mængder reduceredes med 5%, samtidig med at ændrin-

ger i de eksporterede mængder påvirkede eksportværdien med -3%. Af disse årsager er eksporten i værdi (excl. skibe) kun steget med ca. 2%.

De stigende eksportpriser i 1987 sammenholdt med prisfald for importen medfører, at bytteforholdet i Færøernes udenrigshandel blev forbedret med 8% fra 1986 til 1987, jfr. tabel 4.2. Bytteforholdet er dermed det hidtil bedste siden 1980.

Tabel 4.2. Indeks for udenrigshandelen (excl. skibe)¹⁾ samt Færøernes bytteforhold²⁾ 1983-87. Indeks 1980=100

	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987³⁾</u>
<u>Import</u>					
Kvantumindeks	110	116	122	148	159
Enhedsværdiindeks	133	144	148	138	135
<u>Eksport</u>					
Kvantumindeks	127	131	139	139	133
Enhedsværdiindeks	134	136	144	144	152
Bytteforhold	101	95	97	104	113

1) Eksporten og importen i faste priser (kvantumindeks) viser bevægelserne i henholdsvis de importerede og eksporterede mængder og giver således et indtryk af den realøkonomiske udvikling. Enhedsværdiindeks angiver udviklingen i et gennemsnit af henholdsvis import- og eksportpriserne.

2) Bytteforholdet er forholdet mellem indeksene for eksport- og importpriser. At dette i 1987 var 113 betyder, at Færøerne for den samme mængdemæssige eksport kan opnå en importværdi på 113% af, hvad der kunne købes i 1980.

3) Foreløbige tal.

Kilde: Danmarks Statistik

Eksport

Medens den færøske eksport incl. skibe fra 1985 til 1986 steg med 100,6 mio.kr. svarende til 5%, er den samlede eksport fra 1986 til 1987 som ovenfor omtalt steget med 382 mio.kr. eller ca 19%. Eksporten af skibe, som er stærkt svingende år for år, forøgedes med 347,7 mio.kr. til 470,0 mio.kr., hvilket skyldes salg af en række tank- og fragtskibe. Eksporten excl. skibe steg kun med 35 mio.kr. eller knap 2% fra 1986 til 1987. Tabel 4.3. og 4.4. nedenfor angiver den færøske eksport i perioden 1985-87 opgjort i henholdsvis mængde og værdi.

Tabel 4.3. Færøernes eksport 1985-87. Mængde (tons).

Varegrupper	1985	1986	1987
Iset fiskefilet	175	162	63
Frosset torskefilet	11.980	9.881	4.844
Frosset kullerfilet	5.312	5.811	4.990
Frosset sejfilet	22.527	17.740	14.831
Frosset rødfiskefilet	975	770	796
Frosset fladfiskefilet	567	313	225
Frosset blåhvillingfilet	912	724	721
Frosset langefilet	1.038	800	102
Frosset filet iøvrigt	331	99	49
Filet, frosset og iset	43.821	36.304	26.625
Saltet torsk	10.354	13.077	11.764
Saltet lange	1.004	1.522	1.417
Saltet sej	218	225	805
Saltet sejfilet	2.363	1.468	1.078
Saltet langefilet	823	719	655
Saltet brosmefilet	1.610	1.447	1.720
Saltfisk iøvrigt	1.351	807	791
Saltfisk	17.725	19.269	18.232
Rejer	10.599	10.030	9.425
Hummer	28	36	16
Kammuslinger	191	103	124
Skaldyr iøvrigt	0	11	6
Skal- og bløddyr	10.819	10.182	9.572
Iset laks	97	610	2.645
Iset ørred	421	504	903
Iset fisk iøvrigt	12.459	10.179	38.155
Frosset laks	901	1.316	979
Frosset ørred	28	135	730
Frosset fiskefars	2.605	3.491	2.182
Frosset fisk iøvrigt	7.408	8.183	7.062
Anden spisefisk	21.921	24.420	52.659
Røget fiskefilet	316	262	285
Bearbejdet fisk iøvrigt	252	79	1.079
Bearbejdet fisk	568	341	1.365

(fortsættes)

Færøernes eksport 1985-87. Mængde (tons). (fortsat)

Varegrupper	1985	1986	1987
Industrifisk	52.353	14.109	32.109
Fiskeaffald	51.136	52.148	35.192
Fiskemel	27.304	29.665	26.736
Fiskeolie	<u>16.482</u>	<u>9.911</u>	<u>7.190</u>
Industrifisk	147.517	105.835	101.228
Skind	33	74	105
Uldvarer	7	8	6
Fiskeredskaber	12	11	2
Andre varer excl. fiskeskibe	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Andre varer	53	94	114
Fiskeskibe	0	2.460	2.834
Fragtskibe	6.564	1.100	13.052
Skibe iøvrigt	<u>0</u>	<u>1.827</u>	<u>0</u>
Skibe	6.564	5.387	15.886
Eksport ialt	248.991	201.835	225.684
Eksport excl. skibe	242.427	196.488	209.798

Kilde: Hagdeildin

Tabel 4.4. Færøernes eksport 1985 - 87. Værdi (kr.).

Varegrupper	1985	1986	1987
Iset fiskefilet	1.768	3.087	1.299
Frosset torskefilet	315.697	232.654	124.798
Frosset kullerfilet	170.434	164.235	145.532
Frosset sejfilet	238.139	248.325	213.265
Frosset rødfiskefilet	17.096	12.717	13.901
Frosset fladfiskefilet	11.900	7.729	5.625
Frosset blåhvillingfilet	7.705	5.917	5.679
Frosset langefilet	18.737	13.935	2.259
Frosset filet iøvrigt	<u>6.362</u>	<u>1.555</u>	<u>852</u>
Filet, frosset og iset	787.861	690.158	513.214
Saltet torsk	215.944	296.671	320.532
Saltet lange	15.530	25.348	28.446
Saltet sej	1.630	2.061	10.134
Saltet sejfilet	30.174	20.428	17.416
Saltet langefilet	18.949	19.254	19.178

(fortsættes)

Færøernes eksport 1985 - 87. Værdi (kr.). (fortsat)

Varegrupper	1985	1986	1987
Saltet brosmefilet	33.023	30.946	40.659
Saltfisk iøvrigt	33.680	23.361	16.286
Saltfisk	348.933	418.072	452.655
Rejer	171.625	226.418	284.644
Hummer	1.422	2.257	1.119
Kammuslinger	10.645	7.354	6.617
Skaldyr iøvrigt	6	78	77
Skal- og bløddyr	183.700	236.109	292.459
Iset laks	6.598	25.617	137.539
Iset ørred	22.347	18.666	31.940
Iset fisk iøvrigt	59.731	68.600	101.676
Frosset laks	65.399	69.414	49.443
Frosset ørred	1.335	5.555	21.847
Frosset fiskefars	22.903	30.071	19.252
Frosset fisk iøvrigt	87.412	143.779	126.409
Anden spisefisk	265.728	361.705	488.110
Røget fiskefilet	10.821	11.345	13.015
Bearbejdet fisk iøvrigt	1.979	1.837	20.154
Bearbejdet fisk	12.801	13.183	33.169
Industrifisk	34.885	6.846	13.448
Fiskeaffald	49.682	37.970	21.256
Fiskemel	99.734	95.531	81.556
Fiskeolie	47.838	13.907	11.609
Industrifisk	232.140	154.256	127.869
Skind	639	1.496	2.330
Uldvarer	1.029	1.052	837
Fiskeredskaber	829	664	976
Andre varer excl. 1) fiskeskibe	34.000	35.004	35.000
Andre varer	36.498	38.217	39.144
Fiskeskibe	0	115.964	90.000
Fragtskibe	66.000	6.054	379.650
Skibe iøvrigt	0	537	0
Skibe	66.000	122.555	469.650
Eksport ialt	1.933.664	2.034.257	2.416.272

(fortsættes)

Færøernes eksport 1985 - 87. Værdi (kr.). (fortsat)

Varegrupper	1985	1986	1987
Eksport excl. skibe	1.867.664	1.911.704	1.964.622
1) incl. frimærker.			

Kilde: Hagdeildin (Statistikkontoret)

Som det fremgår af tabellerne 4.3. og 4.4. består eksporten næsten udelukkende af fisk og fiskeprodukter. Eksportens størrelse og sammensætning vil naturligt være afhængig af fangstmulighederne, der bl.a. er påvirket af de indgåede fiskeriaftaler mellem Færøerne og en række lande, jfr. kapitel 3.

Eksporten af mere forarbejdede varer som frosne fiskefileter (som med 26% af den samlede eksport excl. skibe er Færøernes største eksportvare), fiskefars og andre fiskeprodukter har i 70'erne og 80'erne haft helt afgørende betydning for den færøske eksportindtjening. Ændringerne i eksportens sammensætning i retning af mere forarbejdede varer (stigende forædlingsværdi) har været muliggjort af de store investeringer i fiskeindustrien, som påbegyndtes i midten af 60'erne, og må ses på baggrund af et øget færøsk fiskeri i hjemlige farvande. Andelen af de færøske fangster, der stammer fra de nære områder udgjorde i 1975 14%, medens den siden 1982 har udgjort over 42% (i 1987: 47%). Samtidig er andelen af fangsterne i midterområderne (Island, Nordsøen, Østgrønland m.v.) faldet betydeligt (på trods af en mindre stigning i 1987). Denne udvikling skyldes stigende vanskeligheder med at opretholde fiskeriet på de tidligere traditionelle fangststeder, efter at en række lande i 1977 udvidede fiskerigrænserne. Den færøske konsumfiskeindustri bestod ved udgangen af 1987 af 21 fiskefiletfabrikker samt enkelte andre virksomheder beskæftiget med røgeri m.v. De landede mængder af råfisk fra færøske skibe til filetfabrikkerne på Færøerne har været stigende frem til 1986, mens der for året 1987 var tale om en tilbagegang, jfr. kapitel 3. De frosne filetoprodukters andel af den samlede eksport (excl skibe) er i de seneste år reduceret væsentligt fra ca. 42% i 1985 til ca. 36% i 1986 til blot 26% i 1987 - primært som følge af en mængdemæssig tilbagegang.

Det øgede fiskeri i hjemlige farvande betyder, at en stor del af fisken efter kortere ture landes til videre forarbejdning på Færøerne i modsætning til det tidligere altdominerende saltfiskfiskeri, hvor fisken blev behandlet og saltet ombord på ture af op til flere

måneders varighed, og derefter ofte blev sejlet direkte til aftagerlandet. Som det fremgår af ovenstående tabeller har Færøernes traditionelle eksportvare, saltfisken, dog stadig stor betydning. Saltfisk er således Færøernes næststørste eksportvare og udgjorde i 1987 sammen med saltet fiskefilet 23% af den samlede eksport excl. skibe, jfr. tabel 4.5. nedenfor.

Eksporten af fersk hel-fisk har i en årrække udgjort mellem 5 og 6% af den samlede færøske eksport (excl. skibe). Denne andel er fra 1986 til 1987 steget markant til nu ca. 14%, hvilket ikke mindst skyldes en meget voldsom vækst i eksporten af fersk laks, jfr. nedenfor.

Eksport-værdien af fersk hel-fisk udgør i 1987 ca. 271 mill. kr. og er dermed den fjerdestørste eksportvare.

Rejeeksporten voksede i 1987 med 26% til ca. 285 mill. kr. og udgjorde dermed 15% af den samlede eksport excl. skibe og er nu den tredjestørste eksportvare. Et betydeligt rejefiskeri foregår fortsat ved Svalbard, men fangsterne har været for nedadgående i de senere år. Det har imidlertid været muligt at kompensere for nedgangen i rejefangsterne ved Svalbard gennem øgede fangster ved Grønland og ved Canada på grundlag af købte fisketilladelser fra disse lande.

Den færøske lakseeksport, som i 1979 kun udgjorde 25 tons, er i de senere år øget væsentligt til 3.624 tons og indbragte i 1987 godt 187 mill. kr. Af den samlede lakseeksport udgør opdrætsslaks langt hovedparten. I forbindelse med aftalen med EF om gensidigt fiskeri har Færøernes landsstyre forpligtet sig til at formindske laksefiskeriet i færøsk farvand, hvorfor muligheden for at øge eksporten af vildlaks er yderst begrænset. Eksporten af laks fra de mange nyoprettede havbrug er som allerede nævnt steget markant i 1986 og 1987, og forventes at stige yderligere i de kommende år.

Fiskeaffald har i de senere år ligeledes været en ret betydelig eksportvare, selvom eksporten blev reduceret væsentligt i 1987. Affaldet, der anvendes til dyrefoder (mink m.v.), eksporteres hovedsagelig til Finland, Danmark og Norge. Dette produkts voksende andel af eksporten siden midten af 70'erne må ses på baggrund af den skete udbygning af fiskefiletfabrikkerne, hvor de fleste virksomheder nu har anlæg til formaling og frysning af affaldet fra filetfabrikationen.

Der er i 1987 eksporteret 4 større fiskerskibe for ialt 81,5 mill. kr. samt 3 mindre skibe, der har indbragt 8,5 mill. kr. Her-

udover er der i årets løb eksporteret 9 tank- og fragtskibe til en samlet værdi af ca. 380 mill. kr.

Udover fiskeprodukter og skibe eksporteres en del frimærker til samlere, og der er tillige en mindre, traditionel eksport af uldgarn, strikkede varer og fåreskind.

I tabel 4.5. gives en oversigt over eksportandel i 1987 samt ændringer i værdi, mængder og enhedspriser fra 1986 til 1987 for nogle hovedprodukter.

Tabel 4.5. Eksportandel i 1987 samt ændring i værdi, kvantums-index og enhedspriser fra 1986 til 1987 for hovedprodukter.¹⁾

	Andel af eksporten excl. skibe i 1987	Ændring fra 1985 til 1986		
		Værdi	Kvantums-index ²⁾	Enhedspris ²⁾
		%		
Fersk hel-fisk	14	140	122	8
Heraf: Laks	7	437	333	24
Frosset fiskefilet	26	-26	-29	5
Heraf: Sejfilet	11	-14	-16	3
Torskefilet	6	-46	-51	9
Kullerfilet	8	-11	-14	3
Frosset hel-fisk	10	-10	-5	- 5
Heraf: Laks	3	-29	-25	- 5
Saltfisk og saltet fiskefilet	23	8	- 8	18
Rejer	15	26	14	11
Fiskemel	4	-15	-10	- 5
Ialt excl. skibe ³⁾	100	2	- 3	5

1) Tabellen er udarbejdet på grundlag af foreløbige tal.

2) Kvantumsindex og enhedspriser er beregnet på grundlag af den detaljerede eksportstatistik og kan ikke direkte sammenlignes med ændringerne i mængder og værdi i tabel 4.3 og 4.4.
 Ændringerne i de beregnede kvantumsindex og enhedspriser viser, hvor stor en del af ændringerne i eksportværdien der kan henføres til henholdsvis mængdeændringer og prisændringer.
 Eksempel: For fersk hel-fisk påvirkede mængdeændringer eksportværdien med + 122% og prisændringer påvirkede eksportværdien med + 8%. Eksportværdien forøgedes således med:
 $((1+1,22) \times (1+0,08) - 1) \times 100\% = 140\%$.

3) Incl. 7,5% øvrige varer udover de i tabellen nævnte hovedgrupper.

Kilde: Danmarks Statistik og Hagdeildin (Statistikkontoret).

Fra 1986 til 1987 steg eksportværdien excl. skibe som omtalt kun med ca 2%, hvilket skyldes at en fremgang i eksportpriserne på ca. 5% blev næsten opvejet af en tilbagegang i mængdetallet på 3%. Udviklingen for de enkelte produkter fremgår af tabel 4.5. samt tabellerne 4.3. og 4.4.

Eksporten af fersk hel-fisk består af så forskellige produkter som fersk sild og makrel, torsk og lignende konsumfisk samt laks og ørred. Der har i 1987 som nævnt været tale om en markant fremgang i eksporten af navnlig laks og ørred. En del af eksporten af fersk hel-fisk hidrører fra torskefiskeriet i Østersøen samt fra de med industrifiskeriet forbundne bifangster af konsumfisk. Disse fangster landes som regel direkte i dansk havn.

Eksporten af frosset fiskefilet, der udgør en meget væsentlig del af den samlede eksport, faldt med 26% fra 1986 til 1987. Faldet skyldes en kraftig mængdemæssig tilbagegang, mens enhedspriserne gennemsnitligt er steget svagt.

Eksporten af sejfileter indbragte i 1987 213 mio. kr., hvilket var 14% mindre end i 1986. Enhedspriserne for sejfileter steg med 3%, mens den afsatte mængde blev reduceret med 16%. Vesttyskland aftog ca. 2/3 af den samlede eksport. Af andre betydende aftagerlande kan nævnes Frankrig, mens USA også i 1987 har aftaget en væsentlig mindre del end året før.

Eksporten af frosne torskefileter faldt med hele 46% i værdi. Den afsatte mængde faldt med 51% mens priserne steg med 9%. Ligesom i de foregående 3 år er der i 1987 sket et fald i eksporten af torskefileter til det vigtigste marked - USA. Derudover har Storbritannien og Frankrig aftaget store mængder af torskefilet.

Priserne på kullerfilet steg i 1987 med 3%, mens den afsatte mængde faldt med 14%. Eksporten af frosne kullerfileter indbragte som følge heraf 11% mindre i 1987 end i 1986. De største aftagerlande er USA og Storbritannien.

Eksporten af hel frosset fisk faldt fra 1986 til 1987 med 10%. Enhedspriserne faldt med 5%, og de afsatte mængder blev reduceret med 5%. Eksporten af laks, der i 1986 udgjorde ca. 1/3 af den samlede eksport af hel frosset fisk, blev dog i 1987 reduceret med 29%. Mængdetallet faldt med 25%, mens enhedspriserne faldt med 5%. De vigtigste aftagerlande for frosset laks var i 1987 Danmark, Frankrig og Vesttyskland.

Eksporten af saltfisk, der hovedsagelig består af saltet

torsk, indbragte 8% mere i 1987 end i 1986. Gennemsnitsprisen steg 18%, mens mængdetallet var 8% mindre i 1987 end i 1986. Saltfiskeeksporten går især til middelhavslandene Italien, Portugal, Grækenland og Spanien, men også Danmark aftager en betydelig del af saltfiskeeksporten.

Den gennemsnitlige pris for eksporterede rejer steg med 11% i 1987. Mængdetallet steg samtidig med 14%, og værdien af de eksporterede rejer blev dermed 26% større i 1987 end i 1986. De største aftagerlande er Storbritannien, Frankrig og Danmark.

Eksporten af fiskemel faldt med 15% fra 1986 til 1987 som følge af prisfald på 5% og en tilbagegang i mængdetallet på 10%. Eksporten af fiskemel er for den overvejende dels vedkommende gået til Storbritannien, Holland og Vesttyskland.

Tabel 4.6. giver en samlet oversigt over den færøske eksports fordeling på aftagerlande.

Tabel 4.6. Værdien af Færøernes eksport (incl. skibe, excl. fri-mærker) efter markedsområder 1975, 1980 og 1985-87

1.000	1975	1980	1985	1986	1987
<u>1. EF</u>					
Danmark	90.409	214.711	329.227	383.227	380.712
Italien	40.506	97.876	151.952	127.724	167.312
Storbritannien	60.906	135.007	274.448	268.156	178.075
Vesttyskland	8.426	125.321	276.749	263.836	262.310
Frankrig	15.291	75.233	169.182	198.584	200.877
Belgien, Luxemb.	8.130	14.002	32.534	14.326	14.957
Holland	2.965	20.082	82.487	16.028	320.005
Grækenland	.	18.171	15.262	30.164	22.310
Portugal	.	.	.	91.928	97.516
Spanien	.	.	.	39.557	107.224
Grønland	43	21.340	.	.	.
Irland	-	1.221	5.023	14.965	57.296
<u>EF-lande ialt</u>	<u>226.676</u>	<u>722.964</u>	<u>1336.864</u>	<u>1448.495</u>	<u>1808.594</u>
<u>2. Lande uden for EF</u>					
Norge	10.307	41.811	38.458	36.559	54.280
Sverige	18.624	31.081	32.058	44.615	48.175
Finland	1.308	8	48.006	21.866	38.197
Schweiz	3	232	13.178	18.105	16.557
Portugal	49.874	-	61.503	.	.

(fortsættes)

Værdien af Færøernes eksport (incl. skibe, excl. fri-
mærker) efter markedsområder 1975, 1980 og 1985-87
(fortsat).

<u>1.000</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
<u>1. EF</u>					
Spanien	47.934	70.471	16.359	.	.
Grækenland	11.045	.	.	.	.
Sovjetunionen	-	-	-	9.018	9.459
Tjekkoslavakiet	3.211	1.720	353	-	-
Grønland	.	.	11	48.047	17.047
Canada	4	53	59	44.969	1.669
U.S.A.	68.030	117.528	321.057	275.025	240.780
Japan	-	10	21.739	38.363	70.609
Øvrige lande	26.937	21.372	10.018	13.590	75.905
Lande uden for EF ialt	237.277	284.286	562.799	550.764	572.678
Samlet eksport	463.953	1007.250	1899.664	1999.259	2381.272

Kilde: Hagdeildin

De 4 største aftagerlande for den færøske eksport i 1987 var Danmark, Holland, Vesttyskland og USA. Disse 4 lande aftog godt 51% af eksporten i 1987.

Eksporten til USA og - især - Storbritannien gik tilbage fra 1986 til 1987, mens navnlig eksporten til Holland, Italien og Spanien havde fremgang. For Hollands vedkommende var eksporttallet imidlertid stærkt påvirket af salget af 6 tank- og fragtskibe til i alt 288 mio.kr. Eksporten til Vesttyskland, Frankrig og Danmark var nogenlunde uændret i forhold til 1986. For eksporten til Danmark gælder, at en væsentlig del videreeksporteres til andre lande.

Forskydningen fra det amerikanske til det europæiske marked, som gjorde sig gældende indtil 1982, blev afbrudt af en kraftig stigning i den amerikanske markedsandel af Færøernes eksport i 1983.

Den store afsætning til det amerikanske marked har dog ikke kunnet opretholdes. Specielt har der som tidligere omtalt været et kraftigt fald i eksporten af frosne torskefileter til USA.

Ca. 76% af den færøske eksport gik i 1987 til lande inden for EF, hvilket er omtrænt uændret i forhold til året før. EF-landenes markedsandel af den færøske eksport har i øvrigt i de senere år været relativt konstant, når der bortses fra 1983, hvor der som

ovenfor nævnt skete en forskydning fra det europæiske til det amerikanske marked. Udover USA har de betydeligste aftagerlande uden for EF i 1987 været Japan, Norge, Sverige og Finland.

Import

Tabel 4.7. viser importens fordeling på varegrupper. Ved bedømmelsen af tallene i tabellen må det tages i betragtning, at betydelige indkøb af proviant og andre forsyninger, som færøske fiskere foretager i udlandet til brug om bord, ikke er medregnet.

Tabel 4.7. Importen fordelt på varegrupper 1983 og 1985-87.

<u>Mio.kr.</u>	<u>1983</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987¹⁾</u>
Næringsmidler, drik- kevarer og tobak	210,1	231,6	257,6	270,0
Andre ikke varige forbrugsvarer	51,2	62,8	81,6	86,0
Beklædning	58,4	66,6	81,6	85,0
Fodtøj	14,7	17,7	20,0	19,0
Andre halvvarige forbrugsvarer	68,3	82,9	101,0	106,0
Andre varige forbrugsvarer	78,8	92,6	115,0	143,0
Personbiler	53,3	59,1	82,6	109,0
Varer til privat forbrug ialt	534,6	613,2	739,4	818,0
Brændselsstoffer ialt	420,3	465,6	262,3	221,0
Varer fortrinsvis til landbrug m.v.	25,8	38,6	63,0	85,3
Varer fortrinsvis til bygge- og an- lægsvirksomhed	210,8	237,0	297,5	362,7
Varer fortrinsvis til øvrige byerhverv	371,9	490,5	576,2	609,5
Rå- og hjælpe- stoffer ialt	608,5	766,1	936,7	1.057,5
Maskiner og andet kapitaludstyr	154,4	238,3	400,2	358,1
Køretøjer til er- hvervsmæssig brug	29,3	65,4	106,3	103,8
Investeringsvarer excl. skibe ialt	183,7	303,7	506,5	461,9
Andre varer	29,0	53,1	63,8	73,2

(fortsættes)

Importen fordelt på varegrupper 1983 og 1985-87
(fortsat)

<u>Mio.kr.</u>	<u>1983</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u> ¹⁾
Import ialt	2.199,2	2.630,5	2.871,7	3.232,5
Import excl.skibe ialt	1.776,1	2.201,5	2.508,7	2.631,5
Skibe og fly ialt	423,1	429,0	363,0	601,0

1) Foreløbige tal.

Kilde: Danmarks Statistik

Rå- og hjælpestoffer udgør i 1987 40% af Færøernes import excl. skibe. Varer til privat forbrug udgør ca. 31% af importen excl. skibe, mens 8% af importen er brændselsstoffer. Investeringsvarer excl. skibe udgør ca. 18%.

Importen i 1987 er steget stærkt for alle varegruppers vedkommende bortset fra brændselsstoffer og investeringsvarer (excl. skibe).

Importen af brændselsstoffer er faldet med 16% fra 1986 til 1987. Dette skyldes, at oliepriserne er faldet kraftigt, hvorimod den importerede mængde er 12% større end året før.

Importen af rå- og hjælpestoffer steg med 13% fra 1986 til 1987 fordelt med stigninger på 76%, 22% og 6% for varer til henholdsvis landbrug, bygge- og anlægsvirksomhed og øvrige byerhverv.

Importen af investeringsvarer faldt fra 1986 til 1987 med 9%. Værdien af importen af motorkøretøjer til erhvervsmæssigt brug faldt med 2%, mens importen af maskiner og andet kapitaludstyr faldt med 11%.

Importen af varer til privat brug (incl. personbiler) steg i 1987 med 11%. Baseret på de prisoplysninger, der kan udledes af udenrigshandelsstatistikken, og som er forbundet med en vis usikkerhed, har den gennemsnitlige prisstigning været på 1%, mens den importerede mængde er steget med 10%.

For gruppen "Nærings- og nydelsesmidler" har der i 1987 været en stigning i importen på 5%. Beklædning er forøget med 4%, mens der for fodtøj har været tale om en tilbagegang på 3% i værdi. Gruppen "Andre varige forbrugsvarer", der blandt andet indeholder hårde hvidevarer og radio/tv, voksede i 1987 med 25%.

Værdien af importerede personbiler steg på ny kraftigt fra 1986 til 1987 (med ca. 32%). Antallet af importerede personbiler var i 1987 ca. 16% større end i 1986.

Den samlede import af skibe var i 1987 væsentlig større end i 1986 og beløb sig til ca. 601 mio.kr. Skibsimporten udgjorde således 19% af den samlede import.

Importen af skibe i 1987 bestod af 6 større fiskerskibe til i alt 538 mio.kr. og 5 mindre fiskerskibe til i alt 63 mio.kr.

På grund af væksten i forarbejdningskapaciteten på land gennem udvidelser og rationaliseringer af de eksisterende filetfabrikker og etablering af nye filetfabrikker samt på grund af de gunstige støtteordninger til fiskeriet har der i flere år - trods en stor overkapacitet i den færøske fiskerflåde - været en betydelig interesse for investeringer i fiskerskibe. For at begrænse overkapaciteten i flåden og for bl.a. derved at undgå overfiskning af fiskebestandene har der siden 1982 været restriktioner over for skibsimporten. Uden disse restriktioner ville importen af fiskerskibe formentlig have været endnu større.

Den seneste opgørelse over importens fordeling på lande er fra 1985. I tabel 4.8. er vist importens procentvise fordeling på købslande i 1975, 1980 og 1982-85.

Tabel 4.8. Importen (incl. skibe) fordelt på lande 1975, 1980 og 1982-85

	<u>Procentvis fordeling</u>				
	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u> ¹⁾
Danmark	66,2	73,0	58,9	58,4	39,9
Norge	19,5	13,6	15,0	16,3	26,8
Sverige	2,8	4,0	3,0	2,4	5,3
Island	0,8	1,7	1,3	1,3	2,0
Storbritannien	4,2	2,4	1,6	1,8	3,7
Vesttyskland	1,7	1,5	14,4	13,8	8,3
Japan	0,6	0,7	1,0	1,0	3,4
Andre lande	4,2	3,1	4,8	5,0	10,6
Import ialt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1) Fra og med 1985 er der sket en ændring af systemet til opgørelse af Færøernes import fra Danmark, således at der skelnes mellem varer af dansk og fremmed oprindelse. Tidligere blev alle varer afsendt fra Danmark registreret som værende af dansk oprindelse. Denne forbedring af opgørelsesmetoden medfører, at fordelingen på lande i 1985 ikke umiddelbart kan sammenlignes med 1984 og tidligere år.

Kilde: Danmarks Statistik

Danmark er det betydeligste importland med en andel af den

samlede import på 40%. Også Norge står for en væsentlig del af importen med en andel på 27%. De vigtigste importlande i gruppen "andre lande" var i 1985 Holland, USA, Italien, Frankrig og Belgien med i alt 6% af importen.

ARBEJDSFORHOLD, LØNNINGER OG PRISER

Arbejds-, løn- og prisforhold er overtaget som særanliggender. De vigtigste love er:

Lov nr. 86 af 31. marts 1928 for Færøerne om mægling i arbejdsstridigheder med senere ændringer,

Lagtingslov nr. 13 af 20. marts 1958 om funktionærer,

Lagtingslov nr. 29 af 12. oktober 1954 om lærlingeforhold med senere ændringer,

Lagtingslov nr. 36 af 21. maj 1975 om pristalsbehandling af arbejds lønninger med senere ændringer,

Lagtingslov nr. 31 af 5. juli 1971 om landets tjenestemænd med senere ændring,

Lagtingslov nr. 72 af 22. december 1951 om fiskernes afregning og lønreguleringsfond med senere ændringer,

Lagtingslov nr. 48 af 28. maj 1984 om mindsteløn og anden støtte til fiskerierhvervet med senere ændringer,

Lagtingslov nr. 30 af 21. maj 1975 om pristal med senere ændringer,

Lagtingslov nr. 37 af 1. juni 1978 om 40 timers arbejdsuge,
Lagtingslov nr. 43 af 23. juni 1978 om priskontrol,
Lagtingslov nr. 30 af 7. april 1986 om ferie med løn.

Arbejdsforhold

Det private arbejdsmarked

På det private arbejdsmarked sluttet der sædvanligvis 2-årige overenskomster mellem arbejdsgiverorganisationerne på den ene side og håndværker- og arbejderforbundene på den anden side.

Efter de seneste overenskomstforhandlinger i 1985 er der fastsat 2-årige overenskomster for såvel håndværkerne som arbejdsmandenes og -kvindernes vedkommende.

Overenskomsterne vedrører kun grundlønningerne, idet pristalsreguleringen er fastsat ved lagtingslov. Der er ikke nogen offentlig støttet arbejdsløshedsforsikring på Færøerne. Vedrørende dagpenge ved sygdom eller fødsel henvises til kapitel 6, Socialvæsen.

De færøske arbejdsgivere er organiseret i flere foreninger. Arbejdsgiverne inden for industri og anden forarbejdning er organiseret i 2 foreninger: Havnar Arbeidsgevarafelag, der omfatter arbejdsgiverne i Tórshavn, og Føroya Arbeidsgevarafelag, som omfatter arbejdsgivere i det øvrige land. Formanden i Havnar Arbeidsgevarafelag er medlem af bestyrelsen i Føroya Arbeidsgevarafelag. Håndværksmestrene er organiseret i én hovedorganisation, Føroya Handverksmeistarafelag. Arbejdsgiverne inden for handel og kontor er organiseret i Føroya Keypmannafelag. Endelig er rederne organiseret i 2 foreninger: Føroya Reiðarafelag (Rederiforeningen), som består af ejerne af fiskerskibe m.v., og Reiðarafelagið fyri Føroysk Farmaskip (Rederiforeningen for Færøske Fragtskibe), der omfatter ejerne af fragtskibe m.v.

Alle foreningerne forhandler løn- og arbejdsforhold.

Håndværkerne er organiseret i Føroya Handverkarafelag. Dette forbund, der har ca. 1.200 medlemmer, slutter aftale for alle foreningens afdelinger.

Arbejdsmændene i Tórshavn og Klaksvík er organiseret i lokale foreninger, som har omkring 1.200 medlemmer hver, medens arbejdere i det øvrige land er organiseret i Føroya Reiðarafelag, som har ca. 8.000 medlemmer. Foreningerne i Tórshavn og Klaksvík er ikke medlemmer af Føroya Arbeidsgevarafelag. Endvidere har kvindelige arbejdere i Tórshavn og Klaksvík deres egne organisationer, som ikke

er medlemmer af Føroya Arbeiðarafelag. Det bemærkes, at en del fiskere er medlemmer af arbejderforbundene.

Efter forhandlinger i foråret 1987 blev håndværkerne og håndværksmestrene enige om en 2-årig overenskomst gældende fra 1. maj 1987. Overenskomsten gav håndværkerne 3,55 kr. mere i timen pr. 1. maj 1987 og yderligere 3,55 kr. i timen pr. 1. maj 1988, svarende til en lønstigning på godt 10% over 2 år.

Lærlingelønnen inden for håndværk og industri er ved lagtingslov af 16. oktober 1978 om ændring af lærlingeloven fastsat til 25% af lønnen for en faglært arbejder i det første læreår, 35% i andet år, 45% i tredje år og 55% i fjerde læreår. Siden 1. september 1980 har landskassen refunderet 50% af den lovpligtige lærlingeløn, medens lærlingene går på teknisk skole.

I maj 1987 blev Havnar Arbeiðsmannafelag enig med arbejdsgiverne om en 2-årig overenskomst, der gav arbejdsmandene en stigning i timelønnen på 2,75 kr. pr. 1. maj 1987 og yderligere 2,75 kr. pr. 1. maj 1988 svarende til ca. 9% over 2 år.

Derimod lykkedes det ikke de øvrige arbejderorganisationer og arbejdsgiverne at nå til enighed. Efter en tre ugers strejke vedtog lagtinget en 2-årig forlængelse af overenskomsterne mellem arbejdsgiverne og Føroya Arbeiðarafelag, Klaksvíkar Arbeiðsmannafelag, Havnar Arbeiðskvinnufelag og Klaksvíkar Arbeiðskvinnufelag. Dog vedtog man de samme timelønsforhøjelser som for arbejdsmandene i Tórshavn, d.v.s. to gange 2,75 kr.

Typograferne adskiller sig fra de øvrige håndværkere ved at være organiseret i en særlig forening. Typografernes lønninger ligger over de øvrige håndværkerlønninger. Der er mellem typograferne og arbejdsgiverne indgået en 2-årig overenskomst gældende fra 1. maj 1987, der giver typograferne en lønstigning på 8% over 2 år.

Dykkerne har ligeledes deres egen forening, Kavarafelagið, som indgår selvstændige overenskomster.

En organisation af handels- og kontorfunktionærer, beskæftiget på det private arbejdsmarked i Tórshavn, blev stiftet i 1973. Denne forening, Skrivstovu- og Krambúðarfólk (S & K), sluttede første gang overenskomst med Færøernes Arbejdsgiverforening i 1974. Siden er lignende organisationer opstået i Klaksvík i 1976, på Eysturoy i 1980 og på Suðuroy og Vágar i 1981. De 5 organisationer udgjorde ved overenskomstforhandlingerne i 1985 ligesom tidligere

een forhandlingspart. Der blev i 1987 sluttet en 2-årig overenskomst med arbejdsgiverforeningen/købmandsforeningen gældende fra 1. maj 1987, som betød gennemsnitlige lønstigninger på ca. 10% over 2 år.

Arbejdstiden er fastsat ved lagtingslov, og den ugentlige normalarbejdstid har siden 1. januar 1980 været fastsat til 40 timer. Ved lagtingslov er feriens længde til og med 1985/86 fastsat til minimum 4 uger, og feriegodtgørelsen til personer, der ikke har ret til løn under ferie, til 9½% af lønnen. Fra 1986/87 forlænges ferien gradvis med 2 dage om året, således at der fra og med 1988/89 gives 5 ugers ferie. Samtidig forhøjes feriegodtgørelsen gradvis til 12%.

I henhold til lagtingslov nr. 36 af 21. maj 1975 er pristalsreguleringen af arbejdslønninger fastsat til 60 øre pr. time for hver fulde 3 points udsving i det færøske pristal udover 100 pr. 1. oktober 1975. I foråret 1980 blev pristallet fastsat til 100 pr. 1. januar 1980 uden ændring af dyrtidsportionernes størrelse, og i foråret 1983 blev pristallet igen fastsat til 100 pr. 1. januar 1983 ligeledes uden ændring af dyrtidsportionernes størrelse.

Fiskerne er sluttet sammen i Føroya Fiskimannafelag, der har ca. 3.250 medlemmer.

Fiskernes overenskomst har forskelligt indhold, alt efter hvilken fartøjstype og fangstmetode der er tale om. Der kan skelnes mellem to hovedaflønningsformer, aflønning efter bruttoprincippet og aflønning efter nettoprincippet. Efter bruttoprincippet aflønnes mandskabet med en vis andel, gennemsnitlig omkring 25-30% af skibets indtægter opgjort som fangsternes salgsværdi med diverse pristilskud. Den resterende del tilfalder rederen, der ud af sin andel afholder omkostningerne. Stigende fangstværdier vil således medføre stigende hyrer uanset omkostningsudviklingen, medens stigende omkostninger alene formindsker rederens andel. Efter nettoprincippet aflønnes mandskabet med en andel typisk 35-45% af nettoindtægterne, beregnet som bruttoindtægten ved salg af fangsten med fradrag af variable omkostninger, d.v.s. olie, agn, proviant, salt m.v. Stigende omkostninger vil således blive fordelt mellem reder og mandskab. I de senere år er aflønning efter bruttoprincippet vundet stærkt frem, men nettokontrakter findes stadig.

Overenskomsten indeholder endvidere bestemmelser om den indbyrdes fordeling mellem mandskabet.

Føroya Fiskimannafelag besluttede i 1987 ikke at opsige overenskomsten med rederne, og i stedet - i samarbejde med rederne - at arbejde for en bedre mindstelønsordning. Ændringerne i ferieloven (jfr. ovenfor) indebærer imidlertid, at også fiskernes lønninger incl. feriebetaling stiger i årene fra 1986 til 1988, hvor ferielønnen gradvist forhøjes fra 9,5% til 12%.

De omtalte aflønningsformer medfører betydelige forskelle i mandskabslønnen mellem forskellige skibstyper og fangstformer og stærkt svingende indtægter. I de senere år har der været en udpræget stærkere stigning i hyren for mandskab, der aflønnes efter bruttoprincippet end for mandskab, aflønnet efter netto-princippet. Med henblik på at afbøde virkningerne af de svingende indtægter er der ved lagtingslov fastsat bestemmelser om mindsteløn og anden støtte til fiskerierhvervet. Mindstelønnen, der ydes påmønstret mandskab på fiskerbåde, som et udligningstilskud til lønnen, andrager ved udgangen af 1987 11.105,- kr. om måneden eller 370,- kr. pr. dag.

Til mandskab på hjemmefiskeri ydes der, såfremt mandskabet ikke er under mindstelønsordningen, en mindsteindtægt, som ultimo 1987 udgør 842,- kr. pr. fiskedag.

Såvel mindsteløn som mindsteindtægt udbetales af fiskernes lønreguleringsfond og dækkes fuldt ud af landskassen. Mindsteløn og mindsteindtægt pristalsreguleres efter det færøske pristal. Som supplement til lønnen ydes af landskassen pristilskud, der beregnes pr. kg. landet fisk og udbetales til mandskabet. Endvidere udbetales ferieløn med den på land gældende procentsats.

I 1981 oprettedes en sømandsafdeling inden for Fiskimannafelag. Pr. 1. oktober 1987 blev der med rederne (Rederiforeningen for Færøske Fragtskibe) indgået en ny 2-årig overenskomst, som bl.a. gav sømændene generelle lønstigninger på 6% pr. 1. oktober 1987 og yderligere 6% pr. 1. maj 1988. Sømandsafdelingen har ca. 100 medlemmer.

Endelig har navigatører og maskinmestre deres egne organisationer, der indgår overenskomster med såvel private som offentlige arbejdsgivere.

Det kan iøvrigt nævnes, at hjemmefiskerne er organiseret i foreningen Meginfelag Útróðrarmanna, som har over 2.000 medlemmer. Inden for denne sammenslutning af ejere og lønmodtagere findes ingen skriftlige overenskomster, men der findes en fast kotyme med lang tradition bag sig.

Det offentliges arbejds- og lønforhold

Inden for det offentlige er funktionærer, ansat i landsstyret og dets institutioner, aflønnet i henhold til overenskomst mellem funktionærernes organisation, Starvsmannafelagið, der har omkring 1.000 medlemmer, og Færøernes landsstyre. Postfunktionærerne har dog deres egen organisation, Føroya Postfelag, som har omkring 370 medlemmer. Ved overenskomstforhandlingerne i foråret 1987 udgjorde Starvsmannafelagið og Postfelagið ligesom tidligere én part over for Færøernes landsstyre. Der blev indgået en ny 2-årig overenskomst pr. 1. juni 1987. Overenskomsten gav funktionærerne en lønstigning på godt 10% over 2 år.

De færøske tjenestemandsløve er opbygget på samme måde som de danske fra 1969. Ændringer i tjenestemandenes løn- og ansættelsesvilkår foretages efter aftale med en forening af tjenestemænd, der har omkring 70 medlemmer. I efteråret 1987 blev tjenestemandene og landsstyret enige om en 2-årig overenskomst gældende fra 1. oktober 1987, som gav lønstigninger på 10% fordelt over 2 år.

De færøske civil-, akademi- og teknikumingeniører er sammen-sluttet i Føroya Verkfrøðingafelag, som blev oprettet i 1967. Foreningen har omkring 150 medlemmer. I maj 1988 underskrev foreningen og Færøernes landsstyre en overenskomst for perioden 1. juni 1987 - 1. juni 1989. "Ingeniøroverenskomsten" lægges ofte til grund ved ansættelse af ingeniører på det private arbejdsmarked og blev tidligere anvendt også ved ansættelse af andre faggrupper jurister, økonomer m.v. - ved landsstyrets institutioner og i kommuner. I november 1984 har de offentlig ansatte økonomer og jurister dog stiftet en fagforening, Búskapar- og Løgfrøðingafelag Føroya. Foreningen har i juli 1987 indgået en selvstændig overenskomst med Færøernes landsstyre for perioden 1. juni 1987 - 1 juni 1989.

Folkeskolelærerne aflønnes i henhold til lov nr. 65 af 8. marts 1972 om tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne. Grundlønninger og indplacering følger stort set reglerne i den danske tjenestemandsløve, men aftaler om lønninger og arbejdsforhold træffes mellem Færøernes landsstyre og Føroya Lærarafelag, der har omkring 700 medlemmer. Lønningerne pristalsreguleres i overensstemmelse med det færøske pristal. I februar 1988 blev der indgået en 2-årig aftale, gældende fra 1. juni 1987, til 1. juni 1989. Aftalen gav lærerne lønstigninger på gennemsnitlig 12,5% over 2 år.

Gymnasielærerne, der tidligere var organiseret i Gymnasiesko-

lernes Lærerforening (GL) dannede i 1982 deres egen fagforening, Yrkisfelag Studentaskúla- og HF-lærara (YF). Foreningen har omkring 90 medlemmer. YF indgik omkring årsskiftet 1987-88 en ny 2-årig overenskomst med landsstyret pr. 1. oktober 1987. Overenskomsten indebærer en forhøjelse af lønningerne med 6% pr. 1. oktober 1987 og med yderligere 4% pr. 1. oktober 1988. Spørgsmålet om lærernes arbejdstid blev henvist til endelig afgørelse i et paritetisk navn.

Der findes - groft skønnet - omkring 1.100 lønmodtagere inden for den offentlige sektor på Færøerne, der er aflønnet efter danske overenskomster. Personalet ved statsinstitutionerne på Færøerne er lønnet efter overenskomster indgået mellem danske fagforbund og staten. Herudover anvendes i et vist omfang ved færøske institutioner - især inden for social- og sundhedsvæsenet - overenskomster indgået mellem danske fagforbund og staten eller Amtsrådsforeningen/Kommunernes landsforening i Danmark. Inden for de store danske fagorganisationer Dansk Sygeplejeråd og Handels- og Kontorfunktionærernes fagforbund (HK) er der oprettet en særlig færøsk afdeling. Dansk Sygeplejeråd, Føroya Deild, har ca. 500 medlemmer, og HK-Føroya Deild har ca. 70 medlemmer. I begyndelsen af 1983 blev der dannet en sammenslutning, Fællesforeningen af danske fagforeninger på Færøerne (FFF), bestående af ca. 850 medlemmer fra omkring 25 fagforeninger, hvis medlemmer er lønnet efter danske overenskomster. Sammenslutningen har ikke forhandlingsret og må alene betragtes som et samarbejdsorgan.

De kommunale tjenestemænd og funktionærers arbejds- og lønforhold aftales med de enkelte kommuner. For funktionærernes vedkommende er vilkårene som hovedregel overensstemmende med aftalen mellem landsstyret og Starvsmannafelagið. Der findes faglige foreninger for kommunalt ansatte i Tórshavn og Klaksvík.

Lønninger

Der udarbejdes ikke statistik over udbetalte arbejdslønninger på Færøerne. Med henblik på at give et billede af lønudviklingen er der foretaget en beregning af den overenskomstmæssige timeløn for typiske funktionær- og arbejdergrupper pr. 1. januar i årene 1980-88 som vist i tabel 4.9.

Funktionærlønnen er lønnen for en assistent på 1. løntrin. Timelønnen er beregnet som årslønnen med tillæg af særlig feriegodtgørelse i henhold til Starvsmannafelagið's overenskomst med landsstyret divideret med det årlige antal arbejdstimer. Da der ikke

udbetales tillæg for søgnehelligdage og andre fridage, er disse dage fratrukket. Fra 1986 er tillige pensionsbidraget inkluderet i den beregnede timeløn.

Lønningerne for faglærte og ufaglærte arbejdere er den overenskomstmæssige timeløn ved sædvanligt arbejde med tillæg af feriepenge for henholdsvis faglærte håndværkere og ufaglærte mandlige og kvindelige arbejdere, hvorimod tillæg for særligt arbejde og overarbejdstillæg ikke er medregnet.

Da lønningerne er angivet i årets priser, er der anført udviklingen i det færøske pristal pr. 1. januar i hvert af årene, samt beregnet et reallønsindeks med henblik på en vurdering af bevægelserne i reallønnen.

Tabel 4.9. Arbejder- og funktionærlønninger 1980-87

Pr. 1. jan.	Timeløn i øre					Reallønsindeks ¹⁾				
	Pris- tal	Assi- stent	Fag- lært	Ufaglært mdl. kvl.		Pris- ²⁾ tal	Assi- stent	Fag- lært	Ufaglært mdl. kvl.	
1980	145 ³⁾	4297	4752	4160 4100		100	100	100	100	100
1981	116 ⁴⁾	4862	5361	4785 4703		116	97	97	99	99
1982	132 ⁴⁾	5307	5827	5251 ⁶⁾		132	94	93	96	97
1983	146 ⁴⁾	5824	6303	5712 ⁶⁾		146	93	91	94	96
1984	105 ⁵⁾	6213	6602	6000 ⁶⁾		154	94	90	94	95
1985	113 ⁵⁾	6630	7018	6399 ⁶⁾		165	94	90	93	95
1986	118 ⁵⁾	6880 ⁷⁾	7292	6696 ⁶⁾		172	93	90	94	95
1987	112 ⁵⁾	6995 ⁷⁾	7496	6841 ⁶⁾		164	99	96	100	102
1988	117 ⁵⁾	7630 ⁷⁾	8008	7256 ⁶⁾		171	104	99	102	104

1) Beregnet som indeks for timeløn divideret med pristallet (januar 1980 = 100).

2) Beregnet, januar 1980 = 100.

3) Pristal juli 1975 = 100.

4) Pristal januar 1980 = 100.

5) Pristal januar 1983 = 100.

6) Pr. 1. maj 1981 er der ved overenskomst skabt ligeløn mellem mænd og kvinder.

7) Incl. pensionsbidrag på 2,75% i 1986 og 5,5% fra 1987.

Kilde: Organisationerne, Færøernes prisråd og Hagdeildin

Som det fremgår af tabellen, er arbejder- og funktionærlønningerne i 1987 steget med 6 - 9%. Stigningen i lønningerne består udelukkende af overenskomst- og dyrtidsreguleringer, idet lønglidning er ukendt på Færøerne. Da priserne i 1987 er steget med ca. 4% (regnet fra 1. januar 1987 til 1. januar 1988), er reallønnen i det seneste år steget med mellem 2 og 5%.

Betragtes perioden fra januar 1980, ses det, at reallønnen i årene 1980-82 har været faldende. I årene 1983-85 har reallønnen været stort set uændret for så at stige kraftigt i løbet af 1986 efterfulgt af en mere begrænset stigning i 1987.

For så vidt angår indkomster for fiskere, henvises til hyreoversigterne i afsnittet om fiskeri i kapitel 3. Hyren omfatter parter i skibets fangst, feriepenge, pristilskud og udbetalte mindstelønninger. Variationen i årshyrerne er betydelig, idet der udover variationen i dagshyrerne også vil være store variationer i antallet af dage, der fiskes.

Priser

Ved lagtingslov nr. 43 af 23. juni 1978 er nedsat et prisråd med 3 medlemmer valgt af landsstyret, ét repræsenterende forbrugerinteresser, ét repræsenterende sælgerinteresser og ét uvildigt medlem, der er formand for rådet. Prisrådet skal følge prisudviklingen og kan fastlægge varepriser i indtil et halvt år ad gangen, begrænse prisforhøjelser relativt eller absolut samt fastsætte maksimumspriser, såfremt rådet finder en pris eller en avance urimelig. Loven fastsætter endvidere visse bestemmelser om prismærkninger, om mellemhandlerudgifter, om garantier, om kalkulation m.v.

I 1975 blev der indført et nyt lønregulerende pristal. Pristallets vægtgrundlag er udarbejdet på grundlag af en forbrugsundersøgelse af 47 husstande i 1971 og 1972. Pristallet, der havde juli 1975 = 100, blev udregnet første gang pr. 1. oktober 1975. I foråret 1980 blev pristallet ved lagtingslov fastsat til 100 pr. 1. januar 1980, og i foråret 1983 blev pristallet fastsat til 100 pr. 1. januar 1983. Pristallet udregnes hvert kvartal.

Det færøske pristal er lønregulerende for tjenestemænd og kontorfunktionærer ved landsstyret og dets institutioner, folkeskolens lærere og en del af det øvrige arbejdsmarked, der aflønnes efter færøske overenskomster. Hovedparten af denne gruppe er faglærte og ufaglærte arbejdere. Alle grupperes lønninger reguleres kvartalsvis efter det sidst udregnede pristal, idet der udbetales 1 dyrtidsportion á 60 øre pr. time eller 105 kr. pr. måned for hver 3 points stigning i pristallet.

Ved lagtingslov nr. 20 af 7. marts 1980 om ændring af lagtingslov om pristal blev den hidtidige beregning af pristallet ændret, således at forhøjelser af indførselsafgifter, fremstillingsafgifter og andre afgifter til landskassen, der fra 1. januar 1980

pålægges varerne, holdes uden for pristalsberegningen. Der foretages ikke sæsonudjævning af priserne.

Tabel 4.10. Pristallet januar 1986 - januar 1988

<u>Varegruppe</u>	<u>Vægt</u>	<u>Jan. 1986</u>	<u>Jan. 1987</u>	<u>April 1987</u>	<u>Juli 1987</u>	<u>Okt. 1987</u>	<u>Jan. 1988</u>
		----- jan. 1983 = 100 -----					
Brød og mel	4,01	109,1	109,5	108,8	109,5	116,9	117,6
Kød	9,38	108,3	112,0	112,7	113,3	114,2	112,8
Fisk	4,12	133,3	139,9	142,4	143,9	146,9	149,2
Mejeriprodukter, margarine, æg	8,87	98,5	96,3	97,5	98,4	97,9	98,8
Frugt og grøntsager	4,78	176,4	197,6	196,5	206,3	226,5	213,0
Kartofler	2,03	110,7	162,5	152,9	143,2	230,1	157,4
Sukker og sukkervarer	2,30	66,6	66,7	66,5	67,5	67,7	68,2
Andre fødevarer	0,75	130,0	137,0	136,7	139,2	142,2	143,8
Drikkevarer	3,12	166,5	180,9	173,3	163,6	152,5	150,1
Tobak	2,87	88,3	91,2	90,8	91,3	92,0	92,4
øl, vin og spiritus	1,54	91,8	91,8	91,8	91,8	91,8	91,8
Beklædning og fodtøj	7,99	93,8	98,0	98,2	99,1	100,0	102,1
Vask og rengøring	3,30	122,5	127,4	128,2	130,1	131,3	132,6
Husholdningsred- skaber m.v.	6,57	94,5	97,4	98,8	99,6	99,8	101,0
Brændsel og belysning	18,93	184,7	95,7	108,4	106,4	115,6	115,1
Bolig	10,94	120,8	122,6	122,6	125,0	126,9	127,5
Andre varer	8,50	113,2	116,4	118,3	120,6	121,4	121,0
<u>Ialt</u>	<u>100,00</u>	<u>117,6</u>	<u>112,4</u>	<u>113,8</u>	<u>114,6</u>	<u>118,5</u>	<u>117,1</u>

Kilde: Færøernes prisråd

Pristallet steg i 1987 med godt 4% fra 112,4 til 117,1, hvilket udlignede et tilsvarende prisfald i 1986. I de 4 foregående år steg pristallet henholdsvis 5% (1985), 7% (1984), 5% (1983) og 11% (1982). Prisstigningen i 1987 skyldes navnlig stigende oliepriser og stigende priser på "brød og mel" samt "frugt og grøntsager". Bortset fra "Kartofler" og "Drikkevarer", der er faldet i pris, kan der konstateres uændrede eller stigende priser i alle andre varegrupper.

Pristallet udløste 2 dyrtidsportioner pr. 1. oktober 1987, hvoraf den ene bortfaldt pr. 1. januar 1988.

OFFENTLIGE INDTÆGTER

Skatter og afgifter er særanliggende. De fastsættes og opkræves af færøske myndigheder. Landskassen opkræver indkomstskatter, told, produktionsafgifter og motorafgifter, medens kommunernes indtægter næsten udelukkende stammer fra indkomstskatter. Skatter på fast ejendom og på formue findes ikke.

Kildeskatteordningen

Fra 1. april 1984 indførtes kildeskat på Færøerne.

Ved overgangen til samtidighedsskat bevarede de grundlæggende principper i det bestående skattesystem. Som noget nyt blev der imidlertid foretaget en opdeling af den skattepligtige indkomst i A- og B-indkomst. "A-indkomst" defineres som udgangspunkt som enhver form for vederlag i tjenesteforhold, der erlægges i kontante penge. Indkomst, som ikke er indvundet som resultat af et tjenesteforhold, eller som erlægges på anden måde end i kontante penge, benævnes "B-indkomst".

Inden "A-indkomst" udbetales til den skattepligtige, skal der indeholdes "A-skat" (foreløbig skat) i beløbet. Arbejdsgiveren (den anvisningspligtige) indbetaler A-indkomsten til et af landsstyret godkendt afregningssted (banker, sparekasser og posthuse). Afregningsstedet foretager herefter indeholdelsen af "A-skat" som overføres til landskassen. Restbeløbet udbetales til den anvisningspligtige, som overfører beløbet til lønmodtageren. Sidstnævnte får således et nettobeløb udbetalt.

Hvis den skattepligtige kun har "B-indkomst", opkræves den foreløbige skat ved skatteregning på grundlag af en forventet "B-indkomst" (nedsat med forventede fradrag). B-skat forfalder til betaling i 12 rater.

Når året er slut, foretager skattevæsenet en beregning af slutskatten, og skatteyderen får "overskydende" skat tilbagebetalt, hvis han har betalt for meget, eller må betale "restskat", hvis han har betalt for lidt.

Med hensyn til indkomståret 1983 gjaldt særlige overgangsbestemmelser, som er nærmere omtalt i Årbog for Færøerne 1984.

Udskrivning af skatter

Indkomstskatten til landet og kommunerne udskrives af den skattepligtige indkomst, der er fastsat som bruttoindkomsten med de undtagelser og begrænsninger, loven fastsætter. Således kan der ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst foretages fradrag for nødvendige udgifter til erhvervelse og vedligeholdelse af indkomsten,

herunder f.eks. afskrivninger på erhvervsbygninger og driftsmidler samt renter af erhvervsmæssig gæld.

Lønmodtagere kan fradrage 20% af lønindkomsten, idet dog fradraget i 1987 højst kunne udgøre 8.400 kr. Lønmodtagerfradragets maksimumsbeløb pristalsreguleres med udgangspunkt i et beløb på 4.000 kr. pr. 1. oktober 1978. Herudover har lønmodtagere mulighed for fradrag i den selvangivne indkomst af transportudgifter samt udgifter ved dobbelt husførelse. Underholdsbidrag til fraskilt eller frasepareret ægtefælle og til ikke hjemmeværende børn samt for bidrag til pensionsordninger med løbende udbetalinger kan ligeledes fradrages i indkomsten.

Renter af privat gæld kan fradrages i den beregnede kommuneskat med 14% af renteudgifterne og i den beregnede landsskat med 28% af disse. Rente-fradraget kan fordeles mellem ægtefæller efter disses eget ønske.

Renteindtægter af indestående i færøske pengeinstitutter medregnes ikke i indkomsten, men beskattes direkte med $\frac{1}{2}\%$ af indestående, dog højst 1/5 af den tilskrevne rente, medens renter af indestående i udenlandske pengeinstitutter og af indestående penge iøvrigt, herunder gældsbreve og andre værdipapirer, beskattes som indkomst. Ligeledes beskattes udbytte af aktier i færøske selskaber direkte med 20% af udbyttet.

Skatten til landskassen er for 1987 udskrevet efter en fælles skatteskala for forsørgere og ikke-forsørgere, ifølge hvilken skattepligtige indkomster indtil 30.000 kr. årligt beskattes med 20%, stigende til 47% for indkomster over 300.000 kr. årligt. I den beregnede skat foretages et personfradrag, der er på 4.500 kr. for hver enkelt person. For enlige personer over 67 år samt enlige personer, der oppebærer invalide-, enke- eller folkepension er personfradraget dog 12.000 kr. For gifte personer over 67 år samt gifte personer, som oppebærer invalide- eller folkepension, er personfradraget 9.200 kr. Der foretages i de beregnede skatter et børnefradrag for hvert hjemmeboende barn under 16 år på 2.200 kr. i landsskatten. Børnefradraget i landsskatten bortfalder fra 1988, jfr. kap. 6. Sociale forhold om børnetilskud. Endvidere foretages et børnefradrag i kommuneskatten. Dette fradrag, der fastsættes af hver enkelt kommune, varierede i 1987 fra 350 kr. op til 3.000 kr.

Kommuneskatten er siden skatteåret 1979/80 blevet udskrevet af samme indkomst som anvendes ved beregning af landsskatten og med

samme procent (ligningsprocent) for alle skatteydere i kommunen. Kommuneskatten er således proportional. For 1987 ligger ligningsprocenterne mellem 7 og 18.

Den samlede indkomstskat til landskasse og kommunkasse kan ikke overstige 50% af den skattepligtige indtægt.

Kirkeskat opkræves kun i et begrænset antal kommuner. I 1987 opkrævede således kun 18 kommuner kirkeskat. Kirkeskatteprocenten varierede mellem 0,1% og 0,65%.

Ægtefæller er sambeskattet, men gifte kvinder sættes dog selvstændigt i skat af visse indkomstkilder. Ved fastsættelsen af de ovenfor omtalte personfradrag i skatten er tillige tilstræbt en mere ensartet beskatning af ægtepar, hvor kun den ene ægtefælle har indtægter, og ægtepar, hvor begge er sat selvstændigt i skat.

Aktieselskaber og kommanditselskaber svarer skat til landkassen og kommunen. Selskabsskatterne fordeles med 30% som kommuneskat og 70% som landsskat. Fra skatteåret 1986 skal selskaberne svare 49% af den skattepligtige indkomst over 500.000 kr.

Antal skatteydere og skattepligtige indkomster

I tabel 4.11. er vist det samlede antal skatteydere og den skattepligtige indkomst i skatteårene 1980/81-1983/84 (d.v.s. i indkomstårene 1979-82) samt i indkomstårene 1983-86.

Tabel 4.11. Samlet antal skatteydere og skattepligtig indkomst i skatteårene 1980/81-1983/84 samt indkomstårene 1983-86

Skatteår	Antal skatteydere		Skattepl.indkomst 1.000 kr.		Gnsl.skpl.indkomst kr.	
	Person- lige	Selska- ber	Person- lige	Selska- ber	Person- lige	Selska- ber
1980/81	27.186	417	1.463.542	89.289	53.834	214.123
1981/82	28.782	505	1.815.601	92.872	63.081	183.904
1982/83	29.310	573	2.079.614	114.058	70.952	199.054
1983/84	29.813	690	2.353.975	178.943	78.958	259.337
1983 ¹⁾	30.839	641	2.894.773	173.109	93.867	270.061
1984 ¹⁾	38.915	715	3.198.235	196.978	82.185	275.493
1985 ¹⁾	38.629	1.314	3.758.048	267.269	97.285	203.401
1986 ¹⁾	41.685	1.220	4.188.172	244.388	100.472	200.318

1) Indkomstår.

Kilde: LÍkningarráð Føroya

Da der ikke siden skatteåret 1979/80 er sket principielle ændringer i beregningen af den skattepligtige indkomst, er en sammen-

ligning af indkomsterne i perioden 1979-1985 mulig. Fra indkomst-året 1985 til indkomståret 1986 er de samlede skattepligtige indkomster for personlige skatteydere steget med godt 11%, hvilket er mindre end året før, hvor disse indkomster steg med 18%.

Da ovennævnte stigningsprocenter også dækker over en ændring i antallet af skatteydere skal nævnes, at den gennemsnitlige indkomst for personlige skatteydere fra indkomståret 1985 til indkomståret 1986 kun steg med 3,3% mod en stigning på 18% året før.

Som det fremgår af tabel 4.11 er de samlede selskabsindkomster i 1986 faldet med 8,5% efter at være steget med 36% året før. Faldet hænger sammen med dels et fald i antallet af selskaber fra 1.314 i 1985 til 1.220 i 1986 - dels et fald i de gennemsnitlige skattepligtige indkomster.

Tabel 4.12. Det samlede antal skatteydere fordelt efter størrelsen af den skattepligtige indkomst i indkomståret 1986

<u>Skatte-</u> <u>pligtig</u> <u>indkomst</u> <u>1.000 kr.</u>	<u>Personlige skatteydere</u>				<u>Selskaber</u>			
	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Samlet</u> <u>indk.</u> <u>1000 kr.</u>	<u>% af</u> <u>samlet</u> <u>indk.</u>	<u>Antal</u>	<u>%</u>	<u>Samlet</u> <u>indk.</u> <u>1000 kr.</u>	<u>% af</u> <u>samlet</u> <u>indk.</u>
Under 5	5.293	12,7	7.678	0,2	710	58,2	59	0,02
5-10	2.247	5,4	16.168	0,4	22	1,8	140	0,06
10-20	2.516	6,0	37.056	0,9	78	6,4	909	0,4
20-30	1.904	4,6	47.848	1,1	48	3,9	1.146	0,5
30-40	2.406	5,8	82.547	1,9	24	2,0	795	0,3
40-50	2.925	7,0	129.555	3,1	21	1,7	935	0,4
50-60	1.742	4,2	96.268	2,3	47	3,8	2.447	1,0
60-70	1.476	3,5	96.038	2,3	8	0,7	528	0,2
70-80	1.445	3,5	108.166	2,5	14	1,1	1.021	0,4
80-90	1.399	3,3	118.745	2,8	14	1,1	1.182	0,5
90-100	1.375	3,3	130.398	3,1	10	0,8	931	0,4
100-150	5.712	13,7	714.497	17,0	58	4,8	6.606	2,7
150-200	5.097	12,2	883.368	21,4	35	2,9	6.089	2,5
200-250	3.118	7,5	692.204	16,5	30	2,5	6.337	2,6
250-300	1.470	3,5	399.034	9,5	20	1,6	5.292	2,1
300-400	1.031	2,5	350.749	8,3	13	1,1	4.223	1,7
over 400	529	1,3	293.209	7,0	68	5,6	205.748	84,2
	41.685	100	4.188.172	100	1.220	100	244.388	100

Kilde: Líkningarráð Føroya

Tabel 4.12. viser skatteyderne fordelt efter størrelsen af den skattepligtige indkomst samt de enkelte indkomstgruppers andel af den samlede indkomst. Omkring 60% af de personlige skatteydere havde i 1986 en indkomst på 100.000 kr. eller derunder. Disse skatteydere tjente tilsammen 21% af den samlede indkomst. Omkring 26% af skatteyderne havde en skattepligtig indkomst på mellem 100.000 kr. og 200.000 kr. og tjente 38% af den samlede indkomst. De sidste 14-15% af skatteyderne havde en skattepligtig indkomst på over 200.000 kr. og tjente 41% af den samlede indkomst.

For selskabernes vedkommende bemærkes, at ca. 60% i 1986 havde en skattepligtig indkomst på under 5.000 kr., og at disse selskaber kun tjente 0,02% af den samlede selskabsindkomst. Kun 5,6% af selskaberne havde en skattepligtig indkomst på over 400.000 kr. Disse selskaber tjente 84% af den samlede skattepligtige selskabsindkomst. Ved vurderingen af disse tal må tages i betragtning, at der på Færøerne findes et meget stort antal mindre selskaber, f.eks. oprettet omkring enkelte fiskerfartøjer.

Udskrevne skatter

Udskrevne skatter er i tabel 4.13. angivet uden fradrag for børnetilskud. Tallene angiver de ved hovedligningen pålignede beløb uden hensyn til senere ændringer og omfatter både personlige skatter og selskabsskatter. Af den samlede udskrevne skat i 1986 på 1.497.1 mio.kr. er ca. 1.377,4 mio.kr. personlige skatter og ca. 119,8 mio.kr. selskabsskatter.

Som ovenfor omtalt var skatteåret 1983/84 det sidste år, hvor skatten blev udskrevet på baggrund af indkomsten i det kalenderår, der gik forud for skatteåret. Medens indkomståret 1983 som hovedregel var skattefrit, er skatterne for indkomståret 1984 blevet opkrævet som kildeskat. Da skatteåret 1983/84 imidlertid først sluttede den 31. marts 1984, er de pålignede skatter for indkomståret 1984 reduceret til 72% af den beregnede slutskat. Opgørelser vedrørende eventuelle skattebetalinger for 1983 (i henhold til overgangsbestemmelserne) er ikke medtaget i tabellen.

Tabel 4.13. Udskrevne skatter i skatteårene 1980/81-1983/84 samt indkomstårene 1984-86

1.000 kr.	Kommuneskat ¹⁾	Landsskat	Skatter ialt
1980/81	227.581	317.562	545.143
1981/82	280.450	420.515	700.965
1982/83	327.642	489.892	817.534

(fortsættes)

Udskrevne skatter i skatteårene 1980/81-1983/84
samt indkomstårene 1984-86 (fortsat)

<u>1.000 kr.</u>	<u>Kommuneskat</u>	<u>Landsskat</u>	<u>Skatter ialt</u>
1983/84	376.209	580.676	956.88
1984 ²⁾	337.005	554.024	891.029
1985	494.031	821.685	1.315.716
1986	553.616	947.506	1.497.122

- 1) Incl. kirkeskat i visse kommuner og incl. 30% af selskabs-skatten
- 2) På grund af overgangen til kildeskat pr. 1. april 1984 er de udskrevne skatter for indkomståret 1984 reduceret til 72% af den beregnede slutskat. Tallene kan ikke umiddelbart sammenlignes med foregående år.

Kilde: Føroya Gjaldstova

I 1986 var de udskrevne direkte skatter fordelt med 37% i kommunale skatter og 63% i landsskatter. Balancen mellem kommuneskat og landsskat har ikke ændret sig nævneværdigt i de senere år.

De udskrevne personlige skatters andel af de personlige skattepligtige indkomster udgjorde i 1986 ca. 32,9% mod ca. 31,7% i 1985. Til belysning af beskatningsniveauet ("Skattetrykket") kan iøvrigt oplyses, at de direkte skatter til land og kommune samt de indirekte skatter (told, indførselsafgifter m.v.) i 1986 tilsammen udgjorde ca. 48% af dette års bruttofaktorindkomst. Det samlede "skattetryk" er således steget markant fra ca. 21% i 1985, 26% i 1970 og ca. 35% i 1980.

De samlede skatterestancer til såvel landskassen som kommunerne udgjorde pr. 31. december 1987 ca. 279 mio.kr. fordelt med 117 mio.kr. fra før 1. april 1984 og 162 mio.kr. for årene 1984-86.

Afgifter

De vigtigste afgiftslove er lagtingslov nr. 23 af 11. februar 1950 om indførselsafgift m.v. med senere ændringer, lagtingslov nr. 9 af 27. april 1961 om særlig indførselsafgift med senere ændringer, lagtingslov nr. 32 af 19. maj 1979 om ekstra indførselsafgift med senere ændringer, lagtingslov nr. 38 af 31. marts 1982 om vægtafgift af motorkøretøjer m.v. med senere ændringer og lagtingslov nr. 102 af 1. oktober 1986 om registreringsafgift af motorkøretøjer m.v.

Transitvarer er helt fritaget for indførselsafgift. Bortset herfra er alle importerede varer med undtagelse af visse fødevarer, råvarer og halvfabrikata samt bøger og tidsskrifter belagt med en generel indførselsafgift (særlig indførselsafgift), som ved lag-

tingslov i september 1981 blev forhøjet fra 13% til 20% og i maj 1985 til 22% af fakturaværdien. I maj 1979 blev ved lagtingslov indført en ekstra indførselsafgift, der med få undtagelser pålægges samme varer som den særlige indførselsafgift. Den ekstra indførselsafgift, som i september 1981 blev nedsat fra 7% til 5%, blev i oktober 1986 ved lagtingslov forhøjet til 6%. Den samlede generelle og ekstra indførselsafgift udgør således nu ialt 28%. Herudover er praktisk taget alle varer belagt med en mængdeafgift eller en værdi-afgift eller en kombination af disse. Disse afgifter er ved ændringer af lagtingsloven om indførselsafgift flere gange blevet forhøjet for en række varers vedkommende, senest i oktober 1986.

Der er endvidere produktionsafgift på øl, sodavand, chokolade og sukkervarer. I forbindelse med en i foråret 1980 gennemført ændring af loven om forbud mod at drive erhverv med berusende drikke, hvorved de færøske bryggerier fik tilladelse til at fremstille øl, som indeholder indtil 4,6 vægtprocent alkohol, er fastsat en produktionsafgift for sådant øl, omtrent svarende til indførselsafgiften. Produktionsafgiften på øl og sodavand blev ved ændringer af lagtingsloven om indførselsafgift forhøjet i maj 1985.

Landskassens indtægter

Tabel 4.14. viser landskassens indtægter fordelt på de forskellige indtægtskilder.

Tabel 4.14. Landskassens indtægter 1980/81-1987

1.000 kr.	Landsskat ¹⁾	Motor afgif- ter	Told og andre afgifter	Andre ²⁾ ind- tægter	Ialt
1980/81	342.086	11.528	339.181	23.655	716.450
1981/82	434.776	11.838	399.878	24.511	871.003
1982/83	509.657	12.249	500.494	20.062	1.042.462
1983/84	604.921	12.815	558.157	42.748	1.218.641
1984/85	745.719	14.270	647.796	33.710	1.441.495
1985 ³⁾	662.146	15.391	510.706	32.429	1.220.673
1986	975.172	13.000	857.242	11.818	1.857.232
1987 (FL)	997.000	16.000	1.073.700	16.100	2.102.800

1) Incl. renteskat og landskassens andel af sømandsskat.

2) "Andre indtægter" stammer hovedsagelig fra Færøernes andel af overskuddet fra Danmarks Nationalbank og svinger således i takt med dette.

3) Da man fra 1986 har omlagt lagtingsfinansåret til at omfatte kalenderåret omfatter finansloven for 1985 perioden 1. april - 31. december 1985.

Kilde: Landskasseregnskaber og finanslove (§§ 1, 2, 3, 4, 7 og 8)

Af landskassens indtægter stammede i 1986 53% fra indkomstskatter og 46% fra told og andre afgifter. De resterende indtægter stammer hovedsagelig fra Færøernes andel af Nationalbankens overskud, der i 1986 var på 10,7 mio.kr. Landets virksomheder såsom kystfarten, landsapoteket, telefonvæsenet, postvæsenet m.v. er som helhed underskudsgivende og er derfor medtaget i opgørelsen over landskassens udgifter. Indkomstskatternes andel af landskassens indtægter har været stigende fra knap 48% i 1980/81 til godt 54% i 1985, mens told og andre afgifters andel af indtægterne navnlig er steget fra 1985 til 1986 (fra 42% til ca. 46%). Fra 1986 til finansloven for 1987 er der regnet med en stigning i indtægterne på 13%. Der forudsættes i 1987 på ny en stærkere stigning i de indirekte end i de direkte skatter.

.....

OFFENTLIGE UDGIFTER M. V.

Statens og landskassens udgifter

Statens udgifter på Færøerne er for finansåret 1987 opgjort til 813,4 mio. kr. fordelt med 790,2 mio.kr., svarende til godt 97% som driftsudgifter og 23,2 mio.kr., svarende til ca. 3% som anlægsudgifter, jfr. tabel 4.18. Opgørelsen er udarbejdet på grundlag af regnskabstallene for finansåret 1987 og omfatter alene direkte udgifter afholdt af staten på Færøerne. Indirekte udgifter f.eks. i forbindelse med færingers ophold på danske sygehuse eller færingers uddannelse ved danske uddannelsesinstitutioner er ikke medregnet.

Som led i aftalen af 9. marts 1987 mellem den danske regering og Færøernes landsstyre vedrørende en tilskudsreform omlægges en række hidtidige refusionsordninger pr. 1. januar 1988 til generelle tilskud (bloktilskud). Af et samlet tilskud til Færøerne på ca. 678,1 mio.kr. i 1988 ydes de 485,7 mio.kr. som bloktilskud og de resterende 192,4 mio.kr. som refusioner. Refusionssystemet er primært opretholdt for en række sociale bistandsydelse samt for pensions- og sikringsydelse (folkepension, invalidepension, dagpenge).

Mens statens finansår siden 1. januar 1979 har fulgt kalenderåret, har landskassefinansåret til og med 1984/85 omfattet perioden fra 1. april til 31. marts. Til brug for sammenstillingerne af statskasseudgifter og landskasseudgifter i tabellerne 4.15. - 4.17. er derfor foretaget en skønsmæssig beregning af statens udgifter i perioden 1. april til 31. marts. Grundlaget for beregningen er de statslige udgifter i et kalenderår (finansår) omregnet til 3 kvartaler plus de skønsmæssige statslige udgifter i det følgende kalenderår (finansår) omregnet til 1 kvartal. Fra 1. januar 1986 er landskassefinansåret omlagt til kalenderåret. Landskassefinansåret 1985 omfatter derfor kun de sidste 9 måneder af kalenderåret.

Fordelingen mellem driftsudgifter og anlægsudgifter er som vist i tabel 4.15., og fordelingen efter hovedformål er som vist i tabel 4.17.

Landskassens udgifter i finansåret 1987 er foreløbig opgjort til ialt 2.210,4 mio.kr., hvoraf 1.739,9 mio.kr. eller 79% var driftsudgifter, medens ca. 470,5 mio.kr. eller 21% var anlægsudgifter.

En væsentlig del af landskassens anlægsudgifter finansieres af forskellige fonds, hvis midler tilvejebringes ved tilskrivninger fra landskassen samt ved optagelse af lån. Henlæggelserne til sådanne fonds (samt i enkelte år henlæggelser til afdrag på lån) er derfor medregnet i anlægsudgifterne. Endvidere er medregnet den del af landskassens eventuelle driftsoverskud, som henlægges til fonden for fiskerflådens fornyelse og til fonden til bygning af tunneller og broer og således betragtes som en anlægsudgift (jfr. nedenfor).

Den betydelige forskel i anlægsudgifternes andel af de samlede udgifter for statskassen og landskassen må bl.a. ses på baggrund af, at vejvæsenet, herunder bro- og tunnelbyggerier m.v. er særanliggende. Endvidere har landskassen haft betydelige udgifter i forbindelse med udvidelser af de færøske havne.

Tabel 4.15. Stats- og landskassens drifts- og anlægsudgifter 1980/81-1987

Mill. kr.	Driftsudgifter			Anlægsudgifter			Samlede udgifter		
	Stats- kas- sen	Lands- kas- sen	Ialt	Stats- kas- sen	Lands- kas- sen	Ialt	Stats- kas- sen	Lands- kas- sen	Ialt
1980/81	418,6	586,6	1005,2	31,7	152,8	184,5	450,3	739,4	1189,7
1981/82	475,9	707,7	1183,6	21,0	163,3	184,3	496,9	871,0	1367,9
1982/83	551,8	778,8	1330,6	28,8	263,7	292,5	580,6	1042,5	1623,1
1983/84	607,9	882,5	1490,4	26,1	336,1	362,2	634,0	1218,6	1852,6
1984/85	667,5	1173,0	1840,5	21,8	327,2	349,0	689,3	1500,1	2189,4
1985 ¹⁾	521,6	948,6	1470,2	22,0	294,3	316,3	543,7	1242,8	1786,5
1986	744,8	1417,6	2162,4	28,0	442,6	470,6	772,8	1860,2	2633,0
1987 ²⁾	790,2	1739,9	2530,1	23,2	470,5	493,7	813,4	2210,4	3023,8

1) 1. april - 31. december.

2) Foreløbige tal og budgettal.

Kilde: Landskasseregnskab, lagtingsfinanslov, statsregnskab og oplysninger fra statsinstitutioner

Fra 1986 til 1987 er statens samlede udgifter på Færøerne steget med 40,6 mio.kr. eller 5%, hvilket er noget mindre end året før.

Landskassens udgifter er ifølge de foreløbige tal for 1987 steget med 350,2 mio.kr. eller 19%.

Af de samlede stats- og landskassensudgifter udgør statens udgifter i 1987 27%. Statens andel af de samlede udgifter har siden 1975/76 - hvor andelen udgjorde 40% - været svagt faldende.

Tabel 4.16. Stats- og landskassens udgifter efter hovedformål
1983/84-1987

1.000 kr.	1983/84	1984/85 ¹⁾	1985/86	1986	1987 ²⁾
Administration m.v.	87.971	101.400	92.255	120.093	142.384
Sundhedsvæsen	206.196	229.577	178.374	263.084	299.993
Samfærdsel	261.048	304.018	289.739	333.412	333.261
Skolevæsen m.v.	221.263	250.007	203.304	278.699	322.582
Videnskab, litteratur og kunst	39.160	44.500	42.054	62.856	82.609
Fiskeri og søfart	418.114	575.512	350.491	524.770	543.007
Landbrug	28.654	33.193	28.920	36.368	41.436
Handel og industri	26.269	33.963	28.269	38.853	39.540
Socialvæsen	400.187	447.171	377.202	522.321	631.309
Rets- og politivæsen	23.089	25.611	20.511	29.000	25.864
Kirkevæsen	9.284	9.218	7.040	9.830	11.940
Renter og afdrag	29.928	37.507	69.922	98.840	54.545
Garantienlæggelser	10.000	10.000	13.000	135.000	270.000
Henl. til driftskap.	20.352	-	-	51.689	-
Andre udgifter	71.109	87.715	85.433	128.183	225.347
<u>Ialt</u>	<u>1852.624</u>	<u>2189.392</u>	<u>1786.514</u>	<u>2632.998</u>	<u>3023.817</u>

1) 1. april - 31. december.

2) Foreløbige regnskabstal og budgettal.

Kilde: Landskasseregnskab, lagtingsfinanslov, statsregnskab og oplysninger fra statsinstitutioner

Statskassens og landskassens udgifter er ifølge den foreløbige opgørelse tilsammen steget med 390,8 mio.kr., svarende til 15%, fra 1986 til 1987. De største stigninger i udgifterne er sket inden for områderne "Andre udgifter", "Garantienlæggelser", "Administration m.v.", "Videnskab, litteratur og kunst", "Socialvæsen" og "Skolevæsen".

Udgifterne til "Socialvæsen" er i 1987 den største udgiftspost. Udgifterne afholdes af såvel statskassen som landskassen med henholdsvis 48,5% og 51,5% (i 1987).

Den næststørste udgiftspost er "Fiskeri og søfart", som foruden støtten til fiskerierhvervet bl.a. omfatter udgifterne til landsstyrets Vagt- og Bjærgningstjeneste samt Fiskeriinspektionen.

Statens udgifter

Tabel 4.17. viser statens udgifter i årene 1983/84 - 1987 opdelt på hovedformål, medens tabel 4.18. viser en specifikation af

statens udgifter i finansåret 1987.

Tabel 4.17. Statens udgifter efter hovedformål 1983/84 - 1987

1.000 kr.	1983/84	1984/85	1985 ¹⁾	1986	1987
Administration m.v.	4.745	4.664	3.449	4.193	4.237
Sundhedsvæsen	114.505	124.042	93.395	147.840	157.415
Samfærdsel	17.589	19.449	16.959	30.450	15.192
Skolevæsen m.v.	124.793	132.944	103.844	136.377	148.785
Videnskab, litteratur og kunst	1.476	1.460	1.184	1.786	1.635
Fiskeri og søfart	99.389	103.626	79.811	108.394	109.283
Socialvæsen	212.450	237.828	193.393	266.822	305.967
Rets- og politivæsen	23.079	25.608	20.506	28.977	25.844
Kirkevæsen	6.784	6.418	4.565	6.880	8.240
Andre udgifter	29.173	32.211	26.567	41.097	36.797
Ialt	633.983	689.250	543.673	772.816	813.395

1) 1. april - 31. december.

Kilde: Statsregnskaber og oplysninger fra statsinstitutioner

Tabel 4.18. Specifikation af statens udgifter på Færøerne 1987

	<u>Driftsudgifter</u>		<u>Anlægsudgifter</u>		<u>Drifts- og anlægsudg. ialt</u>
<u>1.000 kr.</u>	<u>Statsin-stitutioner</u>	<u>Til-1) skud</u>	<u>Statsin-stitutioner</u>	<u>Til-1) skud</u>	
<u>1. Statens administration:</u>					
Rigsombudet	4.237	-	-	-	4.237
Fær. socialforvaltning	-	-	-	-	-
Ialt	4.237	-	-	-	4.237
<u>2. Sundhedsvæsen:</u>					
Landslægeembedet	634	-	-	-	634
Primære sundhedstjeneste	-	8.348	-	-	8.348
Sygehuse 2)	-	148.433	-	-	148.433
Ialt	634	156.781	-	-	157.415
<u>3. Samfærdsel:</u>					
Havnetilskud	-	-	-	-	-
Vágar flyveplads	5.255	-	9.937	-	15.192
Ialt	5.255	-	9.937	-	15.192
<u>4. Skolevæsen:</u>					
Folkeskolen 3)	28	79.486	-	7.300	86.814
Seminarier	8.125	100	-	-	8.225
Private skoler	-	900	-	-	900
(fortsættes)					

(fortsættes)

Specifikation af statens udgifter på Færøerne 1987
(fortsat)

1.000 kr.	<u>Driftsudgifter</u>		<u>Anlægsudgifter</u>		Drifts- og an- lægsudg. ialt
	<u>Statsin- stitu- tioner</u>	<u>Til-¹⁾ skud</u>	<u>Statsin- stitu- tioner</u>	<u>Til-¹⁾ skud</u>	
Aftenskoler	-	4.846	-	-	4.846
Erhvervsskoler	-	29.514	-	1.515	31.029
Statens uddannelses- støtte	-	16.971	-	-	16.971
Ialt	8.153	131.817	-	8.815	148.785
<u>5. Videnskab og kunst:</u>					
Fiskerilaboratoriet	277	726	-	-	1.003
Geologiske undersøgelser	450	-	-	-	450
Livsvarig hædersgave og fast årlig statsydelse	-	182	-	-	182
Ialt	727	908	-	-	1.635
<u>6. Fiskeri og søfart:</u>					
Skibstilsynet	1.800	-	-	-	1.800
Inspektionsskibe, fly	93.005	-	-	-	93.005
Marinestationen	8.820	-	-	-	8.820
Fyrvæsenet	3.610	-	-	-	3.610
Meteorologisk insti- tut	2.048	-	-	-	2.048
Ialt	109.283	-	-	-	109.283
<u>7. Socialvæsen:</u>					
Folke- og invalide- pension m.v.	586	168.525	-	-	169.111
Hjælp efter forsorgsl.	-	37.880	-	-	37.880
Særforsorg	20.142	22.689	331	-	43.162
Børnebidrag	-	1.759	-	-	1.759
Børneforsorg	-	29.129	-	-	29.129
Sygekasser	-	9.925	-	-	9.925
Dagpenge ved sygdom og fødsel	-	15.001	-	-	15.001
Ialt	20.728	284.908	331	-	305.967
<u>8. Rets- og politivæsen:</u>					
Politi- og arrestvæsen	24.915	-	2.605	-	27.520

(fortsættes)

Specifikation af statens udgifter på Færøerne 1987
(fortsat)

1.000 kr.	<u>Driftsudgifter</u>		<u>Anlægsudgifter</u>		Drifts- og an- lægsudg. ialt
	<u>Statsin- stitu- tioner</u>	<u>Til-¹⁾ skud</u>	<u>Statsin- stitu- tioner</u>	<u>Til-¹⁾ skud</u>	
Dommerembedet	÷ 1.676	-	-	-	÷ 1.676
Ialt	23.239	-	2.605	-	25.844
<u>9. Kirkevæsen:</u>					
Lønninger m.v.	6.147	-	-	-	6.147
Præstegårde	1.093	-	-	-	1.093
Ialt	8.240	-	-	-	8.240
<u>10. Andre udgifter:</u>					
Diverse pensioner	4.850	-	-	-	4.850
Justervæsenet	217	-	-	-	217
Flyvestation Thorshavn	30.230	-	-	-	30.230
Investeringstilskud i enh. til egnsudvik- lingsloven	-	-	-	1.500	1.500
Ialt	35.297	-	-	1.500	36.797
Samlede udgifter 1-10	215.793	574.414	12.873	10.315	813.395

- 1) Omfatter både lovbundne og ikke lovbundne tilskud.
- 2) Incl. landssygehusets psykiatriske afdeling, det tidligere statshospital.
- 3) Udgifter til skolelægeordningen er medregnet under udgifterne til sundhedsvæsenet.

Kilde: Statsregnskab og oplysninger fra institutionerne

Af statens udgifter på Færøerne faldt i finansåret 1987 således ialt 612,2 mio.kr. eller 75% inden for områderne sundhedsvæsen, socialvæsen og undervisningsvæsen. Af øvrige udgifter udgør fiske-riinspektionen den største post.

Udover egentlige udgifter ved drift af statsinstitutioner på Færøerne og statens tilskud til færøske institutioner yder staten og flere offentlige danske institutioner lån til forskellige formål på Færøerne.

Danmarks Skibskreditfond har siden finansåret 1964/65 ydet lån til færøsk indregistrerede skibe. Lånene ydes som 8% obligations-lån til parikurs, idet skibskreditfondens obligationer ligesom

realkreditinstituttets obligationer overtages til parikurs af Danmarks Nationalbank. Fonden har udbetalt nye lån på ialt 37,7 mio. kr. til skibe hjemmehørende på Færøerne i 1987. Restgælden til fonden var pr. 31. december 1987 389,4 mio.kr.

I Kreditforeningen af Kommuner i Danmark kan de færøske kommuner opnå lån mod garanti fra Landsstyret og staten. Disse lån ydes med en løbetid, der varierer fra ca. 5 til ca. 31 år. Kreditforeningen har i 1987 udbetalt nye lån på i alt 2,6 mio.kr. til færøske kommuner. Færøske kommuners restgæld til foreningen var pr. 31. december 1987 på 178,7 mio.kr.

Udover ovennævnte to låneinstitutioner har Kongeriget Danmarks Fiskeribank siden 1959 ydet lån til skibe hjemmehørende på Færøerne. Bankens virksomhed er iøvrigt omtalt i kapitel 3.

Tabel 4.19. Statens og offentlige danske institutioners udlån, restgæld 1980-87

1.000 kr.	Staten	Fiske- riban- ken	Skibs- kredit- fonden	Kommune- kredit- forening	Ialt
31/3-1980	77.208	88.311	26.250	129.237	321.006
31/3-1981	86.016	113.828	82.940	126.598	409.382
31/3-1982	86.330	111.670	103.970	117.112	419.082
31/3-1983	91.886	128.919	135.930	107.614	464.349
31/3-1984	81.764	191.791	191.030	119.429	584.014
31/3-1985	78.537	225.012	354.840	109.482	767.871
31/12-1985	75.048	236.168	344.030	99.569	754.815
31/12-1986	64.404	237.448	378.950	190.694	871.496
31/12-1987	55.365	248.404	389.350	178.744	871.863

Kilde: Oplysninger fra institutionerne

Tabel 4.20. Udviklingen i statens og offentlige danske institutioners udlån i 1987

1.000 kr.	Restgæld pr.1/1 87	Tilgang 1987	Afgang 1987	Restgæld pr.31/12-87	Renter 1987
<u>Statslån:</u>					
Landssygehuset	10.971	-	679	10.292	702
Klaksvík sygehus	76	-	41	35	5
Tórshavn kommune	4.423	-	514	3.909	289
El-selskabet SEV	3.421	-	1.554	1.867	102
Egnsudviklingslån	33.461	-	8.751	24.710	2.060

(fortsættes)

Udviklingen i statens og offentlige danske institu-
tioners udlån i 1987 (fortsat)

<u>1.000 kr.</u>	<u>Restgæld pr.1/1-85</u>	<u>Tilgang 1985</u>	<u>Afgang 1985</u>	<u>Restgæld pr.31/12-85</u>	<u>Renter 1985</u>
Erhvervsskoler	12.052	2.500	-	14.552	-
Statslån ialt	64.404	2.500	11.539	55.365	3.158
<u>Fiskeribanklån</u>	237.448	40.053	29.097	248.404	27.816
<u>Skibskreditfondslån</u>	378.950	37.700	27.300	389.350	29.822
<u>Kommunekredit- foreningslån</u>	190.694	2.593	14.543	178.744	31.383
<u>Ialt</u>	871.496	82.846	82.479	871.863	92.179

Kilde: Oplysninger fra institutionerne

Statens og de offentlige danske kreditinstitutioners udlån på Færøerne er mere end fordoblet siden 1982. Det bemærkes især, at de samlede lån fra Fiskeribanken og Skibskreditfonden siden 1982 er næsten tredoblet. I 1987 er statens og offentlige danske kreditinstitutioners samlede tilgodehavender imidlertid ikke steget. Stigningerne i udlånene fra Fiskeribanken og Skibskreditfonden opvejes af en nettoafgang af lån fra staten og Kommunekreditforeningen.

Statsgarantier

Tabel 4.21. illustrerer udviklingen i statens garantier for færøske lån siden 1980, bortset fra garantier for kommunekreditforeningslån, der som ovenfor omtalt pr. 31. december 1987 udgjorde 178,7 mio.kr.

Tabel 4.21. Statsgarantier pr. 31. marts 1980-87

<u>1.000 kr.</u>	<u>Færøernes realkredit- institut</u>	<u>S. E. V.</u>	<u>Egnsudvik- 1) lingsgaran- tier m. v.</u>	<u>Ialt</u>
1980	88.203	834	2.332	91.369
1981	72.809	750	750	74.309
1982	62.410	667	363	63.440
1983	72.504	583	238	73.325
1984	160.699	500	-	161.199
1985	185.753	417	-	186.170
1986	208.494	333	-	208.827
1987	234.363	250	-	234.613

1) Pr. 31. december året før.

Kilde: Oplysninger fra institutionerne

Tabel 4.22. Udviklingen i statsgarantier i 1986/87

1.000 kr.	Restgæld pr.1/4-86	Tilgang 1986/87	Afgang 1986/87	Restgæld pr.31/3-87
Færøernes real- kreditinstitut	208.494	59.750	33.881	234.363
S. E. V.	333	-	83	250
Ialt	208.827	59.750	33.964	234.613

Kilde: Oplysninger fra institutionerne

Statens garantier for færøske lån er steget med ca. 12% fra 1986 til 1987. Stigningen skyldes Færøernes Realkreditinstituts emission af obligationer, der i henhold til lov nr. 155 af 11. april 1984 med senere ændringer udstedes med statsgaranti. Instituttets virksomhed iøvrigt omtales under kapitel 3.

Landskassens udgifter

Tabel 4.23. viser en oversigt over landskassens udgifter, baseret på landskasseregnskaberne til og med 1986 og foreløbige regnskabs- tal og budgettal for 1987. Landskassens udgifter er opgjort inclusive henlæggelser i diverse fonde. Da indbetalingerne til disse fonde i de senere år har været større end udbetalingerne, kan udgiftsopgørelserne ikke umiddelbart anvendes som udtryk for den reelle efterspørgselsef- fekt af landskassens udgifter i det enkelte år.

Tabel 4.23. Landskassens udgifter efter hovedformål i finansårene
1982/83-1987

1.000 kr.	Regn- skab 1982/83	Regn- skab 1983/84	Regn- skab 1984/85	Regn- ¹⁾ skab 1985	Regn- skab 1986	Finans- ⁷⁾ året 1987
Lagting og lands- administration	64.600	83.226	96.736	88.806	115.900	138.147
Sundhedsvæsen	75.244	91.691	105.535	84.979	115.244	142.578
Samfærdsel ²⁾	207.188	243.459	284.569	272.780	302.962	318.069
Skolevæsen	84.279	96.470	117.063	99.460	142.322	173.797
Videnskab og kunst	31.646	37.684	43.040	40.870	61.070	80.974
Fiskeri og ³⁾ søfart	288.079	318.725	471.886	270.680	416.376	433.724
Landbrug	21.632	28.654	33.193	28.920	36.368	41.436
Handel og indu- stri	28.687	26.269	33.963	28.269	38.853	39.540
Socialvæsen	158.452	187.737	209.343	183.809	255.499	325.342
Rets- og politi- væsen	4	10	3	5	23	20
Kirkevæsen	2.020	2.500	2.800	2.475	2.950	3.700

(fortsættes)

Landskassens udgifter efter hovedformål i finansårene
1982/83-1987 (fortsat)

1.000 kr.	Regn- skab 1982/83	Regn- skab 1983/84	Regn- skab 1984/85	Regn- ¹⁾ skab 1985	Regn- skab 1986	Finans- ⁷⁾ året 1987
Renter og afdrag ⁴⁾	13.576	29.928	37.507	30.963	98.840	54.545
Garantihenlæg ⁵⁾	6.000	10.000	10.000	13.000	135.000	270.000
Henlæggelse til driftskapital ⁶⁾	23.166	20.352	-	-	51.689	-
Andre udgifter	37.889	41.936	54.504	58.866	87.086	188.550
Ialt	1042.462	1218.641	1500.142	1203.882	1860.182	2210.422

1) 1. april - 31. december.

2) På denne post er foruden de i § 13 på lagtingsfinansloven nævnte udgifter til samferdsel opført følgende: Underskuddet af landsstyrets kystfart "Strandfaraskip Landsins", underskuddet af ruterne til byggerne "Bygdaleiðir", Helikoptertjenestens underskud (fra 1987), postvæsenets underskud og telefonvæsenets underskud samt den del af landskassens eventuelle driftsoverskud, der afsættes til fonden til tunnel og brobygning.

3) Omfatter § 16 samt en eventuel andel af landskassens driftsoverskud (henført til henholdsvis fonden til fornyelse af skibsflåden og råfiskefonden).

4) Denne post omfatter landskassens nettoudgifter til renter, kurs-
tab samt henlæggelser til afdrag på lån.

5) Omfatter § 21 samt den del af landskassens eventuelle driftsoverskud der tilskrives fonden til effektive garantiforpligtelser.

6) På denne post er opført den resterende del af landskassens eventuelle driftsoverskud.

7) Foreløbige regnskabstal

Kilde: Landskasseregnskaber, Lagtingsfinanslove og oplysninger fra
Føroya Gjaldstova

Landskassens udgifter har i de seneste år været stærkt stigende. Væksten i udgifterne fra 1982/83 til budgettet for 1987 udgør omkring 112%. Stigningen er ikke jævnt fordelt over udgiftsområderne. Således er områderne "Lagting og landsadministration", "Skolevæsen", "Socialvæsen", "Videnskab og kunst", "Landbrug", "Renter og afdrag" samt "Garantihenlæggelser" steget noget mere end den gennemsnitlige vækst i de samlede udgifter.

De største stigninger fra finansåret 1986 til finansåret 1987 er sket inden for områderne "Garantihenlæggelser", "Andre udgifter", "Videnskab og kunst", "Socialvæsen" og "Skolevæsen".

De stærkt stigende udgifter til "Garantihenlæggelser" i 1987 skyldes henlæggelser fra landskassens driftsoverskud til fonden til effektive garantiforpligtelser. Henlæggelserne foretages på baggrund af de foregående års vækst i landskassens garantistillelser og på baggrund af forventningerne til udviklingen i de effektive garantier. De stigende udgifter til "Skolevæsen" skyldes bl.a. øgede tilskud til uddannelsesfonden og til Søfartsuddannelserne. Udgifterne til "Socialvæsen" er steget betydeligt som følge af øgede udgifter til sociale pensioner og en række familiepolitiske tiltag (forlænget barselsorlov, børnetilskud, daginstitutioner m.v.).

Posten "Andre udgifter" omfatter bl.a. henlæggelser til forskellige fonds af visse offentlige virksomheders eventuelle overskud samt afskrivninger på bygninger, anlæg og skibe. Stigningen i udgifterne fra 1986 til 1987 skyldes især indbetalinger til oliefonden.

I henhold til lagtingslov nr. 5 af 25. januar 1973 om fordeling af landskassens overskud, blev en trediedel af overskuddet til og med 1983/84 overført til fonden for fiskerflådens fornyelse og en trediedel til fonden til bygning af tunneller og broer. I 1984/85 var der ikke noget overskud til fordeling. Landskassens driftsoverskud i 1986 blev i henhold til lagtingslov nr. 29 af 30. april 1987 fordelt med 30 mio.kr. til fonden til tunnel- og brobygning, 85 mio.kr. til fonden til effektive garantiforpligtelser, 90 mio.kr. til fonden til fornyelse af skibsflåden og de resterende 51,7 mio.kr. til den kommunale lånefond. Driftsoverskuddet for 1987 blev ved lagtingslov nr. 105 af 8. september 1988 fordelt med 40 mio.kr. til råfiskefonden, 50 mio.kr. til fonden til tunnel og brobygning og de resterende (ca. 190 mio.kr.) til fonden til effektive garantiforpligtelser.

Landskassens lånoptagelse og garantiforpligtelser

Tabel 4.24. viser landskassens lånerestgæld fordelt efter formål.

Tabel 4.24. Landskassens lånerestgæld 1980-1986
fordelt efter formål

<u>Mill. kr.</u>	<u>Sygehuse</u>	<u>Undervis- ning m.v.</u>	<u>Skibs- flåden</u>	<u>Veje og havne</u>	<u>Andre lån</u>	<u>Ialt</u>
31/3-1980	15,3	1,3	34,2	161,4	103,5	315,7
31/3-1981	14,8	0,8	154,4	203,2	138,5	511,7
31/3-1982	14,2	4,1	177,0	246,5	135,0	576,8
31/3-1983	17,7	3,7	184,0	284,8	121,8	612,0
31/3-1984	18,6	3,2	188,5	316,6	108,1	635,0
					(fortsættes)	

Landskassens lånerestgæld 1980-1986

fordelt efter formål (fortsat)

<u>Mill. kr.</u>	<u>Sygehuse</u>	<u>Undervis- ning m.v.</u>	<u>Skibs- flåden</u>	<u>Veje og havne</u>	<u>Andre lån</u>	<u>Ialt</u>
31/3-1985	17,5	2,4	171,5	282,1	107,1	580,6
31/12-1985	21,7	1,9	205,5	243,0	137,0	609,1
31/12-1986	21,5	1,5	183,8	195,3	97,2	499,3

Kilde: Landskasseregnskab

Landskassens lånerestgæld blev i 1987 reduceret med 109,8 mio.kr. og udgør pr. 31. december 1986 499,3 mill. kr. Af restgælden på "Andre lån" udgør gæld i forbindelse med landsstyrets kystfart 14,8 mill. kr. og gæld i forbindelse med landsstyrets Vagt- og Bjærgnings-tjeneste 3,5 mill. kr. Posten "Andre lån" består herudover bl.a. af 30 mill. kr. af et obligationslån på ialt 90 mill. kr., optaget i Danmark i 1983/84. De 30 mill. kr. er anvendt i forbindelse med hjælpeforanstaltninger til de færøske filetfabrikker.

I 1987 blev landskassens lånerestgæld især reduceret betydeligt som følge af, at vekselgælden til Danmarks Nationalbank i årets løb blev nedbragt fra 75 mill. kr. til nul.

Landskassen har i de senere år optaget betydelige udenlandske lån til bl.a. finansiering af havne-, vej- og tunnelbyggeri, og finansiering af långivning m.v. til skibsflåden. Landskassens gæld til udlandet (lån optaget i udenlandsk valuta) udgør pr. 31. december 1986 - når valutakurserne den 31. december 1986 lægges til grund - ialt 295,2 mill. kr. imod 398,5 mill. kr. pr. 31. december 1985.

Der foreligger endnu ingen opgørelse for 1987.

Tabel 4.25. viser landskassens garantiforpligtelser fordelt efter formål.

Tabel 4.25. Landskassens garantiforpligtelser pr. i
årene 1980-1986 fordelt efter formål

<u>Mill. kr.</u>	<u>Kom- muner</u>	<u>S.E.V.</u>	<u>Telefon- væsenet</u>	<u>Anden off.¹⁾ virksom- hed m.v.</u>	<u>Erhvervs- livet</u>	<u>Ialt</u>	<u>Heraf for- faldne</u>
31/3 1980	168,9	75,6	106,9	1,8	205,3	558,5	39,3
31/3 1981	168,6	75,0	101,4	1,7	138,4	485,1	26,9
31/3 1982	164,5	74,3	101,4	1,8	179,8	521,8	44,9
31/3 1983	173,4	111,4	209,2	89,2	359,0	942,2	73,3

(fortsættes)

Landskassens garantiforpligtelser i
årene 1980-1986 fordelt efter formål (fortsat)

Mill. kr.	Kom- muner	S.E.V.	Telefon- væsenet	Anden off. ¹⁾		Ialt	Heraf for- faldne
				virksom- hed m.v.	Erhvervs- livet		
31/3 1984	200,2	106,8	264,8	142,5	429,7	1.144,0	154,2
31/12 1985	173,3	91,9	259,7	305,3	710,3	1.540,4	159,4
31/12 1986	250,6	91,5	279,7	446,4	952,5	2.020,8	153,2

1) Heri inkluderet garantier for lån til de offentlige fonds, boliglånefonden, industrifonden og udviklingsfonden

Kilde: Landskasseregnskab og oplysninger fra Føroya Gjaldstova.

Som det fremgår af tabellen, er de senere års meget kraftige stigning i landskassens garantistillelser fortsat i 1986. Stigningen i de seneste tre år i garantistillelsen inden for posten "Anden offentlig virksomhed m.v." skyldes optagelse af udenlandske lån til de tre fonds, Boliglånefonden (Húsálánsgrunnurin), Industrifonden (Ídnaðargrunnurin) og Udviklingsfonden (Menningargrunnurin).

For telefonvæsenets vedkommende skyldes garantistillelsen ligeledes optagelse af en række større udenlandske lån. Garantistillelsen for kommunernes lån hidrører især fra låneoptagelse i Kreditforeningen af Kommuner i Danmark. Iøvrigt bemærkes, at landskassens garantistillelse for lån til det færøske erhvervsliv er steget betydeligt i de seneste tre år. Garantistillelserne til erhvervslivet er pr. 31. december 1986 fordelt på 166 låntagere.

PENGE OG KREDITFORHOLD

I medfør af lov nr. 248 af 12. april 1949 om pengesedler m.v. på Færøerne har Færøerne egne pengesedler. Sedlerne, der er det lovlige betalingsmiddel på Færøerne, fremstilles af Danmarks Nationalbank med pålydende værdi 1.000 kr., 500 kr., 100 kr., 50 kr. og 20 kr. 20 kr.-sedlen blev sat i omløb fra den 2. januar 1987, hvorefter 10 kr.-sedlen inddrages fra pengeomløbet.

Det færøske pengevæsen henhører under Statsministeriet, idet den stedlige bestyrelse varetages af Rigsombudsmanden i samarbejde med Færøernes landsstyre. Færøerne modtager en andel af national-

bankens overskud, svarende til det færøske seddelomløbs andel af det samlede seddelomløb i riget. Ombytning og udlevering af sedler foregår på Rigsombudet. Færøernes landsstyre, de færøske banker, Færøernes realkreditinstitut og Føroya Sparikassi har hver en foliokonto hos Rigsombudet.

Danske pengesedler kan anvendes på Færøerne, og som skillemønt anvendes den i Danmark anvendte skillemønt.

Færøerne udgør en del af det danske valutaområde og færøske pengesedler omveksles til danske kroner til parikurs uden særligt gebyr. Danmarks Nationalbank administrerer valutabestemmelserne, men har i et vist omfang uddelegeret sin kompetence for så vidt angår "valutaindlændinge", der er hjemmehørende på Færøerne, til valutacentralen på Færøerne. Betalinger til eller fra udlandet skal som hovedregel ske gennem en autoriseret valutahandler. De færøske banker er autoriserede valutahandlere.

Færøerne har 3 banker, Føroya Banki, Sjóvinnubankin og Fossbankin i Tórshavn og 3 sparekasser, Føroya Sparikassi i Tórshavn, Norðoya Sparikassi i Klaksvík og Suðuroya Sparikassi i Vágur.

Foruden bankerne og sparekasserne er der af andre finansielle institutioner det tidligere nævnte Færøernes Realkreditinstitut, den af landsstyret oprettede boliglånefond, "Húsalánsgrunnurin", der yder 3. eller 4. prioritetslån til boligbyggeri, Føroya Bankis datterselskab p/f Húsalán, der formidler bankens 2. prioritetslån til boligbyggeri, samt de monopoliserede forsikringsselskaber "Føroya Lívstrygging" (livsforsikring) og "Tryggingarsambandið Føroyar". Den sidstnævnte forsikringssammenslutning er opdelt i en hovedafdeling samt flere underafdelinger - krigsskadeforsikring, søassurance, efterlønsforsikring, genforsikring, brandforsikring og ulykkesforsikring. Afdelingerne for brand- og ulykkesforsikring har dog egne bestyrelser.

Herudover yder nogle offentligt støttede fonde lån til offentlige og erhvervsmæssige investeringer. Her skal nævnes Investeringsfonden for Færøerne, der yder lån til offentlige anlæg af betydning for det færøske erhvervslivs udvikling og lån direkte til erhvervsmæssige formål. Fondens udlån til erhvervsformål ydes gennem Færøernes Industrifond, der sammen med Industriens Udviklingsfond yder lån til industri og håndværk.

Udover de på Færøerne værende finansielle institutioner yder visse danske kreditinstitutioner lån på Færøerne. Dette gælder Kon-

geriget Danmarks Fiskeribank, Danmarks Skibskreditfond samt Kreditforeningen af Kommuner i Danmark. Derimod ydes normalt ikke lån fra de almindelige danske kreditforeninger til boligbyggeri på Færøerne, men Kreditforeningen Danmark, Nykredit og Byggeriets Realkreditfond (BRF) kan yde lån til industri- eller servicebygninger på Færøerne, dog skal hvert enkelt lån godkendes af Færøernes landsstyre. Endelig skal nævnes, at der kan ydes lån og tilskud i henhold til egnsudviklingsloven til virksomheder på Færøerne. Ovennævnte fondes og kreditinstitutioners virksomhed er omtalt i kapitel 3 under håndværk, industri m.v. og i kapitel 4 under offentlige udgifter.

Ved lagtingslov nr. 57 af 2. oktober 1978 er det vedtaget at oprette en færøsk landsbank, Føroya Landsbanki. Landsbanken skal primært være landskassens bank, men skal også kunne fungere som bankforbindelse for andre offentlige myndigheder og institutioner. Banken skal formidle og administrere landskassens og andre offentlige institutioners långivning og låntagning og vil herunder kunne modtage indlån fra og yde lån til disse.

Banken, der skal ledes af et tilsynsråd med repræsentanter for det færøske erhvervsliv, en bestyrelse og en direktion, forventes at påbegynde sin virksomhed i løbet af 1988.

Som grundlag for landsbankens virksomhed er landsstyret ved lagtingslov nr. 89 af 1. november 1978 bemyndiget til at stille garanti for krav over for landsbanken indtil 50 mio. kr. Endvidere er landsstyret ved lagtingslov nr. 88 af samme dato bemyndiget til at yde landsbanken et etableringslån på op til 1 mio. kr.

Tabel 4.26. Bankernes og sparekassernes samlede ind- og udlån samt seddelcirkulationen pr. 31. december 1981-87

Mill. kr.	Indlån			Udlån			Seddelcirkulation
	Sparekasser	Banker	Ialt	Sparekasser	Banker	Ialt	
1981	772,1	1599,2	2371,3	685,4	1626,2	2311,6	151,2
1982	913,0	1860,1	2773,2	814,6	1993,8	2808,4	167,1
1983	1045,5	2282,1	3327,6	932,1	2338,1	3270,2	182,6
1984	1257,5	2792,8	4050,3	1116,1	2884,3	4000,4	186,8
1985	1481,9	3597,4	5079,3	1288,7	3462,4	4751,1	196,8
1986	1855,1	4832,6	6687,6	1581,6	4438,6	6020,1	200,1
1987	2185,7	5803,6	7989,3	2078,2	5761,6	7839,8	218,8

Kilde: Pengeinstitutterne og materiale ved Rigsombudet

Som det fremgår af tabellen ovenfor er de samlede indlån i banker og sparekasser steget fra 6.687,6 mio.kr. pr. 31. december 1986 til 7.989,3 mio.kr. pr. 31. december 1987, hvilket er en stigning på 19%. Stigningstakten i indlån er således reduceret i forhold til de foregående år. De samlede udlån andrager pr. 31. december 1987 7.839,8 mio.kr. mod 6.020,1 mio.kr. pr. 31. december 1986, hvilket giver en stigning på 30%. Stigningstakten i udlån er således vokset i forhold til året før, hvor udlånene steg med 27%.

Stigningen i indlån har været størst for bankernes vedkommen-
de, idet indlånene her er steget med 20%, medens sparekassernes ind-
lån er steget med 18%. Samtidig steg bankernes udlån med 30%, medens
sparekassernes steg med 31%.

Seddelcirkulationen er i 1987 steget med 9% fra 200,1 mio.kr. til 218.8 mio.kr.

Det antages sædvanligvis, at betalingssædvanerne i samfundet og dermed pengenes omløbshastighed kun ændres langsomt. Seddelcirkulationen kan derfor tages som et vist mål for aktiviteten, i hvert fald i den del af handel og omsætning, hvor der sædvanligvis anvendes kontante penge.

Tabel 4.27. Pengeinstitutternes udlån pr. 31. december 1985, 1986
og 1987 fordelt efter hovedformål

	<u>Banker</u>			<u>Sparekasser</u>			<u>Ialt</u>		
<u>Mill. kr.</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987¹⁾</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987¹⁾</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987¹⁾</u>
<u>Låneformål</u>									
Udrustningslån til skibe	177,4	226,6	309,0	-	-	-	177,4	226,6	309,0
Fiskeri, re- deri m.v.	495,8	564,7	831,9	-	-	0,2	495,8	564,7	832,1
Skibsbyg- gelån	148,1	255,3	220,3	-	-	-	148,1	255,3	220,3
Bilfi- nansie- ring	56,3	50,6	56,2	-	-	-	56,3	50,6	56,2
Handel	411,9	592,0	715,7	7,7	10,1	5,5	419,6	602,1	721,2
Håndværk og indu- stri	467,8	652,4	708,8	3,4	2,3	2,9	471,2	4654,7	711,7
Priori- tets- og byggelån	859,2	1061,8	1658,2	1020,6	1255,3	1648,5	1879,8	2317,1	3306,7
							(fortsatteS)		

Pengeinstitutternes udlån pr. 31. december 1985, 1986
og 1987 fordelt efter hovedformål (fortsat)

Mill. kr.	Banker			Sparekasser			Ialt		
	1985	1986	1987 ¹⁾	1985	1986	1987 ¹⁾	1985	1986	1987 ¹⁾
<u>Låneformål</u>									
Andre pri- vate lån	461,4	636,5	728,0	200,1	250,3	329,3	661,5	886,8	1057,3
Off.lån	384,5	398,7	533,4	56,9	63,6	91,8	441,4	462,3	625,2
Ialt	3462,4	4438,6	5761,6	1288,7	1581,6	2078,2	4751,1	6020,1	7839,8

1) Da de indhentede oplysninger om bankernes udlån i 1987 er mangelfulde, er fordelingen forbundet med ret stor usikkerhed.

Kilde: Banker og sparekasser

De seneste års kraftige stigning i udlån til erhvervsformål er tilsyneladende fortsat i 1987, hvor stigningen i forhold til året før skønnes at være på 21%. Lån til erhvervsformål udgjorde ved udgangen af 1987 skønsmæssigt ialt 36% af bankers og sparekassers udlån. Erhvervslån ydes hovedsagelig af bankerne og udgjorde skønsmæssigt 48% af disses samlede udlån ved udgangen af 1987.

Prioritets- og byggelån skønnes at være steget med 42% i 1987 mod en stigning på 23% i 1986. Prioritets- og byggelån udgjorde ved udgangen af 1987 79% af sparekassernes og skønsmæssigt 29% af bankernes samlede udlån. Betragtes byggelån alene, skønnes disse påny at være steget i 1987. Der kan således ikke spores nogen afdæmpning i byggeaktiviteten.

Endelig bemærkes, at stigningstakten for andre private lån inklusive bilfinansieringslån synes at være reduceret i 1987 sammenlignet med foregående år.

Ved den seneste opgørelse pr. 31. december 1985 var bankernes udlån fordelt på 24.146 lån og sparekassernes på 16.388 lån. Den gennemsnitlige udlånsstørrelse er således betydelig højere i bankerne end i sparekasserne.

Den normale finansieringsmåde for boligbyggeri, der på Færøerne overvejende består af eenfamiliehuse, er følgende:

1. prioritet i sparekasse inden for 40-50% af værdien, normalt ikke over 400.000 kr. i Tórshavn og 300.000 kr. uden for Tórshavn.

2. prioritet i bank uden helt faste lånegrænser, men ofte med højst 180.000 kr. eller i p/f Húsálán med højst 250.000 kr. Såfremt der optages lån i p/f Húsálán, ydes der ofte 3. prioritetslån

i bank med højst 120.000 kr.

3. eller 4. prioritet i Húsalánsgrunnurin. Ved lagtingslov nr. 65 af 11. maj 1982 om ændring i lagtingslov om boliglånepand er der sket en ændring af lånegrænserne, således at fonden kan yde lån op til 90% af vurderingen til huse op til 120 m², efter praksis pr. 8. januar 1987 dog højst 210.000 kr., lån op til 75% af vurderingen til huse, der er 120-135 m², dog højst 140.000 kr. og lån op til 45% af vurderingen til huse, der er 135-150 m², dog højst 85.000 kr. For huse, der er større end 150 m², ydes der intet lån. Det gennemsnitlige lånebeløb lå i 1987 på omkring 188.000 kr. Heri er ikke medregnet ombygningslån, som i 1987 blev givet i et antal af 89 med et gennemsnitligt lånebeløb på omkring 48.000 kr. samt forhøjede lån for 1987, som blev givet i et antal af 105 med et gennemsnitligt lånebeløb på omkring 37.000 kr. Lånene ydes som annuitetslån med en afdragstid på op til 28 år. Fonden, hvis midler i stort omfang er blevet tilvejebragt ved tilskrivninger fra landskassen, kan endvidere med landsstyrets bemyndigelse udstede obligationslån. I perioden 1976/77 - 1987 er der samlet overført et beløb fra landskassen til fonden på 138 mio. kr., heraf 15 mio. kr. i 1987. Endvidere har fonden i de senere år med garanti fra landskassen optaget ret betydelige lån i udlandet. Fondens udenlandske lånegæld udgjorde således 217 mio. kr. pr. 31. december 1987.

Den resterende del af byggeudgifterne finansieres ved egenkapital og i et vist omfang ved eget arbejde.

Ved lagtingslov nr. 100 af 1. december 1978 og senere lov nr. 52 af 7. maj 1987 er der oprettet en boligfond med det formål at tilvejebringe udlejningsboliger i samarbejde med kommuner, boligforeninger og institutioner. Fondens grundfond er på 5 mio.kr., der er tilskrevet fra landskassen i finansåret 1979/80. Fondens midler tilvejebringes iøvrigt ved tilskrivninger fra landskassen og ved optagelse af lån på og uden for Færøerne. I hvert finansår til og med 1987 er der overført 1,5 mio. kr. fra landskassen til fonden i det korte finansår 1985 dog kun 1,125 mio. kr. Ved køb eller opførelse af boligejendomme skal fonden ud af grundfond og landskassetilskrivninger udrede 18% i form af lån og foreningen/institutionen 18% af vurderingssummen som egenkapital. Resten tilvejebringes gennem boligfondens lånoptagelse. Lejligheder i ejendomme, som fonden lader opføre, må normalt ikke være større end 100 m². Boligfonden er en selvejende institution, som styres af bestyrelsen for Húsalánsgrunnurin (boliglånepanden).

Nedenstående tabel 4.28. belyser boligbyggeriets omfang gennem tilgangen af nye prioritetslån i 1987.

Tabel 4.28. Prioritetslån i boligbyggeri 1/1 1987 - 31/12 1987
i sparekasserne, p/f Húsálán og Húsálánsgrunnurin

<u>1.000 kr.</u>	<u>Restgæld 1/1 1987</u>	<u>Tilgang 1987</u>	<u>Afgang 1987</u>	<u>Restgæld 31/12 1987</u>
Føroya Sparikassi	926.347	753.145	514.430	1.165.062
Norðoya Sparikassi	178.556	69.499	22.192	225.863
Suðuroya Sparikassi	67.689	21.958	6.775	82.872
Sparekasser ialt	1.172.592	844.602	543.397	1.473.797
p/f Húsálán	90.772	71.731	14.702	147.801
Húsálánsgrunnurin	336.920	70.383	9.788	397.515
Ialt	1.600.284	986.716	567.887	2.019.113

Kilde: Pengeinstitutterne og fondene.

Sparekasserne samt p/f Húsálán og Húsálánsgrunnurin havde i 1987 en samlet tilgang af prioritetslån til boligbyggeri på 986,7 mio. kr., svarende til 62% af lånemassen ved årets begyndelse. Stigningstakten for disse lån er dermed steget betydeligt i forhold til det foregående år.

Stigningen i bankers, sparekassers og de øvrige kreditinstitutioners prioritetslån tyder på, at de senere års ret betydelige byggeaktiviteter er fortsat i 1986 og 1987. Byggeaktiviteten kan også belyses ved oplysningerne om forskudslån fra bankerne (byggelån). Som forannævnt synes byggelångivningen på ny at være steget i 1987, og der må derfor forventes en mindre stigning i antallet af færdiggjorte huse i det kommende år.

Til støtte for bankernes og dermed erhvervslivets likviditet havde de færøske banker adgang til at rediskontere veksler i Danmarks Nationalbank i 1987 inden for en ramme af 150,0 mio. kr. Heri indgår rediskontering af veksler udstedt af Landsstyret på indtil 100 mio. kr.

Tabel 4.29. Nationalbankens genbelåning af færøske veksler
1975, 1980 og 1984-87

<u>1.000 kr.</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Beholdning af re-diskonterede veksler pr. 1/1	25.237	74.350	112.750	103.500	123.500	49.950
Rediskonteret i årets løb	141.861	420.010	365.921	489.727	488.107	216.542
						(fortsættes)

Nationalbankens genbelåning af færøske vekslers

1975, 1980 og 1984-87 (fortsat)

<u>1.000 kr.</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Betalt diskonto	2.313	12.181	6.068	8.373	8.443	3.558
Ialt	169.411	506.541	484.739	601.600	620.050	220.100
Indfriet i årets løb	131.504	394.242	381.239	478.100	570.100	220.850
Beholdning af re-diskonterede vekslers pr. 31/12	37.907	112.299	103.500	123.500	49.950	49.200

Kilde: Materiale ved Rigsombudet

Rediskonteringerne har i 1987 været af væsentlig mindre omfang end i de foregående år. Hovedårsagen hertil er, at Landsstyret i december 1986 nedbragte landskassens vekselgæld til Danmarks Nationalbank til nul, og at landskassen i 1987 ikke har gjort brug af denne rediskonteringsmulighed.

Udover rediskontering har bankerne adgang til genbelåning af obligationer i Danmarks Nationalbank efter særlige regler. Rammen for bankernes belåning af obligationer var i 1987 fastsat til 135 mio. kr., hvoraf 125 mio. kr. gælder obligationer udstedt af Færøernes Realkreditinstitut samt andre børsnoterede obligationer, medens 10 mio. kr. gælder færøske obligationer udstedt eller garanteret af landsstyret. De samlede belåningsmuligheder (maximum) for bankerne i Nationalbanken var således i 1987 285,0 mio. kr.

Tabel 4.30. De finansielle institutioners obligationsbeholdninger 1983-87

<u>1.000 kr.</u>	<u>31/12-83</u>	<u>31/12-84</u>	<u>31/12-85</u>	<u>31/12-86</u>	<u>31/12-87</u>
<u>Færøske obligationer:</u>					
Realkreditobligationer	-	-	-	-	-
Andre fær.obligationer	29.884	34.336	46.690	46.247	45.906
Fær.obligationer ialt	29.884	34.336	46.690	46.247	45.906
<u>Danske obligationer:</u>					
Statsobligationer	594.075	708.289	977.593	1.233.556	1.090.117
Fiskeribankobligationer	17.347	16.165	11.243	10.228	7.517
Skibskreditfondsobl.	-	-	-	-	-
Kommunekreditfor.obl.	8.148	5.840	-	-	-
Kredit- og hypotekforeningsobl. o.l.	195.990	158.659	411.560	415.028	278.382

(fortsættes)

De finansielle institutioners obligationsbeholdninger
1983-87 (fortsat)

<u>1.000 kr.</u>	<u>31/12-83</u>	<u>31/12-84</u>	<u>31/12-85</u>	<u>31/12-86</u>	<u>31/12-87¹⁾</u>
Danske obligationer ialt	815.560	888.953	1400.396	1.658.812	1.376.016
Færøske + danske obligationer ialt	588.185	845.444	923.289	1447.086	1.421.922

1) Skøn.

Kilde: Institutionerne

De finansielle institutioners obligationsbeholdninger er i løbet af 1987 reduceret med ialt 283 mio.kr., svarende til 17%. Tilbagegangen skyldes hovedsagelig et betydeligt salg af danske statsobligationer og kreditforeningsobligationer.

Det er særlig bankerne, der har mindsket beholdningerne af obligationer. Dette skal bl.a. ses i sammenhæng med den strammere banklikviditet i 1987.

Ved udgangen af 1987 ligger de finansielle institutioner inde med en aktiebeholdning på ca. 44 mio. kr.

NATIONALREGNSKABET FOR FÆRØERNE.

Færøernes nationalregnskab er blevet udarbejdet siden 1962. Indtil 1980 blev det opstillet efter FN's regelsæt af 1953. Fra 1980 er regnskabet udarbejdet efter FN's regler af 1968. Tallene er derfor ikke direkte sammenlignelige for de to perioder, men for 1980 er nationalregnskabet opstillet efter både det gamle og det nye regelsæt. Af forskellige grunde er der også foretaget andre ændringer for 1980. Dette arbejde er endnu ikke afsluttet, og der kan derfor med tiden ventes yderligere ændringer. For årene 1962-1980 er tallene offentliggjort i hæftet Tjóðarroknskapir (Nationalregnskab). For årene 1980-1987 er de offentliggjort i hæftet Nýggj-árshagtl (Nytårsstatistik) 1987/88.

Bruttonationalproduktet (BNP) er et mål for den erhvervsmæssige indkomstskabelse og udregnes som værdien af produktionen i samtlige erhverv med fradrag af værdien af de rå- og hjælpestoffer samt tjenester, erhvervene har forbrugt ved produktionen. Bruttonationalproduktet opgøres i markedspriser, hvilket vil sige, at indirekte afgifter (indirekte skatter og told) er medregnet og offentlige tilskud fradraget.

Tabel 4.31. Bruttonationalproduktet og købekraften.

	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
BNP, mio.kr.	2.856	3.348	4.075	4.412	4.867	5.574	6.046
Stigning i BNP, %	14	17	22	8	10	15	8
Stigning i pristal, %	14	11	7	7	4	-4	4
Stigning i BNP's købekraft, %	0	5	14	1	6	19	4

Kilde: Hagdeildin

Den økonomiske vækst på Færøerne har været forholdsvis stor. Der findes ikke noget velegnet pristal at deflatere med (d.v.s. sætte stigningen i BNP i forhold til stigningen i pristallet), men købekraften i forhold til forbrugsvarer kan beregnes ved at deflatere BNP med det lønregulerende pristal. Derved fås et rimeligt tilnærmet udtryk for den reelle vækst. Købekraften af BNP i forhold til forbrugsvarer steg i perioden 1970-77 med 8% om året i gennemsnit. I årene 1977-80 faldt den noget, men i perioden 1980-87 steg købekraften med 6% om året. Det er karakteristisk for Færøerne, at væksten varierer meget fra år til år, men der er tale om en betydelig vækst, uanset hvilket land eller hvilken periode, der sammenlignes med.

Bruttofaktorindkomsten (BFI) er et mål for aflønningen af produktionsfaktorerne, arbejde og kapital. Bruttofaktorindkomsten fremkommer ved at lægge tilskud til erhvervene til bruttonationalproduktet og trække told og afgifter fra.

Tabel. 4.32. Bruttofaktorindkomsten fordelt på erhverv.

	<u>1980</u>		<u>1985</u>		<u>1986</u>		<u>1987</u>	
	Mio.		Mio.		Mio.		Mio.	
	kr.	%	kr.	%	kr.	%	kr.	%
1. Landbrug	36	1	59	1	57	1	66	1
2. Fiskeri	429	17	724	15	768	14	714	12
3. Fiskeopdræt	0	0	27	1	58	1	72	1
4. Hvalfangst	21	1	27	1	18	0	18	0
5. Råstofudvinding	2	0	3	0	4	0	6	0
6. Fiskeforarbejdning	256	10	593	12	636	11	556	10
7. Teknisk reparation	86	3	225	5	253	5	272	5
8. Industri	127	5	285	6	9	6	335	6
9. Byggeri	266	11	345	7	431	8	454	8
10. Energiforsyning	39	2	116	2	127	2	135	2
11. Handel	303	12	678	14	716	13	833	14

(fortsættes)

Bruttofaktorindkomsten fordelt på erhverv.
(fortsat)

	1980		1985		1986		1987	
	Mio.		Mio.		Mio.		Mio.	
	kr.	%	kr.	%	kr.	%	kr.	%
12. Søtransport	108	4	256	5	288	5	238	4
13. Anden transport	69	3	76	2	95	2	111	2
14. Post- og telekommunikation	84	3	133	3	141	3	154	3
15. Finansiering	125	5	247	5	282	5	339	6
16. Information	60	2	122	3	166	3	197	3
17. Husholdning	21	1	29	1	28	1	27	0
18. Offentlig service	414	16	14	16	35	17	1.059	18
19. Boligbenyttelse	82	3	158	3	177	3	190	3
20. Ialt	2.528	100	4.917	100	5.489	100	5.776	100
21. Finansielle tjenester	-153	-6	-323	-7	-380	-7	-457	8
22. Bruttofaktorindkomst	2.375	94	4.593	93	5.109	93	5.318	92
23. Primære erhverv (1-5)	488	19	840	16	905	15	876	15
24. Sekundære erhverv (6-10)	774	31	1.564	32	1.756	33	1.752	30
25. Tertiære (10-19)	1.266	50	2.513	51	2.828	52	3.148	55
26. Ialt	2.528	100	4.917	100	5.489	100	5.776	100

Kilde: Hagdeildin

Bruttofaktorindkomsten fordelt på erhverv viser produktionens sammensætning eller struktur. Som det fremgår af tabel 4.32, er sammensætningen under forandring. De såkaldte primære erhverv viser relativ tilbagegang, mens sekundære tertiære erhverv får stigende betydning.

Med denne udvikling kommer Færøerne mere og mere til at ligne de højt udviklede vestlige lande. Det, der især afviger herfra, er, at både sekundære og tertiære erhverv er voksende. I andre udviklede lande er de tertiære erhverv voksende, mens både primære og sekundære erhverv går tilbage.

Fiskeri, som udgør den største del af de primære erhverv, har haft tilbagegang i det samlede produktionsmønster. Dette skyldes for en del, at tilskuddene er faldet i 1985 og 1986 i forhold til 1984, men også at fiskerierhvervet mere end andre erhvervsgrene er bundet til markeds- og valutaforhold i andre lande. Fiskemængderne er i højere grad end tidligere knyttet til tilstanden af de færøske fiskeressourcer.

Tilbagegangen i fiskeriet er delvis opvejet af væksten i fiskeforarbejdning på land. Denne udvikling er til dels en følge af prisfastsættelsen mellem disse to led i fiskerierhvervet.

Fiskerierhvervet til havs og på land har i 1987 stået for 22% af den samlede værditilvækst. For få år siden var denne andel ca. 40%. Ændringen betyder ikke, at det er gået tilbage for fiskerierhvervet, men at væksten har været større i andre erhvervsgrene. Med sine mere end 90% af eksporten er fiskerierhvervet det økonomiske grundlag for de øvrige erhvervsliv.

Bruttoinvesteringerne er de faste investeringer og tilvæksten i lagerbeholdningerne. Ifølge FN's regelsæt af 1968 omfatter de faste investeringer kun nyinvesteringer. Reparationer og vedligeholdelse, som tidligere blev medregnet i de faste investeringer, er nu indeholdt i materialeforbruget i produktionen.

Tabel 4.33. Samlede bruttoinvesteringer.

<u>Mio.kr.</u>	<u>1980</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
<u>I. Faste investeringer:</u>				
1. Private investeringer:				
Fiskerskibe	63	405	439	841
Fiskeindustri	69	132	194	162
Passager- og fragtskibe	37	338	40	-378
Andre erhvervsinvesteringer	187	384	467	399
Boligbyggeri	135	224	293	270
Private investeringer ialt	491	1.483	1.433	1.294
2. Offentlige investeringer:				
Veje, havne og flyveplads	166	200	216	288
SEV, telefonselskabet m.v.	39	148	246	200
Undervisning	45	25	12	51
Sygehuse m.v.	5	6	6	11
Andre offentlige investeringer	51	139	164	148
Offentlige investeringer ialt	306	518	644	698
Faste investeringer ialt	797	2.001	2.077	1.992
<u>II Lagerinvesteringer:</u>				
Forøgelse af opdrætsfiskebestande		76	126	96
Forøgelse af fiskelagre	17	-108	47	64
Forøgelse af andre lagre	-21	-12	20	20
Bruttoinvesteringer ialt	819	1.957	2.270	2.172

Kilde: Hagdeildin

De samlede faste investeringer faldt i 1985 med 3%, men steg i 1986 med 2% og faldt på ny i 1987 med 4%.

De private investeringer faldt i 1987 med 10%. Dette skyldes først og fremmest, at salget af fragtskibene bliver indregnet som en negativ investering. Derimod steg investeringerne i fiskeskibe med 91%.

De offentlige investeringer steg i 1987 med 8%. Årsagen er først og fremmest større investeringer i veje, havne m.m., og på det sociale og sundhedsmæssige område. Investeringerne hos SEV, telefonværket og kommunerne blev reduceret en smule i forhold til det høje niveau i 1986.

Sammenlignet med andre lande har de færøske investeringer været meget store i mange år. I flere år siden 1980 har investeringerne udgjort 40% af bruttonationalproduktet, i 1984 endda 49%. I 1970'erne var andelen godt 30% om året i gennemsnit. I de europæiske OECD-lande var denne andel 23% i 1970, og den er faldet forholdsvis jævnt til 19% i 1985.

Betalingsbalancen opstilles i løbende poster (tabel 4.34) og kapitalbevægelser (tabel 4.35). De løbende poster omfatter vare- og tjenestebalancen, der viser indtægter og udgifter ved udveksling af varer og tjenesteydelser med udlandet, samt indtægtsoverførsler mellem Færøerne og udlandet. Løbende poster og kapitalbevægelser skal i princippet vise samme resultat med hver sit fortegn. Kapitalbevægelserne viser således, hvordan de løbende poster bliver finansieret. Hvis de løbende poster viser underskud, viser kapitalbevægelserne en stigning i nettogælden.

I 1987 er underskuddet på betalingsbalancen foreløbig opgjort til 305 mio.kr. I 1986 var det 466 mio.kr. og i 1985 387 mio.kr.

5-års perioden 1978-82 viste et samlet underskud på 690 mio.kr. eller 138 mio.kr. i gennemsnit pr. år. De følgende 5 år 1983-87 var underskuddet sammenlagt 2.343 mio.kr. eller 469 mio.kr. i gennemsnit pr. år. Udlandsgælden er steget med denne kapitaltilførsel. Endvidere har udviklingen i valutakurserne indtil 1985 bevirket en væsentlig forøgelse af udlandsgælden på grund af kursstab. Derimod er gælden reduceret i 1985, 86 og 87 på grund af kursgevinst. Udlandsgælden kan ved udgangen af 1987 skønnes til 3.900 mio.kr.

Tabel 4.34. Betalingsbalance, løbende poster.

<u>Mio.kr.</u>	<u>1980</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
<u>Indtægter</u>				
11. Registrerede varer (fob)	1.007	1.900	1.998	2.380
12. Frimærker	35	34	35	35
13. Varer i øvrigt		9		
21. Transport	137	315	350	260
23. Tjenester i øvrigt	53	35	35	37
30. Rejser	35	50	50	60
Varer og tjenester ialt	1.267	2.343	2.468	2.772
40. Lønninger	67	100	90	100
50. Renter og udbytter	90	120	145	150
61. Overførsler fra staten	433	726	773	816
62. Overførsler fra Nationalbanken m.v. 19		45	85	270
Indtægter ialt	1.876	3.334	3.561	4.108
<u>Udgifter</u>				
11. Registrerede varer (fob)	1.252	2.631	2.872	3.233
13. Varer i øvrigt				
21. Transpor	95	150	150	110
22. Offentlig service	81	135	135	135
23. Tjenester i øvrigt	71	120	115	115
24. Skønnet restgruppe	58			
30. Rejser	185	230	240	260
Varer og tjenester ialt	1.742	3.266	3.512	3.853
40. Lønninger	22	35	30	60
50. Renter og udbytter	190	420	485	500
Udgifter ialt	1.954	3.721	4.027	4.413
Indtægter	1.876	3.334	3.561	4.108
Udgifter	1.954	3.721	4.027	4.413
Nettoindtægter	-78	-387	-466	-305

Kilde: Hagdeildin

Tabel 4.35. Betalingsbalance, kapitalposter.

<u>Mio.kr.</u>	<u>1980</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
<u>Offentlig kapitaltilførsel:</u>				
Landsstyret	127	-2	-42	-362
Kommuner og virksomheder	52	-25	185	-5
Kreditinstitutioner	3	56	121	-29
Seddelomløb	-13	-10	-3	-19
Ialt	-91	19	261	-415

(fortsættes)

Betalingsbalance, kapitalposter.

<u>Mio.kr.</u>	<u>1980</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Privat Kapitaltilførsel:				
Pengeinstitutter	-20	-311	518	450
Eksportvirksomheder	-76			
Andre	5	679	23	270
Ialt	-91	368	205	720
Samlet kapitaltilførsel	78	387	466	285

Kilde: Hagdeildin

Tabel 4.36. Varer og tjenester, tilgang og forbrug.

<u>Mio.kr.</u>	<u>1980</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Produktionsværdi	4.196	8.556	9.797	10.402
Told	318	648	820	1.030
Indenlands tilgang	4.514	9.204	10.617	11.432
Import, varer	1.252	2.630	2.872	3.233
Import, tjenester	512	670	670	650
Tilgang af varer og tjenester ialt	6.279	12.504	14.159	15.315
Materialeforbrug	2.008	4.337	5.043	5.386
Til endeligt forbrug	4.271	8.167	9.116	9.929
Eksport, varer	1.042	1.941	2.033	2.415
Eksport, tjenester	225	409	435	357
Til indenlandsk forbrug	3.003	5.817	6.648	7.157
Privat forbrug	1.687	2.902	3.281	3.730
Offentligt forbrug	497	959	1.098	1.248
Private investeringer	491	1.482	1.433	1.294
Offentlige investeringer	307	518	643	698
Lagerinvesteringer	22	-44	193	188

Kilde: Hagdeildin

Tabel 4.37. Bruttonationalprodukt og bruttofaktorindkomst.

<u>Mio.kr.</u>	<u>1980</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Indenlandsk tilgang	4.515	9.204	10.617	11.432
Materialeforbrug	2.008	4.337	5.043	5.386
Bruttonationalprodukt	2.507	4.867	5.574	6.046
+ tilskud	189	390	376	328
- afgifter	323	663	841	1.056
Bruttofaktorindkomst	2.373	4.594	5.109	5.318
Lønninger		3.080	3.488	3.770
Restindkomst, brutto		1.514	1.621	1.549

Kilde: Hagdeildin

Tabel 4.38. Nationalindkomst, forbrug, opsparing og finansiering af investeringer.

Mio.kr.	1980	1985	1986	1987
Bruttonationalprodukt	2.507	4.867	5.574	6.046
Renter	-100	-300	-340	-350
Lønindkomster	67	100	90	70
Den danske stat	433	726	773	816
Nationalbanken m.v.	19	45	85	270
Bruttonationalindkomst til rådighed	2.926	5.438	6.182	6.852
Forbrug	2.183	3.861	4.379	4.978
Bruttoopsparing	743	1.577	1.803	1.874
Udenlandsk låntagning	77	386	466	305
Investeringer	820	1.963	2.269	2.179
Pct.	1980	1985	1986	1987
Bruttonationalprodukt	86	89	90	88
Renter	-3	-6	-6	-5
Lønindkomster	2	2	1	1
Den danske stat	15	14	13	12
Nationalbanken m.v.	1	1	1	4
Bruttonationalindkomst til rådighed	100	100	100	100
Forbrug	75	71	71	73
Bruttoopsparing	25	29	29	27
Udenlands låntagning	3	7	8	4
Investeringer	28	36	37	32

Kilde: Hagdeildin

Den økonomiske udvikling

Som nævnt har Færøerne haft en betydelig økonomisk vækst, også sammenlignet med andre lande. Købekraften af bruttonationalprodukter i forhold til forbrugsvarer voksede i gennemsnit med 7% om året i 1980-87.

Der har i disse år været stort underskud på betalingsbalancen i gennemsnit knap 400 mio.kr. om året. Dette har sammen med kurstab medført, at udenlandsgælden er steget fra godt 1. mia.kr. ved udgangen af 1980 til 3,9 mia.kr. ved udgangen af 1987, eller fra 43% til 64% af BNP. Sagt på en anden måde er udlandsgælden forøget fra 37% til 57% af bruttonationalindkomsten. Stigningen i udlandsgælden har medført, at renterne af den er forøget fra 3% bruttonationalindkomsten i 1980 til 6% i 1987.

Når den bruttonationalindkomst, der er til rådighed, er vokset mindre end bruttonationalproduktet, skyldes det bl.a., at renterne af udlandsgælden er øget så meget, men også at det danske statstilskud har fået relativt mindre betydning. Dette er en følge af den økonomiske vækst.

Både det private og det offentlige forbrug steg med gennemsnitlig 5% om året målt i faste priser. Det er ikke usædvanligt, at forbruget vokser mindre end indkomsten, når den økonomiske vækst er stor, men spiren til et for stort forbrug senere bliver ofte lagt i en sådan periode. Når perioden 1980-87 betragtes under et, er forbruget ikke årsagen til problemerne med balancen i forhold til udlandet. Forbruget steg meget i 1981 og var da stort efter færøske forhold, nemlig 78% af den bruttonationalindkomst, der var til rådighed. Derefter viste forbruget imidlertid en faldende tendens frem til 1985, da den tilsvarende andel var 71%. I 1986 og 1987 steg forbruget igen betydeligt. Dette kan ses som en eftervirkning af den store vækst. Nye afgifter til landskassen blev indført i efteråret 1986 for at tage toppen af forbrugsudvidelsen, men det er sandsynligt, at forbruget får en voksende andel af bruttonationalindkomsten i nogle år fremover.

Sammenlignet med andre lande udgør forbruget ikke nogen stor andel af bruttonationalindkomsten. Derimod er opsparingen forholdsvis stor. Den har i den betragtede periode været mellem 22% og 29% af bruttonationalindkomsten.

Som nævnt er de færøske investeringer store sammenlignet med andre lande. I 1984 udgjorde de hele 49% af BNP og 43% af bruttonationalindkomsten, og i flere år har de været omkring 35% af bruttonationalindkomsten. Det er således investeringerne, der først og fremmest har skabt betalingsbalanceproblemerne og udlandsgælden. Det er derfor også afkastet af disse investeringer, der er afgørende for, om udlandsgælden bliver let eller tung at bære. De største investeringer er i disse år foretaget i skibe - de første år i fragtskibe og de sidste år i fiskerskibe. Det er gået dårligt for fragtskibene, der har haft store økonomiske problemer, og flere af dem er nylig solgt med tab.

.....

Kap. 5

KOMMUNALE FORHOLD

Kommunale forhold er færøsk særanliggende, og området er reguleret gennem lagtingslove, hvoraf de 2 vigtigste er lagtingslov nr. 45 af 29. juni 1972 om færøske kommuner med senere ændringer samt lagtingslov nr. 44 af 29. juni 1972 om valg til samtlige færøske kommuner.

Antal kommuner

Antallet af kommuner på Færøerne var pr. 31. december 1986 ialt 50. Bortset fra en ændring i 1976, hvor Kaldbak kommune blev sammensluttet med Tórshavn bykommune, har dette tal været uændret i en længere årrække, uanset de øgede krav til den kommunale service og de forbedrede samfærdselsforhold, der, som det har været tilfældet i andre nordiske lande, måtte antages at ville tilskynde til kommunale sammenlægninger. Der er således tale om relativt små kommuner. Af de 50 kommuner havde 18 under 200 indbyggere, og kun én kommune havde over 5.000 indbyggere, nemlig Tórshavn med 13.905 indbyggere. Der henvises iøvrigt til kap. 2 Befolknings- og boligforhold.

43 af de færøske kommuner omfattende 30.226 indbyggere er sammensluttet i organisationen, Føroya Kommunufelag.

Valg til kommunestyret

Reglerne for valg til kommunestyret er fastsat i lagtingslov om valg til samtlige færøske kommuner. Der afholdes valg til de færøske kommuner hvert 4. år. Det seneste valg fandt sted den 4. december 1984.

Valgret og valgbarhed har enhver, som er fyldt 18 år, og som opfylder betingelserne for valgret og valgbarhed til Færøernes lagting, er tilmeldt folkeregistret i vedkommende kommune senest 7 dage inden valgdagen, og som på valgdagen fremdeles bor i kommunen.

Afstemningen foregår i henhold til kandidatlistor, hvorpå bestemte personer bringes i forslag til valg. Samtidig med bygderådsvalget og efter samme regler vælges en skolekommission med 3 eller 5 medlemmer.

I henhold til lagtingslov om færøske kommuner benævnes kommunalbestyrelserne bygderåd, idet kommuner med over 1.500 indbyggere har mulighed for at benytte benævnelsen byråd. Bortset fra Fuglafjørður anvender alle kommuner over 1.500 indbyggere, d.v.s. Tórshavn, Klaksvík, Runavík, Tvøroyri og Vágur denne benævnelse.

Efter byrådsvalget i Tórshavn den 4. december 1984 har socialdemokratiet 2 mandater, sambandsflokken 1 mandat, selvstyre-flokken 1 mandat, tjóðveldisflokkun 1 mandat, folkeflokkun 5 mandater og privatlisten (Petur í Gong) 3 mandater.

By- og bygderådsvalgene i de øvrige færøske kommuner er præget af de mange særliste i de enkelte kommuner, og det er derfor ikke muligt tabellarisk at give et samlet billede.

By- og bygderådsformænd pr. 31. december 1986

Argir:	Erland T. Jacobsen
Bøur:	Elias Petersen
Eiði:	Regin Ellingsgaard
Elduvík:	Johan Hammer
Fámjin:	Kjartan Nielsen
Fuglafjørður:	Steintór Larsen
Fugloy:	Jóanis Christiansen
Funningur:	Andor Sivertsen
Gjógv:	John Sivertsen
Gøta:	Jákup E. S. Jacobsen
Haldórsvík:	Atli Fossádal
Hestur:	Johan W. Niclasen
Hósvík:	Øssur Olsen
Hov:	Kaj Tavsén
Húsar:	Jacob M. Joensen
Húsavík:	Hanus undir Leitinum
Hvalba:	Daniel Jacob Berg
Hvalvík:	Petur Zachariasen
Hvannasund:	Páll Ámund Joensen
Kirkjubøur:	Niels á Velbastað
Klaksvík:	Jógvan við Keldu
Kollafjørður:	Tummas Debes
Kunoy:	Heini O. Heinesen
Kvívík:	Petur Müller
Leirvík:	Eyðbjørn Lervig
Miðvágur:	Martin Nielsen
Mikladalur:	Hjalmar Johannesen
Mykines:	Bjarni Hansen
Nólsoy:	Napoleon Hansen
Nes:	Arni Højgaard
Oyndarfjørður:	Leo Joensen

Porkeri:	Erling Bech
Runavík:	Dia P. Johannesen
Saksun:	Jógvan Joensen
Sandur:	Tummas Løkjá
Sandavágur:	Jóanes Nielsen
Sjógv:	Poul M. Abrahamsen
Skáli:	Eyðbjörg Thorleifsson
Skálavík:	Hans M. Lydersen
Skopun:	Osmund Berg
Skúvoy:	Manbjørn Tórarenni
Sumba:	Eivind Bech
Sund:	Jaspar Larsen
Svínoy:	Eyðun Jacobsen
Sørvágur:	Eyðun Thomasen
Tórshavn:	Poul Michelsen
Tvøroyri:	Dánjal av Rana
Vágur:	Tórbjørn Benjardøgg
Vestmanna:	Jógvan Isaksen
Viðareidi:	Dánjal Lydersen

Den kommunale styrelsesordning

Reglerne om det kommunale styre findes i lagtingslov om færøske kommuner. Denne lov er de færøske kommuners forfatningslov og indeholder regler om de styrende organer, d.v.s. by- eller bygderådene, udvalgene og by- eller bygderådsformanden. Endvidere fastsætter den visse regler for kommunernes finansstyre og endelig reguleres tilsynet med kommunerne.

Loven indeholder hjemmel til, at regler inden for bestemte områder kan fastsættes i en styrelsesvedtægt, der vedtages af den enkelte kommune og godkendes af landsstyret. De styrelsesregler der henskydes til optagelse i vedtægten, er i første række sådanne, hvis indhold er afhængigt af de lokale forhold bl.a. bygderådets medlemstal (som dog inden for visse grænser er fastsat af lagtingslov om færøske kommuner) og udvalgsstrukturen. Det skal bemærkes, at landsstyret kan dispensere fra dele af kommunelovens bestemmelser (særligt om faste udvalg) for kommuner med færre end 1.000 indbyggere.

Endvidere tilkommer det ifølge kommuneloven bygderådet at vedtage sin forretningsorden, der skal godkendes af landsstyret.

Det nyvalgte bygderåd skal træde sammen senest den 31. decem-

ber det år, valget er foretaget. På det første møde vælges formand, næstformand (eventuelt en 1. og en 2. næstformand) og stående udvalg.

Bygderådsformanden forbereder bygderådets møder og indkalder medlemmer til disse. Han leder møderne og påser, at beslutninger indføres i protokol. Han drager omsorg for udførelsen af bygderådets beslutninger. Endvidere står han for den daglige ledelse af kommunen.

I kommuner med over 1.000 indbyggere skal der nedsættes stående udvalg. Til varetagelse af den økonomiske forvaltning nedsættes et økonomiudvalg, der består af bygderådsformanden som født formand og 2 eller 4 andre medlemmer, som er valgt blandt bygderådets medlemmer. Ved siden af økonomiudvalget nedsættes andre stående udvalg i overensstemmelse med styrelsesvedtægtens bestemmelser, f.eks. socialudvalg, teknisk udvalg, byplanudvalg, kulturudvalg og havneudvalg. Endvidere nedsættes en ligningskommission.

I kommuner med mindre end 1.000 indbyggere er det ikke nødvendigt at nedsætte stående udvalg, idet bygderådet kan bestemme selv at tage sig af opgaverne.

Iøvrigt kan bygderådet (i alle kommuner) nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af rådgivende funktioner for kommunestyret.

Bygderådet vælger endvidere medlemmer til de særlige navn og kommissioner, som de ifølge anden lovgivning skal være repræsenteret i, f.eks. sundhedskommissionen og børne- og ungdomsnævnet.

Hver kommune skal have en sagkyndig revision, som skal godkendes af landsstyret.

Færøernes landsstyre udøver tilsyn med, at kommunale beslutninger er i overensstemmelse med lovgivningen og med kommunernes økonomiske forhold. Umiddelbart efter årsbudgettets endelige vedtagelse tilstilles det landsstyret. Endvidere kræver optagelse af lån eller ændring i lånevilkår - bortset fra få undtagelser - samt visse ejendomsdispositioner - køb, salg, pantsætning af fast ejendom landsstyrets samtykke.

Kommunale opgaver

De vigtigste kommunale opgaver er fastlagt af lovgivningen som funktioner inden for større samfundsmæssige ordninger, f.eks. forsvorgsvæsen og skolevæsen. Ud over disse varetager kommunerne en række opgaver - af mere eller mindre frivillig karakter - til

forsyning af borgerne med serviceforanstaltninger f.eks. veje, vandforsyning, havne, bibliotek, idrætspladser og idrætshaller.

Folkeskolen er en af kommunernes væsentligste opgaver. Kommunen har alene ansvaret for, at kommunens borgere kan få den fornødne undervisning. Tilsynet med og styrelse af kommunens skoler udøves af skolekommissionen. Nogle kommuner har i fællesskab etableret folkeskoler, det gælder f.eks. Meginskúlin á Sandi, Skúlin á Giljanesi, Felagsskúlin á Oyrabakka og Skúlin í Fuglafjörður. Vedrørende de økonomiske forhold herunder kommunens del af udgifterne til folkeskolen henvises til kap. 8 Undervisningsvæsen.

I medfør af lagtingslov om folkebiblioteker m.v. (1968) får kommunerne refunderet 60% af driftsudgifterne til bibliotek af landskassen. 15 kommuner har bibliotek, hvoraf kun Tórshavn og Klaksvík har heltidsbiblioteker. Der henvises iøvrigt til kap. 11 Kulturelle forhold, idræt m.v.

I de senere år har et stigende antal kommuner tilbudt fritidsundervisning (aftenskole). Udgifterne afholdes af kommunerne med tilskud fra stats- og landskasse. Der henvises til kap. 8 Undervisningsvæsen.

Kommunerne dækker en mindre del af udgifterne til sociale pensioner samt visse forsorgsydelser. Tórshavn, Klaksvík og Tvøroyri kommuner, der har over 2.000 indbyggere, administrerer selv reglerne i forsorgsloven om transbestemte ydelser: Almindelig underholdshjælp og hjælp til enlige forsørgere. Iøvrigt varetages forvaltningen af landsstyrets socialforvaltning, Almannastovan.

Reglerne i børneforsorgsloven forvaltes af børnevarnsudvalg i hver kommune.

I Tórshavn, Miðvágur, Klaksvík, Runavík og Tvøroyri findes alderdoms- og plejehjem. Kommunerne dækker 15% af udgifterne til driften.

Se iøvrigt kap. 6 Socialvæsen.

Kommunerne har visse opgaver inden for sundhedsvæsenets område. Kommunerne betaler 1/4 af det faste honorar til kommunelæger. Herudover stiller kommunerne fri bolig, konsultationslokaler og instrumentarium til rådighed. Til konsultationslokaler og større fast instrumentarium bevilger fonden til bygning af sundhedscentre 50% i tilskud og 40% i lån til kommunerne. Udgifterne til skoletandlæger dækkes fuldt ud af kommunerne, medens kommunens udgifter til skolelæger, sundhedsplejersker, skolesundheds- eller skolesygeplejersker

og hjemmesygeplejersker kun udgør en mindre del af de samlede udgifter. Der henvises iøvrigt til kap. 7 Sundhedsvæsen.

Reglerne i sundhedsvedtægterne administreres af den i hver kommune nedsatte sundhedskommission. De lokale sundhedskommissioners afgørelser kan påklages til Hygiejnisk Laboratorium og videre til Færøernes landsstyre. Afgørelser truffet af Tórshavn kommunes sundhedskommission påklages dog til landsstyret.

Til fremme for erhvervslivet har de fleste kommuner anvendt store beløb til havneudbygninger. Havne- og landingspladser på Færøerne bygges og drives af kommunerne. Kommunerne har hidtil båret godt 1/4 af de samlede udgifter hertil. Der henvises i den forbindelse til kap. 3, afsnittet om Havne- og landingspladser. Endvidere dækker kommunerne udgifter til anlæg og vedligeholdelse af veje, som ikke er landsveje, jfr. kap. 3, afsnittet om veje, samt til gadebelysning. Dog bevilger landskassen tilskud til asfaltering af kommunale veje.

Kommunerne afholder selv udgifterne til anlæg og vedligeholdelse af kloakker samt til renovation. I forbindelse med anlæg og vedligeholdelse af kirkegårde har kommunen mindre udgifter, jfr. iøvrigt kap. 10 Kirkeliv. Endelig er vandforsyning og brandvæsen kommunale opgaver, som kommunerne selv dækker udgifterne til.

Tórshavn kommune har herudover som den eneste kommune udgifter til kollektiv trafik (buslinier) inden for kommunen.

I henhold til lagtingslov om byplaner og byggevedtægter (1954) er Tórshavn kommune forpligtet til at udarbejde en byplan for kommunen. Landsstyret kan endvidere pålægge andre kommuner (eller andre kommuner i fællesskab) at tilvejebringe en byplan, men denne hjemmel har ikke været anvendt i den tid, loven har været gældende. Det er således op til kommunerne selv at afgøre, om der skal planlægges eller ej.

Det er dog nødvendigt for kommuner med en vis vækst at udarbejde en byggevedtægt med bindende regler for både kommunestyret og den enkelte. I de seneste år har enkelte kommuner fået godkendt eller har tilsendt landsstyret oplæg til byggevedtægtgodkendelse. Med lovændring i 1974 blev landsstyret bemyndiget til at sætte en særlig byggevedtægt i kraft, som skal være gældende for selve bebyggelsen i de kommuner, som ikke har sine egne godkendte bygningsbestemmelser.

Gennem flere år har man på såvel lands- som kommuneplan ar-

bejdet med spørgsmålet om en mere varig løsning på problemet vedrørende affaldsbortskaffelse. Den eneste kommune, der har etableret forbrændingsanlæg, er Tórshavn kommune, som i flere år har haft et sådant anlæg, og som i 1986 påbegyndte opførelsen af et nyt forbrændingsanlæg. De fleste andre kommuner har sluttet sig sammen i Færøernes Interkommunale Renovationsselskab, som i 1982 påbegyndte forberedelserne til etablering af et fælles forbrændingsanlæg.

Kommunernes økonomi

Kommunernes økonomiske forhold er belyst i tabel 5.1 og 5.2 nedenfor, der er baseret på kommunernes regnskaber for 1985 og oplysninger om foreløbige regnskabstal for 1986. Disse tal er i tabel 5.3 opstillet efter kommunistørrelse og formål. De absolutte tal i tabel 5.3 skal dog tages med forbehold, mens de relative fordelinger i tabel 5.1 og 5.2 er tilnærmelsesvis korrekte for de anførte grupper.

Indtægter: Størstedelen af de kommunale indtægter stammer fra indkomstskat. Af andre indtægter stammer hovedparten fra renter af indeståender i pengeinstitutter.

Den indbetalte kommuneskat i 1986 var ifølge Føroya Gjaldstova ialt 522,7 mill. kr., svarende til 38,3% af de samlede skatteindtægter i 1986. Af tabel 5.2. fremgår, at den gennemsnitlige kommuneskat pr. indbygger er lavest for kommuner med under 200 indbyggere og stiger proportionalt med kommunernes størrelse. Hovedårsagerne hertil er, at indtjeningsmulighederne er bedre i større kommuner, samtidig med at udgiftsbehovet (og derved skattekravet) er større. I 1986 var den laveste og den højeste ligningsprocent henholdsvis 7% og 18%.

Udgifter: De kommunale udgifter omfatter dels udgifter til opgaver, som er pålagt kommunerne ved lov, f.eks. socialvæsen og undervisningsvæsen, dels udgifter til opgaver af mere frivillig karakter som byggerådet mere eller mindre selvstændigt træffer beslutning om.

Godt 30% af kommunernes udgifter går til betaling af renter (se tabel 5.1.). Det er især kommuner med mere en 500 indbyggere, der er bundet af store rentebyrder.

De største udgiftsområder iøvrigt er undervisningsvæsen og veje m.m. Disse områders andel af de samlede udgifter udgør ca. 50% i de små kommuner, men kun knap 30% i kommuner med over 2.000 indbyggere. Regnet pr. indbygger er udgifterne til undervisningsvæsen og veje m.m. dog størst i kommuner med 1.000-2.000 indbyggere. Det skal be-

mærkes, at udgifterne er opgjort netto efter fradrag af landskasse- og statstilskud, og at disse tilskud kan være optaget i et senere regnskab end de modsvarende udgifter.

Som helhed har kommunerne økonomisk overskud. I 1986 var det samlede overskud 85,6 mill. kr., og de største overskud fandtes i kommuner med mere end 2.000 indbyggere. Der foreligger endnu ikke statistiske oplysninger om kommunernes finansieringsbehov og omfanget af deres opfyldelse.

Tabel 5.1. Kommunale indtægter og udgifter i 1986 fordelt efter kommunestørrelse og hovedformål i %

	Kommunestørrelse, indbyggerantal					
%	0 - 200	200- 500	500- 1000	1000- 2000	Over 2000	Ialt
<u>Indtægter:</u>						
Betalt skat	94,8	91,2	96,2	94,8	95,9	95,5
Renter og udbytte	2,8	3,6	2,3	3,4	3,4	3,2
Andre indtægter	2,4	5,2	1,5	1,8	0,7	1,3
Indtægter ialt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<u>Udgifter:</u>						
Socialvæsen	10,7	4,3	6,9	5,7	12,8	9,6
Administration	9,5	5,6	6,3	8,7	11,2	9,3
Sundhedsvæsen	1,4	2,0	1,9	3,1	2,6	2,5
Veje m.v.	33,5	17,5	24,5	19,2	15,8	18,8
Undervisningsvæsen	16,0	12,2	17,4	23,6	15,9	17,5
Kommunale virksomheder	6,9	20,0	3,4	2,0	4,4	4,8
Kirkegårde	1,0	4,8	0,6	0,9	0,9	1,1
Andre udgifter	13,4	3,9	7,2	6,4	10,5	8,7
Renteudgifter	7,6	29,7	31,8	30,4	25,9	27,7
Udgifter ialt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bemærkning: Foreløbige tal

Kilde: Tabel 5.3.

Tabel 5.2. Kommunale indtægter og udgifter i 1986 fordelt
efter kommunestørrelse og hovedformål, i kr.
pr. indbygger

<u>Kr. pr. indbygger</u>	<u>Kommunestørrelse, indbyggerantal</u>					
<u>Indtægter:</u>	<u>0 -</u>	<u>200-</u>	<u>500-</u>	<u>1000-</u>	<u>Over</u>	
	<u>200</u>	<u>500</u>	<u>1000</u>	<u>2000</u>	<u>2000</u>	<u>Ialt</u>
Betalt skat		7.128	9.530	11.269	11.956	12.971
11.975						
Renter og udbytte	208	380	266	432	464	400
Andre indtægter	181	538	185	225	95	170
<u>Indtægter ialt</u>	<u>7.517</u>	<u>10.448</u>	<u>11.720</u>	<u>12.612</u>	<u>13.530</u>	<u>12.545</u>
Socialvæsen	408	458	667	704	1.384	1.027
Administration	713	604	610	1.064	1.204	994
Sundhedsvæsen	106	218	184	387	285	270
Veje m.v.	2.505	1.875	2.386	2.362	1.704	2.008
Undervisningsvæsen	1.197	1.308	1.697	2.896	1.711	1.872
Kommunale virksomheder	513	2.139	331	240	471	512
Kirkegårde	72	510	60	111	100	119
Andre udgifter	1.003	417	705	792	1.135	930
Renteudgifter	568	3.176	3.092	3.737	2.796	2.965
<u>Udgifter ialt</u>	<u>7.481</u>	<u>10.705</u>	<u>9.731</u>	<u>12.292</u>	<u>10.790</u>	<u>10.697</u>

Bemærkninger: Foreløbige tal

Kilde: Tabel 5.3.

Tabel 5.3. Kommunale indtægter og udgifter i 1986 fordelt efter kommunestørrelse og hovedformål

1.000 kr.	Kommunestørrelse, indbyggertal						Ialt
	0-200	200-500	500-1000	1000-2000	Over 2000		
Betalt skat	12.823	29.104	111.082	98.458	303.101		554.568
Renter og udbytte	375	1.159	2.621	3.556	10.835		18.546
Andre indtægter	326	1.644	1.819	1.849	2.228		7.866
Indtægter ialt	13.524	31.907	115.522	103.863	316.164		580.980
Socialvæsen	1.446	1.400	6.571	5.795	32.330		47.542
Administration	1.283	1.846	6.011	8.759	28.142		46.041
Sundhedsvæsen	190	665	1.809	3.191	6.658		12.513
Veje m.v.	4.507	5.725	23.517	19.455	39.811		93.015
Undervisningsvæsen	2.153	3.994	16.726	23.850	39.984		86.707
Kommunale virksomheder ¹⁾	923	6.533	3.265	1.973	11.013		23.707
Kirkegårde	130	1.558	594	912	2.334		5.528
Andre udgifter	1.805	1.273	6.950	6.519	26.520		43.067
Renteudgifter	1.021	9.698	30.478	30.771	65.340		137.308
Udgifter ialt	13.458	32.692	95.921	101.225	252.132		495.428
Indtægter - udgifter	66	-785	19.601	2.638	64.032		85.552
indb.antal pr. 31/12-86	1.799	3.054	9.857	8.235	23.367		46.312

1) Stenbrud, vandvæsen m.v.

Bemærkning: Foreløbige tal. Udgifterne er anført netto efter fradrag af stats- og landskase-tilskud.

Kilde: Kommunerne og Landsfolkeregistret

Kap. 6

SOCIALE FORHOLD

Regler og forvaltning

Sociale forhold omfatter almindelig forsorg, børneforsorg, børnebidrag, særforsorg, sygeforsikring, folke- og invalidepension, enkepension, lovpligtig ulykkesforsikring og dagpenge samt andre områder i nær tilknytning til disse. Området er fællesanliggende, bortset fra lovpligtig ulykkesforsikring, der er særanliggende.

De gældende regler er fastlagt i følgende særlige love m.v. for Færøerne:

Kgl. anordning nr. 389 af 15. november 1966 (med senere ændringer) om forsikring mod følger af ulykkestilfælde, lovbekendtgørelse nr. 130 af 29. marts 1977 (med senere ændring) om børneforsorg, lovbekendtgørelse nr. 131 af 29. marts 1977 (med senere ændringer) om offentlig forsorg, lagtingslov nr. 36 af 4. maj 1977 om tillægsydelse til enker (med senere ændringer), lovbekendtgørelse nr. 554 af 7. november 1977 (med senere ændringer) om offentlig sygeforsikring, lovbekendtgørelse nr. 12 af 9. januar 1978 (med senere ændring) om børnebidrag til enlige forsørgere m.v., lagtingslov nr. 74 af 24. oktober 1978 om fordeling af de sociale udgifter, lov nr. 644 af 13. december 1978 om dagpenge ved sygdom eller fødsel, Landsstyrets kundgørelse nr. 51 af 26. juni 1979 om dagpenge, Socialministeriets bekendtgørelse nr. 323 af 27. juni 1979 om pligt til at modtage færinger på bistanndslovens institutioner under amtskommunerne for personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap, Socialministeriets bekendtgørelse nr. 60 af 30. januar 1980 om udøvelse af for sorgen for åndssvage og andre særlig svagt-begavede på Færøerne, lagtingslov nr. 87 af 1. juni 1982 (med senere ændring) om isoleringstilskudslån til pensionister, Landsstyrets kundgørelse nr. 4 af 10. januar 1983 om hjemmehjælp, lovbekendtgørelse nr. 408 af 26. august 1983 om folkepension, lovbekendtgørelse nr. 409 af 26. august 1983 om invalidepension m.v., lagtingslov nr. 64 af 5. juni 1984 om vederlag for pleje af ældre og hjælpeløse personer hjemme og lagtingslov nr. 50 af 5. maj 1987 om børnetilskud (med senere ændring).

Der er nedsat et fast udvalg vedrørende sociallovgivningen for Færøerne under Socialministeriet. Dette udvalg behandler løbende sociale spørgsmål for Færøerne, herunder om nye principper i sociallovgivningen i Danmark også bør gennemføres på Færøerne.

Almindeligvis udarbejdes forslag til sociale love i dette udvalg, hvorefter de af Landsstyret forelægges Lagtinget. De af Lagtinget vedtagne og af Landsstyret anbefalede forslag forelægges herefter i Folketinget og behandles endeligt som andre forslag til rigslove.

Tórshavn, Klaksvík og Tvøroyri kommuner administrerer selv reglerne i forsorgsloven om varig hjælp og Tórshavn desuden hjælp til personer, der er arbejdsløse. Iøvrigt varetages forvaltningen af Landsstyrets socialforvaltning, Almannastovan (Færøernes Socialforvaltning), der er oprettet ved landsstyrets kundgørelse nr. 5 af 25. marts 1975 om overtagelse af administrationen af det sociale område. Almannastovan er også ankeinstans for afgørelser, der er truffet af de 3 nævnte kommuner. Almannastovans administration omfatter den direkte forvaltning med kontakt med klienterne samt afgørelse og beregninger vedrørende de fleste sociale ydelser (på samme måde som kommunerne i Danmark). Almannastovan har afdelinger, hver bemandet med socialrådgivere, på Suðuroy, Eysturoy og på Norðoyggjar. Herudover medvirker Almannastovan ved forvaltning med hensyn til institutioner og udfører forberedende arbejde med hensyn til Landsstyrets regelfastsættende og lovforberedende opgaver.

Almannastovans afgørelser i personsager kan indankes for Landsstyret, der har den endelige administrative afgørelse.

I visse tilfælde er den direkte forvaltning henlagt til andre organer.

Afgørelser om tilkendelse af invalidepension og revalideringsydelser træffes således af Færøernes ulykkesforsikringsråd, der består af Sorenskriveren (dommeren), Landslægen og 3 medlemmer, valgt af Lagtinget. Ulykkesforsikringsrådet træffer tillige afgørelser i henhold til ulykkesforsikringsanordningen, der iøvrigt forvaltes af det gensidige forsikringsselskab Føroya Vanlukku trygging.

Rådets afgørelser kan indankes for Den sociale Ankestyrelse i København.

De færøske sygekasser varetager sikringen mod følger af sygdom med hensyn til lægebehandling, lægemidler og andre naturalydelser. De ledes af deres bestyrelser under tilsyn af Sikringsstyrelsen.

Reglerne i børneforsorgsloven administreres af børneværnsudvalg i hver enkelt kommune. Deres afgørelser kan i visse tilfælde

indankes for Færøernes navn for børneforsorg, der består af Sørenskriveren (dommeren), Landslægen og en af Landsstyret valgt person med pædagogisk indsigt, og i andre tilfælde for Almannastovan.

Tabel 6.1. Antal modtagere af sociale ydelser

	<u>1/1-70</u>	<u>1/1-75</u>	<u>1/1-80</u>	<u>1/1-85</u>	<u>1/1-87</u>	<u>1/1-88</u>
<u>Folkepension 1)</u>						
Almindelig	-	-	-	4.553	4.703	4.927
Førtidig	-	-	-	77	65	84
Ialt	3.121	3.454	4.075	4.630	4.768	5.011
<u>Invalidepension</u>						
Laveste	67	118	109	106	102	105
Mellemste	626	561	486	540	579	609
Højeste	160	340	469	500	484	461
Ialt	853	1.019	1.064	1.146	1.165	1.175
Invaliditetsydelse	36	39	42	72	73	76
Enkepension	103	141	154	67	44	43
Enkebørnsbidrag	412	444	405	294	245	246
Børneforsorg	56	64	64	73	86	98
<u>Kontanthjælp efter forsorgsloven</u>						
På gr. af sygdom	-	-	-	28	32	37
På gr. af arbejdsløshed	-	-	-	4	3	6
På gr. af handicappet barn	-	-	-	44	53	64
På gr. af andre årsager	-	-	-	188	207	222
Ialt	204	452	244	264	295	329
Dagpenge	-	-	63	307	292	522
Ialt	4.785	5.613	6.111	6.853	6.968	7.500

1) Opdelt således fra 1/1-85

Kilde: Materiale i Almannastovan

Ydelsernes omfang og finansiering

Reglerne om kontantydelser i folkepensionsloven, invalidepensionsloven (der også indeholder regler om revalidering) og forsorgsloven svarer med hensyn til betingelserne for at opnå ydelser nogenlunde til de tilsvarende danske regler før ændringerne vedrørende førtidspension, idet ydelsernes størrelse dog er noget mindre end de tilsvarende danske.

Reglerne i ulykkesforsikringsanordningen - der fortsat er uændret gældende - svarer i princippet til de tilsvarende danske,

således som disse var inden ændringen til arbejdsskadeforsikring. Dagpenge ydes ikke, når vedkommende er berettiget til dagpenge efter dagpengeloven, men iøvrigt i op til tre år. Invaliditetserstatning omfatter både mén og tabt erhvervsevne, og ydelser til efterladte er éngangsydelser. Ydelserne er - uden hensyn til indtægten - mindst halvdelen af den maksimale ydelse, og forsikringen omfatter også ulykkestilfælde, der rammer den forsikrede på vej direkte til eller fra arbejdsstedet.

Sygekasserne er bibeholdt på Færøerne, og reglerne svarer til de tidligere danske med den forskel, at befordring til og af læge er en sygekasseydelse. Sygekassernes virksomhed omfatter således hovedsagelig betaling for lægehjælp, medicin og befordring i forbindelse med besøg hos og af praktiserende læge. Færinger på midlertidigt ophold i Danmark er omfattet af den danske sygesikring, og en modsvarende ordning gælder for danskere på midlertidigt ophold på Færøerne.

Dagpengeordningen omfatter sygdom, ulykkestilfælde og fødsel og kun ydelser fra det offentlige. Med hensyn til sygdom og ulykkestilfælde er der 2 karensdage og dagpenge ydes højst i 20 uger. Ved fødsel ydes der dagpenge fra det tidspunkt, inden fødslen, da det ikke længere er forsvarligt at fortsætte arbejdet. Efter fødslen ydes der dagpenge med disses højeste beløb uden hensyn til tidligere indtægt i 20 uger, ligesom der kan ydes dagpenge i 2 uger til ægtefællen. I visse tilfælde yder Lønjavningargrunnur Skipsfiskimanna mindsteløn som sygeløn til skibsfiskere med højere beløb end og i stedet for dagpenge.

Ved sygdom udover 20 uger og ved arbejdsløshed - såvel som i andre tilfælde af sociale begivenheder - ydes hjælp efter forsorgsloven. Hjælp efter forsorgsloven er som i Danmark opdelt i varig hjælp og forbigående hjælp, dog uden varighedsbegrænsning.

Enker har i henhold til forsorgsloven ret til enkepension, såfremt de har børn under 18 år. Enkepensionen er af samme størrelse som folkepensionen. Herudover ydes der - finansieret udelukkende af landskassen - en tillægsydelse, der svarer til omtrent en tredjedel af den øvrige enkepension.

Børnetilskud ydes fra 1. oktober 1987 for alle børn over ½ år under 16 år. Det udgør i alderen ½ - 2 år kr. 8.800 årlig, i alderen 3 - 6 år kr. 5.600 årlig og i alderen 7 - 15 år kr. 4.800 årlig. Herudover ydes der fradrag for hvert barn under 16 år i den bereg-

nede kommuneskat og landsskat - fra 1988 kun i kommuneskat. For skatteåret 1986 var fradraget i landsskatten og kommuneskatten kr. 52.783.000. Tallet for 1987 foreligger endnu ikke. Fradraget i kommuneskatten fastsættes for hver enkelt kommune af by- eller bygderådet. Hvis den pågældende ikke betaler skat eller er pålignet mindre skat end summen af disse fradrag, udbetales det overskydende beløb kontant.

Der kan af en særlig fond, finansieret udelukkende fra færøsk side, ydes isoleringstilskudslån til pensionister i eget hus. Lånene, der er rente- og afdragsfrie, kan højst udgøre 45.000 kr. Almannastovan afgør om lån skal ydes, medens Húsalánsgrunnurin (Boliglånefonden) iøvrigt ekspederer sagerne, herunder tager stilling til isoleringsforanstaltningernes kvalitet.

Finansieret udelukkende fra færøsk side kan der ydes vederlag til den, der i hjemmet påtager sig at tage sig af plejepatienter. Vederlaget udgør samme beløb som enkepension med tillægsydelse. Pr. 1. januar 1988 modtog 97 personer sådant vederlag.

Ulykkesforsikringen finansieres udelukkende ved forsikringspræmier, og sygekasserne får statstilskud på omkring 25% af udgifterne, der iøvrigt finansieres ved medlemskontingenter.

Udgifterne til varig og forbigående hjælp m.v. efter forsorgsloven afholdes med en fjerdedel af statskassen og tre fjerdedele fra færøsk side.

Udgifterne til dagpenge afholdes dels fra færøsk side og delt fra dansk side.

Alle andre kontantydelse, således særlig de store udgifter til folkepension og invalidepension, afholdes med halvdelen af statskassen og halvdelen fra færøsk side.

De udgifter, der afholdes fra færøsk side, afholdes med 5/6 endeligt af landskassen, medens 1/6 reparteres på kommunerne. Folkepension afholdes dog med 9/10 af landskassen, medens 1/10 reparteres på kommunerne. Kommunernes andel fordeles med halvdelen efter befolkningstal og halvdelen efter skatteindtægt. Kommunernes andel fordeles således ikke efter antallet af modtagere af sociale ydelser.

Tabel 6.2. Sociale udgifter i finansåret 1987

<u>1.000 kr.</u>	<u>Lands-</u> <u>kassen</u>	<u>Stats-</u> <u>kassen</u>	<u>Kommu-</u> <u>nerne</u>	<u>Andre</u>	<u>Ialt</u>
Folkepension m.v.	112.630	121.606	21.716	-	255.952
Invalidepension m.v.	30.732	36.878	6.146	-	73.756
Revalidering, ydelser	6.108	7.113	1.186	-	14.407
Revalideringskontoret	417	500	83	-	1.000
Enkepension	1.424	945	157	-	2.526
Brændselstilskud	3.962	-	-	-	3.962
Vederlag for pleje af hjælpeløse i hjemmet	8.540	-	-	-	8.540
Kontanthjælp efter forsorgsloven	28.372	12.195	5.226	-	45.793
Hjemmehjælp	21.149	25.379	4.230	1.072 ¹⁾	51.830
Enkebørnsbidrag	699	839	140	-	1.678
Forskudsudbetaling af børnebidrag	767	920	153	-	1.840
Skattemæssigt børne- tilskud ²⁾	28.297	-	24.486	-	52.783
Almindeligt børne- tilskud	17.078	-	-	-	17.078
Særligt børnetilskud	222	-	-	-	222
Børneforsorg	7.572	29.053	16.459	15.093 ⁴⁾	68.177
Dagpenge v. sygdom el. fødsel	27.443	15.001	-	838 ⁶⁾	43.282
Skúlin á Trøðni	3.335	10.004	-	-	13.339
Åndssvageforsorgen	5.722	34.487	-	-	40.209
Sygekasser ³⁾	-	9.526	-	32.098 ⁵⁾	41.624
Landsstyrets midler	302	-	-	-	302
Ulykkesforsikring ³⁾	-	-	-	21.572 ⁶⁾	21.572
Sygeløn (Lønudlignings- fonden)	4.648	-	-	-	4.648
Hensat til byggeri	10.600	-	-	-	10.600
Hensat til isolerings- tilskudslån	3.000	-	-	-	3.000
Administrationen af Færøernes ulykkesforsik- ringsråd	242	586	-	-	828
Almannastovan	13.950	-	61	-	14.011
Ialt	319.911	305.032	80.043	70.673	792.959

(fortsættes)

Sociale udgifter i finansåret 1987 (fortsat)

- 1) Klientbetaling
- 2) Det oplyste tal er det endelige regnskabstal for året 1986. fordelingen mellem landskasse og kommuner er af Almannastovan foretaget i samme forhold som fordelingen mellem disse i de foreløbige tal for samme år, der er oplyst i årsberetningen 1986.
- 3) Vedrørende kalenderåret 1986.
- 4) Forældrebetaling for børn på daginstitutioner og under børneforsorg iøvrigt
- 5) Medlemskontingenter
- 6) Forsikringspræmier

Kilde: Landskasseregnskabet og materiale i Almannastovan

Tabel 6.2. omfatter alle udgifter, der rettelig kan betegnes som sociale udgifter og kun sådanne. Herunder er medtaget forældrebetaling for børn i daginstitutioner og under børneforsorg iøvrigt. Tallene svarer derfor ikke til tallene i afsnittet om offentlige udgifter. Der er medtaget udgifter til Almannastovan og skattemæssige børnetilskud, medens omvendt Húsalánsgrunnurin (Boliglånefonden) og tilskud til afholds- og andre foreninger ikke er medregnet.

Tabel 6.3. Sociale udgifter i hovedposter

1.000 kr.	1970/71	1975/76	1980/81	1986	1987
Forsorg og bidrag	4.671	24.343	70.628	129.566	154.689
Børneforsorg	1.917	6.781	22.866	59.091	68.177
Sygekasser	6.033	14.504	22.948	37.648	41.624
Folke- og enkepension	26.642	62.661	111.582	230.630	258.478
Invalidepension	12.775	17.763	41.596	67.102	73.756
Skattemæssigt børnetilskud	1.917	6.828	14.766	48.714	52.783
Amindeligt børnetilskud	-	-	-	-	17.078
Særligt børnetilskud	-	-	-	-	222
Revalidering	565	1.794	3.065	11.066	14.407
Ulykkesforsikring	1.921	4.878	9.546	21.347	21.572
Dagpenge v. sygdom eller fødsel	-	-	10.331	34.111	43.282
Andre udgifter	873	5.390	10.602	34.785	46.891
Ialt	57.314	154.942	317.930	674.060	792.959

Kilde: Landskasseregnskabet samt materiale i Almannastovan

Institutioner m.v.

For børn under skolepligtig alder er der 13 daginstitutioner (fire vuggestuer og syv børnehaver i Tórshavn, en børnehave med vuggestuepladser i Klaksvík og en børnehave med vuggestuepladser i Runavík) og otte dagplejeformidlinger (Tórshavn, Klaksvík, Argir, Miðvágur, Nes, Sørvágur, Sandavágur og Tvøroyri kommuner) med ialt 1.064 pladser. Daginstitutionerne og dagplejeformidlingerne er under tilsyn af Almannastovan, og de i Danmark gældende almindelige regler for sådanne institutioners forhold finder i vidt omfang anvendelse her.

Der ydes tilskud fra staten med 4/7 af ejendomsudgifterne og 40% af andre udgifter, fra vedkommende kommune med 3/7 af ejendomsudgifterne og 30% af andre udgifter, medens 30% af andre udgifter afholdes af forældrene. Som i Danmark er der mulighed for ydelse af friplads til mindrebemidlede forældre.

For børn findes kun en døgninstitution, Føroya Barnaheim, (Færøernes Børnehjem). Dette er under tilsyn m.v. på samme måde som daginstitutionerne, og driftsudgifterne dækkes fuldt ud med halvdelen af statskassen og halvdelen fra færøsk side.

I Tórshavn findes et alderdomshjem med 27 pladser og et aflastningshjem for hjemmeboende ældre med 8 pladser. Desuden er der pleje- og alderdomshjem i Miðvágur (35 pladser), Tvøroyri (28 pladser), Runavík (32 pladser) og Klaksvík (28 pladser). Disse hjem er under tilsyn af Almannastovan. 80% af driftsudgifterne afholdes af den almindelige folkepensionskonto, 5% direkte af landskassen og de resterende 15% kommunalt. Herudover findes en plejeafdeling på Landssygehuset i Tórshavn med 26 pladser. Med hensyn til denne afdeling har sygehuset formel status som plejehjem.

I Tórshavn findes et mindre hjem - Tórshavnar privata vistarheim - for selvhjulpne patienter, der ikke kan klare sig alene. I henhold til overenskomst med hjemmet, der har ca. 10 pladser i Tórshavn og ca. 10 pladser på en filial i Runavík, afholdes udgifterne ved driften af den almindelige invalidepensionskonto.

"Norðoya Vistarheim" i Klaksvík har plads for 10 pensionister, der ikke kan bo hjemme. Udgifterne ved driften afholdes af den almindelige folkepensionskonto.

Til hjælp ved bestridelse af udgifterne til opførelse af plejehjem stilles der med hjemmel i folkepensionslovens § 14, stk. 3, et beløb svarende til 4% af den samlede udbetalte folkepension og

invaliddepension til rådighed for Landsstyret. Beløbet udgjorde for året 1987 11.077.591,09 kr. Af dette beløb kommer 50% fra staten og 50% fra færøsk side. Beløbet administreres af landsstyret som "Folkepensionsfonden".

Endurbúgvingarstovan (Revalideringscentret) yder råd og vejledning til personer, der på grund af handicap har behov for omskoling eller lignende eller bistand til erhvervsmæssig placering. Institutionen har også mulighed for at iværksætte arbejdsprøvning og andre foranstaltninger.

Revalideringsinstitutionen ALV kan give handelsskoleundervisning på lokaliteten við Áir, nord for Tórshavn, og har et beskyttet værksted i Tórshavn, hvortil kommer salgsvirksomhed for ting, der er fremstillet af invalider. Institutionen er under tilsyn af Færøernes ulykkesforsikringsråd, og udgifterne til handelsskolen afholdes i form af elevdagsbetaling efter invaliddepensionsloven, medens udgifterne ved de øvrige foranstaltninger afholdes af en fast bevilling på lagtingsfinansloven og af indsamlede midler.

I Tórshavn findes et aflastnings- og fritidshjem, "Fritíðarheimið í Skrivaragøtu", med 5 aflastningspladser til ophold og 10 pladser til dagaflastning (fritidshjem) for åndssvage og i et vist omfang andre handicappede. Hjemmet er en selvejende institution og driften afholdes efter aftale med halvdelen af statskassen og halvdelen fra færøsk side.

Skúlin á Trøðni yder undervisning til alle former for handicappede, ikke alene i skolealderen, men også før og efter denne. Skolen har to elevhjem. Den er en selvejende institution med egen bestyrelse under tilsyn af Socialstyrelsen, og udgifterne afholdes af statskassen med tre fjerdedele og af landskassen med en fjerdedel.

Tabel 6.4. Antal elever ved Skúlin á Trøðni, fordelt efter handicap, behandlingsform og alder

Pr. l/1	Taleliden- ¹⁾	Høre- lidende	Syns- lidende	Ånds- svage	Ialt	In- terne	Ex- terne	Ambu- lante	Ialt
1970	147	14	7	0	168	53	30	85	168
1975	277	424	8	21	730	49	70	611	730
1980	229	710	5	42	986	34	75	877	986
1985	265	944	4	22	1235	21	72	1142	1235
1986	151	1047	3	11	1212	42	57	1113	1212
1987	238	1064	2	19	1323	18	54	1251	1323
1988	122	1047	3	10	1182	17	53	1112	1182

(fortsættes)

Antal elever ved Skúlin á Trøðni, fordelt efter handicap, behandlingsform og alder (fortsat)

<u>Pr. l/1</u>	<u>Taleliden- dende¹⁾</u>	<u>Høre- lidende</u>	<u>Syns- lidende</u>	<u>Ånds- svage</u>	<u>Ialt</u>	<u>In- terne</u>	<u>Ex- terne</u>	<u>Ambu- lante</u>	<u>Ialt</u>
Heraf									
under	15	3	-	2	20	3	17	-	20
i	27	3	-	2	32	2	20	10	32
over									
(på skolen)	15	6	1	4	26	12	13	1	26
over									
(ambul- ulant)	65	1035	2	2	1104	-	3	1101	1104
<u>undervisningspligtig alder</u>									

1) Samt ordblinde og bevægelseshæmmede

Kilde: Oplysninger fra Skúlin á Trøðni

Åndssvageforsorgen omfatter 6 sektorer: a) Den sociale afdeling, der varetager koordinerende opgaver og særligt hjælper hjemmeboende, b) 4 afdelinger Eirargarður 14 - 16 (på landssygehuset område), hvor 48 personer bor, c) Pensionatet á Myruni 6 i Hoyvík, hvor 11 selvhjulpne personer bor, d) "Bústovnurin (Boinstitutionen) á Gerðisvegi" i Runavík med plads til 5 svært handicappede personer, e) Værkstedet Vón på Argir med plads til 45 personer, f) personale-, budget- og regnskabsforvaltningen, der finder sted på Almannastovan.

Landskassen alene afholder udgifterne til de under d) og f) omtalte foranstaltninger, medens statskassen fuldtud afholder udgifterne ved de øvrige foranstaltninger. For disses vedkommende er Åndssvageforsorgen en statsinstitution. Den samlede Åndssvageforsorg er under ledelse af Almannastovan.

Der ydes hjemmehjælp adskillige steder på Færøerne (pr. 1. januar 1988 til 989 hjem af 373 hjemmehjælpere). Hjemmehjælpen ydes som midlertidig hjemmehjælp, hvor husmoderen er syg, som vedvarende hjemmehjælp, hvor der er behov herfor, samt til lejlighedsvis aflastning af dem, der i hjemmet passer en handicappet person.

Færøernes ulykkesforsikringsråd

Rådet har i 1987 afholdt 40 møder og behandlet 3.721 sager, fordelt med 2.554 sager vedrørende invalideforsikringen, 1.089 sager vedrørende ulykkesforsikringen og 78 sager om andre, navnlig generelle spørgsmål.

Tabel 6.5. Oversigt over afgørelser truffet af ulykkesforsikrings-
rådet

<u>A. Ulykkesforsikringen:</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1985</u>	<u>1987</u>
a) Afvist	17	6	19	51	31
b) - Erstatning	52	89	88	120	140
c) Under 5%	48	52	40	69	54
d) Invaliditetserstatning, herunder erstatning for tænder og briller	25	20	38	39	106
e) Erstatning til efter- ladte	3	5	0	4	2
<u>Ialt</u>	<u>145</u>	<u>172</u>	<u>185</u>	<u>283</u>	<u>333</u>

B. Invalideforsikringen:

a) Højeste invalide- pension 33					
Mellemste invalide- pension 63					
Laveste invalide- pension 9	171	114	114	120	110
Afslag på forhøjelse	10	5	2	5	6
Afslag på invalidepension	42	21	11	9	13
<u>Ialt</u>	<u>223</u>	<u>140</u>	<u>127</u>	<u>134</u>	<u>129</u>

b) Kontrolsager:

Fortsat højeste in- validepension 21					
Fortsat mellemste in- validepension 23					
Fortsat laveste in- validepension 5	55	69	36	121	90
Inddragelse	14	9	2	5	5
<u>Ialt</u>	<u>69</u>	<u>78</u>	<u>38</u>	<u>126</u>	<u>95</u>

c) Sager om hjælp i henhold
til invalidepensionslovens
§ 31:

Medicin	30	84	207	50	106
Ortopædisk fodtøj	47	87	54	209	170
Høreapparater o.l.	58	119	121	173	162
Brystproteser	-	-	-	16 ¹⁾	36 ¹⁾
Proteses iøvrigt	-	-	-	-	22 ¹⁾
Bandager m.v.	35	114	195	- ³⁾	31 ¹⁾

(fortsættes)

Oversigt over afgørelser truffet af ulykkesforsikrings-
rådet (fortsat)

c) <u>Sager om hjælp i henhold</u> <u>til invalidepensionslovens</u> <u>§ 31:</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1985</u>	<u>1987</u>
Kørestole	7	18	28	26	30
Rejser	3	19	16	1	1
Uddannelse hos ALV	18	4	6	15	23
Andre uddannelser	19	16	37	92	85
Forlængelse af bevillinger til diverse uddannelser	-	-	-	-	40 ²⁾
Briller/Linser ¹⁾	-	-	23	91	119
Ombygning ¹⁾	-	-	10	14	39
Biler ¹⁾	-	-	7	22	36
Skinner ¹⁾	-	-	-	41	35
Paryk ¹⁾	-	-	-	11	20
Astmasengetøj ¹⁾	-	-	25 ²⁾	-	-
Gang-/ståstativ ¹⁾	-	-	22	14	13
Reparationer ¹⁾	-	-	38	37	58
Telefon ¹⁾	-	-	-	3	1
Teknisk udstyr ¹⁾	-	-	-	8	44
Teknisk installation ¹⁾	-	-	-	-	7
Støttekorsetter ¹⁾	-	-	-	-	45
Støttestrømper ¹⁾	-	-	-	-	197
Colostomiposer/ -udstyr ¹⁾	-	-	-	-	12
Bleer ¹⁾	-	-	-	-	1
Tandbehandling og ¹⁾ -regulering	-	-	-	-	6
Novopen ¹⁾	-	-	-	-	8
Andre bevillinger	12	51	127	385	209
Afslag	40	30	71	185	254
Ialt	269	542	987	1393	1810

d) <u>Andre sager:</u>					
Bistandstillæg	24	16	6	13	7
Plejetillæg	11	12	9	12	6
Anbefalet Folkepension	47	43	37	50	37
Anbefalet Toldlettelse	10	10	14	21	33

(fortsættes)

Oversigt over afgørelser truffet af ulykkesforsikrings-
rådet (fortsat)

d) Andre sager:

Inddragelse af medicinbevilling	1	3	1	0	2
Invaliditetsydelse	7	1	2	3	6
Ialt	100	85	69	99	91

1) Tidligere henført under andre bevillinger

2) Andre år henført under andre bevillinger

3) Nu medregnet i andre bevillinger

Kilde: Ulykkesforsikringsrådet

Udviklingen i 1987

I årets løb gennemførtes med virkning fra 1. januar 1988 en tilskudsreform - bloktilskudsordning - for Færøerne. Denne hvilede på en politisk aftale af 9. marts 1987 mellem regeringen og Færøernes landsstyre, der blev godkendt af Føroya Løgting ved lagtingsbeslutning den 11. maj 1987 i lagtingssag nr. 133/1986.

Ændringerne blev gennemført ved følgende love af 18. november 1987: Lov nr. 717 om tilskud til Færøernes hjemmestyre på det sociale område, Lov nr. 718 om ændring af forskellige love for Færøerne om sociale ydelser, Lov nr. 719 om udlægning af særfor sorgen m.v. på Færøerne, Lov nr. 720 om ændring af forskellige love om Færøernes sundhedsvæsen og Lov nr. 721 om tilskud til Færøernes hjemmestyre på sundhedsområdet.

Ændringerne er mindre gennemgribende for den sociale sektor end for andre samfundssektorer. Således er finansieringen af sociale pensioner uændret, når bortses fra, at det er fastsat, at der fra færøsk side forlods afholdes et beløb på ca. 12. mill. kr. af udgifterne til folkepension, forinden udgiften fordeles ligeligt mellem Færøerne og statskassen. Der gennemførtes samtidig en forhøjelse af pensionerne.

Følgende områder finansieres fremtidig fuldtud fra færøsk side: Pleje- og alderdomshjem, underholdsbidrag og enkebørnsbidrag, hjemmehjælp, særfor sorg (herunder åndssvagefor sorgen) og sygekasser.

For følgende området gennemførtes den ændring, at statens udgiftsandel nedsattes til 25%: Omsorgsarbejde for pensionister, personlige tillæg til sociale pensioner, daginstitutioner (børnehaver og vuggestuer m.v.), børnefor sorg, dagpenge ved sygdom og barsel, samt revalidering og hjælpemidler m.v. Dette sidstnævnte området

overførtes fra invalidepensionsloven til forsorgsloven, hvorved kompetencen overgik fra Færøernes ulykkesforsikringsrådet til Almannastovan pr. 1. januar 1988.

Som kompensation for de udgifter, der nu skal afholdes fra færøsk side ydes der fra dansk side et generelt tilskud (bloktilskud).

På området dagpenge ved sygdom og barsel blev der samtidig med ændringerne gennemført en forbedring, derved at perioden for dagpenge under barselshvile forlængedes fra 8 uger til 20 uger, og fra 1. juli 1988 til 24 uger.

Skúlin á Trøðni (Færøernes specialskole) omfattedes også af de områder, for hvilke udgifterne fremtidig afholdes udelukkende fra færøsk side. Landsstyret har besluttet, at denne skole henlægges under den færøske undervisningsadministration, og således udgår af den sociale sektor. Skolens elevhjem skal dog forblive under den sociale sektor.

På dagpengeområdet gennemførtes med virkning fra 1. oktober 1987 ved lagtingslov nr. 25 af 30. april 1987 om dagpenge ved barsel og sygdom regler om, at alle kvinder er berettigede til dagpenge i 20 uger (fra 1. juli 1988: 24 uger) efter fødslen efter højeste sats uden hensyn til tidligere indtægt, ligesom der indførtes regler om dagpenge i op til 2 uger til barselskvindens ægtefælle. Tillige ændredes den længste periode for sygedagpenge fra 13 uger til 20 uger. I det omfang disse ydelser overstiger de ydelser, der er hjemlet ved (den af Folketinget vedtagne) lov om dagpenge, afholdes udgifterne udelukkende fra færøsk side.

Ved lagtingslov nr. 86 af 2. oktober 1987 om ændring i lagtingslov om dagpenge ved barsel og sygdom gennemførtes en ændring af lagtingslov nr. 25 af 30. april 1987, hvad angår overgangsregler. Udgifterne efter denne lov afholdes fuldt ud af landskassen.

Ved lagtingslov nr. 50 af 5. maj 1987 om børnetilskud blev der med virkning fra 1. oktober 1987 givet regler om børnetilskud. Ved lagtingslov nr. 104 af 17. december 1987 om ændring i lagtingslov om børnetilskud blev loven ændret, således at børnetilskud ikke er afhængigt af indtægt, ligesom der blev gennemført mindre tekniske ændringer i denne lov. Udgifterne afholdes fuldt ud fra færøsk side.

Ved lagtingslov nr. 51 af 5. maj 1987 om tidsbegrænset særtillæg til visse invalidepensionister blev der gennemført regler om, at pensionens grundbeløb for ægtepar skulle beregnes uden nedslag på

grund af ægtefælleindtægten. Udgifterne hertil afholdes i medfør af lagtingsloven om fordeling af sociale udgifter som Færøernes andel af udgifterne efter invalidepensionsloven.

Ved lagtingslov nr. 101 af 16. december 1987 om brændsels-tilskud til visse pensionister m.fl. blev der givet regler om ydelse af brændselstilskud som éngangsydelse med kr. 1.200 til hver pensionist (pensionistægtepar), der pr. 1. oktober 1987 havde ret til invalide-, folke- eller enkepension, hvis årsindtægt ikke overstiger kr. 80.000 for ægtepar og kr. 60.000 for enlige og på samme betingelser til modtagere af varig hjælp efter forsorgsloven. Som grundlag for beregningen anvendes de indtægter, der lægges til grund for beregningen af pensionen pr. 1. oktober 1987. Udgifterne til brændselstilskud afholdes udelukkende af landskassen.

Ved lagtingslov nr. 102 af 16. december 1987 om særtillæg til pensionister m.v. blev der givet regler om en særydelse som éngangsydelse på kr. 1.050 til hver pensionist. Udgifterne efter denne lov afholdes fuldt ud af landskassen.

Den 30. september 1987 blev aflastnings- og plejehjemmet "Lágargarður" i Tórshavn, der er fælles for alle kommuner i Sydstrømø, åbnet med 48 pladser.

Færøerne landsstyre godkendte dagplejeformidling i følgende kommuner: Gøta (25), Sjógv (35), Skáli (35), Kollafjørður (30), Hósvík (30), Vestmanna (35), Miðvágur (45), Sandur (20), Skopun (20) og Vágur (25), eller ialt med 300 pladser.

Færøernes landsstyre godkendte børnehave/vuggestue i disse kommuner: Klaksvík (52), Fuglafjørður (60), Argir (56) og Tvøroyri (60), eller ialt med 228 pladser.

Kap. 7

SUNDHEDSVÆSEN

Sundhedsvæsenet omfatter landslægen, sygehusene, kommunelægerne, skolelægerne, tandlægerne, hjemmesygeplejerskerne, skole-sundheds/skolesygeplejerskerne, sundhedsplejerskerne, jordemødrene og apotekerne. Bortset fra apotekervæsenet er området fællesanliggende.

LANDSLÆGEN

Landslægen er Lagtingets og Rigsombudsmandens sagkyndige i alle lægelige, hygiejniske, miljømæssige og socialmedicinske forhold. Landslægen fører på sundhedsstyrelsens vegne tilsyn med sygehusene og den virksomhed, der udøves på Færøerne af apoteker, læger, tandlæger, jordemødre og andre medarbejdere inden for sundhedsvæsenet. Landslægen udarbejder og udgiver årlige medicinalberetninger for Færøerne, og han yder som embedslæge bistand til rets- og politimyndighederne.

De med landslægeembedet forbundne udgifter betales af statskassen.

SYGEHUSVÆSENET

Der er 3 sygehuse på Færøerne, Landssjúkrahúsið i Tórshavn, der også omfatter det tidligere statshospital, Klaksvík sygehus og Suðuroy sygehus. Området er et fællesanliggende, men sygehusene drives i henhold til lov nr. 621 af 22. december 1976 for Færøerne om sygehusvæsenet som institutioner under landsstyret. Udgifterne til det tidligere statshospital, der tidligere blev afholdt fuldt ud af staten, er fra finansåret 1977/78 afløst af en fast ydelse svarende til nettodriftsudgifterne i finansåret 1976/77 reguleret i overensstemmelse med ændringerne i den danske bruttofaktorindkomst fratrukket offentlige ydelser.

Ved den nye sygehuslov gennemførtes også med virkning fra 1. april 1977 en mere indgående og lovmæssig regulering af sygehusvæsenet og sygehusvæsenets ydelser end efter den hidtil gældende lov.

Sygehusene administreres af hver sin bestyrelse på 5 medlemmer, hvoraf lagtinget udpeger 3 medlemmer og Indenrigsministeren og Færøernes landsstyre hver 1. Endvidere er der i henhold til loven nedsat et planlægningsudvalg for det færøske sygehusvæsen, der skal fremsætte forslag om udbygningen af det samlede sygehusvæsen. Udvalget, der er sammensat på samme måde som bestyrelserne,

påbegyndte sit arbejde i 1978 og afgav betænkning i august 1980, jfr. nedenfor.

Den daglige administrative ledelse af sygehusvæsenet varetages af en af landsstyret udnævnt direktør. Sygehusdirektøren er samtidig sekretær for hver af de 3 sygehusbestyrelser og for planlægningsudvalget.

Den daglige ledelse af de enkelte sygehuse forestås af en inspektør for hvert af de 3 sygehuse.

Ved reglement for det færøske sygehusvæsen af 6. oktober 1977 har landsstyret fastsat regler for kompetence- og ansvarsfordelingen inden for sygehusvæsenet.

Ved landsstyrets bekendtgørelse af 27. august 1980 er bestemt, hvem der kan sende patienter til behandling uden for Færøerne og til hvilke sygehuse. Baggrunden herfor er, at patienter fra Færøerne med virkning fra 1. januar 1981 kun vil kunne undersøges og behandles vederlagsfrit på Rigshospitalet med tilhørende institutioner.

Statens tilskud til det færøske sygehusvæsen udgør i følge sygehusloven foruden det ovenfor nævnte tilskud til statshospitalet halvdelen af sygehusvæsenets øvrige nettodriftsudgifter.

Anlægsudgifter i forbindelse med udbygning af sygehuse er hidtil afholdt således, at statskassen har afholdt halvdelen, mens landskassen har afholdt den anden halvdel, således at sidstnævnte er blevet finansieret ved lavt forrentede langfristede statslån.

Efter anordning nr. 643 af 9. december 1982 om ikrafttræden på Færøerne af lov om svangerskabshygge og fødselshjælp, skal jordemødrene ansættes under det færøske sygehusvæsen. Anordningen indeholder endvidere regler om vederlagsfri forebyggende undersøgelser hos læge og jordemoder samt om vederlagsfri fødselsbetjening. Der er ialt normeret en ledende jordemoder og 16 jordemødre i øvrigt ved sygehusvæsenet.

Landssjúkrahúsið har 301 sengepladser, heraf 97 i den psykiatriske afdeling, og modtager primært patienter fra Streymoy, Vágar og Sandoy sysler samt en del fra Eysturoy syssel, men har iøvrigt indlæggelser fra hele landet i kraft af sygehusets funktion som centralsygehus og som følge af de på hospitalet værende afdelinger for psykiatriske patienter. Sygehuset har en kirurgisk afdeling, en medicinsk afdeling, en fødeafdeling, en røntgenafdeling, en afde-

ling for intensiv terapi, en øre-, næse- og halsafdeling, en øjenklinik, en patologisk afdeling og en plejeafdeling samt en psykiatrisk afdeling. Følgende specialer er repræsenterede på sygehuset: Anæstesiologi, røntgenundersøgelse, fysiurgi og rehabilitering, reumatologi, kvindesygdomme og fødselshjælp, medicinske sygdomme, hjerte- og kredsløbssygdomme, medicinske mave- og tarmsygdomme, medicinske lungesygdomme, kirurgiske sygdomme, medicinske nervesygdomme, øjensygdomme, øre-næse-hals-sygdomme, vævsundersøgelser, psykiatri og børnesygdomme. Til Landssjúkrahúsið er der endvidere fra 1960 knyttet en sygeplejeskole, Sjúkrasystaskúli Føroya.

En stilling som overlæge i ortopædisk kirurgi er normeret og opslået, men endnu ikke besat.

En stilling som overlæge i gynækologi og obstetrik er normeret. Turið Holm er ansat i stillingen fra 1. august 1987.

Under specialer bør tilføjes, at der findes en tandklinik (oprettet i 1984).

På lagtingets finanslov for 1987 blev der bevilget 2 mio. kr. af en forventet udgift på ca. 4 mio. kr. til ombygning og modernisering af de psykiatriske afdelinger samt Pensionatet i B74.

Ombygningen af afdeling 2 er i gang, men endnu ikke afsluttet. Efter ombygningen skal afdelingen fungere som akut modtageafdeling samt afdeling for observander. Pensionatet, der tidligere har været udlånt til Åndssvageforsorgen, skal efter ombygning og istandsættelse anvendes som afdeling for 10 kronisk psykiatriske patienter.

Modernisering og istandsættelse af psykiatrisk afdeling 1, 3 og 4 vil fortsætte i 1988.

Plejeafdelingen er blevet delvis ombygget og grundig istandsat. Der er bl.a. installeret brandalarm. Udgifterne har beløbet sig til 2,1 mio. kr.

Lægebåden "Reyði Krossur" er blevet solgt for 150.000 kr. Patienttransporten er overtaget af Strandfaraskip Landsins.

Klaksvíkar sjúkrahús har 47 blandede sengepladser og modtager patienter fra Norðoya Syssel og østlige del af Eysturoy syssel. I 1987 er den tidligere plejeafdeling indrettet og istandsat og benyttes nu til medicinske patienter. Sygehuset har i 1987 desuden fået nyt røntgenapparat og et nyindrettet laboratorium, som dog stadig befinder sig i den ældste del af sygehuset. I plejehjemmet, som er bygget til sygehuset i 1984, forefindes en række funktioner, der tilhører både sygehuset og plejehjemmet, og som benyttes som

fællesarealer. Af disse kan f.eks. nævnes hovedkøkken, kantine samt omklædningsrum. De 2 hovedbygninger, sygehuset og plejehjemmet, er i øjeblikket ved at blive sammenkoblet, idet der på alle 3 etager etableres forbindelse mellem gangene. I 1987 bevilgede lagtinget 5 mio. kr. til opførelse af en ny moderne ortopædisk operationsstue. Desuden er værende operationsstue sat i stand (ventilation m.m.) i 1986. Følgende specialer er repræsenteret på sygehuset: almen kirurgi, ortopædisk kirurgi, intern medicin og rheumatologi med 2 overlæger tilknyttet kirurgi og 1 medicin. Der foreligger projektforslag om ud- og ombygning af sygehuset, der til dels indbefatter en udbygget fysiurgisk afdeling samt større sengeafsnit m.m.

Suðuroy sygehus har 20 blandede sengepladser og modtager patienter fra Suðuroy nordre og søndre sysler. Sygehusets læger er specialister i kirurgiske sygdomme.

En arbejdsgruppe, bestående af personalerepræsentanter, har udarbejdet et projekt til om- og udbygning af sygehuset. Forslaget går ud på at udvide sygehuset sydover og i denne bygning at indrette lokaler til operations- og røntgenafdeling, fysioterapi og sengeafsnit, medens øverste etage i værende sygehus delvis indrettes til undersøgelseslokaler og kontorer. De samlede omkostninger er pr. april 1984 beregnet til 63 mill. kr.

I 1976 oprettedes Hotel Tórshavn, en selvejende institution i København, som har til formål at tilbyde logi til patienter, der sendes til Danmark, og til disses pårørende. Hotellets drift er fra 1. november 1986 henlagt under det færøske sygehusvæsen. Hotellet har for tiden 24 sengepladser, men man har lejet 300 m² på 4. sal i samme ejendom, hvor man er i gang med indretning af 11 værelser, samt opholdsrum og børnerum. Når ombygningen og istandsættelsen er tilendebragt, forventet i januar 1988, vil hotellet råde over ca. 48 senge. I 1987 var der 5.373 overnatninger af patienter og pårørende mod 6.115 i 1986. Der blev i 1987 sendt 678 patienter til behandling i Danmark mod 639 i 1986, heraf 539 fra Landssygehuset, 103 fra Klaksvig Sygehus og 36 fra Suderø Sygehus.

De tilsvarende tal var i 1986 henholdsvis 511, 103 og 25.

Tabel 7.1. Sygehusenes kapacitet og belægning

<u>Antal sengepladser</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1980</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>
Landssjúkrahúsið ¹⁾	178	294	284	284	302
Klaksvík sygehus	46	48	47	47	47
Suðuroy sygehus	26	26	26	20	20
<u>Ialt</u>	<u>250</u>	<u>368</u>	<u>357</u>	<u>351</u>	<u>369</u>

<u>Antal indlæggelser</u>					
Landssjúkrahúsið ¹⁾	4.149	4.867	6.114	6.386	6.548
Klaksvík sygehus	1.071	1.358	1.183	1.334	1.321
Suðuroy sygehus	842	675	574	679	727
<u>Ialt</u>	<u>6.062</u>	<u>6.900</u>	<u>7.871</u>	<u>8.399</u>	<u>8.596</u>

<u>Antal sygedage</u>					
Landssjúkrahúsið ¹⁾	64.570	93.828	99.837	96.709	95.705
Klaksvík sygehus	18.183	18.442	17.588	10.630	11.225
Suðuroy sygehus	11.475	8.826	7.353	7.518	7.588
<u>Ialt</u>	<u>94.228</u>	<u>121.096</u>	<u>124.778</u>	<u>114.857</u>	<u>114.518</u>

<u>Gns. antal syge- dage pr. patient</u>					
Landssjúkrahúsið ¹⁾	15,6	19,3	16,3	15,14	14,61
Klaksvík sygehus	16,0	13,5	14,9	7,97	8,50
Suðuroy sygehus	13,6	12,4	12,8	11,07	10,21
<u>Gns. for sygehusvæs.</u>	<u>15,5</u>	<u>17,6</u>	<u>15,9</u>	<u>11,39</u>	<u>13,32</u>

<u>Gns. belægnings- procent</u>					
Landssjúkrahúsið ¹⁾	99,4	87,4	96,3	93,2	86,8
Klaksvík sygehus	108,3	105,3	102,5	61,9	85,4
Suðuroy sygehus	120,9	93,5	77,5	102,5	103,95
<u>Gns. for sygehusvæs.</u>	<u>103,3</u>	<u>90,2</u>	<u>95,8</u>	<u>89,7</u>	<u>85,0</u>

1) Incl. det tidligere statshospital i Tórshavn, fra 1. januar 1977 Landssjúkrahúsið's psykiatriske afdeling

Kilde: Sygehusene

Det noget høje gennemsnitlige antal sygedage pr. patient på Landssjúkrahúsið skyldes et stort antal kronisk syge patienter på de medicinske og psykiatriske afdelinger, samt at plejeafdelingen medregnes.

Tabel 7.2. Behandlingsformer for indlagte patienter på sygehusene

<u>Antal</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1980</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>
<u>Operationer:</u>					
Landssjúkrahúsið	1.358	1.943	2.883	4.282	4.405
Klaksvík sygehus	215	790	707	878	911
Suðuroy sygehus	456	257	347	379	388
<u>Ialt</u>	<u>2.029</u>	<u>2.990</u>	<u>3.937</u>	<u>5.539</u>	<u>5.704</u>

Fødsler:

Landssjúkrahúsið	501	570	586	585	628
Klaksvík sygehus	119	105	82	69	92
Suðuroy sygehus	105	80	74	77	69
<u>Ialt</u>	<u>725</u>	<u>755</u>	<u>742</u>	<u>731</u>	<u>789</u>

Antal

Røntgenundersøgelser
og -behandlinger:

Landssjúkrahúsið	4.974	5.512	4.510	4.550	4.184
Klaksvík sygehus	809	1.359	1.248	1.303	1.311
Suðuroy sygehus	1.707	683	390	473	378
<u>Ialt</u>	<u>7.490</u>	<u>7.554</u>	<u>6.148</u>	<u>6.326</u>	<u>5.873</u>

Laboratorieunder-
søgelser:

Landssjúkrahúsið	78.748	92.490	88.148	79.150	82.192
Klaksvík sygehus	10.501	20.996	25.826	20.694	23.464
Suðuroy sygehus	167	11.516	10.327	9.325	10.830
<u>Ialt</u>	<u>89.416</u>	<u>125.002</u>	<u>124.301</u>	<u>109.169</u>	<u>116.486</u>

Fysiurgiske
behandlinger:

Landssjúkrahúsið	15.001	27.272	31.758	30.853	29.446
Klaksvík sygehus	1.691	3.823	3.706	6.800	6.860
Suðuroy sygehus	4.606	3.625	4.133	5.502	5.929
<u>Ialt</u>	<u>21.298</u>	<u>34.720</u>	<u>39.597</u>	<u>43.155</u>	<u>42.235</u>

Kilde: Sygehusene

Tabel 7.3. Sygehusenes ambulante virksomhed

<u>Antal</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1980</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>
<u>Skadestuebe-</u> <u>handlinger:</u>					
Landssjúkrahúsið	873	1.514	4.274	6.893	6.124
Klaksvík sygehus	634	607	919	1.044	992
Suðuroy sygehus	-	53	-	39	70
<u>Ialt</u>	<u>1.507</u>	<u>2.174</u>	<u>5.193</u>	<u>7.976</u>	<u>7.186</u>
<u>Efterbehandlinger:</u>					
Landssjúkrahúsið	.	.	5.856	5.237	5.894
Klaksvík sygehus	.	.	1.497	1.578	1.908
Suðuroy sygehus	.	.	571	395	554
<u>Ialt</u>	<u>.</u>	<u>.</u>	<u>7.924</u>	<u>7.210</u>	<u>8.356</u>
<u>Røntgenundersøgelser</u> <u>og -behandlinger:</u>					
Landssjúkrahúsið	5.302	8.514	9.873	11.488	11.033
Klaksvík sygehus	1.162	2.157	2.357	3.211	2.691
Suðuroy sygehus	3.073	1.023	2.036	2.236	1.805
<u>Ialt</u>	<u>9.537</u>	<u>11.694</u>	<u>14.266</u>	<u>16.935</u>	<u>15.529</u>
<u>Laboratorie-</u> <u>undersøgelser:</u>					
Landssjúkrahúsið	5.467	18.432	27.744	48.970	53.009
Klaksvík sygehus	2.997	6.188	11.323	11.344	12.224
Suðuroy sygehus	193	3.435	9.957	10.804	11.190
<u>Ialt</u>	<u>8.657</u>	<u>28.055</u>	<u>49.024</u>	<u>71.118</u>	<u>76.423</u>
<u>Fysiurgiske</u> <u>behandlinger:</u>					
Landssjúkrahúsið	1.702	9.691	7.937	8.307	8.824
Klaksvík sygehus	4.900	5.989	4.486	9.030	7.883
Suðuroy sygehus	4.473	4.060	5.204	8.163	6.655
<u>Ialt</u>	<u>11.075</u>	<u>19.740</u>	<u>17.623</u>	<u>25.500</u>	<u>23.362</u>

Kilde: Sygehusene

Efterbehandling omfatter egentlig behandling og kontrol efter et sygehusophold. Oplysningerne vedrørende Suðuroy sygehus er præget af, at kommunelægerne varetager størstedelen af skadestuebehandling.

Tabel 7.4. Sygehusenes normerede personale pr. 1. april¹⁾

<u>Antal stillinger</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
<u>Læger:</u>							
Landssjúkrahúsið	20,0	26,0	33,0	33,0	47,0	49,0	51,0
Klaksvík sygehus	2,0	4,0	5,0	5,0	7,0	7,0	7,0
Suðuroy sygehus	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	3,0
Ialt	24,0	32,0	40,0	40,0	56,0	58,0	61,0
<u>Sygeplejersker:</u>							
Landssjúkrahúsið	111,0	172,9	225,3	231,3 ²⁾	253,8 ²⁾	255,0 ²⁾	224,8 ²⁾
Klaksvík sygehus	18,0	23,0	25,5	27,5	34,0	31,0	36,2
Suðuroy sygehus	16,0	16,0	15,0	15,0	18,0	18,0	18,0
Ialt	145,0	211,9	265,8	273,8	305,8	304,0	279,0
<u>Personale med anden³⁾</u>							
<u>plejeuddannelse:</u>							
Landssjúkrahúsið	30,0	48,0	62,5	62,5	74,0	74,0	85,0
Klaksvík sygehus	5,0	13,0	18,0	16,0	16,0	10,0	15,0
Suðuroy sygehus	-	-	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Ialt	35,0	61,0	84,5	82,5	94,0	88,0	104,0
<u>Personale med anden⁴⁾</u>							
<u>sundhedsfaglig udd.:</u>							
Landssjúkrahúsið	25,0	39,0	53,5	53,5	74,0	75,0	85,5
Klaksvík sygehus	6,0	7,0	10,5	10,5	17,0	16,0	16,0
Suðuroy sygehus	3,0	3,0	6,9	6,5	12,0	11,0	11,0
Ialt	34,0	49,0	70,9	70,5	103,0	102,0	112,5
<u>Kontorpersonale:</u>							
Landssjúkrahúsið	15,0	16,0	15,0	15,0	16,5	16,5	18,5
Klaksvík sygehus	2,0	2,0	4,0	4,0	5,0	4,0	4,0
Suðuroy sygehus	2,0	2,0	2,0	2,0	5,0	4,0	6,0
Ialt	19,0	20,0	21,0	21,0	26,5	24,5	28,5
<u>Portører og drifts-</u>							
<u>personale:</u>							
Landssjúkrahúsið	20,0	31,5	33,0	35,0	40,0	43,0	45,5
Klaksvík sygehus	2,0	2,0	4,0	4,0	6,0	7,0	7,5
Suðuroy sygehus	2,0	2,0	3,3	3,3	7,0	7,0	7,0
Ialt	24,0	35,5	42,3	43,3	53,0	57,0	60,0

(fortsættes)

Sygehusenes normerede personale pr. 1. april (fortsat)

<u>Antal stillinger</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
<u>Køkken-, vaskeri- og rengøringspersonale:</u>							
Landssjúkrahúsið	80,0	107,0	108,0	109,0	114,0	115,0	116,5
Klaksvík sygehus	26,0	23,0	24,5	25,0	28,0	18,0	19,0
Suðuroy sygehus	21,0	21,0	15,9	16,2	21,0	21,0	22,0
Ialt	127,0	151,0	148,4	150,2	163,0	154,0	157,5

Andet personale:

Landssjúkrahúsið	5,0	7,0	13,0	14,0	18,0	18,0	21,5
Klaksvík sygehus	3,0	2,0	2,0	2,5	2,5	8,5	9,0
Suðuroy sygehus	-	-	-	-	-	2,0	1,0
Ialt	8,0	9,0	15,0	16,5	20,0	28,5	31,5

Personale ialt:

Landssjúkrahúsið	306,0	445,7	545,3	554,3	637,3	646,3	688,3
Klaksvík sygehus	64,0	75,0	93,5	94,5	115,5	101,5	113,7
Suðuroy sygehus	46,0	46,0	49,1	49,0	69,0	69,0	74,0
Ialt	416,0	566,7	687,9	697,8	821,8	816,8	876,0

- 1) Som følge af fællesfunktioner på Suðuroy sygehus og Suðuroy Ellis- og Røktarheim er visse stillinger på sygehuset fordelt mellem dette og plejehjemmet
- 2) Heraf 60 sygeplejeelever
- 3) Omfatter væsentligst sygehjælpere og plejere
- 4) Laboranter, lægesekretærer, terapeuter m.v.

Kilde: Sygehusene

Tabel 7.5. Sygehusenes samlede udgifter

<u>1.000 kr.</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1981/82</u>	<u>1/4 - 31/12</u> <u>1985</u>	<u>1986</u>
Landssjúkrahúsið ¹⁾	15.177	42.654	109.049	139.939	188.421
Klaksvík sygehus	3.147	8.916	22.414	26.812	35.073
Suðuroy sygehus	2.371	4.872	11.380	14.901	19.524
Ialt	20.695	56.442	142.843	181.651	243.018

- 1) Incl. udgifterne til det tidligere statshospital, Tórshavn, fra 1. januar 1977 Landssjúkrahúsið's psykiatriske afdeling. Fra og med finansåret 1977/78 indgår endvidere udgifterne til tuberkulosestationens drift i sygehusudgifterne

Kilde: Sygehusenes regnskaber

Tabel 7.6. Specifikation af sygehusenes udgifter

<u>1.000 kr.</u>	<u>1981/82</u>	<u>1/4 - 31/12</u> <u>1985</u>	<u>1986</u>
Lønninger og pensioner	104.993	126.229	172.620
Medicin, undersøgelser og forbrugsvarer	8.921	12.461	16.719
Apparaturanskaffelser	213	2.404	1.465
Fødevarer	3.114	3.216	3.991
Brændsel og driftsmidler	6.127	5.923	5.502
Vedligeholdelse af bygninger og inventar	5.558	9.206	13.465
Importafgifter og varetransport	2.318	4.642	5.623
Administration	2.311	4.020	5.065
Patienttransport og fremmede sygehuse	5.428	9.262	12.440
Efteruddannelse og tjenesterejser	994	1.343	2.166
Forsikringer og andre afgifter	1.109	1.512	1.261
Patientunderhold m.v.	656	690	900
Sygeplejeskolen	341	354	449
Andre udgifter	758	990	1.352
<u>Ialt</u>	<u>142.841</u>	<u>181.652</u>	<u>243.018</u>

Kilde: Sygehusenes regnskaber

Tabel 7.7. Sygehusenes bruttoudgifter pr. sygedag

<u>Kr.</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1980/81</u>	<u>1981/82</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>
Landssjúkrahúsið ¹⁾	235,05	454,60	966,96	1115,12	1892,99	1968,77
Klaksvík sygehus	173,07	483,46	1095,92	1175,59	3488,93	3124,53
Suðuroy sygehus	206,64	552,01	1428,98	1530,98	2657,72	2573,12
Gennemsnitligt for sygehusvæsenet	219,63	466,09	1012,57	1149,27	2108,80	2122,10

1) Som tabel 7.5.

Kilde: Sygehusenes regnskaber

Tabel 7.8. De samlede sygehusudgifters finansiering

<u>1.000 kr.</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1981/82</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>
Statens andel	9.587	34.012	78.080	97.890	132.315
Landskassens andel	9.525	20.124	61.718	80.508	106.543
Andet ¹⁾	1.583	2.306	3.045	3.254	4.160
<u>Ialt</u>	<u>20.695</u>	<u>56.442</u>	<u>142.843</u>	<u>181.652</u>	<u>243.018</u>

1) I hovedsagen sygehusenes lejeindtægter

Kilde: Statsregnskaber, landskasseregnskaber samt sygehusenes regnskaber

Som ovenfor nævnt afgav planlægningsudvalget for sygehusvæsenet i august 1980 betænkning vedrørende udbygningen af sygehusvæsenet efter 1½ års arbejde. Betænkningen er udarbejdet med en samlet tidshorisont på 12 år. Første del (programdelen) omfatter de 4 finansår 1980/81-1983/84 og indeholder konkrete forslag til, hvornår udbygning m.v. skal finde sted, medens perspektivdelens forslag, årene 1984/85 - 1991/92, skal betragtes som mere generelle for hele perioden. I henhold til sygehusloven skal betænkningen revideres løbende.

Efter forslag fra Føroya Landsstýri nedsattes i 1983 et lagtingsudvalg med repræsentanter fra alle lagtingets 6 partier til at behandle spørgsmålet om hvilke synspunkter, der skal lægges til grund for udbygningen af sygehusvæsenet.

Den 6. september 1984 afgav udvalget betænkning med følgende konklusion:

"Der er i udvalget enighed om, at en vis udbygning af det færøske sygehusvæsen bør foregå for at kunne opretholde det nuværende stade. Det foreslås således, at der foretages nødvendige forbedringer for at bibeholde serviceniveauet.

Udvalgets konklusion i denne sag er, at omtalte forbedringer skal fremmes, og at spørgsmålet om centralisering kontra decentralisering af det færøske sygehusvæsen således ikke behøver at optage en større plads i debatten.

Udvalget anser det for at være af største betydning, at der udarbejdes en finanslov, hvor der sættes rammer for, hvor store beløb det er muligt at anvende til det færøske sygehus- og sundhedsvæsen i de kommende år. Ligeledes anses det for betydningsfuldt at få afgjort, hvorledes sygehusvæsenet skal indgå i sundhedsvæsenet. En samlet plan bør derfor udarbejdes.

Udvalget er af den opfattelse, at udvalgsarbejdet bør fortsætte under det nye landsstyre. Materiale fra dette udvalg kan således anvendes som grundlag for det fortsatte arbejde i det nye udvalg."

DEN PRIMÆRE SUNDHEDSTJENESTE

Kommunelægeordningen

Færøerne er opdelt i 11 kommunelægedistrikter, hvor der i 1987 praktiserede ialt 25 kommunelæger. Kommunelægerne er alment praktiserende læger, der udover faste takster fra sygekasserne og indtægter ved profylaktiske undersøgelser modtager et fast honorar fra det of-

fentlige. Statskassen betaler halvdelen af dette honorar og landskassen og kommunerne hver en fjerdedel. Herudover stiller kommunerne fri bolig, konsultationslokaler og uden for Tórshavn instrumentarium til rådighed.

Gennemførelsen af de forslag, der blev fremsat i den af kommunelægeudvalget i 1973 afgivne betænkning, blev afsluttet i løbet af 1985, hvor der blev ansat 2 kommunelæger med tilknytning til heholdsvis Fuglafjørður (Gøta) og Suðurstreymoy (Tórshavn) kommunelægedistrikt.

Betænkningen foreslår endvidere, at der i distrikter med flere kommunelæger etableres lægecentraler (helsecentraler), hvortil også sundhedsplejerske, skolesundhedsplejerske, hjemmesygeplejerske, jordemoder, fysioterapeut o.a. kan knyttes. På nuværende tidspunkt er der taget lægecentraler i brug på Sandoy, i Vágur, i Tórshavn, i Miðvágur og i Gøta. Endvidere er centraler planlagt i Runavík og i Tórshavn.

Lægecentralerne finansieres ved tilskud fra landskassen på 50% af anlægsudgifterne. De resterende 50% af udgifterne afholdes af kommunerne og finansieres gennem et langfristet lån fra landskassen (40%) og kommunal selvfinansiering (10%).

Baggrunden for nyordningen har været ønsket om en bedre lægelig dækning af befolkningen. Dette er nu opfyldt ved dels at mindske arbejdspresset for den enkelte læge, idet der efter gennemførelsen af nyordningen vil være 1.300 - 2.000 patienter pr. læge (gennemsnitlig 1.800), og dels ved etablering af en mere hensigtsmæssig geografisk placering.

På længere sigt forventes nyordningen at gavne sundhedsarbejdet i almindelighed, fordi den vil give lægerne bedre muligheder for at uddanne sig til og deltage i offentlige tillidshverv, først og fremmest i sundhedskommissionerne.

Skolelægeordningen

Der er ansat ialt 12 skolelæger. Uden for Tórshavn (Suðurstreymoy lægedistrikt) fungerer kommunelægerne i disse stillinger. Området er reguleret af anordning nr. 16 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om skolelægeordning, som ændret ved anordning nr. 241 af 1. maj 1986. Udgifterne ved skolelægeordningen afholdes af landskassen med 50% statslig refusion af alle udgifter, bortset fra administrationsudgifter.

Kommunerne stiller de fornødne lokaler til rådighed, jfr. lagtingslov nr. 3 af 6. januar 1983 om fordeling af udgifterne til hjemmesygeplejerske-, sundhedsplejerske og skolelægeordning.

Statens udgifter udgjorde i finansåret 1987 ca. 110.000 kr. Udgifterne til skolelægeordningen udgjorde således i 1987 ialt 220.000 kr., bortset fra administrationsudgifter og udgifter til lokaler.

Tandlægeordningen

Udøvelse af tandlægevirksomheden på Færøerne sker i henhold til lov nr. 190 af 11. juni 1954 om tandlægevirksomhed. Hjemmestyret har anbefalet, at lov nr. 276 af 26. maj 1976 om tandlæger sættes i kraft på Færøerne ved kgl. anordning (loven ophæver den gældende lov fra 1954).

Lov nr. 217 af 19. maj 1971 om børnetandpleje er sat i kraft på Færøerne ved kgl. anordning nr. 454 af 7. juli 1986, der trådte i kraft den 1. august 1986. Efter en overgangsordning vil alle børn i den undervisningspligtige alder være omfattet af den vederlagsfri forebyggende og behandlende tandpleje.

Faste skoletandlæger findes i Tórshavn, Sørvágur, Klaksvík, Tvøroyri, Vágur, Fuglafjørður, Vestmanna, Skáli og Sandur. I andre kommuner varetages børnetandplejen af privatpraktiserende tandlæger.

Alle driftsudgifter ved skoletandplejen afholdes af kommunerne.

Ved årets udgang var der på Færøerne 39 tandlæger.

Sundheds- og hjemmesygeplejeordningen

Anordning nr. 14 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om hjemmesygeplejerskeordninger, anordning nr. 15 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om sundhedsplejerskeordninger og anordning nr. 16 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om skolelægeordning trådte i kraft den 1. februar 1981. Herved blev lovgrundlaget tilvejebragt for gennemførelsen af ordningen, som kommunelægeudvalget havde foreslået i 1973, og lagtinget godkendt i 1976.

Udgifterne ved den kombinerede ordning afholdes af landskassen med 50% statslig refusion af alle udgifter, bortset fra administrationsudgifter, der afholdes af landskassen. Kommunerne stiller de fornødne lokaler til rådighed, jfr. lagtingslov nr. 3 af 6. januar 1983 om fordeling af udgifterne til hjemmesygeplejerske-, sundhedsplejerske- og skolelægeordning.

Ordningen er landsdækkende med central administration i Tórshavn. Der er ansat 3 personalegrupper: Hjemmesygeplejersker, skolesygeplejersker og sundhedsplejersker, hvoraf en del er ansat i kombinerede stillinger som småbørns- og skolesundhedsplejersker. Opgaverne fordeles således: Hjemmesygeplejersken yder pleje i hjemmet, fortrinsvis efter lægeordination, sundhedsplejersken giver støtte og vejledning om barnets udvikling og trivsel, og skolesygeplejersken følger sundhedstilstanden op gennem skolealderen i nært samarbejde med skolelægen.

Det samlede personale var ved årsskiftet 1987/88 62 inkl. ledelse og administration.

Statens udgifter til sundheds- og hjemmesygeplejeordningen udgjorde i finansåret 1987 ca. 6.151.000 kr. Udgifterne til ordningen udgjorde således i alt ca. 12.302.000 kr., bortset fra administrationsudgifter og udgifter til lokaler.

APOTEKERVÆSENET

Apotekervæsenet er som den eneste del af sundhedsvæsenet overtaget som særanliggende ved lagtingslov nr. 14 af 28. marts 1949.

Den færøske apotekerfond ejer ifølge lagtingslov nr. 63 af 16. december 1949 apotekervæsenets bygninger, varelagre og inventar.

Administration, tilsyn m.v. sker ifølge et af landsstyret fastsat regulativ.

Ved apotekervæsenet er foruden landsapotekeren normeret 3 afdelingsledere (apotekere), 1 for hvert apotek i Tórshavn, Klaksvík og Tvøroyri, 6 andre farmaceuter, 14,2 apoteksassistenter, 16,7 apoteksdefektricer og 15,8 andre funktionærer, heri også medregnet elever, tilsammen 52,7 fuldtidsstillinger (1987) mod 47,9 i 1986.

Bruttoomsætningen fremgår af nedenstående tabel 7.9.

Tabel 7.9. Bruttoomsætningen uden fradrag (rabatter)

Kr.	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Tórshavn	24.244.470	27.887.234	31.091.186	35.693.334
Klaksvík	4.642.430	5.302.062	5.767.966	6.489.531
Tvøroyri	4.433.414	5.260.748	5.647.161	6.572.573
Ialt	33.320.314	38.450.044	42.506.283	48.755.438

Receptlægemiddelsalget til enkeltpersoner

Bevægelserne i antal ekspederede recepter og værdi er vist i tabel 7.10. nedenfor fordelt på apoteksfremstillede lægemidler og industrilægemidler.

Tabel 7.10

Onsætningen af receptlægemidler til enkeltpersoner fordelt på apoteksfremstillede lægemidler og industrilægemidler. Tallene i parentes viser den procentvise andel af den samlede omsætning af gruppen.

		Industrielægemidler					
		Apoteksfremstillede lægemidler					
		Antal recepter	Kr.	Antal recepter	Kr.	Ialt recepter	Ialt Kr.
1984							
Tórshavn		32.943 (21,8)	1.181.512 (9,3)	118.053 (78,2)	11.519.296 (90,7)	150.996 (100)	12.700.809 (100)
Klaksvík		6.423 (20,1)	218.167 (8,0)	25.497 (79,8)	2.494.193 (92,0)	31.920 (100)	2.712.361 (100)
Tvøroyri		11.094 (33,3)	471.298 (15,8)	2.132 (66,6)	2.555.605 (84,4)	33.226 (100)	3.026.903 (100)
Ialt		50.460	1.870.977	165.682	16.569.094	216.142	18.440.071
1985							
Tórshavn		31.144 (20,2)	1.404.901 (9,1)	123.073 (79,8)	14.033.897 (90,9)	154.217 (100)	15.438.798 (100)
Klaksvík		5.585 (17,8)	219.608 (7,5)	25.727 (82,2)	2.695.551 (92,5)	31.312 (100)	2.915.159 (100)
Tvøroyri		10.325 (30,3)	493.770 (15,8)	23.767 (69,7)	2.627.737 (84,8)	34.092 (100)	3.121.507 (100)
Ialt		47.054	2.118.279	172.567	19.357.185	219.621	21.475.464
1986							
Tórshavn		34.945 (20,6)	1.572.550 (9,2)	135.018 (79,4)	15.585.279 (90,8)	169.963 (100)	17.157.829 (100)
Klaksvík		5.366 (16,7)	233.636 (7,0)	26.700 (83,8)	3.108.249 (93,0)	32.066 (100)	3.341.885 (100)
Tvøroyri		10.170 (28,8)	500.101 (14,3)	25.147 (71,2)	2.997.491 (85,7)	35.317 (100)	3.497.592 (100)
Ialt		50.481	2.306.287	186.865	21.691.019	237.346	23.997.306
1987							
Tórshavn		39.325 (21,5)	1.698.492 (8,3)	143.822 (78,5)	18.688.760 (91,7)	183.147 (100)	20.387.252 (100)
Klaksvík		6.162 (18,7)	279.871 (7,4)	26.741 (81,3)	3.521.123 (92,6)	32.903 (100)	3.800.994 (100)
Tvøroyri		10.642 (28,9)	556.044 (14,1)	26.136 (71,1)	3.411.143 (85,9)	36.778 (100)	3.967.187 (100)
Ialt		56.129	2.534.407	196.699	25.621.026	252.828	28.155.433

Kilde: Landsapotekerer

Distribuerende læger

De 14 kommunelæger, der har tilladelse til at distribuere lægemidler benytter sig i stærkt faldende grad heraf. Tabel 7.11. viser bevægelserne heri siden 1950.

Tabel 7.11. Antal ekspederede recepter af distribuerende læger

<u>År</u>	<u>Antal recepter</u>
1950	16.975
1960	13.858
1970	7.062
1980	6.289
1981	5.554
1982	9.097
1983	6.000
1984	7.994
1985	7.658
1986	7.156
1987	5.010

I 1950 blev der pr. distribuerende læge (dengang 7) ekspederet ca. 2.000 recepter mod ca. 385 recepter pr. læge (nu ialt 14) i 1987.

Lægestillinger med distributionsret er oprettet i følgende byer og bygder (1987); Vágur (2), Sandur (2), Sörvágur (1), Miðvágur (1), Vestmanna (1), Kollafjørður (1), Eiði (1), Skáli (1), Saltangará (1), Toftir (1), Fuglafjørður (1) og Gøta (1).

Lægemedelpriser

Bevægelserne i forbrugerprisen på lægemidler har været stærkt opadgående også som følge af lagtingslov 32/1979 om ekstraindførselsafgift, som også omfatter lægemidler, der tidligere var undtaget lovgivningen om indførselsafgifter. I tabel 7.12. nedenfor er vist prisindeks og gennemsnitspriser pr. recept ved salg til enkeltpersoner.

Tabel 7.12. Prisindeks og gennemsnitspriser ved salg af recept-lægemidler til enkeltpersoner

Kr.	Apoteksfremstillede lægemidler		Industrilægemidler		Gennemsnit	
	Middel-pris pr. recept	Indeks	Middel-pris pr. recept	Indeks	Middel-pris pr. recept	Indeks
1982	31,55	159	82,80	169	70,42	165
1983	37,27	188	88,58	181	76,39	179
1984	37,08	187	100,00	204	85,32	200
1985	45,02	227	112,17	229	97,78	229
1986	45,00	226	115,43	235	100,95	237
1987	45,15	227	130,25	265	111,36	261

Kilde: Landsapotekeren

Bevægelserne i receptekspeditionernes antal

Antal ekspederede recepter pr. 100 indbyggere er gennemsnitlig svagt stigende siden 1979. Nedenfor i tabel 7.13. er vist forskelligheden i antal i de områder, som apotekerne betjener samt gennemsnittet for hele landet.

Tabel 7.13. Antal ekspederede recepter pr. 100 indbyggere.

Tallene i parentes er ændringen i % fra året før.

	Tórshavn	Klaksvík	Tvøroyri	Lands gennemsnit
1980	418 (-1,6)	511 (+4,9)	558 (+8,7)	450 (+0,9)
1981	429 (+2,6)	527 (+3,1)	530 (-5,0)	456 (+1,3)
1982	451 (+5,1)	533 (+1,1)	553 (+4,3)	475 (+4,2)
1983	467 (+3,6)	567 (+6,4)	562 (+1,6)	493 (+3,7)
1984	450 (-3,6)	536 (-5,5)	561 (-0,2)	475 (-3,7)
1985	455 (+1,1)	528 (-1,5)	580 (+3,4)	480 (+1,1)
1986	496 (+9,0)	517 (-2,1)	600 (+3,5)	513 (+6,9)
1987	522 (+5,2)	544 (+5,2)	624 (+4,0)	537 (+4,7)

Kilde: Landsapotekeren

Sygehusene

Nedenfor i tabel 7.14. er vist omsætningstallene ved salget af receptlægemidler til sygehusene fordelt på apoteksfremstillede lægemidler samt industrilægemidler.

Tabel 7.14

Omsetningen af receptlægemidler til sygehuse fordelt på apoteksfremstillede lægemidler og industrilægemidler. Tallene i parentes viser den procentvise andel af den samlede om-sætning af gruppen.

	Apoteksfremstillede lægemidler			Industrilægemidler		
	Antal recepter	Kr.		Antal recepter	Kr.	
1984						
Tórshavn	11.989 (42,4)	899.849 (25,2)		16.288 (57,4)	2.675.023 (74,8)	
Klaksvík	2.343 (39,2)	217.797 (35,6)		3.637 (60,8)	394.052 (64,4)	
Tverøyrri	1.338 (52,9)	103.288 (35,0)		1.192 (47,1)	191.597 (64,9)	
Ialt	15.670	1.220.934		21.117	3.260.673	
					36.787	4.481.607
1985						
Tórshavn	11.927 (40,2)	982.405 (22,7)		17.757 (59,8)	3.349.817 (77,3)	
Klaksvík	2.457 (36,5)	223.597 (28,9)		4.276 (63,5)	549.245 (71,1)	
Tverøyrri	1.383 (54,3)	104.595 (36,2)		1.166 (45,7)	184.771 (63,8)	
Ialt	15.767	1.310.597		23.199	4.083.833	
					38.966	5.394.430
1986						
Tórshavn	10.974 (40,2)	1.051.033 (24,9)		16.307 (59,8)	3.170.114 (75,1)	
Klaksvík	2.263 (38,0)	205.437 (32,6)		3.689 (62,0)	423.791 (67,4)	
Tverøyrri	1.606 (54,0)	126.506 (39,0)		1.371 (46,0)	197.524 (61,0)	
Ialt	14.843	1.382.976		21.367	3.791.429	
					36.210	5.174.405
1987						
Tórshavn	10.941 (37,7)	919.440 (19,2)		18.062 (62,3)	3.868.565 (80,8)	
Klaksvík	2.631 (38,4)	229.744 (29,2)		4.223 (61,6)	557.870 (70,8)	
Tverøyrri	1.708 (55,9)	134.249 (38,1)		1.349 (44,1)	218.127 (61,9)	
Ialt	15.280	1.283.433		23.634	4.644.562	
					38.914	5.927.995

Kilde: Landsapotekeren

Håndkøbsudsalgene

Apotekerne forsyner ialt 30 autoriserede håndkøbsudsalg med apotekervarer og håndkøbslægemidler. Omsætningen varierer stærkt fra bygd til bygd, da man har lagt vægt på en nærlokal service. Håndkøbsudsalgenes antal og andel i den samlede bruttoomsætning har de senere år været faldende. I 1972 udgjorde den ca. 8% af apotekernes samlede omsætning, men har ligget omkring ca. 5% de senere år. I 1986-87 havde 5 udsalg ingen omsætning, mens der er meddelt nye tiladelser til udsalg i Húsavík og Skáli.

Kilde: Landsapotekeren

UDGIFTERNE TIL DET FÆRØSKE SUNDHEDSVÆSEN

De samlede udgifter til sundhedsvæsenet på Færøerne udgjorde i 1987 skønsmæssigt ca. 354 mill. kr. Af dette beløb afholdt statskassen ca. 157 mill. kr., landskassen ca. 143 mill. kr., kommunerne ca. 12 mill. kr. og sygekasserne skønsmæssigt ca. 42 mill. kr. I det sidstnævnte tal indgår et statstilskud til de færøske sygekasser på ca. 10 mill. kr.

BLOKTILSKUD

Med aftale af 9. marts 1987 mellem regeringen og Færøernes landsstyre om tilskudsreform er der fra 1. januar 1988 indført bloktilskud. På sundhedsområdet udgør tilskuddet 176.695.000 kr. (1987-priser), jfr. lov nr. 721 af 18. november 1987. Samtidig er de forskellige finansierings- og tilskudsordninger inden for sundhedssektoren bortfaldet, jfr. lov nr. 720 af 18. november 1987.

Omlægningen af statsrefusioner m.v. til bloktilskud indebærer, at Rigsombudsmandens repræsentation i sygehusbestyrelserne og planlægningsudvalget er ophørt, og at de administrative opgaver inden for den primære sundhedstjeneste er overgået fra Rigsombudet til Færøernes landssstyre.

.....

Kap. 8

UNDERVISNINGSVÆSEN

Det færøske undervisningsvæsen omfatter:

1. Børneskolen (grundskolen, fortsættelsesskolen), gymnasiet og HF-kursus.
2. Lærlingeuddannelser m.m. inden for handels- og kontorfagene og de tekniske fag.
3. Videregående uddannelser som sygeplejerskeuddannelse, alle former for navigations- og skibsmaskinuddannelser, merkonomeksamen, læreruddannelse samt videnskabelige specialkurser, herunder basisuddannelser, forberedende eksamensuddannelser, exam. art.-student, B.S. studier og hovedfagsstudier.
4. Anden undervisning som højskole, husholdningsskole, specialskole, efteruddannelse samt aftenskoleundervisning. Sidstnævnte er etableret i de fleste kommuner, og flere af dem har også musikundervisning.

Folkeskolen, Færøernes seminarium, de tekniske skoler, Færøernes handelsskole, Færøernes maskinskole og aftenskoleundervisningen er fællesanliggender, medens gymnasierne, navigationsskolerne, Færøernes folkehøjskole, Færøernes husholdningsskole og det færøske akademi (Fróðskaparsetur Føroya) er overtaget som særanliggender.

De dele af det færøske undervisningsvæsen, der er fællesanliggender, reguleres ved de pr. 14. februar 1979 vedtagne rammelove for det færøske undervisningsvæsen: Lov nr. 51 for Færøerne om folkeskolen, lov nr. 52 for Færøerne om læreruddannelsen, lov nr. 53 for Færøerne om fritidsundervisning m.v. og lov nr. 54 for Færøerne om handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinist-skoler. Lovene overlader inden for visse rammer kompetencen til yderligere regelfastsættelse på de pågældende områder til det færøske hjemmestyre. Rammelovene bibeholder de hidtidige regler for ydelse af statstilskud til det færøske undervisningsvæsen. Tilskudsreglerne vil blive nærmere omtalt under de enkelte områder.

I henhold til en overenskomst mellem regeringen og Færøernes landsstyre er der med hjemmel i hjemmestyrelovens § 9 sket en overførsel til Færøernes landsstyre af administrationen af folkeskolen, seminariet, de tekniske skoler og maskinskolen, handelsskolen og fritidsundervisningen. Overførslen fandt sted 1. august 1979.

I forbindelse med overtagelsen af undervisningsvæsenets administration vedtog lagtinget i september 1978 en lagtingslov om styrelsen af undervisningsvæsenet. I henhold til denne lov er administrationen af hele det færøske undervisningsvæsen nu samlet under landsstyret som den højeste administrative myndighed på dette område. Administrationen udøves af et undervisningsråd (Landsskúlaráðið) på 5 medlemmer, hvoraf 4 er udpeget af lagtinget og 1 af landsstyret, og et undervisningsdirektorat (Landsskúlafyriritingin) ledet af en af landsstyret ansat undervisningsdirektør.

Undervisningsrådet har overopsynet med hele undervisningsvæsenet, men den daglige ledelse af administrationen af undervisningsvæsenet ligger i undervisningsdirektoratet. Det har således tilsynet med, at de gældende regler for undervisningsvæsenet overholdes, og at fastsatte beslutninger bliver fremmet. Undervisningsrådet godkender de af undervisningsdirektoratet udarbejdede forslag til generelle bestemmelser vedrørende undervisningsvæsenet. Undervisningsrådet godkender byggesager og afgiver indstilling vedrørende tilskud af stats- og landskassen. Det ansætter lærere og afgiver indstilling til landsstyret om besættelsen af stillinger som ledere og dermed ligestillede. Alle andre sager vedrørende de enkelte lærere afgøres af undervisningsdirektoratet. Undervisningsrådet godkender det årlige forslag til finanslov for undervisningsvæsenet, inden det afgives til landsstyret, medens undervisningsdirektoratet over for landsstyret har ansvaret for, at bevillingerne til undervisningsvæsenet anvendes i overensstemmelse med finansloven. Undervisningsdirektøren er undervisningsrådets forretningsfører.

UNDERVISNINGSVÆSENETS VIRKSOMHED

I tabel 8. 1. gives en samlet oversigt over antallet af elever udskrevet af børneskolen, de højere uddannelser og erhvervsskolerne 1975 og 1983-1987.

Tabel 8.1. Antal elever udskrevet af folkeskolen, højere uddannelser samt erhvervsskolerne 1975 og 1983-1987

	<u>1975</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
A. Folkeskolen:						
Udskrevet efter 10. kl.	199	630	656	611	598	490
Udskrevet efter 9. kl.	193	158	195	341	170	106
Udskrevet efter 8. kl.	63	36	19	23	31	24
Udskrevet efter 7. kl.	39	9	11	30	8	0
A. Ialt	788	833	881	1005	807	620

(fortsættes)

Antal elever udskrevet af folkeskolen, højere uddannelser samt erhvervsskolerne 1983-1987 (fortsat)

	<u>1975</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
B. Højere uddannelser:						
<u>Gymnasier og HF-kurser</u>						
Studentereksamen	74	87	131	151	156	151
HF-eksamen	-	132	141	115	108	98
<u>Handelsskoler</u>						
Handels- og kontorelever	-	54	85	46	34	13
Købmandselever	-	8	20	17	4	3
Statskontrolleret fagprøve	-	196	140	150	255	278
Statskontrolleret højere fagprøve	-	42	47	80	80	72
Bankmedhjælpereksamen	-	24	-	27	37	37
Merkonomeksamen	-	4	6	8	2	2
Merkonomprøver	-	79	48	57	100	129
Højere handelseksamen	-	17	23	40	37	48
Datanomkursus	-	37	21	9	26	4
FHS-elever	-	-	53	104	105	109
FHS-enkeltfagsprøver	-	-	-	16	40	-
<u>Tekniske skoler</u>						
Svendeprøver	-	83	120	151	142	181
Teknisk forberedelseseksamen	-	28	61	50	-	-
Tekniske driftsassistent	-	16	38	92	14	68
B. Ialt	74	807	934	1113	1140	1203
C. Erhvervsskolerne:						
<u>Sømandsskoler</u>						
Skibsførere	-	27	32	37	40	26
Styrmænd	-	34	44	38	30	16
Fiskeskipper	-	20	12	20	30	48
Kystskipper	-	16	27	14	54	50
Skibskokke	-	18	16	16	15	19
<u>Maskinskolen</u>						
Motorpassere	-	-	-	-	-	-
Aspirantkursus til maskinist		20	13	17 ophørt		-
					(fastsættes)	

Antal elever udskrevet af folkeskolen, højere uddannelser samt erhvervsskolerne 1983-1987 (fortsat)

	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Maskinister	35	24	29	36	29
Maskinmestereksamen	27	16	16	20	21
<u>Færøernes seminarium</u>					
Lærereksamen	28	2	20	24	25
<u>Færøernes sygeplejeskole</u>					
Sygeplejersker	22	15	20	14	17
<u>C. Ialt</u>	<u>247</u>	<u>225</u>	<u>227</u>	<u>263</u>	<u>261</u>

Kilde: Skolerne

Driftsudgifter

Undervisningsvæsenets udgifter er fordelt på landskassen, statskassen, kommunerne og andre efter forskellige kriterier for de enkelte områder. Tabel 8. 2. giver en samlet oversigt over udgifterne ved driften af det færøske undervisningsvæsen i finansåret 1987.

Tabel 8.2. Undervisningsvæsenets driftsudgifter 1987 og 1982/83 - 1986

I.ooo	Stats- kassen	lands- kassen	Kommun- erne	Private	1987		1982/83		1983/84		1984/85		1985		1986	
					Ialt	Ialt	Ialt	Ialt	Ialt	Ialt	Ialt	Ialt	Ialt	Ialt	Ialt	Ialt
Folkeskolen																
Lærerlønninger m.v.	76.858	62.884	-	-	139.742	90.000	96.740	104.791	113.506	128.540						
Pensioner	6.800	1.300	-	-	8.100	7.045	7.239	7.503	7.559	8.826						
Skolernes drift (lys, varme, vedligehold., materiel m.v., skolelæge og tandlæge)	-	-	33.400	-	38.400	24.500	26.500	28.090	29.000	35.600						
Skolekørsel	2.408	2.408	4.781	-	9.597	5.824	5.956	3.376	6.516	8.315						
Andre udgifter																
(Lærerkursus m.v.)	323	862	-	-	1.185	797	1.005	1.210	599	2.400						
Ialt	86.389	67.454	43.181	-	197.024	128.166	137.440	146.070	157.180	183.681						
Private skoler	900	-	35	439	1.374	4.940	4.455	1.133	1.576	1.238						
Specialskolen	10.001	3.334	-	-	13.335	10.604	9.500	9.500	11.871	11.884						
Gymnasierne og HF		36.437	-	-	36.437	23.723	27.889	29.400	36.624	34.592						
Handelsskolen	8.154	-	65	-	8.219	3.550	5.067	7.600	10.331	7.831						
Tekniske skoler	21.605	314 ¹⁾	3.420	-	25.339	13.956	15.920	19.000	20.023	24.976						
Færøernes seminarium	8.182	-	1.605	-	9.787	7.493	9.935	9.300	9.199	8.633						
Sømandsskolerne	-	11.662	-	-	11.662	5.276	4.430	6.250	6.409	7.531						
Færøernes maskinskole	2.240	3.848	-	-	6.088	2.319	2.375	2.644	2.394	3.053						
Færøernes folkehøj-skole ²⁾	-	2.364	-	-	2.364	1.890	1.623	2.100	2.244	2.291						
Færøernes husholdningsskole	-	625	-	262	887	527	600	500	480	737						
Færøernes akademi	-	9.500	-	-	9.500	4.100	4.657	5.400	6.168	6.998						

(fortsættes)

Undervisningsvæsenets driftsudgifter 1987 og 1982/83 - 1986 (fortsat)

	Stats- kassen	Lands- kassen	Kommu- nerne	Private	Ialt 1987	Ialt 1982/83	Ialt 1983/84	Ialt 1984/85	Ialt 1985	Ialt 1986
1.000										
Aftenskoler	4.678	3.375	3.176	-	11.229	4.455	9.346	5.472	2.639	8.169
Musikskoler	-	2.988	2.986	-	5.974	-	-	500	1.680	5.372
Ialt 1987	142.149	141.901	54.468	701	339.219	211.000	233.337	244.969	268.818	306.986
Ialt 1986					306.986					
Ialt 1985	115.987	111.978	39.825	1.028	268.818					
Ialt 1984/85	109.250	97.843	23.696	1.474	244.696					
Ialt 1983/84	104.113	90.358	36.406	2.155	233.337					

1) Landskassetilskud til maskinistuddannelsen i Klaksvík

2) Visse af højskolens indtægter er ikke medregnet

Kilde: Statsregnskab, landskasseregnskab, kommuneregnskab og skolernes regnskaber.

Oplysningerne om udgifterne til undervisningsvæsenets drift er tilvejebragt fra statsregnskabet for 1987 og landskasseregnskabet for 1987 samt fra regnskaber for de enkelte institutioner. Kommunernes udgifter til folkeskolen er skønnet på basis af de foreliggende kommuneregnskaber for finansåret 1987. For så vidt angår aftenskolen og udgifterne til skolekørsel er de kommunale udgifter skønnet på grundlag af statskassens og landskassens udgifter til disse formål. Oplysningerne om private udgifter i forbindelse med undervisningen er hentet fra de enkelte institutioners regnskaber.

Ud over driftsudgifterne på 303 mio.kr. er afholdt anlægsudgifter, der i finansåret 1987 skønsmæssigt har andraget 60 mio.kr. Hertil kommer elevunderstøttelser på ca. 27,5 mio.kr., jfr. tabel 8.12 og 8.13.

De samlede udgifter til undervisningsvæsenet har i finansåret 1987 således andraget ca. 427 mio.kr. Disse udredes med ca. 40% af statskassen, ca. 40% af landskassen og ca. 20% af kommunerne. I 1986 udgjorde de samlede udgifter til undervisningsvæsenet 379 mio.kr., hvoraf 307 mio.kr. i driftsudgifter, 47 mio.kr. i anlægsudgifter og 15 mio.kr. i elevtilskud. Der er således tale om en stigning i de samlede udgifter fra 1986 til 1987 på omkring 12,7%.

Folkeskolen

Folkeskolens styrelse er fastlagt i lagtingslov nr. 21 af 22. marts 1979 om folkeskolen. Loven, der er udstedt med hjemmel i den foran nævnte rammelov for Færøerne om folkeskolen, afløste ved skoleårets begyndelse den 1. august 1979 den hidtil gældende lov nr. 117 af 30. marts 1962 om folkeskolen på Færøerne.

Folkeskolen er en kommunal skole. Kommunen har ansvaret for, at kommunens beboere kan få den fornødne undervisning, herunder at de nødvendige økonomiske midler og de fornødne undervisningslokaler stilles til rådighed. Tilsynet med og styrelsen iøvrigt af kommunens skoler udøves af skolekommissionen, der har kompetence i alle sager vedrørende kommunens skolevæsen, der ikke udtrykkeligt er henlagt til andre myndigheder. Skolekommissionen vælges samtidig med og efter samme regler som kommunalbestyrelsen. Overopsynet med folkeskolen føres af undervisningsrådet, der i henhold til styrelsesloven har overført dette til undervisningsdirektoratet.

Folkeskolen omfatter en syv-årig grundskole og en to-årig fortsættelsesskole, der kan videreføres med en 10. klasse. Undervisningspligten er 7 år, men langt den overvejende del af eleverne fortsætter i fortsættelsesskolen. Efter folkeskoleloven af 1979 er skolen en udelt skole, hvor eleverne dog har en udstrakt valgfrihed i fagkombinationerne i fortsættelsesskolen, særligt i 10. klasse. Udover valgfrihed i fagmæssig henseende vil der endvidere i visse fag i 8.-10. klasse kunne vælges mellem undervisning i grundkursus eller udvidet kursus. Ved afslutningen af undervisningen i 9. og 10. klasse kan eleverne indstille sig til folkeskolens afgangsprøve.

Lærernes lønnings- og andre ansættelsesforhold er fastsat i henhold til lov nr. 65 af 8. marts 1972 om tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne. Den heri fastsatte kompetence for Færøernes skoledirektion til at ansætte lærere er fra 1. august 1979 overført til undervisningsrådet. Undervisningsrådet ansætter lærere efter indstilling fra skolekommissionen. Det kræves efter loven, at en lærer skal have eksamen fra Færøernes seminarium eller eksamen fra et dansk seminarium med tillæg af en særlig prøve i færøsk efter nærmere af undervisningsrådet fastsatte regler. Skoleinspektørerne bliver udnævnt af Færøernes landsstyre efter indstilling fra skolekommissionen og undervisningsrådet.

Lærerne i den færøske folkeskole er bortset fra de højere stillinger fra viceinspektør og derover lønnet i samme lønklasse som lærerne i den danske folkeskole. Grundlønningerne og de nærmere regler om lønfastsættelser iøvrigt fastsættes efter aftale mellem Færøernes landsstyre og Færøernes lærerforening. Dyrtidsreguleringen sker efter færøsk pristal efter samme regler som for færøske tjenestemænd. Den færøske tjenestemandslov er opbygget efter de samme principper som den danske.

I konsekvens af de omtalte ændringer i undervisningsvæsenets styrelse er et forslag til lov om ændring af den nugældende lov om tjenestemænd i den færøske folkeskole i øjeblikket under udarbejdelse. Efter loven af 1979 bliver skoleinspektører og andet ledende personale inden for skolevæsenet ansat af Færøernes landsstyre efter indstilling fra undervisningsrådet. Indtil ændringsloven er blevet vedtaget, er administrationen af loven om tjenestemænd i den færøske folkeskole i henhold til en af undervisningsministeriet given bemyndigelse overført til undervisningsrådet og undervisningsdirektoratet. Udover de tjenestemandsansatte lærere beskæftiges et

betydeligt antal timelærere, faglærere samt løse og faste vikarer i den færøske folkeskole. Disse ansættes af skolekommissionen efter nærmere af undervisningsrådet fastsatte retningslinier, og deres løn- og arbejdsvilkår fastsættes af undervisningsrådet.

Lærerlønningerne, der udgør ca. 70% af samtlige driftsudgifter for folkeskolen, afholdes med 55% af statskassen og 45% af landskassen, medens pensionerne afholdes med 80% af statskassen og 20% af landskassen. Det ugentlige løntimetal i skoleåret 1987/88 er ca. 19.700 imod ca. 19.600 for skoleåret 1986/87.

Størstedelen af de øvrige driftsudgifter udredes af kommunerne. Udgifter til godkendt skolekørsel afholdes dog med 50% af statskassen og landskassen og deles ligeligt mellem disse. I særlige tilfælde afholder statskassen og landskassen 75% af udgifterne til skolekørsel.

Folkeskolens samlede driftsudgifter, der i 1987 udgjorde 197 mio.kr., jfr. tabel 8.2., har i de senere år stort set været fordelt med 45% på statskassen, 35% på landskassen og 20% på kommunerne.

Til anlægsudgifterne ved folkeskolebyggeri ydes der 30% tilskud af landskassen og 20% af statskassen, medens kommunerne selv dækker 50% af anlægsudgifterne, ofte ved optagelse af lån i Kreditforeningen af Kommuner i Danmark. Efter samme regler ydes tilskud til idrætsbyggerier, der har tilknytning til eller i væsentligt omfang benyttes i skoleundervisningen.

Private skoler

Der har været to private skoler, som begge lå i Tórshavn, men fra skoleåret 1985/86 har Tórshavn kommune overtaget Sankta Fransskolen. Den anden skole får i henhold til finansudvalgsbeslutning af 25. juni 1952 et tilskud af statskassen på 85% af de udbetalte lærerlønninger. Dette er i overensstemmelse med de regler, der var gældende i Danmark efter den gamle friskolelov af 12. juli 1946, medens de nye danske regler, der medfører tilskud på 85% af alle tilskudsberettigede udgifter, ikke er gennemført på Færøerne. Stats-tilskuddet i 1987 var på 0,9 mio.kr. Der ydes ikke tilskud af landskassen, men kommunen yder et beskedent tilskud. Herudover deltager børn i den private skole på lige fod med børn i kommunens skoler i den kommunale skolelæge- og skoletandlægeordning. Skolen er under tilsyn i det omfang, dette kræves efter lovgivningen.

Gymnasier og HF

To skoler har gymnasieundervisning og HF: Færøernes gymnasium og HF-kursus (lagtingslov nr. 20 af 23. april 1976) og Gymnasiet og HF-kursus på Eysturoy (lagtingslov nr. 76 af 28. april 1982).

Landskassen udreder alle udgifter i forbindelse med gymnasierne og HF-kurserne. Driftsudgifterne hertil var i 1987 ialt 36,5 mio.kr.

Færøernes Gymnasium og HF-kursus har hovedsæde i Tórshavn (Hoydalar) med HF-afdelinger på Suðuroy (Tvøroyri og Vágur), og har aften-HF i samarbejde med Tórshavn aften- og ungdomsskole. Gymnasiet og HF-kursus på Eysturoy er i Gøta med HF-afdeling i Klaksvík.

Rektorerne har den daglige administrative ledelse og det pædagogiske ansvar for undervisningen. De har også det faglige og administrative ansvar for HF-afdelingerne på Suðuroy og i Klaksvík. I de 3 afdelinger er ansat ledere, som til daglig varetager disse opgaver på rektorerne vegne.

Gymnasieeleverne går 3 år i skole. Det 1. år er der to hovedlinier: nysproglig og matematisk. Det 2. år sker der deling i flere linier: eleverne i den matematiske linie kan vælge mellem matematik-fysik, matematik-biologi eller samfundsfag-matematik. Eleverne i nysproglig linie kan fortsætte i den nysproglige linie eller gå over til en samfundsfaglig -sproglig linie.

I 1987 blev der optaget 6 gymnasieklasser i Hoydalar og 2 i Gøta.

HF-eleverne går 2 år i skole. Der er også mulighed for at tage eksamen trinvist over flere år som enkeltprøver eller som selv-læsende.

1. år er der flest fælles fag. 2. år skal der vælges 3 af omkring 13 valgfrie fag.

I 1987 blev der optaget 8 HF-klasser, heraf 3 i Hoydalar, 1 i Klaksvík, 2 i Gøta og 2 på Suðuroy.

I Tórshavn er der 57 lærere. De underviste 864 timer ugentligt i efteråret 1987. Af disse lærere er 40 fastansatte. På Suðuroy er der 5 fastansatte lærere og 9 time- og rejselærere. De havde ialt 157 ugentlige timer i efteråret 1987.

Lærertallet på Eysturoy er 37 og disse har i efteråret 1987 haft 541 ugentlige timer. 30 lærere er fastansatte. HF-undervisningen i Klaksvík varetages af 15 time- og rejselærere med ialt 95 ugentlige timer i efteråret 1987.

Skolernes virksomhed

Tabel 8.3. Antal skoler, lærere og elever i kommunale og private skoler samt gymnasium og HF-kursus 1982/83 - 1987/88

	<u>1982/83</u>	<u>1983/84</u>	<u>1984/85</u>	<u>1985/86</u>	<u>1986/87</u>	<u>1987/88</u>
A. <u>Antal skoler</u>	70	70	70	70	65	61
Heraf med undervisning ud over 7. årg.	18	18	18	18	18	18
B. <u>Antal lærere</u>	481	503	527	534	573	592
C. <u>Antal elever</u>						
HF-klasser	299	297	256	235	237	257
Enkeltfagslæsende	16	15	19	28	34	37
Gymnasie-klasser	431	499	508	533	505	475
8., 9. og 10. klasser	2.380	2.310	2.186	2.125	2.128	2.226
I folkeskolen	5.246	5.239	5.256	5.533	5.497	5.522
Privat-skoler	427	430	389	104	109	69
<u>Elever ialt</u>	<u>8.799</u>	<u>8.790</u>	<u>8.614</u>	<u>8.558</u>	<u>8.510</u>	<u>8.586</u>

1) Excl. gymnasium og HF-kursus

Kilde: Oplysninger fra skolerne

Skolens virksomhed

Fra midten af 1960'erne er der sket en betydelig udvidelse af antallet af skoler med undervisning ud over 7. årgang. Det er således kun børn fra de fjernest liggende øer, der må flytte hjemmefra for at få skolegang ud over 7. årgang. Der er stor forskel på skolernes størrelse. Den største skole har over 560 elever, medens enkelte skoler kun har én elev.

I takt med udbygningen af skolerne er der sket en stigning i antallet af lærere. Der er i årets løb normeret 19 nye stillinger i folkeskolen, således at der pr. 1. januar 1988 ialt er normeret 592 lærerembeder, hvoraf 550 er besat. De ledige stillinger og ca. 60 midlertidige stillinger bestrides af vikarer.

Tabel 8.4. Antal elever i skoleårene 1983/84 - 1987/88 fordelt på årgange og klassetrin

	1983/ 1984	1984/ 1985	1985/ 1986	1986/87		1987-88		
	Ialt	Ialt	Ialt	Drenge	Piger	Ialt	Drenge	Piger Ialt
A. Folkeskolen								
Forskolekl.	44	44	43	18	26	44	25	18 43
Særklasser	11	18	12	5	7	12	5	7 12
1. årgang	783	756	778	416	364	780	403	364 767
2. årgang	792	784	755	402	373	775	420	363 783
3. årgang	826	792	789	380	379	759	407	385 792
4. årgang	828	823	783	401	384	785	419	375 794
5. årgang	812	820	834	435	356	791	402	391 793
6. årgang	786	820	813	432	408	840	442	378 820
7. årgang	787	788	830	439	381	820	439	403 842
A. Ialt	5669	5645	5637	2929	2677	5606	2932	2659 5591
B. Folkeskolens ombygning								
8. årgang	805	766	759	435	387	822	442	382 824
9. årgang	824	776	737	351	375	726	416	373 789
10. klasse	681	644	629	274	306	580	285	328 613
B. Ialt	2310	2186	2125	1062	1066	2128	1143	1083 2226
C. Gymnasie-skolen								
1. Gymn.kl.	193	171	203	60	110	170	55	100 155
2. Gymn.kl.	173	183	163	55	121	176	56	92 148
3. Gymn.kl.	133	154	167	64	95	159	55	117 172
C. Ialt	499	508	533	179	326	505	166	309 475
D. HF-kl.								
1. HF-kl.	145	129	117	37	89	126	42	100 142
2. HF-kl.	152	127	118	36	75	111	33	82 115
D. Ialt	297	256	235	73	164	237	75	182 257
E. Enkeltfags-studerende								
	15	19	28			34		37
Ialt	8790	8614	8558	4422	4233	8510	4316	4233 8586

Kilde: Færøernes undervisningsdirektorat

Det samlede elevtal er vokset med 76 i forhold til skoleåret 1986/87. Da elevtallet i 8. klasse i 1987/88 er større end elevtallet i 7. klasse 1986/87, er man ikke i stand til at se, om nogle af eleverne i 7. klasse i 1986/87 har sluttet folkeskolen efter 7. klasse.

Specialundervisning 1987

Specialundervisningen, herunder høre-taleundervisning og anden specialpædagogisk bistand finder sted i de almindelige skoler og i børnehaver.

31. december 1987 blev der givet specialundervisning på 46 almindelige skoler og i 9 børnehaver. En af disse er privatskole. 308 lærere på disse skoler underviste 760 elever i 1.975 ugentlige timer. Hertil kommer undervisning i hjemmet eller på sygehus. Specialklasser med retarderede elever findes på 3 af de 45 kommunale skoler, der har specialundervisning.

Undervisningen af høre- og talehæmmede elever varetages af 8 høre- og talelærere og omfatter børn og unge fra 0-18 år. 5 af disse lærere underviser også i børnehaver.

Til undervisningsdirektoratet er knyttet en skolepsykolog, en læsekonsulent, en synskonsulent og en høre/talekonsulent. De to sidstnævnte underviser halvdelen af arbejdstiden i folkeskolen.

De elever, der på grund af sygdom ikke kan deltage i den normale undervisning i skolen, får undervisning i hjemmet eller på sygehuset. Hjemmeundervisning er givet til 9 elever og sygehusundervisning er givet til 7 elever.

Endvidere gives speciel undervisning i færøsk for fremmedsprogede elever i et bestemt tidsrum. Denne undervisning er givet til 62 elever. De tre sidstnævnte grupper er talt med under læse-, skrive- og regneretarderede under Tórshavn og omegn.

Tabel 8.5. Antal elever og antal handicap under specialundervisningen pr. 31. december 1987 i folkeskolen, privatskoler og børnehaver

	Tórshavn og omegn			Andre byer og bygder			Ialt		
	Piger	Drenge	Ialt	Piger	Drenge	Ialt	Piger	Drenge	Ialt
	123	190	313	139	308	447	262	498	760
Antal elever									
Handicap									
Synshæmmede	2	5	7	12	5	17	14	10	24
Hørehæmmede	2	1	3	5	7	12	7	8	15
Talehæmmede	25	63	88	34	62	96	59	125	184

(fortsættes)

Antal elever og antal handicap under special-
undervisningen pr. 31. december 1987 i folke-
skolen, privatskoler og børnehaver (fortsat)

	Tórshavn og omegn			Andre byer og bygder			Ialt		
	Piger	Drenge	Ialt	Piger	Drenge	Ialt	Piger	Drenge	Ialt
Læse-, skrive- og regneret.	91	138	229	101	259	360	192	397	589
Bevæg.hæmmede	1	0	1	5	5	10	6	5	11
Svagt begavede og åndssvage	3	1	4	18	25	43	21	26	47
Adfærdsvan- skelige	2	6	8	1	8	9	3	14	17
Antal handicap ialt	126	214	340	176	371	547	302	585	887
Antal elever i- alt: 31/12-1987	123	190	313	139	308	447	262	498	760
31.12.1986	99	178	277	145	331	476	244	509	753
31.12.1985	98	177	275	134	318	452	232	495	727
31.12.1984	94	151	245	151	353	504	245	504	749
31.12.1983	64	110	174	119	311	430	183	421	604

Kilde: Oplysninger fra skolerne

VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

Academia Færoensis

Academia Færoensis fik en ny ledelsesform i henhold til lagtingslov nr. 65. Akademiet er forsat en selvejende institution, hvis formål er videnskabeligt forskningsarbejde og videregående uddannelse.

Administrativt står akademiet lige under landsstyret, og institutionens driftsudgifter dækkes af landskassen med en bevilling på lagtingets finanslov. Bevillingen for 1987 var på 9,5 mio.kr. og for 1988 på 13 mio.kr.

Institutionens ledelse forestås af rektor sammen med det akademiske råd og centralråd.

Akademiet kan tilbyde følgende uddannelser, (som dog ikke alle starter hvert år):

Et-årigt eksamensstudium i nordisk, specielt i færøsk sprog og litteratur (etableret i 1974) er en 1-årig uddannelse, der danner basis for videreuddannelse på akademiet eller i udlandet. Denne uddannelse er ikke med i studieåret 1987/88. Fra 1975 til 1986 har 7 hold - ialt 70 studerende - afsluttet denne uddannelse.

Exam. art- studiet i nordisk, specielt i færøsk sprog og litteratur (etableret i 1976) er en et-årig fortsættelse af ovennævnte et-årige eksamensstudium. Uddannelsen danner basis for videreuddannelse på akademiet eller i udlandet. Uddannelsen er samtidigt et selvstændigt bifag. Fra 1977 til 1987 har 6 hold - ialt 57 studerende afsluttet denne uddannelse.

Hovedfagsstudium i nordisk, specielt i færøsk sprog og litteratur er en 2-årig fortsættelse efter exam. art. til cand. phil-studiet. Men endnu et bifag får de studerende titlen af cand.-mag. Denne uddannelse startede i studieåret 1987/88. I studieåret 1987/88 er der indmatrikuleret 24 studerende.

Den historisk videnskabelige basisuddannelse startede i 1987. Dette er en 2-årig uddannelse, som ender med et exam.art.-bevis. Uddannelsen omfatter to lange historiske perioder/emner, historisk oversigtsstudium, historisk videnskabelig metode, humanistisk teori, kilde- og litteratursøgning og samfundsmæssigt emneområde. Basisuddannelsen er godkendt af de danske universiteter og ligestillet med deres basisuddannelse og er derfor adgangsgivende til videreuddannelse i Danmark. Basisuddannelsen er imidlertid også en selvstændig uddannelse. Der er tilsammen 11 studerende på det historisk videnskabelige fakultet.

Propædeutisk uddannelse i teologi (etableret i 1976) er en 2-årig uddannelse, der danner basis for videreuddannelse i udlandet. I studieåret 1987/88 startede man på uddannelsens 2. og 3. semester. Ialt 9 studerende har afsluttet 2-års studiet, derudover har 6 studerende taget enkelte fag. I studieåret 1987/88 er der indskrevet 13 studerende.

Basisuddannelse i kemi og biologi er en 2-årig uddannelse, som danner basis for videreuddannelse ved akademiet eller i udlandet. Denne uddannelse startede i studieåret 1987/88.

B.S.-studiet i biologi er en 3-årig uddannelse, som slutter med afgangseksamen, men som også danner basis for videreuddannelse i udlandet. Uddannelsen startede i studieåret 1987/88 og er det første samt en del af det andet år koordineret med basisuddannelsen i kemi og biologi. Uddannelsen er ligestillet med baccalaureus-uddannelserne i de engelsk talende lande samt i Island.

Bromatologi er en 3 1/2-årig uddannelse, der slutter med afgangseksamen på linie med akademiingeniør-niveaue. Uddannelsen startede i studieåret 1987/88 og er det første samt en del af det andet år koordineret med basisuddannelsen i kemi og biologi.

Basisuddannelse i matematik og fysik er en 2-årig uddannelse, der danner basis for videreuddannelse på akademiet eller i udlandet. De studerende, som påbegyndte denne uddannelse i 1986, har haft lejlighed til enten at fuldføre den eller at tage videreuddannelse inden for nedennævnte B.S.-uddannelser til elektroingeniør. Basisuddannelsen i matematik og fysik starter igen i studieåret 1988/89.

B.S.-studiet i fysik og geofysik er en 3-årig uddannelse, der slutter med afgangseksamen, men som også danner basis for videreuddannelse i udlandet. Den er det første samt en del af det andet år koordineret med basisuddannelsen i matematik og fysik, og de studerende, der har gennemført det første år af denne uddannelse, fortsætter i studieåret 1988/89 til B.S.-studiet i fysik og geofysik.

B.S.-studiet i datalogi er en 3-årig uddannelse, der slutter med afgangseksamen, men som også danner basis for videreuddannelse i udlandet. Denne uddannelse er det første samt en del af det andet år koordineret med basisuddannelsen i matematik og fysik, og de studerende, der har afsluttet den første del af denne uddannelse, fortsætter studieåret 1987/88 til B.S.-studiet i datalogi.

Elektroingeniør-uddannelsen er en 3 1/2-årig uddannelse, der slutter med afgangseksamen på akademiingeniør-niveau. Den er det første samt en del af det andet år koordineret med basisuddannelsen i matematik og fysik. Der er ingen af de studerende, der har afsluttet det første år, der har valgt elektroingeniør-uddannelsen, og dette fag er derfor indtil videre stillet i bero.

I perioden 1972-86 afsluttede 7 hold - ialt 51 studerende - basisuddannelsen. Desuden afsluttede 11 studerende uddannelsen det første år.

På det naturvidenskabelige fakultet er der 22 studerende i studieåret 1987/88.

Akademiet har aftaler om muligheder for videreuddannelse andre steder med samarbejds- og meriteringsaftaler ved højere læreanstalter i Danmark, Norge og Island.

Akademiets afdeling for færøsk sprog varetager større samlinger, som f.eks. ordsamling, stednavnssamling, dialektsamling og folkemindesamling.

Akademiets stab i 1987 omfatter 15 lærere og 12 funktionærer. Desuden omfatter staben udenlandske lektorer samt eksterne lærere og gæstelærere.

Årligt ydes der 2 forskningsstipendiater til kandidater med afgangseksamen fra et universitet eller en højere læreanstalt.

Foruden disse uddannelsesstilbud på et højt niveau varetager akademiet også anden undervisning.

Lærerårskurser 1986/87: Akademiet og seminariet arrangerede i fællesskab for ialt 19 lærerårskurser. 6 lærere deltog i kurser, der svarer til fuld årskursus. Der var ialt 1.117 kursustimer på årsbasis.

Lærerårskursus 1987/88: Programmet for 1987/88 er følgende: Psykologi/pædagogik, forskelligartet undervisning, færøsk, sprogpleje, emner fra Færøernes historie, datalære, sløjde og håndarbejde i skolen.

Kursus vinterhalvåret 1987: Datalogi (Tvøroyri)

Kursus sommerhalvåret 1988: Livsanskuelse

Ugekursus: Færøsk litteratur (Eysturoy), botanik (Eysturoy).

Antallet af lærere, der deltager i fuldt årskursus 1987/88, er 6, men der er ialt 88 deltagere.

Til offentlige kurser var der i 1986/87 tilmeldt 177 elever i 7 fag og i 1987-88 146 elever i 7 fag.

Der blev i 1987 afholdt ialt 15 offentlige aftenforelæsninger, og der var ialt 1.135 tilhørere.

Færøernes seminarium

På Færøernes Seminarium findes der læreruddannelse, pædagoguddannelse og efteruddannelse.

Færøernes seminarium er et statsseminarium, og uddannelsen sker i henhold til rammelov for Færøerne af 14. februar 1979. Læreruddannelsen og pædagoguddannelsen har hjemmel i lov om læreruddannelse.

Tabel 8.6. Antal elever ved Færøernes seminarium 1983-1987

	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
1. år	22	23	22	24	24
2. år	24	24	23	21	23
3. år	20	25	25	25	22
4. år	26	20	24	24	25
I alt	92	92	94	94	94
Kvinder	51	57	55	56	65
Mænd	41	35	39	38	29

Kilde: Seminariet

Optagelsesbetingelserne på seminariet er bestået studenter-eksamen, HF eller lignende. Læreruddannelsen skal udover at uddanne lærere til folkeskolen tillige sigte mod, at lærerne skal kunne påtage sig undervisning i aften- og ungdomsskolerne.

Pædagoguddannelsen skal uddanne pædagoger til vuggestuer, børnehaver og fritidshjem, institutioner inden for åndsvageforsorgen o.a. For optagelse på pædagogstudiet kræves der, at ansøgeren foruden at have bestået folkeskolens 10. klasse også har en 2-årig uddannelse, der med fordel kan anvendes i pædagoguddannelsen, som f.eks. har bestået 2-års højere forberedelseseksamen, studentereksamen eller har gået på højskole, handelsskole, etc. Der bliver også lagt vægt på, at ansøgeren har arbejdet på daginstitutioner eller på andre institutioner i mindst 1/2 år.

Seminariet har pr. 31. december 1987 13 fastansatte lærere og desuden 12 deltidsansatte lærere, som underviser en del af dagen. Det ugentlige lærertimetotal er på 365. Seminariets driftsudgifter, der i 1986 udgjorde 10,5 mio.kr., afholdes med 1,3 mio.kr. af Tórshavn kommune og med 8,1 mio.kr. af statskassen.

I forbindelse med seminariet findes en kommunal øvelsesskole med 440 elever.

Efteruddannelse af lærere

Lærerne efteruddannes ved deltagelse i årskursus og andre kortere kurser, først og fremmest på Danmarks Lærerhøjskole, Dansk Sløjdlærerskole og Danmarks Højskole for Legemsøvelser og på Fróðskaparsetur Føroya (Færøernes akademi). Herudover kan færøske lærere deltage i årskurser i andre lande. Endvidere afholdes årligt kortere kurser på Færøerne. Flere nye foreninger af lærere i særlige fag er stiftet. Disse foreninger har haft korte kurser for lærere. Undervisningsdirektoratet har givet økonomisk hjælp til flere af disse kurser.

Færøernes sygeplejeskole

Færøernes sygeplejeskole blev oprettet 1. februar 1960. Den ændrede grunduddannelse efter kgl. anordning nr. 31 af 29. januar 1979 om sygeplejerskeuddannelsen blev påbegyndt 1. oktober 1979.

Skolen er godkendt af den danske sundhedsstyrelse.

Skolens formål er:

- 1) at give en grunduddannelse, som gør sygeplejersker i stand til at fungere ansvarsfuldt og selvstændigt inden for deres arbejdsområde i sundheds- og sygeplejen,

- 2) at give det nødvendige grundlag for videregående specialuddannelse inden for sundheds- og sygepleje.

Al undervisningen foregår på Færøerne.

Den grundlæggende undervisning er samlet på selve sygeplejeskolen. Uddannelsestiden er i alt 161 uger, delt op på 72 ugers teori og 89 ugers praktik.

Det første halve år får eleverne ingen løn.

Den praktiske uddannelse foregår hovedsagelig på Landssygehuset, men Klaksvík Sygehus og alderdoms- og plejehjemmene er også med i uddannelsen, og desuden er der elever i praktik i den primære sundhedstjeneste.

Skolens undervisningsplan godkendes af sundhedsstyrelsen.

Skolen ledes af et skoleråd, som er sammensat efter nærmere regler fastsat af sundhedsstyrelsen.

Tabel 8.7. Antal elever på sygeplejeskolen 1. januar 1983-1987

	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Grundlæggende år	20	18	18	18	19
1. år	20	16	15	19	16
2. år	16	20	16	17	19
3. år	22	15	20	14	17
1.-3. år ialt	58	51	51	50	52

Kilde: Skolen

Ved skolen er ansat en forstanderinde samt 5 heltidsbeskæftigede og adskillige deltidsbeskæftigede lærere.

ERHVERVSUDDANNELSER

Efter aftale mellem landsstyret og undervisningsministeriet er lov nr. 54 af 14. februar 1979 for Færøerne om handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistskoler sat i kraft den 1. august 1979. Kompetencen til godkendelse af disse skoler samt til fastsættelse af regler for omfanget, indholdet og tilrettelæggelsen af disses undervisning er herved overført til det færøske hjemmestyre. Rammeloven afløser de hidtidige lovbestemmelser på dette område, idet dog bestemmelserne for tilskud til skolerne, der er givet i §§ 4-18 i anordning for Færøerne nr. 392 af 3. november 1965 om godkendelse af handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistskoler og tilskud m.v. til disse skoler, som ændret ved anordning nr. 518 af 23. september 1977, indtil videre forbliver i kraft.

Færøernes maskinskole

Færøernes maskinskole er en selvejende institution. Den modtager statstilskud i henhold til anordning for Færøerne nr. 392 af 3. november 1965 om godkendelse af handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistiskoler og tilskud m.v. til disse skoler. De samlede udgifter, iberegnet undervisningsmateriel, udgjorde i 1987 ca. 6,2 mio.kr., der dækkes af Færøernes landsstyre med et tilskud fra statskassen. Skolen har indtil videre til huse i lejede lokaler i Tórshavn.

Tabel 8.8. Antal elever på Færøernes maskinskole i årene 1983-87

Januar-juni = 1	1983		1984		1985		1986		1987	
Juni-januar = 2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
Motorpassere	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-
Forb.kursus	20	16	13	18	18	-	ophørt	-	ophørt	-
Maskinisteks.	-	33	-	32	-	46	-	32	-	-
<u>Maskinmestereks.</u>										
1. semester	23	-	22	-	25	-	32	-	31	-
2. semester	-	23	-	22	-	29	-	32	-	37
3. semester	31	-	25	-	20	-	31	-	28	-
Udvidet maskinmestereksamen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
Ialt	74	72	60	72	63	75	63	64	69	57

1) Her betyder perioden "2" månederne november-december

Kilde: Skolen

I henhold til lov nr. 197 af 24. maj 1972 om uddannelse af maskinister og maskinmestre, er maskinmesteruddannelsen af 1½ års varighed, og optagelsesbetingelsen er bestået maskinisteksamen.

Skolen har 7 heltids- og 6 deltidsansatte lærere. Lærertimetallet for hvert hold er normalt 32 timer om ugen.

Der påbegyndes maskinistkursus i august. Kurset varer i 6 måneder. Der påbegyndes hvert år motorpasserkursus, der varer fra august til december. Maskinmesterkursus påbegyndes hvert år i januar og afslutter 1½ år senere. Udvidet maskinmesterkursus blev påbegyndt for første gang i august 1987 og varer et år.

Tekniske skoler

De tekniske skoler på Færøerne er selvejende institutioner, der får statstilskud i henhold til den under maskinskolen nævnte anordning.

Denne blev ved anordning nr. 518 af 23. september 1977 ændret for de tekniske skoler således, at driftstilskud til lærlingeundervisning ydes fra staten med 80% og fra kommunerne med 20%.

Udgifterne ved undervisningen ved skolernes eksamensafdelinger dækkes med 100% fra statskassen.

Til anskaffelse af udstyr til lærlingeundervisningen yder statskassen tilskud på 100% af udgifterne. De samlede driftsudgifter ved de to tekniske skoler udgjorde i 1987 25,3 mio.kr. Heraf betalte statskassen 80% og kommunerne 20%.

De to tekniske skoler - i Tórshavn og i Klaksvík - underviste i skoleåret 1986/87 i ialt 9 håndværksfag. I 1978/79 har teknisk skole i Tórshavn tillige haft kursus i elsvejsning. Al lærlingeundervisning foregår på dagskole. Teknisk skole i Tórshavn har undervisning i alle 9 fag, medens teknisk skole i Klaksvík har undervisning i tømrer-, snedker-, maskinarbejder- og elektrikerfagene. Lærlinge, der påbegynder et læreforhold inden for de nævnte fag fra Eysturoy og Norðoyar, går på skole i Klaksvík, medens de øvrige lærlinge undervises i Tórshavn.

Tabel 8.9. Antal lærlinge på tekniske skoler i skoleåret 1986/87 fordelt på årgange

	<u>1.trin</u>	<u>2.trin</u>	<u>3.trin</u>	<u>4.trin</u>	<u>5.trin</u>	<u>6.trin</u>	<u>Ialt</u>
Automekanikere	0	33	25	43	20	30	151
Blikkenslagere og rørlæggere	0	0	8	4	3	0	15
Bygningssnedkere	15	8	14	11	9	0	57
Bygningstømrere	40	15	31	25	17	0	128
Elektrikere	32	28	22	29	0	0	111
Frisører	8	11	11	13	0	0	43
Metalforskolen	72	0	0	0	0	0	72
Maskinarbejdere	23	76	46	43	0	0	188
Skibsbyggere	0	0	0	8	8	0	16
Svejsere	14	0	0	0	0	0	14
1986/87 ialt	204	171	157	176	57	30	795
1985/86 ialt	200	185	162	146	54	17	764
1984/85 ialt	233	162	149	154	18	17	733
1983/84 ialt	193	157	163	121	44	16	694
1982/83 ialt	199	139	130	93	12	0	573

Kilde: Skolerne

I 1986/87 var eleverne fordelt med 600 på teknisk skole i Tórshavn og 195 på teknisk skole i Klaksvík. De tilsvarende tal for skoleåret 1985/86 var henholdsvis 586 og 179.

Teknisk skole i Tórshavn har i skoleåret 1986/87 haft 93 elever, der læste til teknisk assistent.

Den tekniske skole i Tórshavn beskæftigede pr. 1. januar 1988 11 lærere ved lærlingeundervisningen og 13 lærere ved eksamensundervisningen, heraf 1 lærer ved begge former for undervisning, eller ialt 24 lærere. For finansåret 1987 var det samlede antal lærer- og elevtimer henholdsvis:

lærlingeundervisningen:	19.36o og 176.4oo
eksamensundervisningen:	4.93o og 42.417
<u>efteruddannelsen:</u>	<u>28o og 2.4oo</u>
ialt	24.57o og 221.217

Klaksvík tekniske skole beskæftigede pr. 1. januar 1988 9 heltidsbeskæftigede lærere.

Det samlede antal lærer- og elevtimer var henholdsvis:

elektrikerfaget:	2.52o og 17.44o
maskinfaget:	2.92o og 32.96o
tømrer-/snedkerfaget	2.4oo og 16.875
maskinister	6oo og 13.5oo
<u>efteruddannelse</u>	<u>24o og 1.84o</u>
ialt	8.735 og 82.615

I 1976 blev skolehjemmene ved de to tekniske skoler taget i brug. I Tórshavn er der 88 sengepladser og i Klaksvík 28 sengepladser. Skolehjemmet i Klaksvík indeholder endvidere værkstedslokaler til maskinarbejderfaget, medens el-lærlinge, tømrer- og snedkerlærlinge foreløbig holder til i Kí-hallen og i en del af skolehjemmet.

Færøernes handelsskole

Handelsskolen, der er centralskole for hele landet, er en selvejende institution, der modtager tilskud efter tilsvarende regler som de tekniske skoler. Skolen har afdelinger i Tórshavn, Klaksvík, Fuglafjørður, Tvøroyri, Vágur og Sørvágur. Ved de 2 sidste afdelinger kan eleverne også tage visse statskontrollerede enkeltfagprøver, medens der ved de tre førstnævnte afdelinger foruden enkeltfagprøverne også kan tages lærlingeprøver og merkonomeksamen.

I Tórshavn undervises i højere handelsuddannelse. I august 1983 påbegyndtes en ny basisuddannelse i administration, handel og kontor, under benævnelsen FHS. I nogle år har skolen også haft datanomuddannelse. Undervisningen inden for de to sidstnævnte fag

foregår om dagen, medens den øvrige undervisning alene foregår om aftenen. Endvidere arrangeres undervisning i bankfaget og fra 1987 også i sparekassefaget og kortere erhvervskurser.

Af de samlede driftsudgifter i 1987 på 8,9 mio.kr. afholdt statskassen 94%, kommunerne 1% og landskassen 1%, medens 4% afholdtes af private.

Tabel 8.10. Handelsskolens elevtal pr. 1. september 1987

	Tórs- havn	Klaks- vík	Eyst- uroy	Suð- uroy	Vá- gar	Ialt
Lærlinge på kontor og grossistlinien		<u>39</u>	<u>42</u>			<u>81</u>
1. år		11	15			26
2. år		28	27			55
FHS-basisår	<u>108</u>					<u>108</u>
Enkeltfagprøver	<u>287</u>	<u>30</u>	<u>174</u>	<u>47</u>	<u>63</u>	<u>601</u>
maskinskrivning	56	7	44		12	119
bogføring	56	16	43	30	20	165
engelsk II, III	46		31	17	11	105
data (begyndere)	53	3	30		20	106
salg og service	14					14
Tysk I og II		4	26			30
andet	62					62
Højere enkeltfag- prøver	<u>123</u>	<u>23</u>	<u>30</u>	<u>19</u>		<u>195</u>
regnskabslære/ driftsøkonomi	88	23	30	19		160
andet	35					35
Højere handels- eksamen	<u>81</u>					<u>81</u>
1. år	25					25
2. år	28					28
1 år special- kursus	28					28
Merkonomkurser	<u>223</u>	<u>25</u>	<u>12</u>	<u>19</u>		<u>279</u>
databehandling I og II	42		12			54
årsregnskab	31	13				44
internt regnskab	31	12				43
ledelse og sam- arbejde	31					31

(fortsættes)

Handelsskolens elevtal pr. 1. september 1987 (fortsat)

	Tórs- havn	Klaks- vík	Eyst- uroy	Suð- uroy	Vá- gar	Ialt
virksomhedsøko- nomi	29			19		48
virksomheds- organisation	33					33
skatteret	26					26
Bankskole	<u>118</u>		<u>20</u>	<u>13</u>	<u>12</u>	<u>163</u>
1. år	59				12	71
2. år	45		20	6		71
andet	14			7		21
Sparekasseskole	<u>20</u>					<u>20</u>
1. år	20					20
Fagdeltagere ialt	<u>960</u>	<u>117</u>	<u>278</u>	<u>98</u>	<u>75</u>	<u>1.528</u>
Elever ialt 1/9 1987	720	117	144	106	38	1.125
Elever ialt 1/9 1986	761	112	119	45	40	1.059
Elever ialt 1/9 1985	640	107	110	17	27	901

Kilde: Handelsskolen

De statskontrollerede prøver omfatter både de almindelige enkeltfagprøver og de højere fagprøver. Begge er et-årige, ligesom merkonomprøverne er et-årige. Prøverne kan efter 2-3 år stykkes sammen til en linieeksamen. Lærlingenes skolegang strækker sig over 2 år. Højere handelseksamen tager 2 år, dog 1 år for dem, der har særlige forkundskaber. FHS-uddannelsen er sammensat af 1 års skoleundervisning (basisåret) og 2 års praktikundervisning, dog med skoleundervisning i perioder.

Skolen havde pr. 1. september 1987 9 fastansatte lærere og 65 timelærere.

Undervisningen ved handelsskolen omfattede pr. 1. september 1987 1.125 personer, hvoraf 671 var kvinder. De tilsvarende tal pr. 1. september 1986 var 1.059 og 585.

Navigationsskoler

På Færøerne findes 2 navigationsskoler - Føroya Sjómansskúli i Tórshavn og Klaksvíkar Sjómansskúli i Klaksvík. De samlede driftsudgifter ved de to navigationsskoler, der i 1987 udgjorde ca. 11,6 mio.kr., afholdes fuldt ud af landskassen.

Tabel 8.11. Antal elever på navigationsskoler 1.1.1984 - 1988

	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>	<u>1988</u>
Skibsførerelever (12 mdr.)	32	38	41	32	18
Skibsførerelever (36 mdr.)	-	-	26	38	50
Styrmandselever (24 mdr.)	98	84	58	24	-
Fiskeskippererelever (6 mdr.)	29	24	15	30	21
Kystskippererelever (6 mdr.)	-	-	31	27	34
Skibskokkeelever (5 mdr.)	7	12	10	12	11
<u>Ialt</u>	<u>166</u>	<u>158</u>	<u>181</u>	<u>163</u>	<u>134</u>

Kilde: Skolerne

Skibsfører-, styrmands-, fiskeskipper- samt hjemmeskipper-elever undervises i Tórshavn, mens fiskeskipper-, hjemmeskipper- og skibskokkeelever bliver undervist i Klaksvík. På skolen i Tórshavn er der i 1987 afholdt et duelighedskursus med 32 elever.

Begge skoler har afholdt et radiotelefonistkursus (ugekursus), hvor 187 deltagere fik bevis fra Tórshavn og 22 fra Klaksvík.

Skolen i Tórshavn har 16 lærere, hvoraf 2 er deltidsbeskæftigede. Det samlede ugentlige lærertimetotal er ca. 360 timer, medens der på skolen i Klaksvík er ansat 4 heltids- og på skibskokkeskolen 1 heltids- og en deltidsbeskæftiget lærer med et samlet ugentligt timetal på 140 timer.

ANDEN UNDERVISNING

Færøernes folkehøjskole

Færøernes folkehøjskole er en selvejende institution, der modtager tilskud fra landskassen i henhold til lagtingslov af 1. juni 1978 om tilskud til folkehøjskoler. Denne lov trådte i kraft den 1. april 1979.

Landskassen betaler 100% af udgifterne til aflønning af skolens leder og 70% af de øvrige driftsudgifter, herunder lærerlønninger, drift af bygninger, undervisningsmateriel m.v. Til anlægsudgifter ydes et tilskud på 50% i form af rente- og afdragsfrit lån. Der ydes ikke tilskud til varekøb til kostafdelingen. Endvidere kan landskassen give tilskud til de enkelte elever i forhold til deres økonomiske forhold.

Af de samlede driftsudgifter i 1986 på ialt 2,5 mio.kr., afholdtes 90% (iberegnet tilskud til elever) af landskassen, medens skolen afholdt de resterende 10%, hovedsagelig ved indtægter af skolepenge, som opkræves for både lange og korte kurser. Skolen havde i 1986 mange korte kurser og fik derved en del ekstra indtægter, som

stort set blev brugt til forskønnelse af skoleområdet: Opførelse af stengærde, anlæggelse af ny vej og skolens gårdsplads samt græsplæne. Hvis vi tager skolens egne indtægter og investeringer med i billedet, bliver landskassens del 73% og skolens egenfinansiering 27% i 1986.

Skolen havde på forårsholdet 1987 14 drenge og 21 piger og på efterårsholdet 8 drenge og 12 piger, d.v.s. et samlet antal på 55 højskoleelever. I skoleåret 1986/87 havde skolen ialt 64 højskoleelever. Kursernes varighed er på 18 uger. Herudover var der i 1987 10 korte kurser på ialt 12 1/2 uge og med ialt 276 deltagere. Derudover overnattede 39 personer på skolen i en uge.

Færøernes husholdningsskole

Færøernes husholdningsskole har hjemsted i Klaksvík. Skolen har lokaler i Klaksvík Husmoderforenings lokaler. Det første kursus, der var et prøvekursus, blev afholdt i 1974 efter tilladelse fra landsstyret. Dette prøvekursus gik så godt, at der var ønske om at fortsætte.

I sommeren 1977 blev Færøernes husholdningsskole godkendt af Færøernes landsstyre.

Der afholdes to kurser årligt med 12 elever på hvert kursus. Skolen får støtte fra det offentlige, jfr. lagtingslov nr. 47 af 9. maj 1976.

Aftenskolerne

Den før omtalte rammelov nr. 53 af 14. februar 1979 for Færøerne om fritidsundervisning m.v., der overfører kompetencen til regelfastsættelse på dette område til det færøske hjemmestyre, skal ifølge lovens § 10 sættes i kraft af undervisningsministeriet efter forhandling med hjemmestyret. Ikraftsættelsestidspunktet har afventet vedtagelsen af en lagtingslov med de udfyldende regler for fritidsundervisningen.

En ny lagtingslov om fritidsundervisning m.m. af 30. juni 1983 trådte i kraft 1. august 1983.

I henhold til den nye lov ydes tilskud af statskassen og landskassen med 50% af lærerlønningerne til den offentlige fritidsundervisning, 100% til særlig fritidsundervisning og højst 50% til fritidsvirksomhed.

Skolerne havde i vinteren 1986/87 ialt 7.579 elever med ialt 42.217 timer mod 8.145 elever og 41.200 timer året før. Af eleverne i 1986/87 var 5.329 kvinder og 2.250 mænd. De tilsvarende tal året før var 5.756 kvinder og 2.389 mænd.

Musikskolerne

Ved begyndelsen af skoleåret 1986/87 var der ved musikskolerne ansat 20 lærere på fuld tid. Desuden var der 2 fastansatte lærere på deltid (halv tid). 5 lærere var ansat i såkaldte vikarstillinger, men med fuldt timetal, mens 3 timelærere kun havde halvt timetal eller mindre.

Musikundervisningen omfattede følgende områder: Alle bygder på Suðuroy (Musikskolen på Suðuroy), alle bygder på Vágar (Musikskolen på Vágar), alle bygder på Norð-Streymoy (Musikskolen på Norð-Streymoy), Argir (Argir Musikskole), Tórshavn (Tórshavn Musikskole), Gøta (Gøta Musikskole), Leirvík (Leirvík Musikskole), Fuglafjørður (Fuglafjørður Musikskole) og Klaksvík (Klaksvík Musikskole).

Der blev undervist i følgende instrumenter: Klaver, orgel, violin, cello, fløjte, klarinet, obo, guitar, sang, blokfløjte og alle messinginstrumenter.

Elevtallet var ca. 868.

UDDANNELSESSTØTTE

Tabel 8.12. Statens Uddannelsesstøttes udgifter på Færøerne 1983/84 til 1986/87

<u>1.000 kr.</u>	<u>1983/84</u>	<u>1984/85</u>	<u>1985/86</u>	<u>1986/87</u>
8. - 9. årgang ¹⁾	36	38	38	-
10. kl.	2.960	2.637	2.575	2.373
Lærlinge	331	273	232	496
Gymnasierne og HF	6.049	5.980	6.253	5.857
Seminarier	1.540	1.526	1.718	1.815
Sygeplejeskolen	114	137	137	181
Sømandsskolerne	2.026	2.326	2.443	2.706
Maskinskolen	1.146	1.306	1.529	1.143
Færøernes handelsskole	1.145	2.109	1.843	2.016
Færøernes akademi	282	475	235	384
<u>Ialt</u>	<u>15.629</u>	<u>16.807</u>	<u>17.003</u>	<u>16.971</u>

1) Excl. kommunernes tilskud på mindst 3 gange de anførte tal

Kilde: Statens Uddannelsesstøtte

Statens Uddannelsesstøttes udgifter til stipendier til studerende m.v. på Færøerne udgjorde i 1985/86 ca. 17,0 mio.kr. Til unge under uddannelse over 9. skoleår sker uddelingen af stipendier efter de regler, der er fastsat i den danske lov om Statens Uddannelsesstøtte. Udgifterne hertil afholdes fuldt ud af statskassen.

For Færøerne gælder en særlig regel for unge i 8. - 9. skoleår over undervisningspligtig alder, ifølge hvilken kommunerne til disse kan udbetale stipendier, som inden for visse maksimumsbeløb refunderes med 25% af statskassen. Af kommunerne er således i 1985/86 udbetalt ca. 114.000 kr. i stipendier til elever i 8. - 9. skoleår.

Endvidere får færøske studerende på de højere læreanstalter i Danmark stipendier fra Statens Uddannelsesstøtte efter sædvanlige regler. Fra og med støtteåret 1976/77 ydes der ikke lån fra uddannelsesstøtten, og de studerende er henvist til at optage statskautionerede studielån.

Tabel 8.13. Landskassens elevtilskud 1983/84 - 1986/87

<u>1.000 kr.</u>	<u>1983/84</u>	<u>1984/85</u>	<u>1985/86</u>	<u>1986/87</u>
Gymnasiet	1.965	1.965		
Folkehøjskolen	243	243		
Erhvervsskoler	200	200		
Universiteter etc.	880	880		
Anden uddannelse	175	175		
Ialt	3.463	3.463	2.363	10.500

Kilde: Landskasseregnskaber

Landskassens elevtilskud udgjorde i 1986/87 10,5 mio.kr. Dette er en del mere end året før.

De samlede udbetalte elevtilskud til studerende m.v. på Færøerne udgør ca. 27,5 mio.kr.

Kap. 9

RETS-, POLITIVÆSEN OG OVERØVRIGHED

FÆRØERNES RETSVÆSEN

Færøernes ret har hovedtingsted i Tórshavn, hvor ordinær retsdag normalt afholdes 1. og 3. tirsdag i hver måned. Retten har desuden fast bitingsted i Tvøroyri, hvor der afholdes ordinære retsmøder 6 gange årlig. Herudover afholdes der i et vist omfang retsmøder i Klaksvík og i flere bygder.

Sorenskriveren (dommeren) er overformynder på Færøerne og formand for Færøernes Ulykkesforsikringsråd, Færøernes Overfredningsnævn, Lejenævnet for Tórshavn kommune, Færøernes Overlandvæsenskommission, Færøernes Overudskiftningskommission, det færøske navn vedrørende erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og Færøernes Nævn for Børneforsorg. Endelig er Sorenskriveren (dommeren) medlem af Sterilisationsnævnet. Vedrørende Ulykkesforsikringsrådet henvises til kap. 6 om sociale forhold.

På dommerkontoret var pr. 1. januar 1988 foruden Sorenskriveren (dommeren) beskæftiget 1 retsassessor, 2 dommerfuldmægtige og 15 kontorfunktionærer, heraf 8 deltidsansatte. Endvidere beskæftiger dommerkontoret 1 kontorelev og et retsbud.

Nedenstående tabel angiver antallet og arten af retssager og andre retshandlinger i året 1987. Endvidere er medtaget antallet af de af huslejenævnet og overfredningsnævnet behandlede sager. Til sammenligning er medtaget tallene for 1970, 1980 og 1986.

Tabel 9.1. Oversigt over Færøernes rets virksomhed

	<u>1970</u>	<u>1980</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
<u>Borgerlige sager</u>				
Stævninger indleveret til berømmelse	1.439	2.333	5.616	3.273
Afsagte domme ialt	833	1.772	2.662	2.786
heraf udeblivelses- og erkendelsesdomme	747	1.702	2.553	2.608
<u>Straffesager</u>				
Indleveret til berømmelse	330	435	576	696
Afsagte domme	168	309	423	484
<u>Fogedforretninger</u>				
Indleverede begæringer	913	2.883	4.643	7.643
heraf udpantningsbegæringer	32	1.845	1.035	5.116
			(fortsættes)	

Oversigt over Færøernes rets virksomhed (fortsat)

	<u>1970</u>	<u>1980</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
<u>Auktioner</u>				
Auktionsbegæringer ialt	60	127	108	154
heraf faste ejendomme	38	54	60	77
heraf skibe	3	47	11	18
Afholdte auktioner:				
over faste ejendomme	5	9	21	13
over skibe	2	18	4	6
<u>Tinglyste dokumenter</u>	6.154	14.215	26.303	29.584
heraf tinglyste skøder	395	1.606	1.917	1.864
<u>Protesterede veksler og</u>				
<u>anvisninger</u>	405	639	529	339
<u>Skifteretten</u>				
Anmeldte boer ialt	325	344	440	428
Afsagte konkursdekreter	0	0	4	1
Offentligt behandlede boer	57	36	42	43
<u>Huslejenævnet i Tórshavn</u>				
Indkomne sager	100	90	89	51
<u>Færøernes Overfredningsnævn</u>				
Indkomne sager	7	114	147	103

1) Omfatter kun radiolicens

2) De under tinglyste dokumenter anførte tal omfatter også tinglyste dokumenter, da det ikke længere er muligt at fremskaffe specificerede tal

3) Omfatter kun Tórshavn og omegn

4) Omfatter alene offentligt behandlede boer, der ved årets slutning henstod uafsluttede

Kilde: Sorenskriveren (dommeren)

Straffesager berammes til foretagelse omkring 1 måned efter anklageskriftets indlevering til retten, medens berammelsestiden i borgerlige sager, hvori der skal domsforhandles, er ca. 4 måneder. Domsforhandling i en borgerlig sag berammes kun, såfremt sagen ikke kan afgøres på det foreliggende grundlag på den ordinære retsdag ca. 1 måned efter stævningens indlevering til retten.

FÆRØERNES POLITIVÆSEN

Færøerne udgør én politikreds og ledes af Landfogeden (Politimesteren).

Som de øvrige danske politikredse og Grønland sorterer Færøernes politikreds under Rigspolitichefen og Justitsministeriet.

Landfogeden varetager som politileder de sædvanlige politi- og anklagermæssige opgaver.

Landfogeden er tillige tillagt statsadvokatkompetence og henhører i denne forbindelse direkte under Rigsadvokaten. Landfogeden møder således i alle straffesager ved Færøernes ret og i ankesager i Østre Landsret, der tre gange om året har session på Færøerne, samt i nævningesager, som behandles af Færøernes ret med Sorenskriveren (dommeren) som retsformand.

Udover disse politi- og anklagermæssige opgaver varetager Landfogeden en række specielle opgaver. Han er bl.a. mønstringsbestyrer og skibsregistrator, ligesom aktie-, handels- og foreningsregistret føres af embedet. På det familieretlige område kan nævnes, at Landfogeden er borgerlig vielsesmyndighed.

Såvel kredsens geografiske opsplitning i flere øer som befolkningsfordelingen har nødvendiggjort oprettelse af flere understationer.

Understationerne, der politimæssigt er underlagt hovedstationen i Tórshavn, ledes af en stationsleder, der med undtagelse af Streymoyar og Sandø sysler, tillige er sysselmand. Ved understationerne gør et varierende antal politifolk og kontormedarbejdere tjeneste. De allerfleste politiforretninger kan således ekspederes fra stationerne.

Politistyrken på Færøerne var pr. 31. december 1987 på ialt 86 politifolk, heraf 12 reservebetjente og 12 politifolk under uddannelse. Derudover var ansat to sysselmænd.

Ved årets udgang var 36 personer ansat i kontorsektoren. Særlig på baggrund af de ovennævnte specielle områder, der administreres af Landfogeden, refunderer Landsstyret og Tórshavn kommune lønninger til fire heltidsansatte kontorassistenter, der således ikke indgår i politiets normativ.

Det juridisk uddannede personale består af Landfogeden, en vicepolitimester, en heldags- og en halvdagspolitifuldmægtig.

Ved arrestvæsenet var beskæftiget 11 personer.

Den frie kriminalforsorg har en afdeling i Tórshavn. Afdelin-

gen fører tilsyn med betinget dømte og prøveløsladte og varetager desuden socialtjenesten i arresthuset i Tórshavn, ligesom den arbejder i nær tilknytning til danske fængsler, hvor færinger afsoner frihedsstraf.

I 1987 blev der ført tilsyn med ialt 4o personer, hvoraf 9 var domfældte uden for Færøerne og ikke hjemmehørende på Færøerne inden dommen.

Politiets virksomhed

Politiets virksomhed i 1987 illustreres af de nedenforstående tabeller. Tilsammenligning er medtaget de tilsvarende tal for de to foregående år.

Tabel 9.2. Oversigt over anmeldte overtrædelser af straffeloven.

	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Forbrydelser mod den offentlige myndig- m.v. (kap. 14 og 15)	14	16	1o
Forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv samt falsk forklaring m.v. (kap. 16 og 17)	9	14	8
Forbrydelser vedrørende penge (kap. 18)	o	1	o
Forbrydelser vedrørende bevismidler bl.a. dokumentfalsk (kap. 19)	39	1o	32
Almenfarlige forbrydelser bl.a. brand- stiftelse (kap 2o)	7	4	17
Forskellige almenskadelige handlinger bl.a. dyrplageri (kap. 21)	1	o	o
Betleri og skadelig erhvervsvirksomhed (kap. 22)	o	o	o
Forbrydelser i familieforhold bl.a. blod- skam (kap. 23)	1	o	o
Forbrydelser i familieforhold bl.a. vold- tægt og blufærdighedskrænkelser (kap. 24)	13	29	13
Forbrydelser mod lov og legeme bl.a. mand- drab og vold mod sagesløs (kap. 25)	48	5o	5o
Forbrydelser mod den personlige frihed bl.a. ulovlig tvang (kap. 26)	o	1	o
Freds- og æreskrænkelser (kap. 27)	27	22	38
Indbrudstyverier (§ 276)	348	31o	265
Tyverier iøvrigt (§ 276)	456	326	3o1

(fortsættes)

Oversigt over anmeldte overtrædelser af straffeloven. (fortsat)

	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Andre berigelsesforbrydelser bl.a. under- sløb og bedrageri (kap. 28 med undtagelse af § 276)	117	40	63
Hærværk (§ 291)	374	388	473
Brugstyveri (§ 293)	273	183	158
Andre formuekrænkelser bl.a. hotel- bedrageri (kap. 29 med undtagelse af §§ 291 og 293)	4	2	2
Overtrædelse af straffeloven ialt	1.731	1.396	1.430

1) Dyrplageri straffes nu efter dyreværnsloven

2) Heraf manddrab: 1985: 0, 1986: 0, 1987: 0.

Kilde: Landfogeden (Politimesteren)

Tabel 9.3. Oversigt over andre anmeldelser til kriminalpolitiet.

	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Ildebrande	51	41	58
Overtrædelse af våbenloven	9	12	25
Overstødelse af toldloven	1	5	0
Overtrædelse af spirituslovgivningen	37	4	6
Overtrædelse af skatte- og afgiftslov- givningen	2	0	0
Overtrædelse af lov om euforiserende stoffer samt narkotikaundersøgelser iøvrigt	40	61	51
Fremmedsager (opholds- og arbejds- tilladelse	92	125	332
Overtrædelser af udlændingeloven	23	31	52
Andre anmeldelser	47	58	129

Kilde: Landfogeden (Politimesteren)

Tabel 9.4. Oversigt over politiets virksomhed iøvrigt.

	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Færdselsuheld	1.790	2.029	1.946
Heraf med personskade	90	122	103
Dræbte ved færdselsuheld	6	14	12
Antal sigtede for overtrædelse af færdselsloven med undtagelse af spiritus- kørsel og parkeringssager	1.561	1.321	1.422
Antal sigtede for spiritus- og promille- kørsel (færdselslovens § 16)	246	318	302

(fortsættes)

let af hærværksanmeldelser udviste en markant stigning fra 388 i 1986 til 473 i 1987. Hærværksanmeldelserne udgør nu 33% af samtlige anmeldte straffelovsovertrædelser.

I oversigten over andre anmeldelser til kriminalpolitiet bemærkes særligt stigningen i antallet af ansøgninger om arbejds- og opholdstilladelse. Der er tale om en stigning på ialt 165,6%. Det store antal ansøgninger, som formentlig skyldes den betydelige aktivitet i landet, medførte videre en stigning i overtrædelser af udlændingeloven. Disse overtrædelser består hovedsagelig i, at arbejde påbegyndes, inden der er ansøgt om arbejdstilladelse, eller inden der foreligger svar på en indgivet ansøgning.

Antallet af færdselsuheld, herunder færdselsuheld med personskade og dræbte ved færdselsuheld, var på nogenlunde samme niveau som i 1986.

Antallet af sigtede for overtrædelse af færdselsloven steg derimod med godt 100 fra 1.321 i 1986 til 1.422 i 1987.

Det samlede antal registrerede motorkøretøjsenheder stiger stadig. Fra 1983 til 1987 er der således tale om en stigning fra 13.758 til 18.408 enheder eller en stigning på 33,8%.

I oversigten over behandlingsmåden for straffesager bemærkes især stigningen i antallet af statsadvokatsager, en stigning fra 349 i 1986 til 433 i 1987. Stigningen hidrører både fra antallet af sager om groft uforsvarlig kørsel, der steg fra 33 i 1986 til 86 i 1987 og fra andre statsadvokatsager, der steg fra 83 til 108. Den relativt store stigning på 160,6% i sager om groft uforsvarlig kørsel skyldes særligt reglen om ubetinget frakendelse af førerretten ved overskridelse af de generelle hastighedsgrænser med mere end 30 km/t. Reglen, der blev indført i juni 1986 ved ændring af færdselsloven, medførte 80 sager i 1987.

I samme oversigt bemærkes også en stor stigning i bødebeløbet fra ca. 1,5 mill. i 1986 til 2,9 mill. i 1987. Denne stigning er dels begrundet i en sag om spiritusindsmugling, der medførte en samlet bøde på ca. 1. mill. dels i den udvidede brug af bøder i spirituskørselssager, som blev indført ved den ovennævnte lovændring.

I 1987 blev der behandlet en sag om ulovligt fiskeri mod en udenlandsk trawler. Sagen medførte en bøde på 20.000 kr.

Oversigt over politiets virksomhed iøvrigt. (fortsat)

	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Registrerede motorkøretøjsenheder	15.732	17.019	18.408
Udrykninger	3.000	3.529	3.135
Dræbte ved andre ulykker end færdsels- uheld	8	9	4
Trawlersager	6	0	1
Indsatte til afsoning, herunder vare- tægtsfængslede	241	99	153
Afsoningsdage	4.293	2.525	2.773
<u>Detentionsanbragte</u>	<u>381</u>	<u>337</u>	<u>387</u>

1) I 1985 var 101 personer indsat til afsoning við Áir
(1.366 afsoningsdage).

Kilde: Landfogeden (Politimesteren)

Tabel 9.5. Oversigt over behandlingsmåden for straffesager
og andre lovovertrædelser.

	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Statsadvokatsager	376	349	433
heraf: a) spirituskørsel	233	233	239
b) groft uforsvarlig kørsel	15	33	86
Politisager	351	306	287
Antal bøder ialt	2.053	1.741	1.791
Udenretlig vedtagne bødefore- læg	1.603	1.364	1.515
<u>Idømte og vedtagne bødebeløb</u>	<u>1.371.119</u>	<u>1.562.975</u>	<u>2.936.500</u>

1) Herunder indenretlige sager og sager, der forgæves
er søgt afgjort ved bødeforelæg

Kilde: Landfogeden (Politimesteren)

Det i 1986 konstaterede fald i anmeldte straffelovsovertrædelser fortsatte ikke i 1987, hvor der blev konstateret en lille stigning på 2,4% til ialt 1.430 anmeldelser.

Inden for de enkelte forbrydelseskategorier er der dog tale om vidt forskellige udsving. Særligt bemærkes, at antallet af anmeldte indbrudstyverier er faldet fra 310 i 1986 til 265 i 1987 og antallet af anmeldte brugstyverier faldt fra 183 i 1986 til 158 i 1987. Endvidere bemærkes et stort fald i anmeldelser om forbrydelser mod kønssædeligheden.

Disse relativt store fald var imidlertid ikke tilstrækkelige til et samlet fald i anmeldte straffelovsovertrædelser, idet antal-

FÆRØERNES OVERØVRIGHED

Overøvrighedsområdet, der henhører under Justitsministeriets ressortområde, administreres på Færøerne af Rigsombudet og i mindre udstrækning af Landfogeden og Sørenskriveren. Overøvrigheds-sager er administrative civilretlige sager vedrørende f.eks. indgåelse og opløsning af ægteskaber, fastsættelse af bidrag, adoptioner, tilladelse til at føre nyt navn, godkendelse af mindreåriges og umyndiges retshandler, fri proces m.v.

Indgåelse og opløsning af ægteskab

På Færøerne gælder lov nr. 276 af 30. juni 1922 om ægteskabs indgåelse og opløsning. Efter denne lov skal der inden indgåelse af ægteskab foretages lysning. Man kan ved kongelig bevilling opnå fritagelse for lysning, såfremt særlige grunde taler herfor. Man kan endvidere ved kongelig bevilling opnå tilladelse til, at vielsen sker som hjemmevielse, d.v.s. udenfor de autoriserede vielsessteder (kirkerne og Landfogedens samt sysselmændenes kontorer). Der blev i 1987 på Færøerne indgået 222 ægteskaber. I forbindelse med disse ægteskabers indgåelse udfærdigede Rigsombudet 133 kongelige bevillinger. Af disse bevillinger udgør lysningsfritagelserne godt halvdelen.

Skilsmisse gives enten ved dom eller ved kongelig bevilling. I 1987 blev 46 ægteskaber opløst ved skilsmisse. Af disse skilsmisser er 3 sket ved dom og 43 ved kongelig bevilling. Antallet af skilsmisser er steget kraftigt i forhold til 1986, hvor 26 ægteskaber blev opløst ved skilsmisse.

Grundlaget for de 43 skilsmisser, der blev givet ved kongelig bevilling, var i 27 tilfælde 1 år og 6 måneders separation. I 3 tilfælde var grundlaget 2 år og 6 måneders separation, medens 12 skilsmisser var grundet i utroskab.

Tallene i de nedenstående tabeller 9.6., 9.7. og 9.8. vedrører alene skilsmisser givet ved kongelig bevilling.

Tabel 9.6. Ægteskabets varighed forud for skilsmissen 1978-1986¹⁾

	<u>0-5 år</u>	<u>5-10 år</u>	<u>10-15 år</u>	<u>15-20 år</u>	<u>over 20 år</u>
1978-86	20	51	53	33	36
1987	3	11	12	9	8
Ialt	23	62	65	42	44

1) Tallene vedrører alene skilsmisser givet ved kongelig bevilling

Kilde: Rigsombudet

Af tabellen fremgår, at der er tale om en koncentration af skilsmisserne i perioderne mellem 5-15 års ægteskab.

Det fremgår af tallene, at der generelt er tale om forholdsvis langvarige ægteskaber inden skilsmissen, men i denne forbindelse spiller dog bl.a. den lange separationsperiode ind. I 1987 blev der givet 27 separationer ved bevilling og 16 separationer ved dom.

Tabel 9.8. Ægtefællernes bopælsforhold ved skilsmissen¹⁾

	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>	<u>Ialt</u>
Tórshavn	16	23	23	32	22	34	150
Andre byer	10	4	6	12	7	11	50
Bygder	10	9	15	8	14	29	85
Danmark	4	7	6	7	5	7	36
Andet	4	1	2	1	2	5	15

1) Tallene vedrører alene skilsmisser givet ved kongelig bevilling

2) Klaksvík, Runavík, Fuglafjørður, Tvøroyri og Vágur

3) De resterende kommuner

4) Udlandet samt Grønland

Kilde: Rigsombudet

Det fremgår af tabellen, at skilsmissehyppigheden i Tórshavn er væsentlig større end andre steder på Færøerne, idet 53% af de på Færøerne bosiddende ægtefæller (Tórshavn, andre byer og bygder) ved skilsmisserne i årene 1982-87 boede i Tórshavn (incl. Argir), hvor kun 33% af Færøernes befolkning bor. For øvrige byer og bygderne er der en tilsvarende lav skilsmissehyppighed, idet 28% af den færøske befolkning i 1987 boede i byerne udenfor Tórshavn og 39% i bygderne. Øvrige byers andel i skilsmisserne udgjorde for perioden 1982-87 17% og for bygdernes vedkommende 30%. Skilsmissehyppigheden i bygderne steg imidlertid stærkt i 1987, idet 39% af skilsmisserne i 1987 vedrørte ægtefæller fra bygd, medens kun 46% af ægtefællerne boede i Tórshavn. Det ses iøvrigt, at et relativt stort antal ægtefæller i perioden var bosiddende udenfor Færøerne.

Børnebidrag

Ifølge lov nr. 200 af 18. maj 1960 om børns retsstilling er forældrene hver for sig forpligtede til at forsørge barnet, og hvis en af forældrene ikke opfylder forsørgelsespligten, kan overøvrigheden pålægge vedkommende at udrede bidrag til barnets underhold. I forbindelse med separations- og skilsmissesager fastsætter Rigsom-

budet børnebidrag til børn født i ægteskab. Rigsombudet fastsatte derudover i 1987 64 bidrag til børn født uden for ægteskab.

Adoptioner

Ansøgning om bevilling af adoption indgives til Rigsombudet. Med mindre ansøgningen vedrører adoption af et stedbarn, forelægges sagen inden eventuel godkendelse for det færøske adoptionsråd, hvor lægelig, juridisk og social sagkundskab er repræsenteret.

I 1987 indkom der 31 ansøgninger, og der blev udfærdiget 18 bevillinger, hvoraf 13 vedrørte stedbørn. I 1986 og 1987 er der sket en markant stigning i antallet af adoptionsansøgninger i forhold til de tidligere år.

Adoption af udenlandske børn formidles af de godkendte institutioner Adoption Center, Danadopt og Terre des Hommes, der alle er hjemmehørende i Danmark. Der blev i 1987 på Færøerne adopteret børn fra Indien, Colombia og Korea.

Navnesager

Sager vedrørende navneforandring behandles af Rigsombudet eller Landfogeden. Hvis der bevilges et nyt slægtsnavn, anmeldes dette til Justitsministeriet med henblik på optagelse i en særlig oversigt over beskyttede efternavne. Til Rigsombudet indkom i 1987 135 ansøgninger om navneforandring. Mængden af navnesager er steget betydeligt de seneste år.

Ægtepagter

Ægtepagter er aftaler, hvor ægtefæller bestemmer, at fælles-eje eller dele af fælleseje skal være særeje eller, at særeje skal være fælleseje. Ægtepagter oprettet efter ægteskabets indgåelse skal, for at være gyldige, godkendes af Rigsombudet. Ved godkendelsen lægges primært vægt på at sikre en præcis og entydig beskrivelse af særejets effekter samt at hustruen ikke forfordes ved ægtepagten. I 1987 modtog Rigsombudet 37 ansøgninger om godkendelse af ægtepagter, hvoraf 35 ansøgninger umiddelbart kunne imødekommes.

Pupilsager

Pupilsager er sager, hvor overøvrigheden ifølge myndighedsloven og værgebekendtgørelsen skal medvirke ved umyndiges retshandler, typisk i forbindelse med sager om frigivelse af midler fra overfor-mynderiet - køb og salg af fast ejendom o.s.v.

Rigsombudet behandlede i 1987 13 pupilsager, heraf vedrørte 5 frigivelse af midler fra overformynderiet og 7 retshandler vedrørende fast ejendom.

Fri proces

For at opnå fri proces til gennemførelse af en retssag forudsættes normalt, at man har en rimelig udsigt til at vinde sagen samt at man ikke uden at lide væsentlige afsavn kan betale de omkostninger, der er forbundet med sagen (indtægt under sygekassegrænsen).

Rigsombudet behandlede i 1987, foruden en række ansøgninger om fri proces til ægteskabssager, 7 ansøgninger om fri proces, hvoraf 4 ansøgninger blev imødekommet.

Indfødsret

Man kan opnå indfødsret ved erklæring, hvis man umiddelbart opfylder bestemte betingelser, der er fastsat i indfødsretsloven, jfr. specielt lovebekendtgørelse nr. 155 af 6. april 1978. I disse situationer opnår man dansk statsborgerskab ved bevis, der enten udfærdiges direkte af Rigsombudet eller af Indenrigsministeriet. Man kan også opnå indfødsret ved en særlig lov vedtaget i Folketinget. Denne fremgangsmåde kaldes indfødsret ved naturalisation. Sidstnævnte sager ekspederes via Landfogeden. Endvidere opnår udenlandske adoptivbørn normalt indfødsret ved adoptionen.

I 1987 opnåede 9 personer boende på Færøerne (heraf 6 adoptivbørn) indfødsret ved udfærdigelse af bevis. Herudover opnåede 8 personer på Færøerne indfødsret ved naturalisation.

Kap. 10

KIRKELIV

FOLKEKIRKEN

Folkekirken på Færøerne er et fællesanliggende. De vigtigste love er lov nr. 109 af 29. marts 1924 for Færøerne om kirker-17nes styrelse og lov nr. 48 af 25. februar 1963, som ændret ved lov nr. 551 af 2. november 1977, om oprettelse af en stilling som vicebiskop på Færøerne.

Færøerne hører i kirkelig henseende under Københavns stift. Den øverste lokale embedsmand er vicebiskoppen. Regler om arbejdsfordelingen mellem Københavns biskop og vicebiskoppen er fastsat i kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 198 af 31. maj 1963 af regulativ for vicebiskoppen på Færøerne.

Færøerne er opdelt i 13 præstegæld med ialt 60 kirker og 2 bønhus og med 18 (pr. 1. februar 1987 19) præsteembeder samt stillingen som vicebiskop.

Tabel 10.1. Kirkernes placering og befolkningsgrundlag pr. 31/12-87

<u>Præstegæld</u>	<u>Præster</u>	<u>Kirker</u>	<u>Kommuner</u>	<u>Bygder</u>	<u>Indbyggere pr.31/12-87</u>
Norðoya østre (Viðareiði)	1	5	4	9	875
Norðoya vestre (Klaksvík)	2	5	4	10	5.169
Fuglafjørður	1	5	4	10	3.625
Nes	1	4 ¹⁾	2	11	3.544
Sjógv	1	4	3	8	1.867
Eiði	1	4	4	8	1.356
Norðstreymoy (Kvívík, Vestmanna og Hvalvík)	3	8	7	16	3.717
Suðurstreymoy østre (Tórshavn øst)	2	3)	5	16	16.274
Suðurstreymoy vestre (Tórshavn vest)	2	4)			
Vágar (Miðvágur)	1	5	5	7	2.929
Sandoy (Sandur)	1	6	5	8	1.763
Suðuroy nordre (Tvøroyri og Hvalba)	2	5 ²⁾	3	8	3.112
Suðuroy søndre (Vágur)	1	5	4	8	2.781
<u>Ialt</u>	<u>19</u>	<u>63</u>	<u>50</u>	<u>119</u>	<u>47.012</u>

1) Heraf 1 bønhus

Kilde: Vicebiskoppen og materiale i Rigsombudet

Administrationen af kirker og kirkegårde er henlagt til hjemmestyret. Lagtinget bestyrer Færøernes Kirkefond, hvis midler benyttes til kirkernes udvendige vedligeholdelse og til opførelse af nye kirker og udvidelse af de eksisterende. Herudover yder fonden tilskud til kirkegårdsgærder og til anskaffelse af færøsk byggede orgler. Fondens midler bevilges på de årlige lagtingsfinanslove. I henhold til lov nr. 109 af 29. marts 1924 om kirkernes styrelse m.v. føres et løbende tilsyn med kirkerne af Færøernes kirkeinspektion, der består af rigsombudsmanden, der er formand, vicebiskoppen og 3 medlemmer, valgt af lagtinget. Kirkeinspektionen afgiver indstilling til lagtinget om anvendelse af kirkefondens midler. Rigsombudsmandens kontor fungerer som sekretariat.

Præsterne på Færøerne lønnes efter samme regler som præsterne i Danmark. Præstelønninger, bortset fra den del, der dækkes af statskassen (60%), samt udgifter vedrørende præsteboliger m.v., udføres af Præsteembedernes Fællesfond og administreres gennem stiftøvrigheden over Københavns stift. Anlæg og drift af kirkegårde henhører under kommunerne under tilsyn af menighedsråd og kirkeinspektion.

Udgifterne til kirkernes indvendige vedligeholdelse og kirkernes drift samt til anskaffelse af inventar afholdes af de enkelte menigheder. En stor del af kirkebetjeningen udføres ved frivillig arbejdskraft, således at hvervet som organist, degn og klokker ved de fleste kirker normalt ikke vederlægges.

Tabel 10.2 Oversigt over kirkelige udgifter 1986

<u>1.000 kr.</u>	<u>Stats-</u> <u>kassen</u>	<u>Lands-</u> ¹⁾ <u>kassen</u>	<u>Kommu-</u> <u>nerne</u>	<u>Menigheds-</u> ²⁾ <u>rådskasser-</u> <u>ne 1986</u>	<u>Ialt</u>
Udvendig vedligeholdelse af kirker	-	1.199	-	-	1.199
Indvendig vedligeholdelse af kirker	-	-	-	660	660
Udgifter ved gudstjeneste m.v.	-	-	-	375	375
Andre udgifter ³⁾	129	110 ⁴⁾	-	4.811	5.050
Nye kirker	-	580	-	-	580
Kirkegårde	-	-	972	-	972
Kirkegårdsgærder	-	-	-	-	-
Præstelønninger og pensioner	4.840 ⁵⁾	-	-	-	4.840
Præsternes befordring	97	56	-	-	153

(fortsættes)

Översigt over kirkelige udgifter 1986 (fortsat)

1.000 kr.	Stats- kassen	Lands- ¹⁾ kassen	Kommu- nerne	Menigheds- ²⁾ råds-kasser- ne 1986	Ialt
Præstegårde	2.201 ⁶⁾	-	-	-	2.201
Ialt	7.364	1.945	972	5.846	14.950

- 1) Omfatter kirkefondens faktiske udgifter i modsætning til landskassens udgifter til kirkelige formål i kap. 4, afsnittet om offentlige udgifter, hvor landskassens tilskud i finansåret til kirkefondens er medtaget som en landskassensudgift
- 2) Foreløbige tal
- 3) Andre udgifter omfatter løn til kontormedhjælp, kontorholdsudgifter, repræsentationsudgifter og udgifter til drift af bygninger og lokaler. Foreløbigt tal
- 4) Andre udgifter omfatter forsikring af kirkerne og udgifter vedrørende kirkeinspektionen
- 5) Pensionerne udgjorde 545.000 kr. Af lønudgiften afholdtes 3.121.187 kr. af Præsteembedernes Fællesfond (se note 5) og resten af staten
- 6) Udgiften afholdes af Præsteembedernes Fællesfond, hvis indtægter hidrører fra kirkeskat, forrentning af sognenes formuer samt lejeindtægter fra leje- og tjenesteboliger

Kilde: Statsregnskab 1986, landskasseregnskab 1986 samt materiale i Rigsombudet

I 1986 har udgifterne til kirkelige formål været 15 mio.kr. Heraf blev knapt halvdelen afholdt af statskassen, knapt 40% af menighedsrådene, medens resten af landskassen og kommunerne. Kommunernes udgifter til kirkegårde har været 0,5 mio.kr. mindre end i de senere år, hvor landskassen og kommunerne har afholdt 1/3 af de kirkelige udgifter. Baggrunden herfor er, at der ikke har været væsentlige udgifter til anlæg af nye kirkegårde.

I skatteåret 1972/73 blev hjemmelen i styrelsesloven fra 1924 til at udskrive skatter til kirkens drift for første gang bragt i anvendelse, da der blev udskrevet kirkeskat i Tórshavn og Argir kommuner. Hjemmelen til at udskrive kirkeskat er senere blevet anvent af flere andre kommuner. I 1987 udskrev følgende 18 kommuner kirkeskat (tallet i parentes angiver kirkeskatteprocenten): Tórshavn (0,21), Argir (0,2), Klaksvík (0,3), Sund (0,4), Skáli (0,4), Tvøroyri (0,25), Hvalba (0,25), Fuglafjørður (0,65), Leirvík (0,5), Gøta (0,65), Runavík (0,5), Kvívík (0,5), Nes (0,5), Vestmanna (0,2), Vágur (0,25), Viðareiði (0,3), Kollafjørður (0,1) og Miðvágur (0,23).

Vedrørende kirkelige organisationer samt andre trossamfund henvises til tidligere udgaver af årbogen.

Kap. 11

KULTURELLE FORHOLD.

RADIO

Útvarp Føroya (Ú.F.) startede sine udsendelser i 1957. Ú.F. administreres på den måde, at direktøren, der er tjenestemand under landsstyret, står for den daglige ledelse, og radiorådet (bestående af et 6-mandsudvalg, hvoraf 5 medlemmer vælges af lagtinget og 1 af lytterforeningen) fastlægger hovedlinierne for programlægningen.

På mellembølge sender radioen på 531 kHz (565 m) med en 5 kilowattsender. Radioen har fået tilladelse til at sende med en 200 kilowattsender på denne frekvens til den færøske fiskerflåde og til færinger udenlands. Den ny sender kommer sandsynligvis i drift i 1988.

På FM-båndet sendes fra 3 hovedstationer, beliggende i Suðurstreymoy (3 kilowatt), Borðoy (2 kilowatt) og Suðuroy (2 kilowatt). Endvidere findes der 8 mindre sendere, hvoraf 4 er på 10 watt hver, medens de andre 4 er på 1 watt hver. Stereoudsendelser kan høres over hele landet.

Det nye radiohus blev færdigt på selve 25-årsdagen for radioen, den 6. februar 1982 og rummer alle radioens aktiviteter. Gulvarealet er på 2.000 kvadratmeter.

Af hensyn til sit pladearkiv har Ú.F. etableret et samarbejde med Danmarks Radio gennem en direkte forbindelse mellem computerne i de to radiohuse.

Den samlede sendetid var i 1987 3.842 timer mod 3.578 timer i 1985. Siden 1981 er radioens sendetid næsten fordoblet.

Fra september til maj måned er radioens sendetid om hverdagen fra kl. 07.15 til 13.00 og fra 16.00 - 21.15. Om lørdagen sendes til kl. 22.00 og om søndagen fra kl. 10.00 - 19.00.

Útvarp Føroya producerer alle programmer selv, og alle udsendelserne er på færøsk.

Omkring 1/5 af radioens sendetid er nyheds- og aktualitetsudsendelser, hvoraf der sendes 10 kortere eller længere udsendelser hver dag. Hovedudsendelserne sendes midt på dagen med 15-20 minutters varighed og om aftenen med 30 minutters varighed.

I næsten halvdelen af sendetiden sendes musik og musikprogrammer af forskellig art fra klassisk musik til pop.

Tabel 11.1. Færøernes radios udsendelser i 1987

<u>Udsendelsernes art</u>	<u>Sendetid i timer</u>	<u>Sendetid i % af samlet tid</u>
Musik	1.915	49,8
Foredrag	27	0,7
Gudstjenester	63	1,6
Evangeliske møder	7	0,2
Morgenandagter	122	3,2
Oplæsning	140	3,6
Radiospil	22	0,6
Lydcollager	17	0,4
Samtaler	160	4,2
Beretninger	69	1,8
Reportager	143	3,7
Ønskekoncerter	106	2,8
Underholdning	79	2,1
Børne- og ungdomsudsendelser	355	9,2
Lagtingsmøder	15	0,4
Nyheder og aktuelt	602	15,7
<u>Ialt</u>	<u>3.842</u>	<u>100,0</u>
Genudsendelser	452 timer	

Kilde: Útvarp Føroya

FJERNSYN

Ved lagtingslov nr. 77 af 21. maj 1982 blev der skabt lov-hjemmel for etablering af et offentligt fjernsyn på Færøerne, "Sjón-varp Føroya" (SVF).

SVF påbegyndte sine prøveudsendelser den 1. april 1984 sam-tidig med, at de private fjernsynsforeninger ophørte med deres sen-devirksomhed.

Den daglige ledelse varetages af en direktør, medens en besty-relse bestående af 6 medlemmer, hvoraf 5 er valgt af lagtinget og 1 af lytterforeningen, godkender de fjernsynsprogrammer, der forelæg-ges af direktøren, og fører kontrol med, at der er balance i udsen-delserne.

SVF har et fjernsynsstudio og 2 kontrolrum samt kontor og værksted i Tórshavn. I 1987 lejede og ombyggede man Havnar Bio til fjernsynsstudio.

De faste sendetider er:

Søndag	kl. 14.00-23.00
Tirsdag	" 19.20-23.30
Torsdag	" 19.30-23.00
Fredag	" 19.30-23.30
Lørdag	" 15.00-17.00 og 19.30-23.30

Faste udsendelser er følgende:

Nyhedsudsendelsen "Dagur og Vika" (Dagen og ugen) som sendes 3 gange om ugen - tirsdag, torsdag og fredag. Udsendelsen varer i 30 min.

"Á Synini" (Udsigtspunktet/Horisont) er en ugentlig udsendelse, der behandler aktuelle emner fra hjemland og udland. Udsendelsen varer i ca. 45 min. Ca. hver fjerde udsendelse omhandler aktuelle færøske forhold.

"Gluggin" (Vinduet) er en udsendelse, der behandler færøske emner af kulturel karakter. Udsendelsen, der varer i 40-50 min., bliver sendt hver anden søndag aften.

På andre søndage sendes også udsendelser med færøsk indhold af ca. 1/2 times varighed, der dækker interviews og reportager.

Tirsdag aften sendes ligeledes færøske aktualitetsudsendelser i 30 til 40 min, bl.a. "Lítlatiing" (Minitinget), der sendes hver tirsdag, når lagtinget er samlet. Udsendelsen dækker debat blandt politikerne om aktuelle politiske spørgsmål.

Udsendelser for børn sendes om tirsdagen - disse udsendelser er udenlandske, men med færøsk tekst og tale - og om fredagen, hvor udsendelserne er produceret at det færøske fjernsyn. Sendetiden er normalt 30 min. Lørdag begynder programmet med udsendelser, der er velegnede for børn.

Gudstjeneste eller evangelisk møde sendes hver søndag om eftermiddagen, og hver søndag aften afslutter fjernsynet med andagt.

"Grannar okkara" (Vore naboer) er en udsendelse med nyheder fra de nordiske lande.

To færøske udsendelser genudsendes søndag eftermiddag.

I fjernsynets første levetid kom det meste af stoffet fra det danske fjernsyn, men nu er der også indgået aftaler med det norske og svenske fjernsyn om at få udsendelser derfra. Disse udsendelser bliver tekstet på færøsk, hvor det er nødvendigt.

Det færøske fjernsyn køber ligeledes en del aktuelle udsendelser fra BBC. Ca. 2/3 af de aktuelle udenlandske udsendelser kommer

derfra og bliver også forsynet med færøsk tekst og tale.

SVF's drift finansieres over fjernsynslicensen, som i 1987 udgjorde 950 kr. pr. fjernsynsmodtager.

Der var tilmeldt 9.000 fjernsynsmodtagere pr. 31. december 1987.

Tabel 11.2 Fjernsynets udsendelser i perioden 1. januar til 31. december 1987

	Færsk produk- tion/ timer/ min.	% af færsk sende- tid	Tekst. til færsk timer/ min.	% af færsk sende- tid	Dansk produk- tion/ timer/ min.	% af dansk sende- tid	Uden- landsk produk- tion/ timer/ min.	% af uden- landsk sende- tid	Sende tid ialt timer/ min.	% af samlet sende- tid
Nyheder	83:32'	23,6	18:31'	23,1			102:03'		6,5	
Samfundsforhold/ aktuelt	70:35'	20,0	15:39'	19,6	111:36	10,7	7:00'	8,9	204:50'	13,1
Kultur	46:25'	13,1			105:36'	10,1			152:01'	9,7
Gudstjenester/ krist. møder/ andagt	67:40'	19,2			3:09'	0,3	1:43'	2,2	72:32'	4,7
Sport	22:31'	6,4			112:56'	10,8	9:53'	12,6	145:20'	9,3
Skuespil/TV-spil					47:11'	4,5			47:11'	3,0
Spillefilm/ TV-film	3:00'	0,8	28:59'	36,2	379:05'	36,1			411:04'	26,4
Underholdning	4:01'	1,1			168:00'	16,0	18:38'	23,8	190:39'	12,2
Klassisk musik	1:41'	0,5			36:50'	3,5			38:31'	2,5
Lettere musik	10:42'	3,0			46:24'	4,4	41:06'	52,5	98:12'	6,3
Kor	4:18'	1,2			0:08'				4:26'	0,3
Børneudsendelser	38:22'	10,9	16:56'	21,1	35:35'	3,4			90:53'	5,8
Ungdoms- udsendelser	0:38'	0,2			2:11'	0,2			2:49'	0,2
Ialt	353:25'	100,0	80:05'	100,0	1048:41'	100,0	78,20'	100,0	1560,31'	100,0

Af den samlede sendetid udgør 22,7% færske udsendelser, 5,1% udsendelser med færsk tekst, 67,2% danske udsendelser, 5,0% andre udenlandske udsendelser.

Desuden har Sjórvarp Føroya genudsendt 35 timer og 23 minutter.

AVISER

Der udkommer 11 aviser, heraf 9 i Tórshavn. Ingen avis udkommer daglig. Dimmalætting, Sosialurin og Dagblaðið udkommer 3 gange ugentlig. 14. September og Oyggjatiðindi 2 gange om ugen. Norðlýsið, Tingakrossur, Fríu Føroyar og Fiskitiðindi kommer 1 gang om ugen.

Avisernes oplagstal pr. 1. december fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 11.3. Avisernes oplagstal pr. 1. december

	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1985</u>	<u>1986</u>	<u>1987</u>
Dimmalætting	8.900	9.900	11.300	12.300	12.600	12.700
14. September	3.650	4.000	3.750	3.500	3.000	3.000
Socialurin	2.500	2.700	5.500	6.000	6.000	6.000
Dagblaðið	2.650	3.500	5.000	4.800	4.800	4.800
Oyggjatiðindi	1.500 ¹⁾	-	5.500	5.000	5.000	5.000
Norðlýsið	1.200	1.700	2.100	1.300	1.200	1.500
Tingakrossur	1.030	900	1.500	2.000	1.800	3.200
Fríu Føroyar	-	-	-	1.100	1.200	1.200
Fiskitiðindi	-	-	-	3.000	3.000	2.500
Suðuroyartíðindi ²⁾	-	-	-	1.500	1.300	-
Havnarblaðið	-	-	-	5.000	5.600	6.000
Eystur Oyggin	-	-	-	-	1.500	1.500
Ialt	21.430	22.700	36.250	45.500	47.000	47.400

1) Fjarðbúgvín

2) Gik ind i 1987

Kilde: Avisredaktionerne

Fem af aviserne må betragtes som talerør for hvert sit politiske parti, Dagblaðið for folkeflokk, Dimmalætting for sambandsflokk, 14. September for tjóðveldisflokk, Sosialurin for socialdemokratiet og Tingakrossur for selvstyreflokk. Norðlýsið (Klaksvík), Eystur Oyggin (Fuglafjørður) og de tre Tórshavn-aviser Oyggjatiðindi, Fiskitiðindi og Havnarblaðið er ikke tilknyttet noget bestemt parti. Oyggjatiðindi må ses som en efterfølger for Fjarðbúgvín, som ophørte i 1974. Fríu Føroyar er en socialistisk avis, der ikke er tilknyttet noget bestemt parti.

BØGER

Bogudgivelser

I 1987 udkom ialt 109 (113) værker på færøsk, 60 (58) originale og 49 (55) oversættelser. Af det samlede antal bøger var der 14

(13) genoptryk. Tallene i parentes er de tilsvarende tal for 1986. Det samlede antal trykte bøger på færøsk siden den første bogs fremkomst i 1822 er hermed på 2.271 bøger.

Uden for Færøerne udkom i 1987 31 (31) bøger skrevet af færinger eller som vedrørte Færøerne - 11 på dansk, 7 på engelsk, 3 på svensk, 3 på tysk, 2 på norsk og 5 på andre sprog. Skuespillet "Líkasum" (Ligesom) af Rói Patursson udkom på norsk og svensk og var den eneste bog, der blev oversat fra færøsk i 1987.

Af de 49 (55) oversættelser til færøsk er 17 fra dansk, 11 fra engelsk, 8 fra svensk, 7 fra tysk og 6 fra andre sprog.

Foruden de 109 (113) bøger på ialt 9.946 sider (10.686) og en samlet bogladepris på kr. 11.206,- (kr. 9.057,-) blev der på Færøerne udgivet 2 bøger på dansk, ialt 645 sider, og prisen på disse bøger var kr. 450,-.

Årets bogproduktion kan opdeles i følgende kategorier: 3 (4) romaner, 3 (7) novellesamlinger, 9 (8) digtsamlinger, 46 (43) børnebøger og 13 (9) skolebøger, og for faglitteraturens vedkommende: religion 6 bøger (8), skole og samfund 6 bøger (7), topografi, historie, biografi 15 bøger (15), samt anden faglitteratur 8 bøger (9).

Tabel 11.4 viser, at 75% (41%) af titelantallet blev trykt i udenlandet.

Tabel 11.4. Bøger udgivet på færøsk i 1987

	<u>Skønlitteratur</u>					
	<u>Romaner,</u>	<u>Digte,</u>	<u>Faglit-</u>	<u>Skole-</u>	<u>Børne-</u>	
	<u>noveller</u>	<u>sange</u>	<u>teratur</u>	<u>bøger</u>	<u>bøger</u>	<u>Ialt</u>
<u>Originale værker</u>						
Trykt på Færøerne	1	3	19	8	3	34
Trykt i Danmark	3	6	6	1	6	22
Trykt i Holland	2	-	1	-	-	3
Trykt i Sverige	-	-	1	-	-	1
<u>Oversættelser</u>						
Trykt på Færøerne	-	-	1	-	5	6
Trykt i Jugoslavien	-	-	-	-	2	2
Trykt i Danmark	-	-	3	4	8	15
Trykt i Tyskland	-	-	1	-	2	3
Trykt i Italien	-	-	-	-	8	8
Trykt i Portugal	-	-	-	-	4	4

(fortsættes)

Bøger udgivet på færøsk i 1987 (fortsat)

	<u>Skønlitteratur</u>					<u>Ialt</u>
	<u>Romaner, noveller</u>	<u>Digte, sange</u>	<u>Fagliteratur</u>	<u>Skolebøger</u>	<u>Børnebøger</u>	
Trykt i Singapore, Spanien, Holland, Belgien og Finland -	-	-	3	-	8	11
Trykt ialt i 1987	6	9	35	13	46	109
Trykt ialt i 1986	11	11	39	9	43	113
Trykt i 1985	10	9	47	7	26	99

Kilde: Føroya Landsbókasavn

Foruden de 109 bøger, der udkom i 1987, udkom der også 61 (39) julebøger, almanakker og andre årbøger, samt 51 (61) blade og tidsskrifter. 11 blade, der udkom i 1986, er holdt op, medens 5 af de i 1987 udkomne blade er nye.

Den 12. december 1987 blev M. A. Jacobsens litteraturpris tildelt Astrid Joensen (skønlitteratur) og Eyðun Andreassen (faglitteratur). Ved samme lejlighed uddeltes Tórshavn byråds børnebogspris til Pauli Nielsen.

Det svenske Akademis nordiske litteraturpris på 150.000 sv. kr. blev i maj 1987 tildelt William Heinesen.

Tabel 11.5. Den færøske bogproduktion 1987

<u>Fordelt efter sprog</u>	<u>Romaner, noveller</u>	<u>Digte, sange</u>	<u>Fagliteratur</u>	<u>Skolebøger</u>	<u>Børnebøger</u>	<u>Ialt</u>
Oversættelser til fær.						
fra amerikansk	-	-	1	-	1	2
fra dansk	-	-	5	4	8	17
fra engelsk	-	-	-	-	11	11
fra norsk	-	-	-	-	2	2
fra svensk	-	-	-	-	8	8
fra tysk	-	-	1	-	6	7
fra andre sprog	-	-	1	-	1	2
Oversættelser ialt	0	0	8	4	37	49
Orig.udg.på færøsk	6	9	27	9	9	60
Ialt	6	9	35	13	46	109

Kilde: Føroya Landsbókasavn

Tabel 11.6 Den færøske bogproduktion i 1987 (sideantal-bogladepris)

	<u>Orig. sprog.</u>		<u>Oversættelse</u>	
	<u>Sider</u>	<u>Kroner</u>	<u>Sider</u>	<u>Kroner</u>
Romaner				
Noveller	908	825,-	0	0,-
Digte	555	781,-	0	0,-
Faglitteratur	3.538	3.045,-	1.396	1.058,-
Skolebøger	959	968,-	345	1.464,-
Børnebøger	302	601,-	1.943	2.464,-
Orig. sprog ialt:	6.262 sider	kostede kr. 6.220,-	60 orig. sprog	
Oversættelser ialt:	3.684 sider	kostede kr. 4.986,-	49 oversætt.	
Ialt	:9.946 sider kostede kr. 11.206,- 109 bøger			

Kilde: Føroya landsbókasavn

Biblioteksvæsen

Ved hjemmestyreordningen blev biblioteksvæsenet overtaget som færøsk særanliggende og Føroya Landsbókasavn, oprettet i 1928 som selvejende institution, blev samtidig lagt under landsstyret og fik ved lov fra 1952 pålagt opgaver som nationalbibliotek, overcentral og bibliotekstilsyn. Biblioteket skal samle al færøsk litteratur og så vidt muligt al litteratur, der vedrører Færøerne. Endvidere skal Landsbókasavnið som central- og forskningsbibliotek "virke for udbredelse af kundskaber og oplysning i landet". Det har tilsyn med folkebibliotekerne, fordeler lagtingets bevillinger og sørger bl.a. for boganskaffelse og katalogisering til de biblioteker, der ikke har dertil uddannet personale.

Landsbókasavnið modtager og fordeler pligtafleveringen (fire eksemplarer) fra landets trykkerier og har desuden ret til yderligere frieksemplarer til sine udenlandske bytteforbindelser.

I tilknytning til bibliotekets færøske afdeling udarbejdes nationalbibliografien, en registrering af alt materiale vedrørende Færøerne - siden 1940 trykt som selvstændigt tillæg til Dansk Bogfortegnelse.

Af bibliotekets samlede budget for 1987 på 4.227.000 kr. er 785.000 kr. bevilget til indkøb og indbinding af bøger, til abonnement på aviser og tidsskrifter samt til køb af andet materiale.

Bogbestanden er på 102.300 (98.700) bind, heraf 18.000 (17.570) i forskningsafdelingen. Biblioteket har desuden 480 tidsskrifter, 300 mikrofilm (hovedsagelig færøske aviser) samt et kort og billedarkiv.

Landsbókasavnið har i 1987 udlånt 8.844 (9.876) bøger til 3.083 (3.409) lånere. Til 16 bygder og 12 skibe blev der udleveret ialt 43 bogkasser med 2.277 bøger, imod 1.860 i 1986.

Der føres ikke statistik over den ret omfattende benyttelse af materialet fra den lukkede færøske afdeling, som indeholder 7.289 bøger, 700 håndskrifter, 6.000 pjecer, 804 grammofonplader og kasettebånd foruden forskelligt andet materiale.

Lån fra udenlandske biblioteker har været 671 (635) bøger, foruden et mindre antal fotokopier, mikrofich etc.

For at tilbyde bygderne en bedre biblioteksservice har landsbókasavnið etableret en ordning med en bogbus til dele af Streymoy og Eysturoy. Siden midten af marts måned 1985 har en dertil indrettet, lejet bus, der rummer 4.000 bøger, taget sig af denne biblioteksservice. Bogbussen besøger 20 bygder én gang om ugen i perioden januar-maj og september-december. I 1987 kørte bussen i 135 (129) dage. I denne periode har 6.559 (8.354) lånere lånt 20.432 (23.275) bøger.

I 1986 begyndte biblioteket at fremstille læsemateriale til blinde og andre, som ikke kan læse almindeligt tryk. Til en begyndelse har man i 1987 ladet 18 lydbøger på færøsk fremstille.

Bibliotekets håndskriftssamling er efterhånden stor. Af særsamlinger af håndskriftsmateriale kan nævnes Dr. Jakobsen-samlingen, Maria R. Mikkelsen-samlingen, Hans Andr. Djurhuus-samlingen og Chr. Bærentsen-samlingen.

Til håndskriftssamlingen har biblioteket også tilvejebragt kopier af håndskrifter, der er arkiveret på Det kgl. Bibliotek, Dansk Folkemindesamling og Årnisamlingen i København.

Derudover har biblioteket fået bøger, tidsskrifter og særtryk som gave fra enkeltpersoner, biblioteker og andre institutioner på Færøerne og i udlandet.

På biblioteket har der været afholdt møder, forskellige kurser og forevisninger. Derudover har flere skoleklasser, især fra højere skoler, fået instruktioner i biblioteksbenyttelse m.m.

I 1987 blev to bibliotekarer og en medhjælper ansat på deltid på landsbiblioteket.

Af landets 50 kommuner har de 34 med næsten 25% af befolkningen ikke noget bibliotek. Det eneste heltidsbibliotek uden for Tórshavn, der har åbent hver dag, er Klaksvík bibliotek (oprettet i

1952), men Fuglafjørður bibliotek har åbent 3 timer hver dag i vinterhalvåret.

De 13 af folkebibliotekerne, der kun har åbent ganske få timer om ugen, er både folke- og skolebiblioteker. De har fra 2.800 til ca. 8.600 bøger hver, ialt 71.715 bøger. Disse små biblioteker udlånte i 1986 54.428 bøger. I 1987 blev der oprettet et nyt folkebibliotek i Hvalvík.

Býarbókasavnið i Tórshavn, der er oprettet i 1969, udlånte i 1986 94.434 bøger, heraf 7.385 færøske bøger til voksne. Fra danske biblioteker har man i 1987 lånt ca. 400 bøger. Bogbestanden er nu på 59.586 bøger. Desuden har biblioteket en flittigt benyttet læsesal med færøske såvel som udenlandske aviser og tidsskrifter. Biblioteket ejer ca. 500 lydbøger. På børnebiblioteket er der 16.294 bøger, og i 1986 var udlånet 54.773 bøger, hvilket svarer til ca. 60% af bibliotekets samlede udlån.

I vinterhalvåret har der været filmforevisninger for børn hver onsdag. Derudover har børneinstitutioner og vuggestuer i Tórshavn samt enkeltpersoner haft forskellige aktiviteter for børn hver torsdag.

Byrådet har vedtaget, at der skal bygges et nyt bibliotek i byens centrum i nærheden af de nuværende lejede lokaler, og landsstyret har i efteråret 1986 givet principielt tilsagn om 50% i støtte til byggeriet.

Ifølge folkeskoleloven fra 1979 skal der findes biblioteker på samtlige skoler. Endnu er der kun få direkte skolebiblioteker foruden de 5, som nu er i skolerne i Tórshavn. Disse 5 skolebiblioteker har i 1986 udlånt 62.352 bøger. Medens man venter på skolebiblioteksordningens endelige gennemførelse og den nødvendige landscentral, står landsbiblioteket for de fleste bibliotekers bogindkøb og registrering.

I februar 1984 nedsatte landsstyret en arbejdsgruppe, som skulle undersøge, hvorvidt man ved en iøvrigt tiltrængt revision af den samlede bibliotekslovgivning kunne indpasse skolebibliotekerne i denne og i bekræftende fald at fremsætte lovforslag herom.

I november 1986 nedsatte landsstyret en ny arbejdsgruppe, der skulle undersøge folkebiblioteksloven som helhed, herunder også med henblik på at bringe skolebiblioteker under loven.

Arbejdsgruppen afleverede i juli 1987 sin betænkning til landsstyret, som med udgangspunkt heri har fremsat lovforslag om

hoved-, folke- og skolebiblioteker for lagtinget.

Biblioteket ved flyvestationen i Mjorkadalur er ikke med i den færøske biblioteksordning, men er under landsbibliotekarens tilsyn. På grund af ringe brug er det besluttet at nedlægge dette bibliotek.

I 1987 var biblioteksafgiften til forfattere på ialt kr. 93.500, fordelt til 85 færøske forfattere, som repræsenterede i alt 7.883 bind på folkebibliotekerne. Der blev kr. 11,85 til hvert eksemplar.

Tabel 11.7. Folkebibliotekernes virksomhed 1/1-31/12-1986

Hjem- sted	Befolk- nings grund- lag pr. 1/1 1988	Antal bind pr. 31/12 1986	Til- vækst 1986	Antal udlån 1986	Antal lånere 1986	Udgif- ter bogkon- to	Samle- de udg. 1986	Antal udlån pr. lånere 1986
Fugla- fjørður	1.684	7.874	910	4.582 ¹⁾	557	118.554	318.013	8
Gilja- nes	1.841	5.346	365	3.074	252	52.355	70.265	12
Glyv- rar	2.393	7.725	583	7.950	500	64.202	79.493	16
Klaks- vík	4.945	19.480	734	16.480	1.099	135.353	656.348	15
Kolla- fjørður	845	6.600	559	1.793	119	50.446	73.408	15
Leirvík	834	2.396	724	3.580	155	80.060	97.896	23
Oyra- bakki	457	2.696	67	1.045	80	8.519	10.291	13
Sør- vágur	987	6.515	0	1.471	65	2.201	20.175	22
Toft- ir	1.151	4.352	315	1.948	214	34.279	45.031	9
Tórs- havn	14.286	59.586	1.805	94.434 ²⁾	6.862	1145.467	3958.893	14
Tvær- oyri	2.142	8.570	318	6.238	366	47.739	69.186	17
Vágur	1.688	8.456	228	6.899	921	57.969	126.727	7
Vest- manna	1.311	8.394	342	10.387	300	43.651	119.489	35

(fortsættes)

Folkebibliotekernes virksomhed 1/1-31/12-1986 (fortsat)

Hjem- sted	Befolk- nings grund- lag pr. 1/1 1988	Antal bind pr. 31/12 1986	Til- vækst 1986	Antal udlån 1986	Antal lånere 1986	Udgif- ter bogkon- to	Samle- de udg. 1986	Antal udlån pr. 1986
Strend- ur	966	2.791	2.639	3.461	209	153.258	173.832	16
Hvalvík ³⁾	370	0	0	0	0	0	-	0
Ialt 1986	35.930	150.781	9.589	163.342	11.699	1994.053	5819.049	16
Ialt 1985	34.654	142.049	7.080	106.518	10.162	1374.843	3887.449	10
Ialt 84/85	36.795	134.969	8.665	147.194	9.146	1445.483	4690.768	16

1) Heraf udlånte skolebiblioteket 2.658 bind

2) Heraf udlånte skolebiblioteket i Tórshavn 62.352 bind

3) Oprettet 4. april 1986

Kilde: Føroya Landsbókasavn

LANDSARKIVET

Færøernes landsarkiv blev grundlagt den 1. juli 1932 og hed dengang Færø Lands Arkiv.

I 1952 blev arkivet overtaget af hjemmestyret og er således en institution, der hører direkte under landsstyret.

Landsarkivets hovedopgaver er dels at bevare tidligere nedskrevet materiale samt det materiale, der udarbejdes af administrationen og overøvrigheden, dels at tilvejebringe det materiale, som administrationen og øvrigheden mangler i deres daglige arbejde.

Endvidere har landsarkivet pligt til at fremskaffe bøger og diverse akter til forskere, ligesom arkivet udlåner akter til institutioner og arkivets egen læsesal.

Det er ligeledes en del af arkivets arbejde, at indsamle bøger og materiale fra private og enkeltpersoner for på den måde at indsamle og bevare historiske kilder af offentlig og privat oprindelse.

Færøernes Landsarkiv omfatter i dag ca. 5.000 hyldemeter. Her opbevares alle akter for rigs- og landsmyndighederne, som er bevarede på Færøerne. Som eksempel kan nævnes sorenskriverens arkiver,

lagtingets fra 1615, kirkens fra 1669, landfogedens fra 1706, stiftamtmandens fra 1720, Færø Amts fra 1816, Færøernes lagtings fra 1852, sundhedsvæsenets fra 1812 og syslernes fra omkring 1800.

Pr. 1. december 1987 var der ansat 8½ medarbejder på landsarkivet.

Færøernes Landsarkivs hovedmagasin og læsesal har lokaler i laboratoriebygningen, Debesartroð, hvor også administrationen ligger. Herudover har landsarkivets fjernmagasineri lejede lokaler i Tórshavn.

Foruden det store arkivmateriale ejer Færøernes Landsarkiv en hel del bøger og andre akter i danske arkiver. Det drejer sig om materiale, som blev sendt til Danmark ved århundredskiftet, og som man endnu ikke har mulighed for at opbevare på Færøerne.

MUSEUM

Føroya Fornminnissavn blev grundlagt i 1898 som en selvejende institution med det formål at indsamle og udstille kulturhistoriske genstande. Ved lagtingslov nr. 32 af 2. maj 1952 etableredes Føroya Fornminnissavn som nationalmuseum, der sorterede direkte under landsstyret, og dets formål blev udvidet med en række administrative og videnskabelige opgaver.

Føroya Fornminnissavns opgaver omfatter forvaltning af fortidsminde- og bygningsfredningsloven, arkæologiske og etnologiske undersøgelser, indsamling og forskning samt bevaring og udstilling af oldsager og indsamlede etnologiske genstande. Desuden fører museet tilsyn med lokalmuseer, som får offentlig støtte efter lokalmuseumsloven.

Museet ledes af landsantikvaren, som desuden varetager fortidsmindeforvaltning, bygningsbevaring, lokalmuseumstilsyn og repræsenterer museet i fortidsmindenævn og overfredningsnævn.

Der er på museet ansat 3 videnskabelige medarbejdere, 1 arkitekt, 3½ museumsassistenter, 1 konservator, ½ museumspædagog og 2½ kontormedarbejdere.

Museets kulturhistoriske udstilling blev i 1987 besøgt af 4.463 personer, hvortil kommer 21 skoleklasser med 393 elever.

Fornminnissavnið's bådeudstilling havde i 1987 1.864 besøgende, hvortil kommer besøg af 25 skoleklasser med 469 elever.

Dúvugarður i Saksun havde i 1987 3.073 voksne besøgende, hvortil kommer besøgende børn og skoleklasser.

Museet udgiver 3 gange årligt tidsskriftet, Mondul, som har 1.600 faste abonnenter.

NORDENS HUS

Nordens hus på Færøerne er opført af Nordisk Ministerråd og Færøernes landsstyre, og husets løbende drift finansieres af ministerrådet (92%) og landskassen (8%).

Nordens hus, som åbnede 8. maj 1983, er et mangesidigt kulturhus på 2600 m², hvis formål er at formidle kultur (herunder forsknings- og undervisningsspørgsmål) mellem Færøerne og det øvrige Norden samt være kulturhus for færøske anliggender på Færøerne.

Huset ledes af en bestyrelse på 8 medlemmer, hvoraf de 3 vælges af Færøernes landsstyre og de resterende 5 af Nordisk Ministerråd efter forslag fra de respektive landes regeringer. Husets daglige arbejde ledes af en direktør, der udpeges af den siddende bestyrelse i samarbejde med det øvrige personale. Direktør er Karin Flodstrøm (Sverige).

Husets virksomhed bygger på et samarbejde mellem såvel færøske sammenslutninger, foreninger og organisationer af forskellig art, som med nordiske institutioner, grupper og enkeltpersoner.

Husets lokaler bliver brugt til mange formål af forskellig art. Færøernes symfoniorkester øver regelmæssigt her, så vel som flere andre musik- og teatergrupper. Foreningen Norden afholder mange af sine møder i huset, og i samarbejde med danseforeningen i Tórshavn bliver der arrangeret børnedans næsten ugentlig i vinterhalvåret. Den færøske radio og det færøske fjernsyn drager også nytte af husets tilstedeværelse i forbindelse med optagelse af programmer af forskellig karakter.

Teatervirksomheden i årets løb har bl.a. omfattet 3 forestillinger af "Natten er Dagens Mor", opført af Det kongelige Teater.

På musikområdet kan bl.a. nævnes aktiviteterne omkring den årlige jazzfestival i august, hvor der hver dag var 4-6 koncerter i løbet af de 4 dage, festivalen varer. I 1987 deltog bl.a. Poul Dissing og Fuzzy og Mikael Viehe.

Desuden var Nordens Hus vært for en nordisk visefestival med deltagelse af bl.a. Hanus Johansen, Marie Bergmann, Savage Rose og Søren Lilholt. Den kendte schweisiske dirigent Willie Gohl indstuderede anden del af Bach's Johannespassion med schweisiske solister og et blandet færøsk kor.

I 1987 har der været arrangeret en del udstillinger, og endelig har huset været vært for en række færøske og nordiske møder og kurser.

DANSK-FÆRØSK KULTURFOND

Dansk-Færøsk Kulturfond, der blev stiftet i 1951, har til formål at fremme den kulturelle forbindelse mellem Færøerne og Danmark.

Fondets kapital er tilvejebragt ved tilbagebetalinger af de rentefrie lån, der blev ydet til færinger, der var under uddannelse i Danmark under krigen. Obligationsformuen andrager nu godt 4 mill. kr.

Fondets bestyrelse består af 1 repræsentant for statsministeriet, departementschef Peter Wiese, der er formand, 1 repræsentant for ministeriet for kulturelle anliggender, rektor Anne-Karin Høgenhaven, Det kgl. danske musikkonservatorium, Rigsombudsmanden og 2 af landsstyret valgte repræsentanter, cand. scient. Dánjal Petur Højgaard og arkivar Eyðun Andreassen. Fondets adresse er fuldmægtig Inger Skydsgaard, statsministeriet, Christiansborg Slot, 1218 København K. Forespørgsler vedrørende fondets virksomhed kan endvidere rettes til Rigsombudsmanden på Færøerne.

Blandt de formål, som Dansk-Færøsk Kulturfond har støttet i 1987, kan nævnes pladeindspilning af Havnarkoret, Den kongelige teaters turné på Færøerne med skuespillet "Natten er Dagens Mor", pianisten Nina Kavtaradze's turne på Færøerne, balletmusikprojekt af Kristian Blak under medvirken af Sønderjyllands Symfoniorkester, kursusvirksomhed og fuglestudier samt danske jazzmusikeres deltagelse i Tórshavn jazz-festival. Fondet har også foretaget nogle indkøb af færøsk kunst.

Dansk-Færøsk Samfunds studierejselegat blev tildelt billedhuggeren Frans Jacobi.

ISBN 87-503-7562-8
Stougaard Jensen/København
Sm 02-3

Pris 80 Kr. incl. 22% moms